

Programmabegroting 2015

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Veldhoven.

Meer weten over de programmabegroting 2015 of over Veldhoven? Kijk op onze website www.veldhoven.nl of bel met 040 – 25 84 411.

Bezoekadres: Meiveld 1, 5501 KA Veldhoven

Postadres: postbus 10101, 5500 GA Veldhoven

E-mail: gemeente@veldhoven.nl

Alle cijfers onder voorbehoud van besluitvorming door de gemeenteraad

Veldhoven, september 2014

Inhoudsopgave

Deel 1 **Algemeen**

1.1	Inleiding	1
1.2	Regiegemeente en kerntakendiscussie	2
1.3	Decentralisaties	3
1.4	Primitieve begroting	3
1.4.1	Actualisatie meerjarenperspectief 2015-2018	
1.4.2	Ombuigingen en nieuw beleid	
1.4.3	Financieel resumé	
1.5	Opzet van de programmabegroting (en de productenraming)	7
1.6	Autorisatie door de Raad op programmaniveau	11
1.7	Leeswijzer	12
	Kengetallen	13
	Vaststelling	15

Deel 2 **Beleidsbegroting**

2.1	<i>Programmaplan</i>	
2.1.1	Stedelijke ontwikkeling	19
2.1.2	Wonen	25
2.1.3	Veiligheid	29
2.1.4	Beheer openbare ruimte	33
2.1.5	Bereikbaarheid	37
2.1.6	Individuele voorzieningen maatschappelijke participatie	43
2.1.7	Collectieve voorzieningen maatschappelijke participatie	49
2.1.8	Milieu en duurzaamheid	55
2.1.9	Economie en arbeidsmarktbeleid	59
2.1.10	Onderwijs en jeugd	65
2.1.11	Kunst en cultuur	71
2.1.12	Sport en recreatie	75
2.1.13	Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking	81
2.1.14	Publieksdienstverlening	85
2.1.15	Natuur- en recreatiebeheer	89
2.1.16	Algemene dekkingsmiddelen en financiering	93
2.2	<i>Paragrafen</i>	
2.2.1	Lokale heffingen	101
2.2.2	Weerstandsvormogen en risicobeheersing	109
2.2.3	Beheer kapitaalgoederen	113
2.2.4	Financiering	115
2.2.5	Bedrijfsvoering	121
2.2.6	Verbonden partijen	127
2.2.7	Grondbeleid	133

Deel 3 **Financiële begroting**

3.1	<i>Inleiding</i>	139
3.2	<i>Overzicht baten en lasten en de toelichting</i>	139
3.2.1	Inleiding	139
3.2.2	Overzicht baten en lasten per programma (exclusief mutaties reserves)	139
3.2.3	Overzicht algemene dekkingsmiddelen	140
3.2.4	Bedrag voor onvoorzien	141
3.2.5	Overzicht mutaties in reserves per programma	141
3.2.6	Resultaat voor en na bestemming	143
3.2.7	Incidentele baten en lasten	144
3.3	<i>Uiteenzetting financiële positie</i>	145
3.3.1	Inleiding	145
3.3.2	Raming financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid	145
3.3.3	Jaarlijks terugkerende arbeidskosten	146
3.3.4	Investerings 2015	147
3.3.5	Stand en verloop van de reserves	154
3.3.6	Stand en verloop van de voorzieningen	155
3.3.7	Financiering	156
	Bijlagen:	
A.	Meerjarensaldi per product	157
B.	Nieuw beleid/ bijstellingen bestaand beleid	159
C.	Ombuigingsmaatregelen	160
D.	Grafiek overzicht lasten per programma	161
E.	Grafiek overzicht baten per programma	162
F.	Specificatie baten	163
	 Bouwgrondexploitatie:	
-	Meerjarenperspectief bouwgrondexploitaties	167
-	Bijlage 1: overzicht resultaten bouwgrondexploitaties	195
-	Bijlage 2: overzicht investeringen en opbrengsten bouwgrondexpl.	197
-	Bijlage 3: omschrijving per bouwgrondexploitatie	198
-	Bijlage 4: uitwerking scenarioberekeningen bouwgrondexploitatie	207
-	Bijlage 5: omschrijving per project BoVO of reserve Grote werken	210

1.1 Inleiding

Deze begroting is in meerdere opzichten een bijzondere begroting te noemen. Ten eerste is dit de eerste begroting van het nieuwe college na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014.

Als tweede noemen we de decentralisaties. De afgelopen jaren is op deze plek van de begroting regelmatig ingegaan op de (toen) aankomende transities. 2015 is het eerste jaar waarin de transities definitief in werking treden. Met nog (steeds) de nodige onzekerheid, hebben wij in deze begroting de transities uitgewerkt volgens de wensen van uw raad. Dit wil zeggen budgettair neutraal. In 1.3 wordt nader ingegaan op de transities.

De overheid heeft de afgelopen jaren fors bezuinigd. Deze bezuinigingen hebben ook een groot effect op de bijdrage die wij ontvangen uit het gemeentefonds. Dit is van grote invloed op onze meerjarige begroting, waarbij het effect vooral in 2015 zich extra manifesteert. Nadat reeds gedurende meerdere jaren sterk werd ingezet op bezuinigingen en verbetering van de efficiency, was het bij het opstellen van deze begroting helaas onvermijdelijk om vergaande ingrijpende maatregelen uit te werken, die de hele gemeenschap in Veldhoven raken. Wij stellen ombuigingen voor in de vorm van aanvullende bezuinigingen, een scherpe budgettering van rentelasten en beheerprogramma's alsmede, voor het eerst sinds 12 jaar, een aanzienlijke verhoging van de Onroerend Zaak Belasting (OZB). Wij hebben ons hierbij gerealiseerd dat een verantwoord financieel beleid met als resultaat een meerjarig meer dan sluitende begroting leidend moet zijn en dat onherstelbare schade voor de Veldhovense gemeenschap door een te nadrukkelijke fixatie op de korte termijn moet worden vermeden. Met deze meerjarige begroting zijn we daarin geslaagd en vinden wij het verantwoord om voor de begroting voor 2015 een negatief saldo te presenteren.

Door lopende verplichtingen en verantwoord bestuur zijn de mogelijkheden om (op korte termijn) voor 2015 maatregelen te treffen beperkt. Anderzijds betekent dit ook dat de bezuiniging op het WBP, oplopend tot € 1 mln in 2018 waartoe vorig jaar is besloten, overeind blijft.

Uw raad heeft in het coalitieakkoord en in de Voorjaarsnota 2015 een meerjarig sluitende begroting als opdracht aan ons meegeven. Dit realiseren wij ons terdege.

Wel presenteren wij vanaf 2016 een structureel sluitende begroting, met overschotten oplopend tot € 2,0 mln in 2018.

Ook voor ons geen reden tot vreugde. Wij gaan hier op een actieve manier mee om door intensiever in te zetten op een strakke begrotingsdiscipline; aangeven wanneer middelen niet (meer) nodig zijn en budgetten niet onnodig opkloppen. Dus actieve budgettering waarbij de (uitnutting van) budgetten nauw gevolgd, gemonitord en gerapporteerd wordt. Door terughoudend te zijn met investeringen, met name in de infrastructuur, willen wij de omvang van de vrije reserve op peil houden.

Kijkend naar de invulling van de decentralisaties, de financiën en alles wat ons te doen staat, geven wij als thema voor deze begroting "De mouwen opstropen" mee.

Wij stropen onze mouwen op om vorm en inhoud te geven aan de decentralisaties en de kerntakendiscussie. Deze kerntakendiscussie kan niet los gezien worden van het concept regiegemeente. Hieronder wordt nader ingegaan op het concept regiegemeente en de kerntakendiscussie.

1.2 Regiegemeente en Kerntakendiscussie

Onze organisatie staat in dienst van de samenleving. De constant en snel veranderende samenleving vraagt om een overheid die snel mee verandert. De gemeente Veldhoven is een ontwikkelende gemeente en regievoering is het organisatiekompas. In het bedrijfsconcept 2010-2015 "Veldhoven neemt de regie" is deze besturingsfilosofie als uitgangspunt vastgelegd.

De samenleving is niet (langer) maakbaar door de overheid, vanuit het gemeentehuis. Burgers, bedrijven en instellingen zitten niet te wachten op kant en klare oplossingen van de gemeente die vertellen/voorschrijven hoe zij moeten leven, wonen en werken. Zij verwachten een overheid die beter luistert, die met een andere houding niet boven maar tussen de mensen staat en die een dienstverlenende attitude heeft. Zij willen meedenken en meepraten over hun eigen situatie en hun omgeving.

De overheid verwacht tegelijkertijd ook een andere houding van de burgers. De burger is steeds minder consument en steeds meer participant. Het is niet meer zoals vroeger automatisch de gemeente die de uitvoering oppakt; burgers, bedrijven en instellingen moeten hun eigen verantwoordelijkheid nemen.

Alleen als we ons verbinden met hetgeen de burgers en bedrijven bezig houdt, zullen we met hen in gesprek kunnen gaan over wat de overheid bezig houdt. De gemeente (organisatie, college en raad) en de samenleving (inwoners, bedrijven en instellingen) moeten samen actiever de verbinding aangaan. Vanuit de gemeente mag een belangrijke impuls daartoe worden verwacht.

Die verbinding is belangrijk voor de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. De samenleving is immers te complex geworden voor één partij om oplossingen te bedenken voor alle mogelijke problemen en uitdagingen. Het is dus van belang om hiervoor, conform de daarvoor gekozen werkwijze, in samenspraak met burgers, bedrijven en instellingen oplossingen te zoeken (co-creatie). In Programma 13 van deze begroting is nadere informatie over Samenspraak opgenomen.

Het regiedomein Co-creatie is de afgelopen jaren met de vaststelling van de werkwijze Samenspraak ingekleurd, het regiedomein "Regie op uitvoering" wordt opgepakt en gaat een belangrijke rol spelen in de kerntakendiscussie. Om gefundeerder, vanuit een visie, besluiten te kunnen nemen over noodzakelijke ombuigingen heeft de raad de wens uitgesproken een kerntakendiscussie te voeren. Conform het procesvoorstel, dat vorm en inhoud daaraan geeft, wordt de kerntakendiscussie in twee delen gehouden.

Het eerste deel richt zich op subsidies van het WelzijnsBudgetPlan. Voor dit terrein betreft dat de keuze: aan welke maatschappelijke activiteiten wordt vanuit een integrale benadering subsidie verleend en aan welke niet? In de eerste helft van 2015 wordt het tweede deel van de kerntakendiscussie gehouden. Dat tweede deel richt zich op de taken, die de gemeente nu nog voornamelijk zelf doet. Bij elke taak wordt de vraag gesteld: de uitvoering van welke taken blijft de gemeente zelf doen, welke uitvoering wordt uitbesteed of in samenwerking met derden opgepakt en van welke taken wordt de uitvoering overgelaten aan de samenleving?

De kerntakendiscussie is mede bedoeld om een bijdrage te leveren aan een sluitende meerjarenbegroting. Om die reden is voor deel I een taakstellende opbrengst van € 200.000 vanaf 2016 in de begroting (programma 7) opgenomen. Voor deel II is een eveneens taakstellende opbrengst van € 340.000 vanaf 2016 verwerkt in de meerjarenbegroting 2016-2019 (programma 16).

De omslag naar regiegemeente vraagt van alle betrokkenen (intern en extern) om een andere invulling van ieders rol, om een andere mindset. De organisatie gaat in het kader van het Veldhoven Developmenttraject medewerkers trainen in de belangrijke aspecten van regiegemeente: mobiliseren, verbinden en integraliteit.

1.3 Decentralisaties

Vanaf 1 januari 2015 krijgt de gemeente nieuwe taken en bevoegdheden als gevolg van de decentralisatie jeugdzorg, AWBZ-Wmo, participatiewet en passend onderwijs. Het kabinet geeft gemeenten veel beleidsvrijheid, al worden met de decentralisaties ook extra bezuinigingen gerealiseerd. Het rijk geeft aan dat gemeenten de bestuurslaag zijn die de ondersteuning dichtbij de burgers, het beste kunnen organiseren. Het uitgangspunt is zelfredzaamheid van de burger maximaal faciliteren en stimuleren. Daarnaast wil het rijk dat er één persoon is die mensen, die dat nodig hebben, ondersteunt en begeleidt op basis van een integraal plan voor het hele huishouden.

In 2014 zijn voor de decentralisaties jeugdzorg en AWBZ-Wmo beleidsplannen vastgesteld. Voor de decentralisaties zijn verordeningen vastgesteld. Daarbij is nadrukkelijk bepaald dat het jaar 2015 een overgangsjaar is. Enerzijds vanwege in dat jaar doorlopende verplichtingen, anderzijds omdat het om het invoeren van een omvangrijk nieuw takenpakket gaat waarvan diverse aspecten pas bij de uitvoering, bij de transformatie in 2015 duidelijk worden. De beleidsplannen moeten gezien worden als dynamische startdocumenten die aan herijking onderhevig zijn naar aanleiding van ontwikkelingen in de meerjarige transformatie. Die transformatie wordt in samenspraak met burgers en partners uit het brede veld van welzijn en zorg opgepakt.

Binnen het sociaal domein zijn er diverse regionale samenwerkingsverbanden. Voor de transitie AWBZ-Wmo wordt er intensief samengewerkt met Best en Oirschot, met name bij de inkoop. Bij de transitie Jeugdzorg wordt veelal samengewerkt met de 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Voor de participatiewet wordt samengewerkt met 14 gemeenten in Zuidoost-Brabant in het kader van een regionaal werkbedrijf.

Financiën

De financiële middelen voor de taken en verantwoordelijkheden op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning, jeugd en participatie, die per 1 januari 2015 naar de gemeenten gaan, worden beschikbaar gesteld via een deelfonds Sociaal Domein, dat onderdeel uitmaakt van het Gemeentefonds. De geldstromen binnen het deelfonds zijn ontschot, er mag dus geschoven worden tussen de geldstromen voor ondersteuning, jeugd en participatie. Bedoeling is dat het deelfonds na drie jaar wordt opgeheven en dat de drie geldstromen opgenomen worden in de algemene uitkering aan gemeenten.

De decentralisaties en daarmee het Sociaal Deelfonds zijn ondergebracht in drie programma's van de begroting: programma's 6, 9 en 10 ('individuele voorzieningen maatschappelijke participatie', 'economie en arbeidsmarktbeleid' en 'onderwijs en jeugd').

1.4 Primitieve begroting

De financiële uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2015-2018 vinden hun oorsprong in de Voorjaarsnota 2015. De vertaling van genoemde uitgangspunten in totstandkoming van de primitieve begroting heeft verder geleid tot een aantal technische bijstellingen, die in dit hoofdstuk worden gepresenteerd en toegelicht.

Wij hebben ombuigingen verwerkt aan zowel de uitgaven- als de inkomstenkant. Hiermee komen wij vanaf 2016 tot een meer dan sluitende begroting. Voor de jaarschijf 2015 blijft het begrotingssaldo negatief.

In deze primitieve begroting is een voorstel opgenomen voor ombuigingen van het meerjarenbudget. Daarnaast is er (beperkt) sprake van voorstellen nieuw beleid. Deze voorstellen (ombuigingen en nieuw beleid) zijn vertaald in een geactualiseerd meerjarenperspectief.

1.4.1 Actualisatie meerjarenperspectief 2015 - 2018

Voor de actualisatie van de begrotingsjaren 2015-2018 gaan we terug naar het gepresenteerde meerjarenperspectief zoals dat voor de voorjaarsnota en de structurele gevolgen 2^e kwartaalrapportage 2014 is gepresenteerd. In deze paragraaf worden deze begrotingssaldi aan de hand van diverse invalshoeken geactualiseerd en dat leidt tot onderstaand bijgesteld meerjarenperspectief en vormt het vertrekpunt voor deze begroting. *Begrotingssaldi 2015 t/m 2018 als vertrekpunt*

bedragen x € 1.000,- - = tekort (nadeel)	2015	2016	2017	2018
Meerjarenperspectief 2015-2018 voor voorjaarsnota	41	1.132	2.201	2.201
Structurele doorwerking kwartaalrapportage I-2014	-1.501	-1.680	-1.965	-1.965
Bijstelling technische uitgangspunten voorjaarsnota 2015	-493	-991	-1.497	-1.129
Bijstelling rekenrentepercentage voorjaarsnota 2015	-285	-305	-302	-296
Subtotaal bijstelling VJN 2015	-2.279	-2.975	-3.764	-3.390
Meerjarenperspectief 2015-2018 VJN 2015	-2.238	-1.843	-1.563	-1.188

Dit meerjarenperspectief is het vertrekpunt voor de begroting. Dit perspectief wordt geactualiseerd met een begrotingswijziging waartoe in 2014 is besloten, de bijstelling op het gebied van het ramen van rentelasten, de 2^e kwartaalrapportage en de technische bijstellingen. Hieronder de tabel met dit geactualiseerd meerjarenperspectief.

Geactualiseerd meerjarenperspectief 2015 -2018 inclusief technische bijstellingen

bedragen x € 1.000,- - = tekort (nadeel)	2015	2016	2017	2018
Meerjarenperspectief 2015-2018 VJN 2015	-2.238	-1.843	-1.563	-1.188
Begrotingswijziging na voorjaarsnota 2015	-15	-15	-15	-15
Structurele doorwerking kwartaalrapportage II-2014 - overige	-516	-354	-600	-915
Structurele effecten bijstelling rente in kwartaalrapportage II-2014	1.468	1.701	1.634	1.098
Bijstellingen (capaciteitsplanningen, personeelsbegroting, liquiditeitsprognose, kostendekkend tarieven)	72	-228	-3	272
Meerjarenperspectief 2015-2018 na technische bijstellingen	-1.229	-740	-547	-748

In de tweede kwartaalrapportage is een bijstelling van de rente verwerkt. De te betalen rente op aan te trekken leningen wordt niet tegen de rekenrente begroot, maar tegen een lagere rente die marktconform is. Deze verandering heeft meerjarig een positief effect dat daarmee in deze begroting is verwerkt.

In haar Management Letter heeft de accountant aangegeven dat de rente die wordt toegerekend aan de (meerjarige) BGE relatief laag is. De accountant heeft geadviseerd om te rekenen met een renterisico-opslagpercentage. In de meerjarige doorkijk voor BGE hebben wij dit opgepakt door vanaf 2019 de rentetoerekening aan BGE jaarlijks met 0,1% te laten stijgen. Hiermee achten wij het toekomstige mogelijke renterisico afdoende ondervangen.

Verder hebben wij het advies van de accountant opgevolgd om scenario analyses op te stellen rondom BGE en te bezien of en in hoeverre deze invloed hebben op het weerstandsvermogen. Deze scenario's geven op dit moment geen aanleiding tot aanpassingen in ons weerstandsvermogen.

1.4.2 Ombuigingen en nieuw beleid

In deze paragraaf worden voorstellen gedaan om de begrotingssaldi aan de hand van ombuigingen en nieuw beleid te actualiseren en dat leidt tot onderstaand bijgesteld meerjarenperspectief.

bedragen x € 1.000,- - = tekort (nadeel)	2015	2016	2017	2018
Meerjarenperspectief 2015-2018 na technische bijstellingen	-1.229	-740	-547	-748
Effect voorstellen ombuigingsmaatregelen op exploitatie	1.639	2.414	2.872	3.294
Effecten exploitatie nieuw beleid cq bijstellingen bestaand beleid	-1.170	-603	-436	-527
Meerjarenperspectief 2015-2018 begroting 2015	-760	1.070	1.889	2.019

Gegeven het vertrekpunt van de primitieve begroting inclusief de meicirculaire 2014 zagen wij ons geconfronteerd met een negatieve saldo ontwikkeling. Een opdracht van de raad is om een sluitende meerjaren begroting aan te bieden. Dit was voor ons de aanleiding en uitdaging om ombuigingen te formuleren waarmee de negatieve saldi konden worden omgebogen in begrotingsoverschotten. Voor de jaren 2016 tot en met 2018 zijn wij hierin geslaagd. Voor 2015 blijft een negatief saldo over van € 760.000.

Ombuigingen 2015 – 2018

In onderstaand overzicht geven wij de ombuigingen weer. Nadere toelichting over deze maatregelen treft u aan in de programma's waarin deze zijn verwerkt.

Progr	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
1	diverse bezuinigingen door verbeterde efficiency	18	40	40	40
1	verlaging stortingen agv structurele aanpassing beheerplannen (onderhoudsfonds eigendommen)	50	50	50	50
2	bezuinigingen frequentie monitor wonen en vervallen lotingen bij kavel- en woninguitgifte	2	8	18	18
4	verlaging stortingen agv structurele aanpassing beheerplan openbare verlichting	247	259	270	282
5	verhoging stortingen agv structurele aanpassing beheerplan wegen	-275	-263	-251	-238
div	effect aanpassing indexering (progr 7, 10, 11, 12, 13 en 15)		-180	-180	-180
7	taakstellende bezuiniging kerntaken deel 1: WBP		200	200	200
7	vervallen taakstelling bezuiniging WBP		-142	-142	-142
8	bezuiniging onderhoud begraafplaats	15	15	15	15
8	milieuprogramma versoberen		45	45	45
10	versobering leerlingenvervoer	25	50	50	50
10	taakstellende bezuiniging CJG	25	50	50	50
12	bezuiniging onderhoud sportaccommodaties		50	75	100
15	verlaging stortingen agv structurele aanpassing beheerplan groen	609	629	649	669
16	taakstellende bezuiniging kerntaken deel 2: overige		340	340	340
16	stapsgewijs verhogen OZB met 10% in 2015 en 2½% voor 2016, 2017 en 2018 (basis 2014)	761	951	1.143	1.332
16	stapsgewijs verhogen toeristenbelasting	33	66	100	100
16	loonindex 1,5% ipv 2,5% (85% effect ivm BGE/leges)	129	247	400	562
	Saldo (- = nadeel)	1.639	2.414	2.872	3.294

Deze ombuigingen gaan zowel over het bezuinigen op onze uitgaven als over het genereren van (meer) inkomsten. We stonden voor een grote opgave, vooral voor het jaar 2015. Door

de korte termijn waarop ombuigingen effect moeten krijgen en gezien de lopende bezuinigingen vanuit eerdere jaren is het niet te voorkomen om naast het snijden in de uitgaven, ook de inkomsten te verhogen. Vandaar dat gekozen is voor verhoging van de OZB.

Voorstellen van nieuw beleid en bijstellingen bestaand beleid

In deze begroting presenteren wij nieuw beleid (NB) en bijstellingen op bestaand beleid (BBB) zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Progr	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
3	BBB: bijdrageregeling Veiligheidsregio	-80	-157	-234	-311
6	BBB: WMO-voordeel hulp bij huishouden	763	763	763	763
6	BBB: minimabeleid	-127	-127	-127	-127
div	BBB: aanpassing subsidies WBP (programma 7, 10, 11, 12, 13 en 15)	-180	0	150	150
8	BBB: hogere dotatie riool door BTW nadeel	-110	-144	-129	-131
9	BBB: WWB-BUIG budget, lagere inkomsten	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
9	BBB: WWB minder uitkeringen	440	770	880	880
10	BBB: voordeel overgang onderhoud huisvesting onderwijs	90	90	90	90
10	BBB: voordeel overgang onderhoud huisvesting onderwijs	15	15	15	15
12	NB: vervangingsinvesteringen binnensport	-2	-12	-23	-28
12	BBB: sportstimulering	24			
14	BBB: dienstverlening, hogere kosten	-70	-25	-25	-25
14	BBB: combi verkiezingen waterschap en provincie	-35			
16	BBB: WMO-stelposten algemene uitkering	-763	-763	-763	-763
16	BBB: vertraging regionaal werkbedrijf	-135			
16	NB: investeringen nieuwe voertuigen B&R		-13	-33	-40
	Saldo (- = nadeel)	-1.170	-603	-436	-527

1.4.3 Financieel resumé

Uiteindelijk leiden alle voorstellen tot onderstaand overzicht. Dit resumé geeft een beeld van het meerjarenperspectief volgens het raadsbesluit.

	bedragen x € 1.000,- - = tekort (nadeel)	2015	2016	2017	2018
Meerjarenperspectief 2015-2018 voor voorjaarsnota	41	1.132	2.201	2.201	
Structurele doorwerking kwartaalrapportage I-2014	-1.501	-1.680	-1.965	-1.965	
Bijstelling technische uitgangspunten voorjaarsnota 2015	-493	-991	-1.497	-1.129	
Bijstelling rekenrentepercentage voorjaarsnota 2015	-285	-305	-302	-296	
Subtotaal bijstelling VJN 2015	-2.279	-2.975	-3.764	-3.390	
Meerjarenperspectief 2015-2018 VJN 2015	-2.238	-1.843	-1.563	-1.188	
Begrotingswijziging na voorjaarsnota 2015	-15	-15	-15	-15	
Structurele doorwerking kwartaalrapportage II-2014 - overige	-516	-354	-600	-915	
Structurele effecten bijstelling rente in kwartaalrapportage II-2014	1.468	1.701	1.634	1.098	
Bijstellingen (capaciteitsplanningen, personeelsbegroting, liquiditeitsprognose, kostendekkend tarieven)	72	-228	-3	272	
Meerjarenperspectief 2015-2018 na technische bijstellingen	-1.229	-740	-547	-748	
Effect voorstellen ombuigingsmaatregelen op exploitatie	1.639	2.414	2.872	3.294	
Effecten exploitatie nieuw beleid cq bijstellingen bestaand beleid	-1.170	-603	-436	-527	
Meerjarenperspectief 2015-2018 begroting 2015	-760	1.070	1.889	2.019	

1.5 Opzet van de programmabegroting (en de productenraming)

1.5.1 Algemeen

Met de programmabegroting stelt de gemeenteraad de kaders vast waarbinnen het college van burgemeester en wethouders het beleid dient uit te voeren. De productenraming in de programmabegroting is voor het college een instrument om deze beleidsuitvoering op meer gedetailleerd niveau te volgen en (bij) te sturen.

Voorliggende programmabegroting 2015 is conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgebouwd uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de zeven verplichte paragrafen. Binnen het programmaplan treft u de zestien begrotingsprogramma's, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien aan.

Een begrotingsprogramma bevat voor één of meerdere met elkaar samenhangende beleidsterreinen de beantwoording van de drie "W-vragen": "wat willen we bereiken?", "wat gaan we daarvoor doen?" en "wat gaat dat kosten?". De "wat willen we bereiken?"-vragen. Deze vragen zijn ingevuld met het coalitieakkoord als kaderstelling.

Een begrotingsprogramma is opgebouwd volgens een piramidestructuur. Een programma bestaat namelijk uit diverse producten. De producten zijn zodanig ingedeeld dat een product slechts in één programma voorkomt.

Naast de programma's bestaat de programmabegroting uit paragrafen. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting weer vanuit een bepaald perspectief en zijn over het algemeen programmaoverstijgend.

Deze programmabegroting vormt een onderdeel van de planning en controlcyclus van de gemeente Veldhoven, waarin de verschillende instrumenten qua opzet en opbouw op elkaar aansluiten. In de jaarstukken worden eveneens de drie W-vragen belicht. Tijdens het begrotingsjaar wordt de uitvoering van het in de programmabegroting opgenomen beleid gevolgd en gestuurd via 4 kwartaalrapportages.

1.5.2 Aanpassingen in de kaderstelling

In de tabellen hieronder worden de aanpassingen in de kaderstelling ten opzichte van de formulering in het coalitieprogramma (kaderstelling) weergegeven.

In de rechterkolom is onder Kaderstelling de oorspronkelijke (was) formulering weergegeven vanuit het coalitieprogramma. Daaronder onder Begroting is de aangepaste formulering (of verplaatsing) weergegeven (wordt).

Programma 1 Stedelijke ontwikkeling	
Doel 1 Kwaliteitsimpuls voor de wijken	Kaderstelling <u>Doelen en activiteiten</u> De wijken worden goed onderhouden. De kenmerkende groenstroken blijven het aanzien van de bebouwde kom bepalen. Zonderwijk wordt opgeknapt tussen 2011 en 2015; 't Look tussen 2014 en 2020. De bewoners worden daar waar mogelijk betrokken bij de inrichting van hun wijken. De raad ontvangt medio 2016 en eind 2017 een voortgangsrapportage over de bereikte resultaten. Hierin komt in het bijzonder de mate van tevredenheid van de bewoners aan de orde. <u>Resultaten en meetindicatoren</u> Jaarlijkse voortgangsrapportage van de kwaliteitsimpuls van de wijken

	Begroting 2015 Verplaatst naar programma 4.
--	---

Doel 2 Stedelijk gebied	Kaderstelling <u>Resultaten en meetindicatoren</u> 1. Aanwezigheid duurzaamheidsparagraaf in plannen 2. Uitvoering Veldhovense schaal voor het Centrumgebied 3. Parkeerbeleid evaluatie inclusief nieuw voorstel in 2014-2015 4. In 2015 komt er een voorstel van aanpak van de noord en zuid entree.
	Begroting 2015 <u>Resultaten en meetindicatoren</u> 1. Is ondervangen in programma 8 doelstelling 1 2. Uitvoering Veldhovense schaal voor het Centrumgebied 3. Verplaatst naar programma 5 4. In 2015 komt er een voorstel van aanpak van de noord en zuid entree

Programma 3 Veiligheid	
Doel 3 Hangjongeren	Kaderstelling <u>Doelen en activiteiten</u> Het beleid rondom overlast veroorzakende groepen jongeren wordt voortgezet. Het aantal aan jongeren gerelateerde overlastmeldingen neemt af. <u>Meetindicatoren</u> Het aantal aan jongeren gerelateerde overlastmeldingen.
	Begroting 2015 Verplaatst naar programma 10

Programma 4 Beheer openbare ruimte	
Doel 6 Kiosk Hazewinkel	Kaderstelling <u>Doelen en activiteiten</u> De kinderboerderij De Hazewinkel handhaven we op niet commerciële basis. We onderzoeken de mogelijkheden om een toiletvoorziening/kiosk op niet commerciële basis in samenwerking met derden te realiseren. <u>Meetindicatoren</u> Beschikbaarheid voorstel in 2015 voor een toiletvoorziening/kiosk bij de Hazewinkel
	Begroting 2015 Verplaatst naar programma 15

Doel 6 Kwaliteitsimpuls voor de wijken	Kaderstelling Was opgenomen onder programma 1
	Begroting 2015 <u>Doelen en activiteiten</u> De wijken worden goed onderhouden. De kenmerkende groenstroken blijven het aanzien van de bebouwde kom bepalen. Zonderwijk wordt opgeknapt tussen 2011 en 2015; 't Look tussen 2014 en 2018. De bewoners worden daar waar mogelijk betrokken bij de inrichting van hun wijken. De raad ontvangt medio 2016 en eind 2017 een voortgangsrapportage over de bereikte resultaten. Hierin komt in het bijzonder de mate van tevredenheid van de bewoners aan de orde.

	<u>Meetindicatoren</u> Jaarlijkse voortgangsrapportage van de kwaliteitsimpuls van de wijken.
--	--

Programma 5 Bereikbaarheid

Doel 6 Inritconstructies	Kaderstelling <u>Doelstelling en activiteiten</u> Kruisingen
	Begroting 2015 <u>Doelstelling en activiteiten</u> Inritconstructies

Doel 2 Kempenbaan	Kaderstelling <u>Meetindicatoren</u> Realisatie in de periode 2014 – 2015
	Begroting 2015 <u>Meetindicatoren</u> Realisatie in de periode 2014 – 2015 (aansluiting A67) Realisatie in de periode 2015 (Kruising Provincialeweg) Realisatie Zonderwijk in de periode 2015, 't Look in de periode 2018 (Hoofdontsluiting Zonderwijk en 't Look).

Doel 9 Parkeerbeleid	Kaderstelling Niet opgenomen
	Begroting 2015 <u>Doelen en activiteiten</u> Parkeerbeleid We kijken naar een budget neutrale parkeeroplossing waarbij de verblijfstijd in het City Centrum wordt verlengd. Het parkeerbeleid wordt geëvalueerd en aangepast aan nieuwe behoeften en mogelijkheden. <u>Meetindicatoren</u> Parkeerbeleid evaluatie inclusief nieuw voorstel in 2014-2015.

Programma 6 Individuele voorzieningen maatschappelijke participatie

Jeugdzorg	Kaderstelling <u>Doelen en activiteiten</u> 1.De gemeenteraad stelt kaders vast en benoemt gewenste resultaten ten behoeve van gewenste jeugdzorg in Veldhoven. 2.De transitie jeugdzorg vraagt om nieuw integraal jeugdbeleid. Dat beleid besteedt aandacht aan de optimale ontwikkelkansen voor alle jongeren in het algemeen en in het bijzonder aan kwetsbare jeugd (preventief jeugdbeleid). <u>Meetindicatoren</u> 1.De raad wordt in 2014 gevraagd kaders en resultaten voor jeugdzorg vast te stellen. 2.Beschikbaarheid van de nota integraal jeugdbeleid in 2015 met daarin paragraaf ondersteuningsplan passend onderwijs.
	Begroting 2015 Verplaatst naar programma 10

Programma 7 Collectieve voorzieningen maatschappelijke participatie

Doel 3 Ondernemerschap	Kaderstelling <u>Resultaten en meetindicatoren</u> Het resultaat van de prestatieafspraken
---	---

	Begroting 2015 <u>Resultaten en meetindicatoren</u> Het resultaat van de budgetafspraken
--	---

Programma 10 Onderwijs en Jeugd

Doel 3 Jeugdzorg	Begroting 2015 <u>Doelen en activiteiten</u> 1.De gemeenteraad stelt kaders vast en benoemt gewenste resultaten ten behoeve van gewenste jeugdzorg in Veldhoven. 2.De transitie jeugdzorg vraagt om nieuw integraal jeugdbeleid. Dat beleid besteedt aandacht aan de optimale ontwikkelkansen voor alle jongeren in het algemeen en in het bijzonder aan kwetsbare jeugd (preventief jeugdbeleid). <u>Meetindicatoren</u> 1.De raad heeft in 2014 kaders en resultaten voor jeugdzorg vastgesteld. 2.Beschikbaarheid van de nota integraal jeugdbeleid in 2015 met daarin paragraaf ondersteuningsplan passend onderwijs.
	Kaderstelling Was opgenomen onder programma 6

Doel 4 Hangjongeren	Begroting 2015 <u>Doelen en activiteiten</u> Het beleid rondom overlast veroorzakende groepen jongeren wordt voortgezet. Het aantal aan jongeren gerelateerde overlastmeldingen neemt af. <u>Meetindicatoren</u> Het aantal aan jongeren gerelateerde overlastmeldingen.
	Kaderstelling Was opgenomen onder programma 3

Programma 15 Natuur- en recreatiebeheer

Doel 6	Kaderstelling Was opgenomen onder programma 4
Kiosk Hazewinkel	Begroting 2015 <u>Doelen en activiteiten</u> De kinderboerderij De Hazewinkel handhaven we op niet commerciële basis. We onderzoeken de mogelijkheden om een toiletvoorziening/kiosk op niet commerciële basis in samenwerking met derden te realiseren. <u>Meetindicatoren</u> Beschikbaarheid voorstel in 2015 voor een toiletvoorziening/kiosk bij de Hazewinkel.

Naast bovenstaande aanpassingen is de volgende wijziging aangebracht; waar in kaders het jaar 2014 is genoemd waarin een doel, activiteit of meetindicator moet worden gerealiseerd, is dit veranderd. Aangegeven is nu dat dit is gerealiseerd.

1.6 Autorisatie door de raad op programmaniveau

De raad autoriseert met de vaststelling van de programmabegroting het college tot het doen van uitgaven op programmaniveau. Met de instrumenten van planning en control (programmabegroting en kwartaalrapportages) en het controle-instrumentarium (rekenkamercommissie, recht van onderzoek, rechtmatigheidonderzoek door accountant) zijn hiervoor voldoende waarborgen ingebed. Vanwege het incorporeren van de productenraming binnen deze programmabegroting sinds de begroting 2009 hechten wij er aan om voor alle duidelijkheid in onderstaand schema nogmaals de verschillende verantwoordelijkheden en bevoegdheden tot het doen van uitgaven voor de begroting 2015 weer te geven, waarmee de gemeenteraad zijn autorisatiefunctie ten behoeve van de opdracht aan het college uitoefent.

Gemeenteraad	Exploitatie: Totale (bruto-)lasten en baten per programma	- Programmabegroting - Begrotingswijzigingen, die leiden tot bijstelling van de raming van de totale lasten en/of baten van een programma
	Investerings: Totale (bruto-)uitgaven en inkomsten per investeringskrediet	- Programmabegroting - Begrotingswijzigingen, die leiden tot bijstelling van de raming van de totale (bruto-)uitgaven en/of inkomsten op een investeringskrediet
	Bouwgrondexploitatie: Totale (bruto-)uitgaven en inkomsten op bge-complexen in totaliteit	- Meerjarenperspectief bouwgrondexploitatie
College B&W	Exploitatie: Totale lasten en baten per product	- Productenraming - Begrotingswijzigingen, die verschuivingen binnen programma's bevatten
	Investerings: (Bruto-) uitgaven en inkomsten binnen totale investeringskrediet	- Productenraming - Begrotingswijzigingen die leiden tot bijstelling van de raming van (bruto-) uitgaven en/of inkomsten op een investeringskrediet
	Bouwgrondexploitatie: Per complex de totale (bruto-) uitgaven en inkomsten	- Bijstellingen exploitatieopzet per complex

Met de autorisatie op programmaniveau worden geen begrotingswijzigingen door de raad vastgesteld, die betrekking hebben op verschuivingen tussen producten binnen één programma. Deze wijzigingen, die door het college worden goedgekeurd, worden wel ter inzage aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.7 Leeswijzer

Alle programma's zijn volgens dezelfde indeling opgebouwd:

- 1) Wat willen we bereiken?
 - Hoofdkader
 - Doelstellingen
 - Meetindicatoren
- 2) Wat gaan we daarvoor doen?
- 3) Wat gaat dat kosten
 - Productenraming
- 4) Voorstellen nieuw beleid (waar van toepassing)
- 5) Bijstellingen (waar van toepassing)

Ad Productenraming: Per product zijn (meerjarig) de lasten en baten gepresenteerd die voortvloeien uit de activiteiten die binnen het product worden verricht. Daarnaast wordt per programma het totaalsaldo aangegeven. Vanwege de overzichtelijkheid van het programmaplan wordt het saldo per product afzonderlijk als bijlage bij de financiële begroting aangegeven.

Bij het aangeven van de samenstelling van de lasten en baten is de volgende indeling gehanteerd:

- Directe lasten
- Bedrijfsvoeringskosten
- Kapitaallasten; deze bestaan uit rentekosten en afschrijvingen
- Investerings Maatschappelijk Nut (MN); dit zijn investeringen zoals bijvoorbeeld wegen en bruggen. Volgens het financieel beleid worden deze investeringen niet geactiveerd, maar in één keer afgeschreven. Deze investeringen worden gedekt vanuit een bestemmingsreserve.
- Stortingen in reserves en voorzieningen
- Directe baten
- Onttrekkingen reserves en voorzieningen

Kengetallen sociaal

kengetallen sociaal	1-1-2014	1-1-2015	1-1-2016	1-1-2017	1-1-2018
Aantal inwoners:	44.159	44.300	44.900	45.100	45.300
waarvan:					
- 0 t/m 4 jaar	2.159	2.200	2.270	2.280	2.300
- 5 t/m 14 jaar	4.977	5.000	5.100	5.150	5.200
- 15 t/m 64 jaar	28.606	28.600	28.930	29.020	29.100
- 65 jaar en ouder	8.417	8.500	8.600	8.650	8.700
Aantal eenouderhuishoudens	2.186	2.200	2.250	2.275	2.300
Aantal inwoners < 20 jaar	9.674	9.600	9.650	9.675	9.700
Aantal inwoners > 20 en < 64 jaar	25.482	25.500	25.550	25.600	25.650
Aantal inwoners > 64 jaar en < 75 jaar	5.388	5.400	5.450	5.475	5.500
Aantal ouderen 75-85 jaar	3.029	3.100	3.150	3.175	3.200
Aantal uitkeringsgerechtigden:					
- Wwb*	449	430	370	370	370
- BBZ	4	2	2	2	2
- IOAW	28	35	35	35	35
- IOAZ	3	3	3	3	3
<i>* excl. nieuwe instroom vanuit partitiepatiwet</i>					
Aantal WSW'ers:					
- aantal fte	159	186	175	164	153
- aantal SE ¹	164	158	149	140	135
- aantal personen op wachtlijst	2	nvt	nvt	nvt	nvt
Aantal leerlingen per 1/10:					
- primair onderwijs:	3.615	3.600	3.568	3.546	3.502
. openbaar onderwijs	667	700	740	785	798
. bijzonder basisonderwijs	2.948	2.900	2.828	2.761	2.704
. speciale school voor basisonderwijs	59	59	59	59	59
- speciaal onderwijs (ZMLK)	147	147	147	147	147
- speciaal onderwijs (LZK)	82		82	82	82
- voortgezet onderwijs	2.230	2.230	2.230	2.230	2.230
Samenstelling gemeenteraad:					
- VSA	7	6	6	6	6
- GBV	5	6	6	6	6
- VVD	5	5	5	5	5
- CDA	4	4	4	4	4
- D66	2	3	3	3	3
- PvdA	2	2	2	2	2
- Samenwerkend Veldhoven	1	1	1	1	1
- Fractie Hexspoor	1				
totaal	27	27	27	27	27

¹ SE = Standaard Eenheid: Dit is de eenheid die overeenkomt met een arbeidsplaats van 36 uur voor een werknemer die op grond van de indicatie of herindicatie is ingedeeld in de arbeidshandicapcategorie "matig".

Kengetallen fysiek

kengetallen fysiek	1-1-2014	1-1-2015	1-1-2016	1-1-2017	1-1-2018
Oppervlakte gemeente in hectaren:	3.192	3.192	3.192	3.192	3.192
waarvan:					
- binnenwater	19	19	19	19	19
- historische stads- of dorpskern	-	-	-	-	-
Aantal woningen:	18.986	19.070	19.184	19.380	19.561
waarvan:					
- huurwoningen	6.153	6.176	6.198	6.271	6.276
- eigen woningen	12.833	12.894	12.986	13.109	13.285
Wegen en fietspaden in m²					
- totaal wegen en fietspaden	2.798.678	2.874.099	2.902.840	2.931.868	2.961.187
- gemiddeld belaste wegen	357.148	386.338	390.201	394.103	398.044
- licht belaste wegen	182.041	183.861	185.700	187.557	189.432
- wegen in woongebied	1.337.593	1.350.969	1.364.479	1.378.123	1.391.905
- wegen in verblijfsgebied	691.673	700.581	707.587	714.663	721.809
- fietspaden	230.223	252.350	254.874	257.422	259.996
Aantal hectaren openbaar groen:	274	274	277	280	282

**Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente
Veldhoven in zijn vergadering van 11 november 2014,**

de griffier,

de burgemeester,

DEEL 2
BELEIDSBEGROTING 2015

2.1 Programmaplan

2.1.1 Stedelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

“Veldhovense kwaliteit” wordt voor een groot deel bepaald door de samenstelling van onze gemeente, waar het wijkgevoel sterk aanwezig is. De oude dorpscentra nemen daarin een vooraanstaande positie in. Oerle, Veldhoven dorp, Meerveldhoven en Zeelst kregen een fysieke kwaliteitsimpuls; aan Zonderwijk en 't Look wordt gewerkt. Ook moet er aandacht zijn voor maatschappelijke kwaliteit, waarbij we rekening houden met diverse ontwikkelingen vanuit het Rijk, provincie en regio zoals de drie transitie maar ook de vergrijzing en minder jeugd, verstedelijking. Deze ontwikkelingen zijn belangrijk. Kernbegrippen in de wijkontwikkeling zijn: aantrekkelijkheid, duurzaamheid en een sociaal veilige woon-, werk- en leefomgeving. Veldhoven heeft veel voorzieningen en is een prettige gemeente om in te wonen. Bij de stedelijke ontwikkeling hoort ook het werken aan bedrijventerreinen.

Er moet ook aandacht zijn voor de maatschappelijke kwaliteit, waarbij we rekening houden met ontwikkelingen op diverse niveaus (rijk, provincie, regio).

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen en activiteiten met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Resultaten en meetindicatoren:
1	<i>Stedelijk gebied</i> 1. Bij alle planvorming krijgt duurzaamheid extra aandacht in de integrale afweging. 2. Bij uitbreiding van de woonfunctie in het centrumgebied is de 'Veldhovense schaal'* leidend. 3. We kijken naar een budget neutrale parkeeroplossing waarbij de verblijfstijd in het City Centrum wordt verlengd. Het parkeerbeleid wordt geëvalueerd en aangepast aan nieuwe behoeften en mogelijkheden. 4. Het Citycentrum krijgt een kwaliteitsimpuls. Het COPr wordt vanaf 2014 verder inhoud gegeven, met de uitvoering wordt een begin gemaakt in nauw overleg met alle betrokkenen. De aanpassing van de noord- en zuidentree krijgt voorrang	2. Uitvoering Veldhovense schaal voor het Centrumgebied 4. In 2015 komt er een voorstel van aanpak van de noord en zuid entree.
2	<i>Nieuwbouwwijken</i> 1. De ontwikkeling van Zilverackers verloopt afhankelijk van demografische ontwikkelingen en marktvraag. We onderzoeken een mogelijke andere invulling met als doel de gemeentelijke schuldenlast te verminderen. 2. Vanwege een veranderende marktvraag wordt een alternatieve bestemming van Koningshoeve onderzocht.	1. Plan van aanpak Zilverackers in 2014-2015 2. Nieuw plan Koningshoeven in 2014-2015 3. Plan alternatieven inzet bouwgrond in 2014-2015

	3. Om de financiële huishouding van de gemeente te verbeteren worden alternatieven (al dan niet van tijdelijke aard) voor de inzet van de bouwgrond verder onderzocht.	
3	Bedrijventerreinen Bedrijven zijn de motor van de werkgelegenheid. De uitstraling van de Veldhovense bedrijventerreinen is eigentijds en van hoog niveau. Ondernemingen delen graag in de positionering van Veldhoven als derde Gemeente in Zuidoost Brabant. In aansluiting op het masterplan de Run 2.0 komt een actualisatie van de (on)mogelijkheden en plan van aanpak van alle industrie terreinen.	Evaluatie van de stand van zaken m.b.t de bedrijventerreinen in 2015

Opmerking:

*Veldhovense schaal

De Veldhovense schaal qua woningbouw is:

- Geen hoogbouw in de oude dorpskernen
- Hoogbouw in centrum toegestaan, nooit hoger de huidige Repelflat
- Hoogbouw in het aangrenzende gebied direct rond het centrum: maximaal 7 bouwlagen

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (Stedelijk gebied)

1. Duurzaamheid

Het aspect duurzaamheid wordt in een vroeg stadium betrokken bij nieuwe projecten. Zie ook de eerste doelstelling van programma 8.

2. Uitbreiding woonfunctie centrumgebied

Bij nieuwe plannen/initiatieven wordt de Veldhovense schaal als kader gehanteerd. Op dit moment is het enige concrete initiatief waarbij dit aspect aan de orde is de door marktpartijen voorgenomen herontwikkeling van de TNT-locatie.

3. Citycentrum

In samenwerking met onze partners wordt een kwaliteitsimpuls aan het Citycentrum gerealiseerd. De volgende ontwikkelingen spelen in 2015:

- a) Verdiepingsslag Centrumontwikkelingsprogramma in samenwerking met ondernemers, eigenaren en gemeente.
- b) Onderzoeken van de mogelijkheid tot vestiging van horeca en een bioscoop ter plaatse van de parkeerplaats Geer (Noordentree).
- c) Uitwerken en aanleg Noordentree. (hiervoor is het budget voor 2014 in de KWARAP II overgeheveld naar 2015).
- d) Onderzoek toekomstbestendigheid citycentrum (inclusief zuidentree). De regiegroep heeft aangegeven dit onderzoek prioriteit te geven boven de herontwikkeling van de zuidentree.

Deze activiteiten worden verantwoord op productnummer 6501.

Doelstelling 2 (Nieuwbouwwijken)

1. Zilverackers

De plannen voor Zilverackers zijn ontstaan voor de crisis. Hierin speelden regionale woningbouwafspraken een grote rol (BOR: 3000 woningen in 10 jaar). We onderzoeken welk programma onder de huidige omstandigheden realistisch is voor Zilverackers en hoe de schuldenlast, die met deze gebiedsontwikkeling samenhangt, kan worden teruggebracht. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld. In 2015 zullen de ambities en het programma voor Zilverackers worden herijkt.

Deze activiteiten worden verantwoord op het product 6503 Bouwgrondexploitatie.

2. Bestemming Koningshoeven

Op dit moment worden alternatieve invullingen, ook anders dan woningbouw, voor het plangebied Koningshoeven onderzocht. Dit leidt mogelijk tot een concreet plan. Mocht dit laatste niet het geval zijn, dan zal in 2015 een plan van aanpak worden opgesteld.

3. Alternatieve bouwgrond

Er is een onderzoek naar alternatieve gebruiksmogelijkheden voor bouwgrond opgestart. In 2015 zal duidelijk zijn of hier kansen liggen voor de gemeente.

Doelstelling 3 (Bedrijventerreinen)

Binnen het masterplan de Run 2.0 worden de volgende projecten actief opgepakt:

1. RUN 2000: Herstructurering van het gebied vanwege de komst van de Kempenbaan en initiatief met eigenaren m.b.t. het gezamenlijk vermarkten van het gebied. De intentieverklaring met eigenaren is in september 2014 getekend en het gebied wordt in gezamenlijkheid aangeboden aan de markt.
2. In collectiviteit vernieuwen van het openbaar gebied aan de Run 1000. De gemeente werkt samen met Provincie, de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) en vastgoedeigenaren aan een campusuitstraling van het gebied.
3. Aanpak revitalisering bedrijventerrein de Run met vraaggerichte aanpak bedrijventerreinen. In samenwerking met BOM wordt in 2015 een pilot gestart om te komen tot een vraaggerichte aanpak revitalisering van de Run.

Deze activiteiten worden verantwoord op het collegeproduct 6503 Bouwgrondexploitatie.

Voor de overige bedrijventerreinen dient nog een evaluatie over de (on)mogelijkheden opgesteld te worden. Op basis van de evaluatie kan dan een plan van aanpak worden opgesteld. Dit kan aansluiten op de wens van het College om in 2015 te onderzoeken hoe de bedrijventerreinen beter benut of in de markt gezet kunnen worden.

Overig

Verder verrichten wij activiteiten op het gebied van eigendommen/grond (6500), stedenbouw en ruimtelijke ordening (6501). Ook de bouwgrondexploitaties (6503) en (particuliere) niet-BGE plannen (6514) vallen onder dit programma en worden nader toegelicht in de meerjarenperspectief BGE en de paragraaf grondbeleid verderop in deze begroting. Tenslotte bevat het programma ook enkele afbouw- cq. nazorgcomplexen (6508/6509), wettelijke taken, beheer en bedrijfsvoering.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 1	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6500	Eigendommen/grond	2105	582	586	596	517	522
6501	Stedenbouw	1.252	826	1.194	960	974	992
6503	Bouwgrondexploitatie	18.189	15.418	24.368	22.116	19.842	19.710
6506	Eigendommen/gebouwen	1.014	1.284	1.251	1.255	1.255	1.259
6508	Afbouw bge compl./beheer	137	419				
6509	Afbouw bge compl./realisatie	486	389	6			
6514	Projecten derden (niet-BGE)		308	272	3792	293	299
		23.183	19.226	27.677	28.719	22.881	22.782
Baten							
6500	Eigendommen/grond	1828	582	362	239	79	79
6501	Stedenbouw	398	103	165			
6503	Bouwgrondexploitatie	18.189	15.449	24.232	22.030	19.823	19.691
6506	Eigendommen/gebouwen	3.671	3.825	3.921	4.021	4.069	4.069
6508	Afbouw bge compl./beheer	137	418				
6509	Afbouw bge compl./realisatie	486	389	6			
6514	Projecten derden (niet-BGE)		278	273	3.853	504	510
		24.709	21.044	28.959	30.143	24.475	24.349
	Saldo (- = nadeel)	1.526	1.818	1.282	1.424	1.594	1.567
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	5.420	6.582	8.926	9.024	8.974	8.976
	Bedrijfsvoeringskosten	2.175	2.385	2.802	2.833	2.865	2.917
	Kapitaallasten	4.759	4.319	4.058	3.817	3.616	3.478
	Investerings MN						
	Storting reserves & voorzieningen	10.829	1.413	654	5.421	1.183	2.625
	Saldo bge naar balans		4.527	11.237	7.624	6.243	4.786
		23.183	19.226	27.677	28.719	22.881	22.782
Samenstelling baten							
	Directe baten	16.070	18.263	29.807	28.871	25.664	25.919
	Onttrekking reserves & voorzieningen	1.510	3.636	251	80	80	80
	Saldo bge naar balans	7.129	-855	-1.099	1.192	-1.269	-1.650
		24.709	21.044	28.959	30.143	24.475	24.349
	Saldo (- = nadeel)	1.526	1.818	1.282	1.424	1.594	1.567

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6501	diverse bezuinigingen door verbeterde efficiency	18	40	40	40
6506	verlaging stortingen agv structurele aanpassing beheerplannen (onderhoudsfonds eigendommen)	50	50	50	50
	Saldo (- = nadeel)	68	90	90	90

6501 Stedenbouw

Verbeterde efficiency op het programma, onder meer door het opzeggen van abonnementen, centraliseren van onderhoudscontracten op software, een betere controle op het kostenverhaal en beperkte 'ontschotting', draagt er toe bij dat er in 2015 €18.000,- minder nodig zal zijn voor dit programma. Doordat de grote slag in de actualisering van bestemmingsplannen na 2015 gemaakt zal zijn, kan het budget vanaf 2016 verder naar beneden worden bijgesteld.

6506 Eigendommen/gebouwen

De aanpassingen van met name areaalgegevens en eenheidsprijzen gespreid over een lange periode, leiden tot minder onderhoudswerkzaamheden waardoor de storting in de vervangingsreserve eigendommen/gebouwen naar beneden bijgesteld is.

2.1.2 Wonen

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

Alle woningzoekenden hebben de keuze uit een gevarieerd woningaanbod. Wij zorgen voor woningbouw naar behoefte, dat betekent met keuzemogelijkheden voor starters (ongeacht hun leeftijd) en inwoners met een zorgbehoefte.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren:
1	Regionaal bouwperspectief Veldhoven bouwt in overeenstemming met demografische ontwikkelingen en marktvraag en stemt af met de regio. We bouwen niet voor leegstand. In de aanpassing aan de actuele marktvraag worden de regionale afspraken getoetst en meegenomen. We hebben de regio aan de voorkant geholpen. We onderzoeken in overleg met andere gemeenten de mogelijkheid om eventuele negatieve effecten van de regionale bouwopgave te verevenen.	De woningbouwplanning wordt jaarlijks in kaart gebracht. Nieuwe regionale en provinciale afspraken in 2014-2015 voor de komende 10 jaar.
2	Woningcorporaties Wij kennen een belangrijke maatschappelijke rol toe aan de woningcorporaties, zowel ten aanzien van bouw en huur als ook aan hun inbreng in de publieke ruimte. Deze rol komt tot uiting bij het beheren, ontwikkelen en herstructureren van bestaande en nieuwe wijken. Met de corporaties worden ook in de toekomst afspraken gemaakt, mede op basis van de vigerende en geactualiseerde Woonvisie	De afspraken uit het plan zijn nagekomen. Geactualiseerde woonvisie medio 2015 De afspraken, die gemaakt worden met de corporaties.
3	Woningbouw 1. Wij streven naar een evenwichtige verdeling van huur, koop en sociale woningbouw. Aspecten als zorgwoningen en woningen voor drie generaties worden meegenomen. 2. Er is voldoende aanbod voor alle doelgroepen, wat betekent dat ook aandacht wordt besteed aan de zogenoemde midden-huurgroepen. 3. Veldhoven stimuleert de (ver)bouw van levensloopbestendige woningen. Een plan van aanpak in 2014, dat jaarlijks wordt jaarlijks bijgesteld	1. Er wordt gestreefd naar 29% sociale woningbouw. 2. Jaarlijkse toetsing vraag en aanbod doelgroepen 3. Het aantal levensloopbestendige woningen.

4 Starters 1. We maken maximaal gebruik van startersleningen. 2. CPO-initiatieven en de ontwikkeling van mogelijkheden voor starterswoningen worden gefaciliteerd. 3. Met woningcorporaties wordt nadrukkelijk bekeken welke mogelijkheden er zijn om te komen tot een substantiële verkorting van de wachttijden voor starters op de sociale huurmarkt.	1. In 2014 zijn de mogelijkheden van startersleningen gepresenteerd 2. De doelstelling is te komen tot de aanzet tot tenminste 3 CPO-projecten in deze raadsperiode 3. Gestart in 2014
--	--

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (*Regionaal bouwperspectief*)

Op basis van regionale afspraken wordt jaarlijks voor een periode van tien jaar vooruit een regionaal woningbouwprogramma opgesteld dat wordt vastgesteld door de regioraad. Het programma geeft de bovengrens aan van wat Veldhoven mag bouwen. Op basis van deze regionale afspraken, de marktomstandigheden en realistische inschattingen van de voortgang van de woningbouwprojecten wordt jaarlijks een woningbouwplanning opgesteld waarin wordt aangegeven wat de te verwachten realisatie is. De raad zal via de P&C-cyclus worden geïnformeerd over significante afwijkingen op deze planning. De gemeente neemt zowel ambtelijk als bestuurlijk actief deel aan regionale overleggen en spant zich in de belangen voor Veldhoven zo goed mogelijk te behartigen.

Doelstelling 2 (*Woningcorporaties*)

In vervolg op de eind 2013 overeengekomen prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties, is de gemeente medio 2014 aangevangen met het actualiseren van de Woonvisie. Deze woonvisie zal deels samen met de woningbouwcorporaties tot stand komen en bevat het kader waarbinnen wordt samengewerkt. Alhoewel de woonvisie grotendeels in eigen beheer zal worden opgesteld, zijn voor 2015 incidenteel middelen opgenomen voor beperkte ondersteuning van het proces (ca. €15.000). Dit betreft hoofdzakelijk het budget dat voorgaande jaren beschikbaar was voor de 'Monitor wonen' (zie ook bijstellingen).

Samenwerking ten aanzien van het beheren, ontwikkelen en herstructureren van bestaande en nieuwe wijken zal een thema zijn van de woonvisie (of een deelproduct daarvan) en concreet worden uitgewerkt in prestatieafspraken die van deze woonvisie zijn afgeleid.

Doelstelling 3 (*Woningbouw*)

1. Het streefgetal van 29% sociale woningbouw blijft ook in 2015 het uitgangspunt van het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid.
2. De gemeente heeft het hele jaar door contact met corporaties en ontwikkelaars, met onder meer als doel te komen tot een evenwichtige woningbouwvoorraad. Van een jaarlijkse toets is op dit moment geen sprake. In de te actualiseren Woonvisie zal worden ingegaan op de gewenste opbouw van de woningvoorraad. Daarbij zal bijzondere aandacht zijn voor de midden-huurgroepen.
3. Overeenkomstig het huidige volkshuisvestingsbeleid worden zoveel mogelijk nieuwe woningen levensloopbestendig gemaakt. Dit doen we door in koop-, (her-)ontwikkel- en/of anterieure exploitatieovereenkomsten afspraken op te nemen met betrekking tot dit thema. Het meten van het aantal levensloopbestendige woningen is een lastige opgave, aangezien hiervoor beoordeeld zou moeten worden welke (vooral

bestaande) woningen voldoen aan de gemeentelijke definitie van 'levensloopbestendig'.

Doelstelling 4 (Starters)

1. De nu geldende regeling voor startersleningen biedt op basis van het huidige tempo waarin deze worden verstrekt nog voldoende ruimte om tot eind 2016 startersleningen te blijven verstrekken. De verwachting is dat dit tempo door de aantrekkende markt wel iets zal versnellen. In 2015 wordt bezien hoe we hier in de verdere toekomst mee om zullen gaan;
2. In het plan van aanpak Zilverackers (zie programma 1) zal specifiek aandacht worden besteed aan CPO- en aanverwante initiatieven. De gemeentelijke plannen zullen voldoende flexibiliteit moeten bieden om in te spelen op CPO-initiatieven. Omdat we hierin hoofdzakelijk faciliterend optreden zijn we daarbij afhankelijk van het ontstaan van initiatieven. Door te communiceren over de mogelijkheid projecten aan te dragen kan het ontstaan van dergelijke initiatieven mogelijk worden gestimuleerd.
3. De eerste gesprekken met de woningbouwcorporaties over het terugbrengen van de wachttijden zijn geweest. Hierover zullen in 2015 concrete afspraken met de corporaties worden gemaakt. In de geactualiseerde Woonvisie zal dit ook een punt van aandacht zijn.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 2	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6510	Volkshuisvesting	276	832	472	473	437	416
6511	Wonen	233					
		509	832	472	473	437	416
Baten							
6510	Volkshuisvesting	2.756	710	338	287	262	262
6511	Wonen	203					
		2.959	710	338	287	262	262
	Saldo (- = nadeel)	2.450	-122	-134	-186	-175	-154
Samenstelling lasten							
Directe lasten		12	391	127	120	109	110
Bedrijfsvoeringskosten		202	172	179	210	214	219
Kapitaallasten		239	184	166	143	114	87
Storting reserves & voorzieningen		56	85				
		509	832	472	473	437	416
Samenstelling baten							
Directe baten		264	357	220	181	162	162
Onttrekking reserves & voorzieningen		2.695	353	118	106	100	100
		2.959	710	338	287	262	262
	Saldo (- = nadeel)	2.450	-122	-134	-186	-175	-154

Ombuigingen:

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6510	bezuinigingen frequentie monitor wonen en vervallen lotingen bij kavel- en woninguitgifte	2	8	18	18
	Saldo (- = nadeel)	2	8	18	18

6510 Volkshuisvesting

Monitor wonen:

Om reden dat de in de monitor wonen opgenomen gegevens beperkt veranderen, wordt het jaarlijks laten uitvoeren van daarvan niet meer zinvol geacht. Voorgesteld wordt om, in plaats van een aparte monitor wonen, de wijkatlas uit te breiden met specifieke gegevens die een relatie hebben met wonen. Vooralsnog is de eerstvolgende wijkatlas in 2016, halverwege de zittingsperiode van de raad voorzien.

Op het product kunnen door voornoemde maatregel, alsmede door het vervallen van de noodzaak tot lotingen bij kavel- en woninguitgifte de aangegeven ombuigingen worden behaald. Daarbij zijn in 2015 middelen gereserveerd voor het actualiseren van de Woonvisie en in 2016 voor het uitbreiden van de wijkatlas, waardoor te realiseren ombuiging in die jaren wat lager uitvalt.

2.1.3 Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

In Veldhoven kun je veilig wonen, leven, werken. Veiligheid is voor een belangrijk deel een gevoel. De wijkatlas is een belangrijk instrument om dat gevoel meetbaar te maken.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren:
1.	Veiligheidsgevoel 1. De veiligheidsbeleving van Veldhovenaren neemt toe in vergelijking met het peiljaar 2014. Er is regelmatig overleg met de politie over de effectiviteit van de aanpak van de criminaliteit. De focus ligt op preventie. 2. Veldhoven ligt ingeklemd tussen snelwegen en naast een vliegveld. Hieruit voortvloeiende risico's dienen te worden beperkt. 3. Zichtbaarheid op straat wordt verbeterd; de toepassing van cameratoezicht wordt onderzocht.	1. De cijfers voor veiligheid in de wijkatlas. 2. Jaarlijkse toetsing van de actuele risico's. 3. Presentie plan zichtbaarheid en onderzoek toepassing camera toezicht in 2015.
2.	Samenspraak Inwoners zijn zelf voor een deel verantwoordelijk voor veiligheid in de wijk. Veldhoven bevordert met projecten het actief meedoen van inwoners.	Het aantal initiatieven van burgers in het kader van veiligheid in de wijk.
3.	Coffeeshops Veldhoven heeft geen coffeeshops binnen haar grenzen.	Het aantal coffeeshops blijft nul.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (Veiligheidsgevoel)

1. Er zal vooral aandacht zijn voor de zogenaamde High Impact Crimes (Woninginbraken, overvallen, geweld). High Impact crimes zijn misdrijven die een grote invloed hebben op het veiligheidsgevoel van de slachtoffers, maar ook op het veiligheidsgevoel van hun omgeving. Dit is ook de reden dat bijna alle gemeenten in de politieregio Oost-Brabant dit als prioriteit hebben aangemerkt. In de aanpak zal Veldhoven daarom kunnen profiteren van de regionale samenwerking. Daarnaast zal er aandacht zijn voor de toenemende druk op de woonomgeving doordat er steeds meer kwetsbaren zelfstandig blijven wonen.

In de preventie zijn er 2 speerpunten:

- Zorgen dat burgers, bedrijven en instellingen weten hoe zij kunnen voorkomen dat zij slachtoffer worden;
- Voorkomen dat jongeren in het criminele circuit terecht komen.
Zie ook de doelstelling 'Samenspraak'.

2. Externe Veiligheid

Deze doelstelling valt onder de wettelijke taken Milieubeleid. Risico's in relatie tot externe Veiligheid in Veldhoven zijn in beeld. Waar nodig zijn maatregelen genomen om de risico's af te dekken. Het beleid dient gecontinueerd te worden, om ervoor te zorgen dat de risico's ook bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen de perken blijven en om nieuwe inzichten en regelgeving ten aanzien van de risicobeheersing te kunnen inbedden. Toetsing vindt plaats bij elke nieuwe ontwikkeling (niet jaarlijks).

3. Zichtbaarheid

De reorganisatie die momenteel gaande is binnen de politieorganisatie, is gericht op 'meer blauw op straat'. Ook in Veldhoven zal dit leiden tot meer zichtbaarheid op straat. De formatie voor toezichthouders binnen de gemeente wordt in de komende jaren, in het kader van de bezuinigingen, met 2 fte teruggebracht. Dit leidt dus tot minder zichtbaarheid op straat. Door regionale samenwerking zullen de beschikbare Buitengewoon OpsporingsAmbtenaren (BOA's) effectiever ingezet kunnen worden, om dit weer enigszins goed te maken.

Medio 2015 zal een plan worden opgesteld voor de mogelijkheden van inzet van camera toezicht.

Doelstelling 2 (Samenspraak)

Veiligheidsnetwerken

We blijven burgers, bedrijven en instellingen aanmoedigen tot zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid. Randvoorwaarde voor zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid in het veiligheidsdomein is dat men zich bewust is van de risico's en dat men handelingsperspectief heeft. Risicobewustzijn wordt vergroot door voorlichtingen. Handelingsperspectief wordt vergroot, doordat men weet wat men kan doen als zich een incident voordoet. Indien men zelf niet in staat is te handelen, dan bestaat het handelingsperspectief eruit dat men weet waar men terecht kan voor hulp. Om effectief te zijn moet deze hulp in het veiligheidsdomein zeer nabij zijn (elke seconde telt). Deze doelstellingen worden ingevuld door het opzetten en versterken van Veiligheidsnetwerken, zoals buurtpreventieteams (valt onder wijkbeheer, programma 7), Keurmerken Veilig Ondernemen, convenant Veilige School, Buurthulp Severinus, Project veilige Zorg, etc.. Binnen deze veiligheidsnetwerken, werken mensen samen om hun eigen veiligheid en de veiligheid van hun omgeving te vergroten. De gemeente faciliteert deze netwerken.

Doelstelling 3 (Coffeeshops)

Volgens vigerend beleid werken wij niet mee aan coffeeshops binnen onze gemeente. We breiden dit uit naar growshops, smartshops, headshops en seedshops. Dit zijn allemaal ondernemingen die de productie van drugs faciliteren.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 3	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6162	Crisisbeheersing/rampenbestr.	52	79	53	54	54	56
6163	Regionale veiligheidszorg	834	1.582	1.666	1.743	1.820	1.897
6164	Veiligheid	364	395	450	456	461	462
6168	Risicobestrijding fysieke veiligh.	2.459		-2	-2	-2	-2
		3.709	2.056	2.167	2.251	2.333	2.413
Baten							
6163	Regionale veiligheidszorg	24					
6164	Veiligheid	3					
6168	Risicobestrijding fysieke veiligh.	1.501					
		1.528	0	0	0	0	0
	Saldo (- = nadeel)	-2.181	-2.056	-2.167	-2.251	-2.333	-2.413
Samenstelling lasten							
Directe lasten		1.401	1.694	1.771	1.849	1.925	2.004
Bedrijfsvoeringskosten		592	362	396	402	408	409
Kapitaallasten		1.716					
Storting reserves & voorzieningen							
		3.709	2.056	2.167	2.251	2.333	2.413
Samenstelling baten							
Directe baten		1.525					
Onttrekking reserves & voorzieningen		3					
		1.528	0	0	0	0	0
	Saldo (- = nadeel)	-2.181	-2.056	-2.167	-2.251	-2.333	-2.413

Nieuw beleid

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6163	BBB/bijdrageregeling Veiligheidsregio	-80	-157	-234	-311
	Saldo (- = nadeel)	-80	-157	-234	-311

Er is sprake van een stijging van de inwonerbijdrage aan de Veiligheidsregio. Deze stijging zal tot 2018 doorzetten. Op dit moment is een bestuurlijke werkgroep 'toekomstvisie brandweezorg' actief. Veldhoven wordt door de burgemeester vertegenwoordigd in deze werkgroep. De werkgroep stuurt actief op het verlagen van de totale begrotingsomvang van de Veiligheidsregio om zo de stijging te beperken. Begin 2015 zal de toekomstvisie brandweezorg (inclusief financiële consequenties) aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Tevens wordt verwezen naar de risicoparagraaf. In de risicoparagraaf wordt rekening gehouden met een afwijkend besluit van de veiligheidsregio en eventuele nadelige financiële gevolgen.

De gemeentelijke taken op het gebied van brandweertoezicht worden per 1 januari 2015 overgedragen aan de veiligheidsregio.

2.1.4 Beheer openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

De openbare ruimte is van iedereen en daarmee is de verzorging van deze ruimte een zorg voor iedereen. Er komt meer aandacht voor het verwijderen van zwerfvuil en het onderhoud van openbare ruimte en groenvoorzieningen. Er komt meer ruimte voor initiatieven vanuit de wijk. Wij verwachten meer verantwoordelijkheid van de bewoners voor de woonomgeving. Dit vraagt om een mentaliteitsverandering van alle betrokkenen.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren:
1	<i>Gedragsverandering bij inwoners en bedrijven.</i> We verwachten meer verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving. Deze bewustwording wordt gestimuleerd met positieve prikkels, maar ook door consequent handhaven.	De participatie neemt meetbaar toe in vergelijking met de meest recente wijkatlas.
2	<i>Verbetering van de kwaliteit van groenbeheer en groenonderhoud.</i> We onderzoeken de kwaliteit van groenbeheer en groenonderhoud waarbij we ons richten op de wijze van aanbesteding, de controle op de werkzaamheden, social return, bewonersparticipatie, mogelijkheden voor eigen beheer en afvoer van zwerfvuil.	In de periode 2016-2018 wordt het rapportcijfer voor onderhoud en het opruimen van zwerfvuil in Veldhoven verhoogd van 6,7 naar 7,0.
3	<i>Inwoners en bedrijven dragen zelf meer zorg voor een omgeving die schoon is en op orde.</i> We stimuleren met acties inwoners en bedrijven om de eigen omgeving schoon en intact te houden. We communiceren over de bereikte resultaten.	Toename van het aantal initiatieven van inwoners en bedrijven.
4	<i>Effectieve bestrijding van overlast door plaagdieren</i> We onderzoeken de overlast van plaagdieren. De bestrijding wordt aangepakt in samenwerking met de inwoners in het plaaggebied.	Overlast plaagdieren neemt af.
5	<i>Herinrichting van 't Look heeft een stevig draagvlak onder de bewoners</i> In samenspraak met de bewoners wordt de herinrichting van 't Look aangepakt. De heldere communicatie en het overleg tijdens de uitvoering blijven een punt van aandacht.	Evaluatie van de tevredenheid van de bewoners over de herinrichting en de aanpak.
6	<i>Kwaliteitsimpuls voor de wijken.</i> De wijken worden goed onderhouden. De kenmerkende groenstroken blijven het aanzien van de bebouwde kom bepalen. Zonderwijk wordt opgeknapt tussen 2011 en 2015; 't Look tussen 2014 en 2018. De bewoners worden daar waar mogelijk betrokken bij de inrichting van hun wijken. De raad ontvangt medio 2016 en eind 2017 een voortgangsrapportage over de bereikte resultaten.	Jaarlijkse voortgangsrapportage van de kwaliteitsimpuls van de wijken.

Hierin komt in het bijzonder de mate van tevredenheid van de bewoners aan de orde.	
--	--

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (Gedragsverandering):

We stimuleren een mentaliteitsverandering door bewustmaken en meer gerichte acties (oa. tegen hondenoverlast). Burgers en bedrijven worden gestimuleerd en geactiveerd om de eigen omgeving schoon te houden zoals straatveegdagen in diverse wijken in Veldhoven, schoonhouden Vlasroot, en inzet burger bij het opruimen van zwerfvuil.

Doelstelling 2 (Kwaliteit groenbeheer en groenonderhoud):

Het rapportcijfer voorziening openbaar groen (onderhoud en beheer) in de wijkatlas 2014 is 6,9 (was 6,6 in 2012). Het rapportcijfer vervuiling (zwerfvuil) in de wijkatlas 2014 is 6,1 (was 6,2 in 2012).

Om de rapportcijfers te verhogen wordt het (groen) onderhoud volgens beeldbestekken onderhouden en op basisniveau uitgevoerd (met uitzondering van winkelcentra waar het hoger is) in combinatie met het stimuleren van zelfwerkzaamheid en meer informeren over het onderhoud naar de burgers.

Doelstelling 3 (Schone omgeving):

De gemeente faciliteert ook in 2015 de 'Week van Veldhoven Schoon'. In deze week (begin maart) wordt aandacht gevraagd voor het voorkomen en opruimen van zwerfafval door onder andere opruimacties en een lesprogramma over afval op basisscholen. In de media wordt veel aandacht geschonken aan de 'Week van Veldhoven Schoon'. Zo plaatst de gemeente een themapagina in De Ahrenberger met opruimacties, achtergrondinformatie over zwerfafval en tips van de Greenkids. Daarnaast zijn er activiteiten zoals buurtveegdagen en diverse andere zwerfvuilacties. De inzet is om deze activiteit te verbreden.

Doelstelling 4 (Effectieve bestrijding plaagdieren):

Meldingen kunnen 24 uur per dag, 7 dagen per week digitaal of telefonisch worden doorgegeven aan het Klant Contact Centrum van de gemeente Veldhoven.

Op basis van de geregistreerde meldingen worden gerichte onderzoeken uitgevoerd naar de aanwezigheid van plaagdieren in het openbaar gebied. Mocht uit deze onderzoeken blijken dat er plaagdieren in het openbaar gebied nestelen en/of looproutes hebben, dan wordt in de omgeving een gerichte bestrijding uitgevoerd. Overlast op eigen terrein dient in eerste instantie door de burger zelf bestreden te worden. Hierbij adviseert de gemeente en bij herhaling van meldingen wordt onderzoek verricht naar de overlast en zo nodig bestreden. Het totaal van alle meldingen wordt structureel gemonitord.

Doelstelling 5 (Draagvlak herinrichting 't Look):

Dit aspect hangt samen met doelstelling 6 en betreft de werkzaamheden van het project 't Look zelf. Burgers en het wijkplatform worden en zijn betrokken bij de herinrichting van de 1e fase van 't Look. Samenspraak gaat over in informeren. Dit zal bij de overige fasen worden voortgezet. Hierbij is het belangrijk dat betrokkenen worden geïnformeerd met een nieuwsbrief, eventueel via de Ahrenberger. Maar ook terugkoppeling met het wijkplatform en eventueel een vragenuur.

Doelstelling 6 (Kwaliteitsimpuls voor de wijken)

Bewoners van de betreffende wijk worden betrokken en geïnformeerd via nieuwsbrieven, wijkplatforms en ook inloop vragenuren.

Het uiteindelijke resultaat van een herinrichting waarbij een burger de mate van tevredenheid aan kan geven is de wijkatlas. Het wijkplatform neemt deel aan herinrichtingsprocessen en verwoordt mede de mening van betrokken burgers.

Algemeen

Verder verrichten wij planvormende- en onderhoudsactiviteiten op het gebied van openbare verlichting (product 6165), vastgoedinformatie (product 6502), inrichting openbaar gebied (product 6505) en voorzieningen honden (product 6166).

Het bereiken van doelstellingen in dit programma kost in totaal € 4.800,-. De opbrengsten bedragen € 3.533,-.

Het grootste deel van de kosten bestaan uit werkzaamheden voor projecten en (regulier)onderhoud, materialen, inhuur derden, uren eigen medewerkers ed. De inkomsten bestaan voornamelijk uit interne verrekeningen uit de bestaande vervangingsreserve, daarnaast komt nog een opbrengst uit de lichtreclame en vastgoedinformatie. De stijging van de lasten in 2015 bij het product 6165 verlichting heeft voornamelijk te maken met een aantal grote projecten die uitgevoerd gaat worden zoals hoofdwegen Zonderwijk en de eerste fase van 't Look.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 4	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6165	Verlichting	879	1.237	1.428	1.308	1.350	1.375
6166	Voorzieningen honden	259	284	264	266	268	265
6502	Vastgoedinformatie	258	53	95	96	96	97
6505	Inrichting openbaar gebied	1462	772	3013	1714	2115	1166
		2.858	2.346	4.800	3.384	3.829	2.903
Baten							
6165	Verlichting	308	247	653	531	571	593
6502	Vastgoedinformatie	49	30	31	31	31	32
6505	Inrichting openbaar gebied	1.454	637	2.849	1.550	1.950	1.000
		1.811	914	3.533	2.112	2.552	1.625
	Saldo (- = nadeel)	-1.047	-1.432	-1.267	-1.272	-1.277	-1.278
Samenstelling lasten							
Directe lasten		613	578	584	588	592	597
Bedrijfsvoeringskosten		390	432	508	511	514	512
Kapitaallasten		4					
Investerings MN		1.723	814	3.429	2.007	2.445	1.516
Storting reserves & voorzieningen		128	522	279	278	278	278
		2.858	2.346	4.800	3.384	3.829	2.903
Samenstelling baten							
Directe baten		88	100	104	105	107	109
Onttrekking reserves & voorzieningen		1.723	814	3.429	2.007	2.445	1.516
		1.811	914	3.533	2.112	2.552	1.625
	Saldo (- = nadeel)	-1.047	-1.432	-1.267	-1.272	-1.277	-1.278

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6165	verlaging storting agv structurele aanpassing beheerplan openbare verlichting	247	259	270	282
	Saldo (- = nadeel)	247	259	270	282

6165 Verlichting

De aanpassingen van met name areaalgegevens, eenheidsprijzen en het combineren van werkzaamheden verspreid over een langere periode, leiden tot minder vervangingswerkzaamheden in de betreffende periode waardoor de storting in de vervangingsreserve openbare verlichting naar beneden bijgesteld is.

2.1.5 Bereikbaarheid

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

Een goede bereikbaarheid van Veldhoven wordt gerealiseerd door vlotte toegang tot, en goede verkeerscirculatie binnen de bebouwde kom. Die vlotte doorstroming heeft betrekking op alle verkeersstromen. Verkeersveiligheid staat voorop.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelstellingen en activiteiten	Meetindicatoren
1	Zilverbaan Het tempo van verdere aanleg van de Zilverbaan volgt het tempo van de ontwikkelingen van de dorpen in Zilverackers. Kort voordat er gebouwd wordt moet de infrastructuur klaar zijn.	Infrastructuur gereed voor aanvang van bouw woningen.
2	Kempenbaan De reconstructie van de Kempenbaan en aansluiting op de A67 wordt gerealiseerd. Kruising Provinciale weg / Burg. van Hoofflaan Deze reconstructie wordt uitgevoerd. Hoofdontsluiting Zonderwijk en 't Look Het wegenplan wordt heringericht.	Realisatie in de periode 2014-2015 Realisatie in de periode 2015 Realisatie Zonderwijk in de periode 2015, 't Look in de periode 2018
3	Impuls fietsgebruik Goed onderhouden fietspaden, waar nodig worden verbeteringen aangebracht. Aanpak van de knelpunten vanaf 2014. De mogelijkheid van een fietspad en trottoir tussen het Sondervick en begraafplaats de Hoge Boght wordt onderzocht.	Het aantal meldingen bij het Klanten Contact Centrum (KCC) is in 2014 in kaart gebracht. Plan van aanpak knelpunten in 2015 Haalbaarheidsonderzoek fietspad en trottoir naar Hoge Boght is gereed in 2014
4	Verbeteren aansluiting OV op centrumgebied In overleg met het OV-bedrijf wordt gestreefd naar een betere verbinding van het centrumgebied met MMC/ De Run, met de dorpskernen en met het centrum van Eindhoven. We onderzoeken hierbij de mogelijkheden van een centraal punt in het centrumgebied waardoor Veldhovense lijnen met elkaar worden verbonden.	Onderzoek uiterlijk medio 2016
5	Kruising Nieuwstraat Kromstraat Onderzoek naar een veilige kruising Nieuwstraat Kromstraat. Er komt een voorstel met een aanbeveling voor vervolgstappen	Uitslag onderzoek en mogelijke vervolgacties medio 2015
6	Inritconstructies Er is aandacht voor en aanpak van snelheidremmende maatregelen zoals drempels. Te hoge inritten verdwijnen of worden verkeersvriendelijker.	Aantal uitgevoerde maatregelen

7	N69 1. Uitgangspunt blijft de raadsbrede standpuntbepaling m.b.t. de N69. Het 8-puntenplan wordt jaarlijks geactualiseerd en gecontroleerd op het nakomen van de afspraken die in het kader van de N69 zijn gemaakt; 2. Uitgangspunt is dat de aanleg van de N69 niet leidt tot extra kosten voor Veldhoven. Planschade en winstderving worden bij de provincie aan de orde gesteld. 3. Overlast door sluiptverkeer wordt voorkomen.	1. Aanwezigheid jaarlijks geactualiseerd en gecontroleerd 8-punten plan. 2. Financiële evaluatie van de aanleg van de N69; 3. Nulmeting vóór de aanleg van de N69 en periodieke metingen daarna m.b.t. sluiptverkeer.
8	Eindhoven Airport Eerdere afspraken zijn leidend bij de evaluatie aan de Alderstafel. Uitgangspunt blijft de raadsbrede standpuntbepaling. De Veldhovense kaders blijven gehandhaafd en worden gemonitord. We nemen vervolgacties bij significante afwijkingen. • We besteden bijzondere aandacht aan een oplossing voor de verkeersstagnatie in Veldhoven Noord. • We willen nachtvluchten tussen 23.00 en 07.00 uur voorkomen.	Monitoren door de raad vastgesteld kaders.
9	Parkeerbeleid We kijken naar een budget neutrale parkeeroplossing waarbij de verblijfstijd in het City Centrum wordt verlengd. Het parkeerbeleid wordt geëvalueerd en aangepast aan nieuwe behoeften en mogelijkheden.	Parkeerbeleid evaluatie inclusief nieuw voorstel in 2014-2015.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (Zilverbaan):

De Zilverbaan zal sober en doelmatig uitgewerkt worden van schetsontwerp naar voorlopig ontwerp. Op basis van dit ontwerp is een beter onderbouwd en concreter beeld te schetsen van de diverse kostenposten, eventuele tekorten en/of besparingen. De nieuwe raming vormt de basis voor besluitvorming over het vervolg van het project, hierbij wordt nadrukkelijk de fasering en planning van realisatie ter afweging voorgelegd.

Doelstelling 2 (Kempenbaan):

1. **Kempenbaan:** In 2015 wordt het bestemmingsplan 'Kempenbaan West' ter vaststelling aangeboden aan de raad. Daarnaast vindt medio 2015 de gunning van de realisatie van de Kempenbaan West en Aansluiting A67 plaats. Wij starten eind 2015 met de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden. Het opstellen van het definitief ontwerp voor de Kempenbaan Oost wordt begin 2015 gestart. Naar verwachting kan het ontwerp eind 2015 worden opgeleverd.
2. **Kruising Provinciale weg / Burg. Van Hoofflaan:**
De voorbereidingen worden in 2015 afgerond. In relatie tot de Kempenbaan wordt bekeken wanneer tot uitvoering kan worden overgegaan. De uitvoering zal naar verwachting in 2015 starten.
3. **Hoofdwegen Zonderwijk en 't Look:**
Na afronding van diverse onderzoeken zullen de werkzaamheden van de hoofdwegen Zonderwijk aanbesteed en vervolgens uitgevoerd worden.
De hoofdwegen 't Look betreft de laatste fase van de herinrichting van de wijk 't Look en zal naar verwachting in 2018 worden uitgevoerd.

Doelstelling 3 (Impuls fietsgebruik):

De fietspaden worden goed onderhouden. In 2014 zijn de knelpunten in kaart gebracht en worden in 2015 waar mogelijk verder aangepakt.

Doelstelling 4 (Verbetering aansluiting OV op centrumgebied):

De huidige OV-concessie in het MRE-gebied loopt eind 2016 af. Het MRE is in 2014 gestart met het opstellen van een Programma van Eisen voor een nieuwe concessie. In dit proces is sprake van formele en informele inspraak. De gemeente Veldhoven wordt hierbij geconsulteerd. Indien de (concept) OV-concessie niet aan onze wensen voldoet, zullen beide inspraaktrajecten gebruikt worden. Vanuit het MRE is aangegeven dat met het toekomstige budget, het huidige OV-voorzieningsniveau in het MRE-gebied niet meer kan blijven.

Doelstelling 5 (Kruising Nieuwstraat Kromstraat):

Het kruispunt Nieuwstraat-Kromstraat-De Plank wordt verkeerskundig onderzocht. Dat houdt onder meer een probleemanalyse van de huidige situatie in en mogelijke maatregelen ter verbetering (conclusies & aanbevelingen).

Doelstelling 6 (Inritconstructies):

Bij herinrichtingsplannen en nieuwbouwplannen worden bij zijwegen waar mogelijk geen korte inritconstructies meer toegepast. Als sprake is van snelheidsremmende maatregelen worden deze uitsluitend aangelegd volgens de meest actuele, landelijk gebruikte, CROW-richtlijnen. Hierdoor wordt ervoor gewaakt dat de verkeersveiligheid op niveau blijft, zonder teveel hinder aan het verkeer en de nabije omgeving te veroorzaken.

Doelstelling 7 (N69):

1. Het jaarlijkse actualisatie van het 8-puntenplan (kaders N69) vindt plaats in de begroting. In de jaarrekening is de verantwoording terug te vinden.
In het totstandkomingsproces van de grenscorridor N69 vormen de volgende 8 punten de kaders voor Veldhoven:
 1. De aanleg van de nieuwe verbinding is onlosmakelijk verbonden met de maatregelen in het kader van de gebiedsimpuls en nulplus;
 2. De aanleg van de nieuwe verbinding, inclusief compensatie en mitigatie, zal voor Veldhoven kostenneutraal plaatsvinden. Planschade en winstderving worden bij de provincie aan de orde gesteld;
 3. Overlast door sluipverkeer wordt voorkomen. Vóór de aanleg van de nieuwe verbinding zal een nulmeting worden gedaan tbv sluipverkeer. Na de aanleg worden periodieke metingen uitgevoerd;
 4. De meerkosten voor de nieuwe aansluiting op de A67 ivm de aantakking van de N69 zijn niet voor rekening van Veldhoven maar voor de provincie;
 5. De aanleg van de nieuwe verbinding mag niet leiden tot sterk verminderde bruikbaarheid van gebieden of routes door veranderde bereikbaarheid;
 6. De planontwikkeling voor de gebiedsimpuls komt met inbreng van en in samenwerking met inwoners, bedrijven, organisaties en gemeenten tot stand;
 7. Veldhoven zet in op het optimaal benutten van de (financiële) mogelijkheden (bv. gebiedsimpuls, Europese en provinciale fondsen, derden) om het buitengebied ten zuiden van de A67 toekomstbestendig te maken;
 8. Bij de nieuwe invulling van het gebied ten zuiden van de A67 wordt aangesloten bij de Brainport 2020-doelen op het gebied van Basics (gezonde leefomgeving, hoge kwaliteit groene omgeving, hoge biodiversiteit).
2. Aan de aanleg van de nieuwe verbinding N69 zijn voor de gemeente Veldhoven geen kosten verbonden. Een aantal nulplusmaatregelen (verkeerskundige maatregelen om te zorgen dat de aansluiting op het bestaande wegennet goed verloopt) is geïntegreerd in het ontwerp van de nieuwe aansluiting. Hierdoor hoeven hiervoor geen extra kosten gemaakt te worden.
3. Er wordt in het najaar met de provincie een exacte datum voor de nulmeting afgesproken. Voor het verkrijgen van een betrouwbare nulmeting is afstemming met de werkzaamheden op de Kempenbaan noodzakelijk.

Doelstelling 8 (Eindhoven Airport):

- A. Verkeersoverlast: De gemeente is ambtelijk en bestuurlijk betrokken bij Brainport Avenue en ambtelijk ook bij het daaraan gekoppelde MIRT-onderzoek naar de 2^e aansluiting van de luchthaven op de randweg. Aandachtspunt voor de gemeente daarbij is een goede doorstroming van het verkeer op de randweg en het voorkomen van negatieve effecten op bereikbaarheid van Veldhoven, ook via openbaar vervoer.
- B. Nachtvluchten: Met de regionale partners heeft Veldhoven stelling genomen tegen een verder uitbreiding van het aantal vluchten tussen 23.00u en 24.00u. In 2015 zal de 1^e fase van het Aldersadvies worden geëvalueerd, waarbij de vluchten tussen 23.00u en 24.00u als evaluatiepunt zijn toegevoegd. Structurele vluchten tussen 24.00u en 07.00u zullen in het luchthavenbesluit niet mogelijk worden gemaakt.

Doelstelling 9 (Parkeerbeleid):

In het derde kwartaal van 2014 is gestart met de evaluatie van het parkeerbeleid. De bevindingen die hieruit zijn gekomen, worden per onderdeel uitgewerkt en als keuzemogelijkheid voorgelegd aan de raad. Denk hierbij aan de wijze van het beheer, de mogelijkheden van achteraf betalen maar ook mogelijk langere openingstijden van de parkeergarage. Het contract met de huidige beheerder is met een jaar verlengd.

Algemeen

Verder verrichten wij beheer- en onderhoudsactiviteiten op het gebied van Verkeersobjecten, Mobiliteit en Veiligheid, Kabels en Leidingen, Werken voor derden en Exploitatie parkeerbedrijf, wettelijke taken, bedrijfsvoering. Deze activiteiten worden verantwoord op collegeproduct(en) 6170, 6171, 6175, 6180.

Het bereiken van doelstellingen in dit programma kost in totaal € 8.139,-. De opbrengsten bedragen € 5.250,-.

Het grootste deel van de kosten bestaan uit werkzaamheden voor projecten en (regulier)onderhoud, materialen, inhuur derden, uren eigen medewerkers ed. De inkomsten bestaan voornamelijk uit interne verrekeningen uit bestaande voorzieningen, daarnaast komen er nog opbrengsten uit het parkeerbedrijf, reclame uit abri's, leges en subsidies. De stijging van de lasten in 2015 bij het product 6173 wegen heeft voornamelijk te maken met een aantal grote projecten die uitgevoerd gaat worden zoals hoofdwegen Zonderwijk en de eerste fase van 't Look.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 5	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6170	Verkeersobjecten	705	1.064	1.187	1.126	718	817
6171	Mobiliteit en veiligheid	175	375	227	227	228	229
6173	Wegen	3.618	3.627	5.309	3.646	4.085	2.395
6175	Werken voor derden/nutsv.	89	114	169	169	170	171
6176	Werken voor derden/overige	61	63	60	60	60	60
6180	Exploitatie parkeerbedrijf	1.183	1.209	1.187	1.177	1.172	1.167
		5.831	6.452	8.139	6.405	6.433	4.839
Baten							
6170	Verkeersobjecten	109	366	524	463	49	140
6171	Mobiliteit en veiligheid	11	11	11	11	11	11
6173	Wegen	1.632	1.769	3.033	1.360	1.788	87
6175	Werken voor derden/nutsv.	94	46	47	46	45	44
6176	Werken voor derden/overige	93	63	64	64	65	66
6180	Exploitatie parkeerbedrijf	1.374	1.552	1.571	1.610	1.610	1.610
		3.313	3.807	5.250	3.554	3.568	1.958
	Saldo (- = nadeel)	-2.518	-2.645	-2.889	-2.851	-2.865	-2.881
Samenstelling lasten							
Directe lasten				1.640	1.646	1.659	1.667
Bedrijfsvoeringskosten				1.360	1.357	1.362	1.372
Kapitaallasten				398	392	386	380
Investeringen MN				3.456	1.720	1.731	119
Storting reserves & voorzieningen				1.285	1.290	1.295	1.301
		5.831	6.452	8.139	6.405	6.433	4.839
Samenstelling baten							
Directe baten				1.794	1.834	1.837	1.839
Onttrekking reserves & voorzieningen				3.456	1.720	1.731	119
		3.313	3.807	5.250	3.554	3.568	1.958
	Saldo (- = nadeel)	-2.518	-2.645	-2.889	-2.851	-2.865	-2.881

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6173	verhoging storting agv structurele aanpassing beheerplan wegen	-275	-263	-251	-238
	Saldo (- = nadeel)	-275	-263	-251	-238

6173 Wegen

De aanpassingen van met name areaalgegevens en eenheidsprijzen verspreid over een langere periode, leidt tot meer grootonderhoud in de betreffende periode om de wegen op een basis kwaliteitsniveau te houden. Dit heeft gezorgd voor een hogere storting in de voorziening onderhoud wegen.

2.1.6 Individuele voorzieningen Maatschappelijke Participatie

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

De inhoud van programma 6 ligt voor een belangrijk deel in het verlengde van programma 7. Dit komt voort uit de wijze waarop het antwoord op zorgvragen wordt geformuleerd, er wordt in eerste instantie gekeken naar de mogelijkheden van de zorgvrager zelf, vervolgens naar de mate waarin de sociale omgeving kan bijspringen. Wanneer dit geen soelaas biedt zijn er algemene / collectieve voorzieningen waar de zorgvrager gebruik van kan maken (programma 7) en in laatste instantie wordt een individueel aanbod gedaan. Beleid voor dit laatste onderdeel is het onderwerp van programma 6.

De uitbreiding van de Wmo (decentralisatie AWBZ), de decentralisatie van de Jeugdzorg en de invoering van de Participatiewet vormen grote uitdagingen voor Veldhoven.

Uitgangspunt van het rijksbeleid is dat de gemeente deze zorg effectiever, met minder bureaucratie en goedkoper kan leveren; dichtbij, en samen met de inwoners. De gemeente zorgt voor een sociaal vangnet dat past binnen de middelen die we van het Rijk ontvangen. De vraag naar zorg en ondersteuning zal in de komende jaren sterk toenemen.

De gemeente wil zorg regisseren en ondersteunen met één regisseur die zorgbehoeftigen en zijn of haar omgeving/huishouden ondersteunt op basis van één plan voor het hele huishouden.

Zorg dient vraaggestuurd te zijn en moet waar mogelijk uitgevoerd worden op woonservicezone/wijkniveau en in een omgeving die regelarm is.

Zelfredzaamheid en eigen kracht zijn belangrijke instrumenten. We blijven aandacht houden voor de sociaal zwakkeren die hulp nodig hebben. Daarnaast wordt ingezet op actieve participatie, mantelzorg en vrijwilligers.

Het blijft belangrijk om aan de voorkant een goede indicering te doen.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren:
1	Decentralisaties De decentralisaties worden effectief ingebed binnen beleid en uitvoering van de gemeente. Het geformuleerde rijksbeleid is het uitgangspunt van de uitvoering van de decentralisaties. Die uitvoering is ingebed in het huidige gemeentelijke beleid. De raad is niet alleen actief betrokken bij de kaderstelling maar ook bij de organisatie en uitvoering van de kaders. Het einddoel is een duidelijke heldere organisatiestructuur waarin de zorg betaalbaar is en de zorgvragers adequaat geholpen worden.	De uitvoeringsorganisatie rondom de decentralisaties is begin 2015 voorbereid op een slagvaardige, klantgerichte werkwijze.

2	Financiële bijdrage Rijk <i>De decentralisaties van de rijkstaken gaan gepaard met overheveling van de rijksbudgetten naar de gemeenten. Eventuele tekorten op die budgetten worden niet door de gemeenten bijgepast. We moeten het doen met het geld dat door het rijk beschikbaar wordt gesteld. 2015 is een overgangsjaar waarbij lopende verplichtingen tegen de huidige kosten structuur overgenomen moeten worden. Dit leidt waarschijnlijk tijdelijk tot hogere kosten. De drie decentralisaties worden zoveel mogelijk budgetneutraal geïmplementeerd.</i>	Budget neutrale implementatie in 2016
3	Zorgverlening inwoners De regels verbonden aan zorgverlening moeten duidelijk zijn voor de doelgroep. Waar mogelijk wordt de alfahulp ingezet. Inwoners met een meervoudige problematiek kunnen terecht bij 1 aanspreekpunt. Jaarlijkse meting van de klant tevredenheid, met nadrukkelijk ook aandacht voor de kwaliteit van het aanbod van zorg.	Jaarlijkse meting van de tevredenheid van de klant en de mantelzorger. Daarbij aandacht voor de transparantie en de kwaliteit van de aangeboden zorg en van de mate van ondersteuning voor de mantelzorger.
4	Zorg in de wijk De gemeente regisseert en ondersteunt op wijkniveau. Het aanbod moet afgestemd worden op de behoeften van de bewoner.	De behoefte van inwoners op wijkniveau
5	Minima en armoede beleid, uitkeringen 1. Er wordt een minima- en armoedebeleid vastgesteld met als uitgangspunt dat inwoners actief kunnen participeren. 2. In 2015 zijn alle nieuwe uitkeringsgerechtigden die (nog) niet in staat zijn om te werken op de reguliere arbeidsmarkt op hun mogelijkheden gescreend. De doelstelling is zoveel mogelijk mensen actief mee te laten doen. 3. Het is belangrijk dat uitkeringsgerechtigden zoveel mogelijk een tegenprestatie leveren.	1. Aanwezigheid door raad gestelde kaders en resultaten voor minima en armoedebeleid. 2. in 2015 is minimaal 75% van de uitkeringsgerechtigden op enigerlei wijze actief. 3. Het aantal tegenprestaties.
6	Respijtzorg We steunen ideeën en initiatieven rondom respijtzorg	Aantal ideeën en initiatieven rondom respijtzorg

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (Decentralisaties):

Ingaande 2015 krijgt de gemeente (nieuwe) taken en bevoegdheden. De beleidsmatige inbedding daarvan vond voor een belangrijk deel in 2014 plaats. In de inleiding van de begroting wordt ingegaan op de algemene uitgangspunten en doelstellingen van de drie decentralisaties.

Doelstelling 2 (Financiële bijdrage Rijk):

De budgetten van die decentralisaties zijn opgenomen in programma 6 (AWBZ-WMO), programma 9 (participatiewet) en programma 10 (jeugdhulp).

Het budget voor de WMO dat is toegevoegd aan het deelfonds is in vergelijking met 2014 sterk verminderd. Desondanks is, op grond van onder meer, het resultaat van contractonderhandelingen met aanbieders van Hulp bij het Huishouden, het streven om "budgettaire neutraliteit" in 2015 te realiseren maar hiervoor zal een uiterste inspanning worden gedaan. Omdat de rijksbijdrage in de toekomst verder afneemt, is het beleid gericht op substitutie van duurdere door goedkopere zorg. Dit betekent dat algemene voorzieningen voor individuele voorzieningen komen. Desondanks is het te verwachten dat er de komende jaren keuzes gemaakt moeten worden omtrent doelgroepen en het voorzieningenniveau.

Doelstelling 3 (*Zorgverlening inwoners*):

Op 1 januari 2015 wordt de gemeente Veldhoven verantwoordelijk voor de uitbreiding van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Hierdoor krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid voor alle inwoners die zelfstandig wonen en die door zeer uiteenlopende beperkingen ondersteuning nodig hebben om voor zichzelf te kunnen zorgen en om te kunnen participeren. Sinds de Wmo van 2007 ondersteunen we kwetsbare inwoners met hulp bij het huishouden, het aanpassen van hun woningen, met vervoersvoorzieningen en rolstoelen. Vanaf 2015 komen daar de volgende hoofdtaken bij:

- *Het bieden van begeleiding (inclusief vervoer):* Begeleiding draagt eraan bij dat inwoners ondanks hun beperking optimaal kunnen functioneren op allerlei levensgebieden, van zelfzorg tot wonen, werken, financiën, vrije tijd, sociaal netwerk en contacten met instanties.
- *Beschermd wonen:* Individuele begeleiding –vaak intensief– aan inwoners met psychiatrische problemen, die in een beschermde woonomgeving wordt geboden. Deze ondersteuning is sterk op participatie gericht en behandeling staat niet (meer) op de voorgrond.
- *Maatschappelijke opvang:* Opvang van dak- en thuislozen, inclusief vrouwenopvang en crisisopvang.

Inwoners van Veldhoven met een zorgbehoefte kunnen aanspraak maken op (individuele) WMO voorzieningen. De gemeente gaat op huisbezoek, stelt een indicatie vast en wijst een voorziening toe.

Het afstemmen van het aanbod op de vraag van de klant vindt plaats tijdens keukentafelgesprekken. Daar vindt een integrale vraaganalyse plaats. Uitgangspunt is dat een zorgvraag in eerste instantie zelf, of door de sociale omgeving van de zorgvrager beantwoord moet worden. Wanneer die niet toereikend zijn kan gebruik gemaakt worden van collectieve voorzieningen en in laatste instantie van een individuele voorziening. De klanttevredenheid is onderwerp van jaarlijks onderzoek.

Inhoudelijk vormt deze doelstelling een vervolg op het geformuleerde beleid in programma 7.

Doelstelling 4 (*Zorg in de wijk*):

Bij het beoordelen van de zorgbehoefte en het toewijzen van voorzieningen wordt uitgegaan van de eigen kracht van de burger (de kanteling). Bij de implementatie geldt het principe van 1 klant, 1 plan, 1 regisseur. Bij de vormgeving hiervan wordt aangesloten bij de gebiedsgerichte netwerken op het niveau van de woonservicezones. Daarbij stimuleert de gemeente de samenwerking tussen – en de ontwikkeling van voorzieningen, maar realiseren deze niet zelf.

Doelstelling 5 (*Minima en armoede beleid, uitkeringen*):

minima en armoedebelaid

Met de nota minimabeleid (2014) wordt invulling gegeven aan deze doelstelling. Ook is daarmee invulling gegeven aan de, door de rijksoverheid gewenste aandacht voor het armoede- en schuldenbeleid. De nadruk ligt op de eigen verantwoordelijkheid van de betrokkene (de kanteling); verschillende regelingen zijn aangepast en versoberd, nieuw is

het beleid om kinderen te laten participeren middels een kindpakket (uitvoering bij St. Leergeld) en de omvorming van de 'regeling Welzijnsactiviteiten' tot een nieuwe regeling voor volwassenen.

Ook de regeling "jeugdsportfonds" (uitgevoerd door stichting Leergeld) is een voorziening voor minima; op basis hiervan worden bijdragen verstrekt in contributie en sportkleding voor kinderen uit gezinnen met een minimuminkomen. De regeling Jeugdsportfonds wordt om die reden overgeheveld van programma 12 naar programma 6.

screening en meedoen

De participatiewet geeft de gemeenten de verantwoordelijkheid voor de totale groep mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Deze mensen zitten nu in de WWB (de wet Werk en Bijstand), Wsw (de Wet sociale werkvoorziening) en mensen met (beperkt) arbeidsvermogen in de Wajong. De leidende gedachte achter de ondersteuning van uitkeringsgerechtigden die (nog) niet in staat zijn om te werken is geformuleerd in de kadernota Maatschappelijke Participatie: "iedereen telt mee, doet mee en draagt bij". Om inzicht te krijgen in de mogelijkheden van uitkeringsgerechtigden is in 2014, in het kader van het project "aanpak zittend bestand" een substantieel deel van het klantenbestand gescreend (250 personen). Op basis van de testresultaten, die inzicht geven in mogelijkheden en competenties, wordt de doelgroep begeleid naar (betaald) werk, danwel gestimuleerd om vrijwilligerswerk te doen of hun vrijwilligersactiviteiten uit te breiden. Uitkeringsgerechtigden worden gekoppeld aan de activiteiten die in de wijk, op basis van behoeften in die wijk, worden ontwikkeld. Instrumenten hiervoor zijn bijvoorbeeld het Participatieplein en de website www.zorgvoorelkaar.com

tegenprestatie

Sinds 1 januari 2012 heeft het college de *bevoegdheid* om een tegenprestatie te verlangen voor de uitkering. Met de invoering van de Participatiewet zijn gemeenten *verplicht* om in een verordening invulling te geven aan de tegenprestatie naar vermogen. De betreffende verordening is in 2014 vastgesteld.

Doelstelling 6 (Respijtzorg):

Initiatieven rondom respijtzorg worden ondersteund. Hierbij gaat het om het ontlasten van de mantelzorg door middel van respijtzorg. Deze respijtzorg kan bestaan uit hulp bij het huishouden, begeleiding of kortdurende opvang.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 6	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6410	Individuele voorz. Wmo	5.925	6.271	11.001	10.840	10.677	10.672
6434	Minimabeleid	906	964	965	950	949	950
		6.831	7.235	11.966	11.790	11.626	11.622
Baten							
6410	Individuele voorz. Wmo	1.138	906	6.298	6.189	6.048	6.044
6434	Minimabeleid	69	78	79	79	80	81
		1.207	984	6.377	6.268	6.128	6.125
	Saldo (- = nadeel)	-5.624	-6.251	-5.589	-5.522	-5.498	-5.497
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	5.462	5.424	10.400	10.302	10.153	10.138
	Bedrijfsvoeringskosten	1.324	1.461	1.566	1.488	1.473	1.484
		6.831	7.235	11.966	11.790	11.626	11.622
Samenstelling baten							
	Directe baten	1.207	984	6.027	6.268	6.128	6.125
		1.207	984	6.377	6.268	6.128	6.125
	Saldo (- = nadeel)	-5.624	-6.251	-5.589	-5.522	-5.498	-5.497

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6410	BBB/WMO-voordeel hulp bij huishouden	763	763	763	763
6434	BBB/minimabeleid	-127	-127	-127	-127
	Saldo (- = nadeel)	636	636	636	636

6410 WMO Hulp bij Huishouden:

Via het gemeentefonds ontvangen we een rijksbijdrage voor de uitvoering van de WMO. Onze opdracht is om de WMO budgettair neutraal uit te voeren. In de gemeentefondsuitkering 2015 is een bezuiniging toegepast op het onderdeel WMO ten opzichte van 2014. De bezuiniging vangen we op door een aantal maatregelen door te voeren, zoals inkoop van goedkopere zorg, herindicaties e.d.

Bijraming 6434 minimabeleid € 127.000 op basis van raadsvoorstel d.d. 7 oktober 2014

2.1.7 Collectieve voorzieningen Maatschappelijke Participatie

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

De kracht van een vitale samenleving zit in de samenwerking tussen inwoners onderling en tussen inwoners, organisaties en gemeente. Het gemeentelijk beleid is gericht op het versterken van de eigen verantwoordelijkheid en betrokkenheid van de inwoners. Vrijwilligers en hun organisaties vormen het cement van onze samenleving. We gaan zoveel mogelijk uit van collectieve voorzieningen. Als collectieve voorzieningen onvoldoende blijken, dan zetten we meer in op individuele voorzieningen.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Resultaten en Meetindicatoren
1	Vrijwilligerswerk 1. De overgang van de verzorgingsstaat naar de participatiesamenleving vraagt een andere benadering van mantelzorgers en vrijwilligers. Het beroep op mantelzorgers en vrijwilligers wordt groter. Vrijwillige inzet wordt op vele terreinen gevraagd en uitgevoerd. Er komt een beleidsdocument voor de integrale toegang binnen de transities evenals een nieuwe vorm van wijkbeheer waarbij de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers bevordert wordt en veel aandacht krijgt.	1. Een nieuw beleidsdocument voor de integrale toegang binnen de transities en een nieuwe vorm van wijkbeheer. 2. Toename of afname van vrijwilligers en mantelzorgers.
2	Collectieve voorzieningen 1. We stimuleren de ontwikkeling van diensten die de zelfredzaamheid van inwoners bevorderen zoals vervoer, ontmoetingen, scootmobiel pool en boodschappendiensten. 2. In het kader van de transitie van de AWBZ ondersteunt de gemeente initiatieven voor dagbesteding. We streven naar spreiding over de wijken.	1. Het aantal en de soort van collectieve voorzieningen die worden ondersteund. 2. Het aantal dagbestedingen en hun spreiding over de wijken.
3	Ondernemerschap Gesubsidieerde instellingen zijn ondernemend en realiseren de eigen doelstellingen en bredere maatschappelijke doelstellingen zoals die zijn overeengekomen in budgetafspraken.	Het resultaat van de budgetafspraken
4	Zorgsites De zorgsite, Zorgvoorelkaar en buurtsites worden gecontinueerd en waar nodig verbeterd. Het aantal matches neemt jaarlijks toe.	Het aantal matches neemt toe met minimaal 10%; de evaluatie vindt plaats in 2016.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (*Vrijwilligerswerk*):

Wij continueren faciliteiten die vrijwilligerswerk en mantelzorg aantrekkelijker maken, zoals onkostenregelingen, collectieve verzekeringen en de regeling voor jubilea. In 2015 ontwikkelen we een gevarieerd aanbod van cursussen voor vrijwilligers en mantelzorgers die zich in Veldhoven informeel inzetten. In 2015 geven we vorm aan de wettelijke verplichting om mantelzorgwaardering te regelen. In 2017 meten wij het resultaat van onze inspanningen.

De inzet van vrijwilligers en mantelzorgers wordt versterkt doordat we integrale plannen opstellen in meer zorgintensieve situaties. De manier waarop dit gestalte krijgt, wordt uitgewerkt in het plan 'Integrale toegang en toewijzing'. Zo veel als mogelijk wordt aangesloten op de eigen kracht en het informele netwerk (en vrijwilligers) en alleen waar nodig wordt professionele ondersteuning geboden. De generalist zoekt oplossingen niet alleen in professionele zorg, maar ook in de basisstructuur, die bestaat uit voorliggende en collectieve voorzieningen. Ook hier is de inzet van vrijwilligers in toenemende mate aan de orde. Zie ook bij doelstelling 2.

In de notitie over gebiedsgerichte netwerken beschrijven wij het kader waarlangs wij vrijwillige inzet en samenwerken in de lokale samenleving stimuleren. We faciliteren daartoe in alle woonservicezones een netwerk, waar uitvoerend professionals en georganiseerde vrijwilligers elkaar ontmoeten. In alle woonservicezones met een actief netwerk wordt een wijkscan gedaan en kiest het wijknetwerk minimaal twee speerpunten om op te pakken.

Deze activiteiten worden voornamelijk verantwoord op collegeproduct 6408 in dit programma.

Doelstelling 2 (*Collectieve voorzieningen*):

Voorliggende, collectieve voorzieningen zijn laagdrempelig toegankelijk (zonder zwaar indicatiestellingstraject) en voorkomen zo veel mogelijk de aanspraak op dure vormen van zorg. Zo veel mogelijk wordt hierbij gebruik gemaakt van de inzet van vrijwilligers (relatie met doelstelling 1). De basisstructuur van voorliggende en collectieve voorzieningen wordt versterkt. Voorliggende voorzieningen worden nu al volop gerealiseerd: vrijwillig, bijvoorbeeld in verenigingsverband en in wijkcentra en professioneel, bijvoorbeeld door de welzijnsorganisaties en het maatschappelijk werk. Met name verenigingen en organisaties die zich inzetten voor –participatie en ontmoeting van- kwetsbare mensen, verdienen onze aandacht en steun (zie ook doelstelling 3; met veel verenigingen en organisaties zijn hierover afspraken gemaakt).

Wij zetten in op een goede spreiding van voorzieningen over woonservicezones. Hiervoor zoeken wij aansluiting bij de gebiedsgerichte netwerken. We stimuleren de ontwikkeling van voorzieningen, maar realiseren deze niet zelf. Onze regierol houdt in dat wij partijen uitdagen de samenwerking aan te gaan en de noodzakelijke voorzieningen te realiseren.

In 2015 richten wij de aandacht op aanvullende voorzieningen voor kwetsbare inwoners, die geen beroep meer kunnen doen op de AWBZ, maar voor wie het bestaande voorliggende aanbod niet voldoende ondersteuning biedt. Zorgaanbieders worden via het inkooptraject uitgedaagd om waar mogelijk individueel aanbod om te buigen naar collectieve voorzieningen, waarbij samenwerking wordt gezocht met bestaande voorliggende voorzieningen en vrijwilligers. Met name activiteiten gericht op dagbesteding lenen zich hier voor. Ook het collectief aanbieden van diensten in en rondom het huis zijn mogelijkheden die worden onderzocht.

Wij inventariseren in 2015 het bestaande aanbod (nulmeting) om van daaruit de ontwikkeling te kunnen monitoren.

Deze activiteiten worden verantwoord op collegeproduct 6408 in dit programma.

Doelstelling 3 (Ondernemerschap):

De accountmanagers gaan in 2015 in gesprek met gesubsidieerde verenigingen en instellingen over de behaalde resultaten in de aflopende periode. In 2015 bereiden we ook de budgetafspraken voor het subsidietijdvak 2016-2018 voor. Tevens zal dit worden meegenomen bij de kerntakendiscussie 1. Wij dagen instellingen en verenigingen onverminderd uit ondernemend te zijn en zo min mogelijk afhankelijk van gemeentelijke subsidie. Subsidie komt in toenemende mate in het licht te staan van te bereiken maatschappelijke doelstellingen.

Deze activiteiten worden verantwoord op collegeproduct 6420 als het gaat om het algemeen subsidiebeleid en op de diverse inhoudelijke producten als het gaat om de afzonderlijke instellingen en verenigingen zelf (de subsidieproducten zitten in diverse programma's in deze begroting).

Doelstelling 4 (Zorgsites):

Wij maken gebruik van de digitale ondersteuningsinstrumenten 'Zorgsite', 'Zorgvoorelkaar' en 'Buurtsite'.

De Zorgsite is geschikt om te worden gebruikt door het informele netwerk rondom een zorgbehoevende. Zorgvoorelkaar is de online marktplaats voor onderlinge hulp en ondersteuning. Wij blijven in 2015 inzetten op het bekend en vertrouwd maken van deze hulpmiddelen bij degenen voor wie ze zinvol zijn. Dit doen wij zelf, maar wij werken ook samen met instellingen uit ons netwerk die werken met mensen die hiervan gebruik zouden kunnen maken. Bij het voorbereiden van de budgetafspraken 2016-2018 zullen wij waar mogelijk een vertaling hiervan maken in de budgetafspraken (relatie doelstelling 3). De buurtsite is het digitale prikbord voor de wijk. In 2015 gaan we naast de twee bestaande Buurtsites in Oost en Noord, er nog tenminste twee online krijgen. We gaan hiertoe het gesprek aan met enthousiaste wijkbewoners, want zonder hun betrokkenheid en inzet slaagt dit onderdeel niet.

Deze activiteiten worden voornamelijk verantwoord op collegeproduct 6408 in dit programma.

Overige

Naast de activiteiten zoals hierboven beschreven, zijn veel van de activiteiten binnen dit programma er op gericht maatschappelijke participatie via collectief aanbod mogelijk te maken, door partners te ondersteunen die zich bezighouden met:

- opvang vreemdelingen,
- volksgezondheid (GGD, inclusief uitvoering wettelijke taken Wet Publieke Gezondheid),
- psychische gezondheid (GGzE, Maatschappelijke dienstverlening Lumens),
- welzijnswerk (Stimulans, SWOVE en vrijwilligersorganisaties),
- schuldhelpverlening en zelfhulp.

Deze activiteiten worden verantwoord op product(en) 6404, 6405, 6408 en 6427 en 6428.

WelzijnsBudgetPlan

Voor subsidies van het WelzijnsBudgetPlan (WBP) is 2015 het laatste jaar van de budgetperiode 2013 t/m 2015. In de budgetafspraken voor die jaren met de gesubsidieerde instellingen zijn de besluiten over de modernisering van het subsidiesysteem en de bezuinigingen verwerkt. Om de volgende reden is in de meerjarenbegroting vanaf 2016 een verdere taakstellende bezuiniging opgenomen:

'Zoals in de meerjarenbegroting 2014 is opgenomen, worden alle beïnvloedbare lasten, dus ook subsidies, verlaagd door het niet indexeren van de budgetten. Voor het WBP betekent dit vanaf 2016 jaarlijks een bedrag van € 181.000. In de meerjarenbegroting 2015 is die taakstelling voor 2016 en verder afgerond op € 200.000'.

Deze taakstelling is een aanvulling op de bezuiniging op de subsidies van vijf grote instellingen, die vanaf 2016 oploopt tot 1 miljoen euro per 2018.

De taakstelling wordt betrokken bij het eerste deel van de kerntakendiscussie over het WBP. Om gefundeerder, vanuit een visie, besluiten te kunnen nemen over noodzakelijke ombuigingen heeft de raad de wens uitgesproken een kerntakendiscussie te voeren. Conform het procesvoorstel, dat vorm en inhoud daaraan geeft, wordt het eerste deel van de kerntakendiscussie in 2014 gehouden en vindt in februari 2015 in de raad besluitvorming plaats over de uitkomsten daarvan.

Het bereiken van doelstellingen in dit programma kost in totaal € 4,3 miljoen. De opbrengsten bedragen € 12.000. Het grootste deel van de kosten bestaat uit WBP-subsidies (€ 2,3 miljoen) en de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling GGD (ongeveer € 690.000). Daarnaast is er sprake van bedrijfsvoeringskosten (waaronder ureninzet) a € 800.000.

Subsidieplafond

Conform het bepaalde in artikel 5 van de Algemene Subsidieverordening worden er in de programmabegroting subsidieplafonds vastgesteld.

Opgenomen in dit programma is het volgende subsidieplafond (met verdelingssystematiek) voor 2015:

Deelverordening Wijk en Buurt, onderdeel straat- en buurtactiviteiten: € 19.125 met verdelingssystematiek "op volgorde van binnenkomst". Deze verordening is aangescherpt zodat alleen straat- en buurtactiviteiten die een waardevolle bijdrage leveren aan de sociale cohesie in een straat- of buurt in aanmerking komen voor een bijdrage.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	Naam	Totaal WBP
6404	Inburgering algemeen	61.703
6408	maatschappelijke dienstverlening	453.709
	ouderenorganisaties	479.135
	wijkgericht	60.597
	maatschappelijke ondersteuning	35.949
	kwetsbaren en verslaving	100.908
	vrijwilligers	122.486
	welzijnsaccommodaties	57.516
6420	Subsidiebeleid	73.204
	bevordering ondernemerschap	-
6428	Samenlevingsopbouw	824.557

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming:

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 7	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6150	Kwaliteit woon- en leefomgeving	334					
6401	Ouderenbeleid	552					
6402	Maatsch. dienstverlening	487					
6404	Opvang vreemdelingen (WI)	249	162	104	103	103	103
6405	GGD	658	718	692	705	719	719
6407	Lokaal gezondheidsbeleid	152					
6408	Alg. beleid maatsch. onderst.	762	2.829	2.380	2.396	2.405	2.405
6420	Subsidiebeleid	423	340	182	-343	-671	-1.008
6422	Vrijwilligersbeleid	152					
6424	Welzijnsaccommodaties	243					
6427	Samenlevingsopbouw/Roma	294	179	190	192	195	199
6428	Samenlevingsopbouw/overige	829	838	847	839	839	840
		5.135	5.066	4.395	3.892	3.590	3.258
Baten							
6150	Kwaliteit woon- en leefomgeving	-1					
6404	Opvang vreemdelingen (WI)	367					
6408	Alg. beleid maatsch. onderst.	71	278	12	12	12	12
6424	Welzijnsaccommodaties	1					
6427	Samenlevingsopbouw/Roma	57					
		504	278	12	12	12	12
	Saldo (- = nadeel)	-4.631	-4.788	-4.383	-3.880	-3.578	-3.246
Samenstelling lasten							
Directe lasten		3.703	4.034	3.523	2.997	2.682	2.340
Bedrijfsvoeringskosten		1.093	928	808	832	847	868
Kapitaallasten		97	79	64	63	61	50
Investerings MN			25				
Storting reserves & voorzieningen		242					
		5.135	5.066	4.395	3.892	3.590	3.258
Samenstelling baten							
Directe baten		435	11	12	12	12	12
Ottrekking reserves & voorzieningen		69	267				
		504	278	12	12	12	12
	Saldo (- = nadeel)	-4.631	-4.788	-4.383	-3.880	-3.578	-3.246

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
div.	effect aanpassing indexering		-51	-51	-51
6420	taakstellende bezuiniging kerntaken deel 1: WBP		200	200	200
6420	vervallen taakstelling bezuiniging WBP		-142	-142	-142
	Saldo (- = nadeel)	0	7	7	7

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
div.	BBB: aanpassing subsidies WBP	-51		150	150
	Saldo (- = nadeel)	-51	0	150	150

Toelichting:

Alle bovenstaande bijstellingen hebben betrekking op het WelzijnsBudgetPlan(WBP). Zoals in de meerjarenbegroting 2014 is opgenomen, worden alle beïnvloedbare lasten, dus ook subsidies, verlaagd door het niet indexeren van de budgetten. Voor het WBP betekent dit vanaf 2015 jaarlijks een bedrag van € 180.000. Voor 2015 is in het kader van Kwarap I daarvoor een extra bedrag opgenomen omdat de lopende budgetafspraken openbreking niet toestaan. In bovenstaand overzicht zijn de effecten daarvan (€ 51.000) voor dit programma te zien. Ook in de programma's 6, 10, 11, 12, 13 en 15 zijn effecten daarvan opgenomen. Vanaf 2016 is een taakstelling van afgerond € 200.000 in de meerjarenbegroting opgenomen.

Voor de jaren vanaf 2016 resteerde nog een taakstelling voor het WBP van € 142.000. Om de subsidies niet verder met bezuinigingen te belasten, is deze taakstelling toegevoegd aan de taakstelling van deel II van de kerntakendiscussie in programma 16.

De bijstelling van € 150.000 heeft betrekking op subsidieregeling 'betrokken bij Veldhoven' waarvoor budget beschikbaar was gesteld. In 2014 is besloten deze regeling te schrappen. Abusievelijk is dit budget voor 2017 en 2018 blijven staan.

2.1.8 Milieu en duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

Veldhoven is zuinig met de beschikbare energiebronnen. Daarmee willen we de ecologische voetafdruk van onze gemeente zo klein mogelijk maken. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt zoveel mogelijk gezocht naar de meest duurzame variant in balans met People, Profit, Planet. Belangrijke onderwerpen zijn: zongericht bouwen, inzet van elektra in het verkeer en compensatie van de CO2 uitstoot. Braakliggende terreinen kunnen meer worden ingezet voor ontwikkeling van duurzame energie. We stimuleren initiatieven van inwoners en bedrijven die energiebesparende voorzieningen willen inzetten. Veldhoven zal zich verzetten tegen de winning van schaliegas op haar grondgebied.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren:
1	Gemeentelijke duurzaamheid De gemeentelijke organisatie heeft een voorbeeldfunctie. Binnen alle programma's wordt waar mogelijk aandacht besteed aan milieu en duurzaamheid. In alle nieuwe plannen wordt een duurzaamheidsparagraaf opgenomen	100 % aanwezigheid programma's en ruimtelijke plannen met duurzaamheidsparagraaf.
2	Communicatie duurzaamheid aan burgers We continueren de communicatie over duurzaamheid en meten het effect daarvan.	Effect meting communicatie in 2015
3	Afval inzameling 1. Inzamelen van afval is gericht op het verzamelen van zoveel mogelijk herbruikbare materialen en het terugdringen van restafval. De verwachting is dat hierdoor de uitgaven dalen en de inkomsten stijgen, waardoor de afvalstoffenheffing lager wordt. We werken aan reductie(basis 2011) van de restafval tot 40% in 2016 en 5% in 2020. Het streven is gericht op kostenneutrale inzameling van de inzameling. 2. De evaluatie van de afvalproef in Zeelst en Meerveldhoven wordt 1 juli gestart en afgerond najaar 2014. Het onderzoek wordt door een onafhankelijke externe partij uitgevoerd. Besluitvorming over het vervolg eind 2014.	1.% Reductie van het percentage restafval ten opzichte van peiljaar 2011. 2.Evaluatie rapport en besluitvorming is eind 2014 beschikbaar.
4	Gemeentelijk energieverbruik We streven naar een besparing van het gemeentelijk energieverbruik van 2% per jaar ten opzichte van 2014.	In 2018 is een besparing van 8% gerealiseerd
5	Milieubeleidsplan In 2014 worden de milieubeleidsdoelstellingen geëvalueerd en een nieuw milieubeleid als onderdeel van het omgevingsbeleidsplan vastgesteld in 2015. We houden ook rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals elektrische auto's.	Evaluatie rapport is per eind 2014 beschikbaar Aanwezigheid plan van nieuw milieubeleid in 2015
6	Alternatieve energievormen We zijn voorstander van het ontwikkelen van duurzame alternatieve energievormen zoals het gebruik van zon en wind energie. We zijn tegen de winning van schaliegas op	Een plan voor de inzet van alternatieve energievormen in 2015-2016.

	Veldhovens grondgebied. We onderzoeken de inzet van alternatieve energievormen op braakliggende terreinen.	
7	Er wordt een informatienota dierenwelzijn opgesteld en gepresenteerd aan de raad	Presentatie van de nota eerste kwartaal 2015.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (*Gemeentelijke duurzaamheid*):

Het onderwerp duurzaamheid wordt geïncorporeerd in alle plannen binnen de gemeente Veldhoven. We willen dit verder optimaliseren en verbeteren. Ook zoeken wij naar samenwerkingsmogelijkheden met maatschappelijke organisaties en buurgemeenten.

Doelstelling 2 (*Communicatie duurzaamheid aan burgers*):

Door eerdere bezuinigingen op dit onderdeel wordt geen separaat communicatietraject uitgevoerd. Communicatie vindt plaats via reguliere gemeentelijke informatiekanalen.

Doelstelling 3 (*Afval inzameling*):

In 2015 wordt de afvalstrategie voor onze gemeente uitgewerkt. De uitkomsten van de afvalproef in Zeelst/Meerveldhoven worden hierin meegenomen. Begin 2015 wordt de inzameling van diverse afvalstromen opnieuw aanbesteed. In de inkoopstrategie worden ambities en doelstellingen geformuleerd. Uitgangspunt is een flexibel contract waarin nieuwe werkwijzen worden meegenomen.

Doelstelling 4 (*Gemeentelijk energieverbruik*):

De energiemonitoring wordt voortgezet voor de grote gemeentelijke gebouwen. Ook vindt een inventarisatie plaats van mogelijke aanvullende verbeterpunten in gemeentelijke gebouwen om een hoger energielabel te kunnen realiseren en energiegebruik en -kosten te kunnen reduceren. In kansrijke situaties zullen hiervoor separate voorstellen worden voorgelegd.

Doelstelling 5 (*Milieubeleidsplan*):

Het vigerende milieubeleidsplan heeft een tijdshorizon tot 2030. In het uitwerkingsplan voor de periode vanaf 2015 wordt hierop voortgebouwd. In dit proces zal een summier evaluatie van de afgelopen periode betrokken worden.

In 2015 wordt een gemeentelijk laadpalen-beleid geformuleerd, waarbij richting gegeven kan worden aan de groeiende opkomst van elektrische auto's en de behoefte van onze inwoners aan bijbehorende voorzieningen.

Doelstelling 6 (*Alternatieve energievormen*):

In 2015 wordt een plan opgesteld voor de inzet van alternatieve energievormen op braakliggend terreinen, waarbij een focus ligt op de kosten en opbrengsten.

Doelstelling 7 (*Informatienota dierenwelzijn*):

In het eerste kwartaal van 2015 wordt een informatienota over dierenwelzijn opgesteld, waarin de lokale beleid en regelgeving inzichtelijk wordt gemaakt.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 8	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6552	Riolen	3.161	3.192	8.602	5.765	5.329	6.106
6554	Afval	4.067	3.901	3.822	3.747	3.782	3.800
6555	Begraafplaats	185	236	209	197	198	199
6560	Milieubeleid	478	390	372	390	380	391
6565	Omgev. beleid (niet milieubel.)	92	194	164	167	167	169
6570	Omgevingshandh. en -toezicht	1686	1912	1723	1736	1753	1702
		9.669	9.825	14.892	12.002	11.609	12.367
Baten							
6552	Riolen	3.538	3.949	8.884	6.051	5.645	6.425
6554	Afval	4.784	4.643	4.545	4.474	4.516	4.540
6555	Begraafplaats	67	131	134	136	139	142
6560	Milieubeleid	118	23				
6570	Omgevingshandh. en -toezicht	22	9	9	10	10	10
		8.529	8.755	13.572	10.671	10.310	11.117
	Saldo (- = nadeel)	-1.140	-1.070	-1.320	-1.331	-1.299	-1.250
Samenstelling lasten							
Directe lasten		5.350	4.824	4.628	4.647	4.785	4.779
Bedrijfsvoeringskosten		2.472	3.356	2.825	2.822	2.838	2.800
Kapitaallasten		687	698	703	783	890	981
Storting reserves & voorzieningen		1.160	947	6.736	3.750	3.096	3.807
		9.669	9.825	14.892	12.002	11.609	12.367
Samenstelling baten							
Directe baten		7.024	6.654	7.158	7.298	7.467	7.622
Onttrekking reserves & voorzieningen		1.505	2.101	6.414	3.373	2.843	3.495
		8.529	8.755	13.572	10.671	10.310	11.117
	Saldo (- = nadeel)	-1.140	-1.070	-1.320	-1.331	-1.299	-1.250

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6555	bezuiniging onderhoud begraafplaats	15	15	15	15
6560	milieuprogramma versoberen		45	45	45
	Saldo (- = nadeel)	15	60	60	60

6555 Begraafplaats

Op dit product wordt het kwalitatief hogere onderhoudsniveau beperkt naar beneden bijgesteld. Het budget wordt hierdoor met € 15.000,- bijgesteld.

6560 Milieubeleid

Vanaf 2016 kan een versoering op het milieubeleid worden gerealiseerd. De focus komt te liggen op de thema's klimaat & energie en bewustwording milieu. De versoering is vooral zichtbaar bij de onderdelen duurzame ontwikkeling, biodiversiteit, betrokkenheid en participatie en lucht-/geluidskwaliteit. Hierdoor kan een voordelig structureel effect van € 45.000 worden gerealiseerd.

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6552	BBB: hogere dotatie riool door BTW nadeel	-110	-144	-129	-131
	Saldo (- = nadeel)	-110	-144	-129	-131

Wettelijk is bepaald dat gemeenten de BTW op "riooluitgaven" mogen toerekenen aan het riooltarief. Omdat gemeenten deze BTW via BCF (BTW Compensatie Fonds) terugkrijgen, ontstaat er een voordeel in de exploitatie. Door de lagere kosten in het nieuwe VGRP kan er minder BTW worden toegerekend aan het riooltarief, waardoor er voor de komende jaren een lager voordeel op het product ontstaat.

2.1.9 Economie en arbeidsmarktbeleid

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

Veldhoven voert een actief economisch en arbeidsmarktbeleid. Behoud en ontwikkeling van werkgelegenheid staan voorop. Bestuurlijk wordt actief ingezet op het faciliteren van werkgelegenheid door het aantrekken van bedrijven en het in samenwerking met bedrijven bevorderen van werkgelegenheid. We willen Veldhoven minder kwetsbaar maken voor conjunctuurschommelingen. Een gevarieerd werkaanbod draagt daar aan bij. Een aantrekkelijk ondernemingsklimaat is hierbij essentieel, maatschappelijk ondernemen vinden we belangrijk.

Werk en toekomstperspectief zijn voor iedereen belangrijk voor JONG maar ook voor OUD. Met de invoering van de Participatiewet wordt de gemeente verantwoordelijk voor mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Deze mensen zitten nu in de WWB (de wet Werk en Bijstand), Wsw (de Wet sociale werkvoorziening) en mensen met arbeidsvermogen in de Wajong.

Participatiewet

Per 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. Het doel is meer kansen te creëren om mensen aan het werk te helpen, ook mensen met een arbeidsbeperking. In de Participatiewet worden de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een deel van de Wajong samengevoegd. De gemeente wordt hiermee verantwoordelijk voor de re-integratie en participatie van een grotere groep mensen dan nu het geval is. De Wajong is vanaf 2015 bestemd voor mensen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. In 2015 stopt de instroom van de Wsw. Hierdoor zal het aantal huidige Wsw-werknemers in de toekomst afnemen.

Hoofdpijnen:

- De bijstandsuitkering blijft voor mensen die inkomensondersteuning nodig hebben.
- Er wordt een kostendelersnorm ingevoerd waarbij de normuitkering wordt verlaagd als mensen hun woonlasten kunnen delen.
- De arbeidsverplichtingen worden aangescherpt met de plicht naar vermogen nuttige werkzaamheden te verrichten. Dit is de tegenprestatie.
- In het sociaal akkoord zijn afspraken gemaakt om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. Het regionale werkbedrijf wordt de schakel tussen de garantiebannen en mensen met een arbeidsbeperking.
- Voor mensen die alleen in een beschermde omgeving onder aangepast omstandigheden kunnen werken, zorgen de gemeenten voor het inrichten van beschut werk. Het rijk stelt hiervoor geld beschikbaar.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren:
1	Versterking en verbreding van het werkaanbod Het gemeentelijk economisch beleid wordt geactualiseerd, waarna een plan van aanpak wordt vastgesteld om meer bedrijven te interesseren voor vestiging in Veldhoven. We sluiten hierbij maximaal aan bij lopende (regionale) programma's zoals Brainport 2020.	Plan van aanpak versterking en verbreding werkaanbod in 2015.

2	Ondernemersimago en Bedrijfsterreinen 1.Veldhoven heeft een goed imago bij ondernemers. Het ondernemersklimaat wordt gewaardeerd en zij zijn tevreden met de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente. De bedrijventerreinen zijn goed bereikbaar. 2.We ondersteunen initiatieven om de bedrijven terreinen te verbeteren. We kijken hierbij naar financiële haalbaarheid en noodzaak in relatie tot de plannen die er liggen. We kijken ook over de grenzen van Veldhoven heen.	1.Meting tevredenheid van ondernemers(organisaties) over de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening; 2. Het voorzieningenniveau van de bedrijfsterrinen is marktconform.
3	Subsidies Veldhoven zet maximaal in op de verwerving van subsidies, waarbij vooral wordt gekeken naar bijdragen uit de Europese Unie.	Het aantal verworven subsidies.
4	Uitkeringsgerechtigden 1.Wij willen de instroom van uitkeringsgerechtigden zoveel mogelijk beperken en de uitstroom zoveel mogelijk bevorderen. De balans tussen uitstroom en instroom is positief. De uitvoering van dit beleid blijft financieel binnen het budget dat door het rijk wordt verstrekt. 2.Vanuit de Participatiewet wordt aan het leveren van een tegenprestatie voor een uitkering vorm gegeven	1.Saldo uitstroom/instroom 2.Het aantal uitkeringsgerechtigden dat een tegenprestatie levert voor de uitkering.
5	Stageplaatsen en leerwerkplekken Veldhoven onderkent twee probleemgebieden van werkgelegenheid; enerzijds jeugdwerkloosheid en anderzijds herintreders. Veldhoven zoekt regionale samenwerking om voldoende stageplaatsen en leerwerkplekken in de bedrijven en instellingen te bevorderen. Samenwerking met ROC's en hogescholen is van belang.	Toename van het aantal stageplaatsen en leerwerkplekken.
6	Vestiging bedrijven Het is belangrijk om de economische kwetsbaarheid te verminderen en werk te bieden voor alle doelgroepen door een gevarieerd aanbod van bedrijven. We doen (in regioverband) actieve acquisitie van bedrijven/instellingen passend in het Brainport profiel Een plan van aanpak moet het werkaanbod in Veldhoven verbreden waardoor de oudere (ex)-werknemer meer kansen maakt op nieuw werk. Hierbij verwachten we een bestuurlijk actieve houding.	In 2015 is er een plan van aanpak voor het interesseren van bedrijven voor Veldhovense vestiging en een verbreding van het werkaanbod
7	Kleine bedrijven en detailhandel 1.Kleinschalige bedrijvigheid wordt gestimuleerd. Een plan van aanpak wordt gepresenteerd in 2015. 2.We streven naar een goede kwaliteit van de detailhandel. We letten hierbij ook op sociaalmaatschappelijke en economische belangen. 3.De kwaliteit en de resultaten van het centrum management in Kromstraat en Citycentrum worden geëvalueerd. Dit is de basis voor mogelijke vervolgbijdrage van de gemeente.	1 Aanwezigheid Plan van aanpak kleinschalige bedrijvigheid in 2015. 2.De detailhandel structuurvisie wordt geactualiseerd in 2014-2015 3. Rapport centrum management in 2015.
8	Health Technology park bij MMC Afhankelijk van plannen MMC en beschikbare	Periodieke voortgangsrapportage naar

marktpartijen faciliteren we de ontwikkeling van een Health Technology park waarbij ontwikkelingen kunnen plaatsvinden zoals onderzoek, scholing, bedrijfsactiviteiten etc.	raad
---	------

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (*Versterking en verbreding van het werkaanbod*):

In 2015 zal het economisch beleid worden geactualiseerd. Nadat de kaders zijn vastgesteld kan worden gewerkt aan het opstellen van uitwerkingen van enkele thema's. De versterking en verbreding van het werkaanbod is een van deze thema's die zal worden opgepakt. Ook zal in 2015 aandacht zijn voor het beter in de markt zetten van de bedrijventerreinen. Daarbij zal ook aandacht zijn voor het aantrekken van een grotere variëteit aan sectoren, om zo de kwetsbaarheid van de bedrijventerreinen te verminderen. Wat betreft acquisitie wordt regionaal samengewerkt, onder meer via een centraal loket voor bedrijfsgrond maar ook op het vlak van internationale acquisitie.

Doelstelling 2 (*Ondernemersimago en Bedrijfsterreinen*):

1. De gemeente is een betrouwbare en volwaardige partner voor bedrijven en instellingen. Om de dienstverlening te verbeteren is het goed om de kwaliteit hiervan periodiek te meten. Belangrijk middel daarbij is het accountmanagement. Ook hierin zal in 2015 de integratie met arbeidsmarktbeleid vorm krijgen. Begin 2015 zal worden gezocht naar een pragmatische wijze om de tevredenheid onder ondernemers structureel te meten.
2. In 2015 zal aandacht zijn voor onder meer de wensen van de gebruikers van de bedrijventerreinen ten aanzien van ondersteunende functies, om in de toekomst op die manier de aantrekkelijkheid en levendigheid van daarvan te verbeteren.

Doelstelling 3 (*Subsidies*):

Reeds verworven subsidies voor herstructurering van De Run worden ingezet voor de modernisering van bedrijventerrein De Run aan de Brainport Avenue. Ook wordt gewerkt aan afspraken met de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) voor samenwerkingsovereenkomsten en participatiebijeenvakkomsten De Run. Het gehele jaar door wordt voor alle projecten en organisatiebreed actief gezocht naar nieuwe subsidiemogelijkheden.

Doelstelling 4 (*Uitkeringsgerechtigden*):

Specifiek voor de Participatiewet (2015) geldt dat het doel is meer kansen te creëren om mensen aan het werk te helpen, ook mensen met een arbeidsbeperking. In de Participatiewet worden de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een deel van de Wajong samengevoegd. De gemeente wordt hiermee verantwoordelijk voor de re-integratie en participatie van een grotere groep mensen dan nu het geval is. De Wajong is vanaf 2015 bestemd voor mensen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. In 2015 stopt de instroom van de Wsw. Hierdoor zal het aantal huidige Wsw-werknemers in de toekomst afnemen.

Voor de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand ontvangen we van het rijk een rijksbijdrage, het zogenaamde Inkomensdeel WWB. Deze bijdrage wordt landelijk vastgesteld aan de hand van een aantal criteria en is afhankelijk van de landelijke ontwikkeling op het gebied van werkloosheid. Hoewel de trend voor wat betreft de uitstroom uit de bijstand op dit moment niet positief is, stelt het ministerie dit budget naar verwachting lager vast dan verwacht werd bij het opstellen van de meerjarenbegroting in 2013. Daardoor ontvangt de gemeente Veldhoven in de jaren 2015 tot en met 2018 een

lager bedrag dan nodig is om de kosten van deze begrotingspost te dekken. De doelstelling om financieel binnen het rijksbudget te blijven staat om die reden onder druk.

De doelgroep waar dit beleidsonderdeel zich op richt zijn de mensen die (op termijn) in staat zijn om zelfstandig een inkomen te verwerven. Het beleid is gericht op economische participatie. Gebruik wordt gemaakt van instrumenten als scholing, arbeidsbemiddeling, begeleiding en coaching en financiële ondersteuning (loonkostensubsidie). Het vanaf 2015 operationele regionale "werkbedrijf"(werkzaam voor de gehele arbeidsmarkt regio) vervult hier een belangrijke taak. Overigens blijft deze dienstverlening niet beperkt tot de mensen met een arbeidshandicap, in principe wordt de gehele groep werkzoekenden ondersteund. Het werkbedrijf is de schakel tussen bedrijven/banen en de werkzoekenden.

Met de A2 gemeenten en Eindhoven wordt samengewerkt in het "werk-leer-bedrijf", een voorziening die de nieuwe instroom van mensen met aanspraak op een bijstandsuitkering gedurende 12 weken met een dag-vullend programma ondersteunt bij het vinden van betaald werk. Ook het zogenaamde "zittend bestand" wordt, in een samenwerking met dezelfde partijen waar mogelijk naar betaald werk bemiddeld, nadat eerst een screening heeft plaatsgevonden van mogelijkheden.

De arbeidsmarktproblematiek en het instrumentarium worden gezamenlijk, in regionaal verband en met maatschappelijke partners aangepakt en uitgewerkt.. Deze activiteiten worden (voornamelijk) verantwoord op collegeproduct(en) 6430, 6432, 6436 en 6437.

Doelstelling 5 (*Stageplaatsen en leerwerkplekken*):

De gemeente zet in op de doorontwikkeling van het beleid waarin uitkeringsgerechtigden door deelname aan activiteiten vaardigheden en ervaringen opdoen waardoor uitstroom uit de bestand een mogelijke uitkomst is. Via verschillende (vrijwilligers-)projecten zullen uitkeringsgerechtigden arbeidsritme en ervaring opdoen, en hun competenties verbeteren. Specifiek voor jongeren tussen de 18 en 27 jaar is in de arbeidsmarktregio Eindhoven een regionaal plan van aanpak opgesteld. Veldhoven neemt hieraan deel. Deze activiteiten worden verantwoord op collegeproduct 6430 en 6436.

Doelstelling 6 (*Vestiging bedrijven*):

Zowel vanuit het oogpunt van re-integratie als vanuit het oogpunt van economische kwetsbaarheid is een gevarieerd werkaanbod wenselijk. In de Brainportregio ligt de focus met name op de technieksector. Door enerzijds andere sectoren aan te trekken en anderzijds mensen om te scholen kan er een betere match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt gemaakt worden. Er zal een plan van aanpak worden opgesteld wat hier handen en voeten aangeeft. Dit heeft ten aanzien van het aantrekken van nieuwe sectoren een link met het plan van aanpak bedoeld onder doelstelling 1.

Doelstelling 7 (*Kleine bedrijven en detailhandel*):

1. Kleine bedrijven en detailhandel zullen een aandachtspunt in het in 2015 te actualiseren economisch beleid zijn. Na vaststelling van dat beleid zullen sommige thema's concreter worden uitgewerkt. Vooruitlopend daarop zal worden gekeken naar maatregelen zoals een bijeenkomst voor startende bedrijven.
2. Eind 2013 is de raad een geactualiseerde detailhandelsstructuurvisie aangeboden. Op verzoek van de raad is hier in 2014 nader onderzoek naar verricht. Naar verwachting zal het nieuwe beleid eind 2014 door de raad zijn vastgesteld.
3. Centrummanagement zal in 2015 worden geëvalueerd. Voor centrummanagement City Centrum was in de begroting 2013 en 2014 nog geen structurele dekking (voor deze jaren is incidentele dekking gevonden). Voorgesteld wordt om voor de komende jaren af te zien van de bijdrage die jaarlijks voor parkmanagement is gereserveerd (€20.000,-/jaar) en deze in te zetten ten behoeve van centrummanagement. De overige benodigde middelen zullen worden gezocht in het resterende budget van het product economische zaken. Door

in het invoeren van reclameheffing in het centrum in te voeren kan de eigen bijdrage van de gemeente bovendien worden verlaagd tot €32.500,- in 2015 en €30.000,- in 2016.

Doelstelling 8 (Health Technology Park bij MMC):

De gemeente heeft bij de ontwikkeling het HTP met name een faciliterende rol. Op dit moment is de gemeente nog in afwachting van concrete planvorming. De ontwikkelingen worden door de gemeente gevolgd.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 9	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6200	Economische zaken	838	533	674	727	737	748
6210	Weekmarkt	31	21	26	26	26	26
6430	WWB	8.606	9.374	9.096	8.874	8.713	8.727
6432	Overige uitkeringen	337	225	225	225	225	225
6436	Uitstroombesteding	1.391	1.255	5.460	5.193	4.943	4.732
6437	Sociale werkvoorziening	4305	4384	4058	3746	3444	3444
		15.508	15.792	19.539	18.791	18.088	17.902
Baten							
6200	Economische zaken						
6210	Weekmarkt	22	25	26	26	27	27
6430	WWB	6.925	7.471	6.920	7.162	7.166	7.168
6432	Overige uitkeringen	642	242	240	237	235	237
6436	Uitstroombesteding	825	505	5.113	4.852	4.604	4.392
6437	Sociale werkvoorziening	4.298	4.353	4.044	3.734	3.432	3.432
		12.712	12.596	16.343	16.011	15.464	15.256
	Saldo (- = nadeel)	-2.796	-3.196	-3.196	-2.780	-2.624	-2.646
Samenstelling lasten							
Directe lasten		11.914	12.696	16.706	16.010	15.322	15.109
Bedrijfsvoeringskosten		3.503	3.052	2.789	2.737	2.722	2.749
Kapitaallasten		4	4	4	4	4	4
Storting reserves & voorzieningen		87	40	40	40	40	40
		15.508	15.792	19.539	18.791	18.088	17.902
Samenstelling baten							
Directe baten		12.678	12.596	16.343	16.011	15.464	15.256
Onttrekking reserves & voorzieningen		34					
		12.712	12.596	16.343	16.011	15.464	15.256
	Saldo (- = nadeel)	-2.796	-3.196	-3.196	-2.780	-2.624	-2.646

Nieuw beleid

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6430	BBB: WWB-BUIG budget, lagere inkomsten	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
6430	BBB: WWB minder uitkeringen	440	770	880	880
	Saldo (- = nadeel)	-560	-230	-120	-120

6430 WWB:

Hoewel het economisch herstel medio 2014 zichtbaar is in een terugloop van de totale populatie werkzoekenden, geldt dit nog niet in voor het bestand "WWB gerechtigden", het bestand waar de gemeenten verantwoordelijk voor zijn. Het CPB verwacht pas na 2015 een afname. Dit zijn landelijke cijfers. In Veldhoven is het bestand de eerste maanden van 2014 fors toegenomen en pas vanaf mei licht gedaald (mogelijk ook als gevolg van seizoensinvloeden). Maar wanneer deze trend doorzet daalt het bestand. Extrapolatie van deze daling (beginnend bij 500 op peildatum 1-7-2014) leidt tot een bestand van 410 op 31-12-2015. Dit bestandsdaling geeft een budgettair voordeel van € 440.000.

Vertraging regionaal werkbedrijf (zie programma 16)

Bij de voorbereiding van de begroting 2012 werd aangenomen dat, als gevolg van de invoering van de "voorloper" van de Participatiewet (de Wet werken naar Vermogen) de regionale samenwerking een impuls zou krijgen. Zodanig dat de behoefte aan beleids capaciteit en administratief werk meer gezamenlijk zou worden ingevuld. Als budgettair voordeel van die samenwerking werd een bedrag van € 135.000 opgenomen. Inmiddels is duidelijk dat hoewel de participatiewet verplicht tot het inrichten van een "regionaal werkbedrijf", de realisatie van synergievoordelen als gevolg daarvan pas op langere termijn haalbaar zullen worden.

In 2015 wordt met Best en Oirschot, maar ook met de A2 gemeenten onderzocht op welke schaal samenwerking in dit verband mogelijk is. Opbrengsten kunnen als gevolg daarvan pas in 2016 worden ingeboekt.

2.1.10 Onderwijs en jeugd

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

Kinderen hebben recht op een veilige, evenwichtige omgeving waarin zij zich kunnen ontwikkelen, zoals zij ook recht hebben op passend onderwijs. In die omgeving hoort goede afstemming tussen onderwijs en (jeugd)zorg thuis. Veldhoven ziet toe op passend onderwijs en handhaving van de leerplichtwet en regelt het leerlingenvervoer. Het bestrijden van onderwijsachterstanden en het aanbieden van volwasseneneducatie zijn belangrijke uitvoeringsonderwerpen die hun basis in de wet vinden.

Veldhoven levert een bijdrage aan een goede uitgangspositie voor de jeugd en een positief uitzicht op de toekomst. Jeugdbeleid bestaat uit algemeen jeugdbeleid waaronder alle algemene activiteiten vallen (inclusief aanpak hangjongeren) die tot doel hebben om gunstige omstandigheden te creëren voor alle jeugdigen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Verder bestaat het uit preventief jeugdbeleid waarbij vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Ouders en opvoeders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen; de gemeente steunt hen bij het uitvoeren van hun opvoedingstaken. Dat doet de gemeente op basis van een vraaggerichte benadering en integrale aanpak. In dit beleid is de focus op de omslag naar preventie en het tijdig helpen bij opvoeden en opgroeien belangrijk.

Transitie Jeugdzorg

Per 1 januari 2015 treedt de Jeugdwet in werking. De gemeente wordt daarmee verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp, die eerder onder de AWBZ, Zorgverzekeringswet en provinciale jeugdzorg vielen.

Voor het inrichten van de nieuwe jeugdhulpvormen waar gemeenten verantwoordelijk voor worden, wordt op regionaal niveau veel samengewerkt en zijn gezamenlijke afspraken gemaakt. Er is voor gekozen om alle nieuwe vormen van jeugdhulp regionaal in te kopen binnen de Dienstverlenings- en Samenwerkingsovereenkomst Eindhoven (DVO).

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente Veldhoven verantwoordelijk voor de volgende taken op het gebied van jeugdhulp:

- *De gespecialiseerde jeugdhulp*
- *Jeugdbescherming*
- *Jeugdreclassering*
- *Jeugd-GGZ (Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg)*
- *De zorg voor jeugd met een (licht)verstandelijke beperking*

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren:
1	Huisvesting 1 De Huisvestingsverordening onderwijs wordt in 2014 aangepast op de nieuwe wetgeving. Afspraken tussen gemeente en schoolbesturen op basis van een vastgestelde verordening. 2. De gemeente zet zich actief in voor het efficiënt multifunctioneel gebruik van de drie multifunctionele accommodaties.	1. Huisvestingsverordening is in 2014 aangepast en vastgesteld 2. Evaluatie van dit multifunctionele gebruik in 2016 3. Realisatie van de vestiging is gerealiseerd op de Kempen Campus. 4. Ontwikkelingspercentage van de faciliteiten in de schoolgebouwen.

	3. In 2015 is de VSO PWA-school verhuisd naar de Kempen Campus. 4. We gaan efficiënt om met het gebruik van schoolgebouwen. Schoolgebouwen worden daar waar mogelijk multifunctioneel ingezet. Leegstand in schoolgebouwen wordt voorkomen. 5. Niet meer gebruikte gebouwen en terreinen worden waar mogelijk herbestemd.	
2	Passend Onderwijs Passend onderwijs en jeugdbeleid worden op elkaar afgestemd. De zorgklas (interne time out voorziening) kan worden ingezet als onderdeel van dit beleid.	In 2014 is de de nota Integraal Jeugdbeleid beschikbaar met daarin paragraaf ondersteuningsplan passend onderwijs. Afstemming van onderwijs en jeugdbeleid start bij aanvang van het schooljaar 2015-2016.
3	Jeugdzorg 1. De gemeenteraad stelt kaders vast en benoemt gewenste resultaten ten behoeve van gewenste jeugdzorg in Veldhoven. 2. De transitie jeugdzorg vraagt om een nieuw integraal jeugdbeleid. Dat beleid besteedt in het bijzonder aandacht aan kwetsbare jeugd. Er komt een heldere relatie met het preventief gemeentelijk jeugdbeleid.	1. De raad heeft in 2014 kaders en resultaten voor jeugdzorg vastgesteld. 2. Beschikbaarheid van de nota integraal jeugdbeleid in 2015.
4	Hangjongeren Het beleid rondom overlast veroorzakende groepen jongeren wordt voortgezet. Het aantal aan jongeren gerelateerde overlastmeldingen neemt af.	Het aantal aan jongeren gerelateerde overlastmeldingen.
5	Leerlingenvervoer Ouders dragen naar draagkracht bij aan het leerlingenvervoer. Eind 2014 wordt onderzocht of de kosten van het vervoer en de rijksbijdrage met elkaar in balans gebracht kunnen worden.	Onderzoek leerlingenvervoer is beschikbaar in 2014.
6	Promotie Technisch onderwijs Veldhoven draagt bij aan de bevordering van belangstelling voor technisch onderwijs. Er komt een stimuleringsprogramma in samenwerking met onderwijsinstellingen en het Veldhovense bedrijfsleven.	Beschikbaarheid stimuleringsprogramma technisch onderwijs in 2015-2016
7	Volwasseneneducatie De uitvoering van volwasseneneducatie is gericht op het vergroten van het arbeidsperspectief en actieve betrokkenheid bij de samenleving. Er komt een concreet uitvoeringsprogramma volwasseneneducatie.	Beschikbaarheid uitvoeringsprogramma volwasseneneducatie in 2015

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1: (Huisvesting):

- 1.1 De huisvestingsverordening is in 2014 vastgesteld. Voorstel om deze doelstelling de volgende keer niet meer op te nemen.
- 1.2 De opzet van de multifunctionele accommodaties is zodanig dat vanaf de start sprake is van een zo maximaal en efficiënt mogelijk (al dan niet gezamenlijk) gebruik van ruimtes. In overleg met alle gebruikers blijven wij ons hier actief voor inzetten.
- 1.3 In het verlengde van de haalbaarheidsstudie hebben de besturen om een verdiepingsslag gevraagd alvorens zij tot besluitvorming overgaan. Deze verdiepingsslag wordt nu afgerond. Na goedkeuring start het aanbestedingstraject. Naar verwachting starten de verbouwingswerkzaamheden begin 2015 waarna de PWA in het schooljaar 2015/2016 haar intrek neemt.
- 1.4 Om ontstane leegstand te benutten en schoolgebouwen multifunctioneel in te zetten, is in het merendeel van de basisscholen in de afgelopen jaren de leegstand ingezet voor verbreding hiervan met kinderopvang, peuterwerk en buitenschoolse opvang. De voorbereidingen voor de verbreding van basisscholen Zeelsterhof en Cobbeek zijn gestart. De feitelijke verbreding vindt plaats in 2015. Als meetindicator staat genoemd het ontwikkelingspercentage van de faciliteiten in de schoolgebouwen. Wij gaan er vanuit dat bedoeld wordt het percentage leegstand. In 2015 zal voor het eerst het percentage leegstand van de (onderwijs)gebouwen bepaald worden.
- 1.5 Indien een schoolbestuur een gebouw niet meer nodig heeft voor onderwijs, wordt dit schriftelijk kenbaar gemaakt aan de gemeente en wordt het gebouw aan de onderwijsbestemming onttrokken. Pas dan is sprake van een niet gebruikt schoolgebouw. In sommige gevallen zal het betreffende gebouw herbestemd (kunnen) worden. In andere gevallen zal er sprake zijn van sloop en mogelijk herontwikkeling van de locatie.

Doelstelling 2: (Passend onderwijs):

Zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs hebben conform de Wet op het Passend Onderwijs in 2014 een regionaal ondersteuningsplan vastgesteld. De schoolbesturen hebben in dit ondersteuningsplan afgesproken dat elke school voor voortgezet onderwijs de beschikking krijgt over een interne zorgklas.

Het passend onderwijs en de transitie jeugdhulp hebben invloed op elkaar. Er wordt bij de meetindicatoren gesproken over de beschikbaarheid in 2014 van de nota integraal jeugdbeleid. Wij gaan er vanuit dat hiermee bedoeld wordt het beleidsplan jeugdzorg. In 2014 is door de gemeenteraad genoemd beleidsplan vastgesteld. Dit beleidsplan is onder meer met het onderwijsveld afgestemd. Medio 2014 is een regionale werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van gemeenten en onderwijs, gestart om de ontwikkelingen passend onderwijs en de transitie jeugdhulp goed op elkaar af te stemmen.

Doelstelling 3: (Jeugdzorg):

- 3.1 De invulling van de jeugdzorg staat beschreven in het in 2014 door de Raad vastgestelde beleidsplan jeugdzorg. Voorstel om deze doelstelling de volgende keer niet meer op te nemen.
- 3.2 Op basis van een begin 2015 op te stellen plan van aanpak zal een integrale nota jeugdbeleid worden opgesteld die eind 2015 ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden. Deze nota beschrijft de wijze waarop Veldhoven invulling geeft aan het algemeen en preventief jeugdbeleid Tevens beschrijft de nota de relatie met de jeugdzorg en het passend onderwijs.

Doelstelling 4: (Hangjongeren):

Hangen wordt in Veldhoven geaccepteerd als een vorm van vrijetijdsbesteding. Het beleid is er niet op gericht om hanggroepen te voorkomen, maar wel om ervoor te zorgen dat overlast beperkt of opgelost wordt. De aanpak krijgt vorm binnen de Jongeren op Straataanpak (JoS), waarbij gemeente, politie en tiener- en jongerenwerk (Stichting Stimulans) samenwerken om te voorkomen dat jongeren overlast veroorzaken of om de overlast zoveel mogelijk te beperken. Uit de politiecijfers over 2013 opgenomen in de Wijkatlas 2014 blijkt dat de daling in het aantal klachten ten opzichte van voorgaande jaren doorzet en de aanpak effectief blijkt. Deze cijfers worden ook in de toekomst gemonitord.

Doelstelling 5: (Leerlingenvervoer):

In een in 2014 intern uit te voeren onderzoek wordt nogmaals gekeken naar de mogelijkheden om vanaf 2015 te komen tot een verdere kostenreductie dan wel inkomstenverhoging. De uitkomsten van dit onderzoek worden in 2014 ter informatie aan de raad aangeboden.

Doelstelling 6: (Promotie Technisch onderwijs):

In een begin 2015 op te stellen plan van aanpak wordt beschreven hoe, in welk tijdbestek en met welke partijen wordt gekomen tot een stimuleringsprogramma techniek onderwijs voor de jaren 2015-2016.

Doelstelling 7: (Volwasseneneducatie):

De gemeente ontvangt in het kader van de *Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB)* een geoormerkt bedrag van het rijk voor de inkoop van volwasseneneducatie bij een ROC. Jaarlijks sluit de gemeente met het Stercollege (onderdeel van stichting ROC Summa College) een contract af over het educatieve aanbod aan volwassenen en de middelen die daarmee gemoeid zijn. In genoemd contract dat mag worden beschouwd als een uitvoeringsprogramma zijn afspraken vastgelegd over het verzorgen van educatieve activiteiten, rechten en plichten over en weer en de overlegstructuur.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	Naam	Totaal WBP
6254	Volwasseneneducatie	120.711
6257	Randdiensten onderwijs	122.615
6259	Natuur en milieueducatie	20.398
6400	Jeugdbeleid	254.849
6409	Jeugd en gezin	80.151

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 10	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6250	Primair onderwijs	2.489	5.492	3.539	3.523	3.059	3.026
6251	Openbaar onderwijs	2	14	5	4	4	4
6252	Speciaal onderwijs	288	212	212	335	240	239
6253	Voortgezet onderwijs	30.888	1.805	1.729	1.701	1.683	1.665
6254	Volwasseneneducatie	222	457	451	444	445	445
6255	Leerplicht	270	230	289	296	302	306
6256	Leerlingenvervoer	716	694	617	585	585	585
6257	Onderwijsranddiensten	135	166	180	165	165	165
6258	Bestrijd. onderw. achterstanden	71	73	65	61	61	62
6259	Natuur- en milieueducatie	23	22	21	21	21	21
6260	Peuterspeelz. werk/kind. opv.	294	250	282	280	281	283
6400	Algemeen jeugdbeleid	294	365	10.036	9.863	9.541	9.600
6409	Centrum voor Jeugd en Gezin	1.296	1.512	1.523	1.477	1.482	1.488
		36.988	11.292	18.949	18.755	17.869	17.889
Baten							
6250	Primair onderwijs	608	3.605	1.483	1.736	1.257	1.255
6252	Speciaal onderwijs	163	27	33	83	27	27
6253	Voortgezet onderwijs	28.931	5	5	5	6	6
6254	Volwasseneneducatie	48	329	329	329	329	329
6255	Leerplicht	12	12	11	11	11	11
6256	Leerlingenvervoer	3					
6258	Bestrijd. onderw. achterstanden	48	45	45	45	45	45
6260	Peuterspeelz. werk/kind. opv.	57					
6400	Algemeen jeugdbeleid		26	9.701	9.564	9.242	9.299
6409	Centrum voor Jeugd en Gezin	-37					
		29.833	4.049	11.607	11.773	10.917	10.972
	Saldo (- = nadeel)	-7.155	-7.243	-7.342	-6.982	-6.952	-6.917
Samenstelling lasten							
Directe lasten		3.780	4.028	13.539	13.225	12.901	12.959
Bedrijfsvoeringskosten		935	955	914	815	832	852
Kapitaallasten		3.372	3.632	4.008	4.096	4.136	4.078
Investeringen MN		32	730	456	342		
Storting reserves & voorzieningen		28.869	1.947	32	277		
		36.988	11.292	18.949	18.755	17.869	17.889
Samenstelling baten							
Directe baten		405	912	10.872	10.751	10.449	10.506
Onttrekking reserves & voorzieningen		29.428	3.137	735	1.022	468	466
		29.833	4.049	11.607	11.773	10.917	10.972
	Saldo (- = nadeel)	-7.155	-7.243	-7.342	-6.982	-6.952	-6.917

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6256	versoering leerlingenvervoer	25	50	50	50
6409	taakstellende bezuiniging CJG	25	50	50	50
div.	effect aanpassing indexering		7	7	7
	Saldo (- = nadeel)	50	107	107	107

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6250	BBB: voordeel overgang onderhoud huisvesting onderwijs	90	90	90	90
6252	BBB: voordeel overgang onderhoud huisvesting onderwijs	15	15	15	15
div.	BBB: aanpassing subsidies WBP	7			
	Saldo (- = nadeel)	112	105	105	105

6250 Primair onderwijs

Als gevolg van de overheveling van de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van scholen van de gemeente naar de schoolbesturen ontstaat een structureel voordeel voor de gemeente van € 105.000 met ingang van 2015.

6256 Leerlingenvervoer

Op basis van een het onderzoek naar het leerlingenvervoer zal moeten blijken hoe de voorgestelde ombuiging van € 50.000 vanaf 2015 zal worden gerealiseerd.

6400 Transitie Jeugdzorg

De inkomsten voor de jeugdzorg vanuit het Rijk voor 2015 staan vast. Voor de daarop volgende jaren komt nog een objectieve verdeelsleutel. Hierdoor is het nu niet mogelijk aan te geven wat het budget voor 2016 en daarop volgende jaren exact zal zijn. De vermelde bedragen vanaf 2016 zijn de voorlopige bedragen zoals vanuit het Rijk gecommuniceerd. Vooralsnog zijn deze bedragen zowel als inkomsten als uitgaven (budgettair neutraal) opgenomen.

6409 Centrum voor Jeugd en Gezin

Als gevolg van een verlaging van de kosten voor communicatie en kosten die niet direct verband houden met hulpverlening kan in 2015 een voordeel worden bereikt van € 25.000, oplopend tot € 50.000 in de daarop volgende jaren.

Voor de toelichting op bijstellingen inzake subsidies wordt verwezen naar de toelichting in Programma 7 "subsidiebeleid".

2.1.11 Kunst en cultuur

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

Kunst en cultuur houden ons een spiegel voor, verschaffen nieuwe inzichten, zetten ons aan tot leren, stimuleren creativiteit, roepen emoties op en bieden ontspanning. De gemeente stimuleert een gevarieerd pakket aan voorzieningen om jong en oud te laten kennismaken met culturele uitingen én om actief deel te nemen aan kunst en cultuur.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

Doelen en activiteiten		Resultaten en Meetindicatoren
1	<i>Culturele instellingen</i> <u>We voeren een discussie over de kerntaken.</u> De procesaanpak van de bezuinigingen op de subsidies van culturele instellingen zoals verwoord in de motie van 11 februari 2014 wordt uitgevoerd. We maken een goede vergelijking samen met de instellingen t.a.v. haalbaarheid en mogelijkheden Besluit door raad uiterlijk februari 2015	Raadsbesluit
2	<i>Evenementenbeleid</i> 1. Het evenementenbeleid krijgt verder vorm. Binnen dit beleid is de gemeente waar zij kan faciliterend. Particulier initiatief is de drijvende kracht van de evenementen. 2. We maken een verordening met een afschalend karakter waarbij het evenement uiteindelijk zelfvoorzienend wordt. Een mogelijkheid is het hebben van drie fasen: ondersteunen (garantstelling), zelf doen en zelfstandigheid.	1. Het evenementenbeleid wordt in 2016 geëvalueerd, in nauw overleg met betrokkenen. 2, Beschikbaarheid regeling met afschalend karakter
3	<i>Ondernemerschap</i> De gemeente stimuleert het ondernemerschap bij organisaties, verenigingen en instellingen met als doel deze organisaties niet of minder afhankelijk te doen zijn van gemeentelijke subsidies. We streven naar een vermindering van het aantal subsidieaanvragen of hoogte van het subsidiebedrag. Er wordt gekeken naar een mogelijkheid van een afschalend karakter.	Toename van het aantal afspraken met een afschalend karakter en vermindering van het aantal subsidieaanvragen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (*Culturele instellingen*):

De discussie over kerntaken omvat alle taken van de gemeente Veldhoven en niet, zoals hier de suggestie gewekt zou kunnen worden, alleen de subsidie van de professionele instellingen.

Mede op basis van gesprekken met de culturele instellingen worden, conform de uitspraak van de raad, scenario's voorgelegd aan een extern bureau die deze scenario's zal toetsen op praktische en financiële haalbaarheid. Zodat op basis van deze rapportage een voorstel aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd in februari 2015 en de eerste fase van de bezuiniging per 2016 gerealiseerd kan worden.

Doelstelling 2 (Evenementenbeleid):

In het tweede kwartaal 2016 kan de voorgenomen evaluatie afgerond worden en een nieuw beleidsvoorstel worden voorbereid en toegestuurd. Omdat het hier ook subsidies uit het WBP betreft als ook de garantstelling evenementen, wordt in 2015 hierover overleg gevoerd met betrokken partijen om te komen tot een al dan niet gewenste afschaling.

Doelstelling 3 (Ondernemerschap):

Om te komen tot een divers cultuuraanbod is in het kader van ondernemerschap het verbinden van organisaties, diverse beleidsvelden, ondernemers en andere betrokkenen van belang. Dat betekent dat in samenspraak en op een creatieve wijze elkaars mogelijkheden benut dienen te worden.

Het effect van de afspraken over een al dan niet afschalend karakter komt tot uitdrukking in het WBP 2016 waarbij in de voorbereiding in 2015 vastgesteld dient te worden welke criteria gehanteerd worden. Dit is onderdeel van de kerntakendiscussie.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	Naam	Totaal WBP
6300	Bibliotheek	1.264.415
6301	Muziekschool	1.056.667
6302	Beeldende kunst (expositie)	15.312
6305	Lokale Omroep	42.229
6306	Theater	1.009.133
6307	Cultuurhistorie	233.388
6308	Evenementen	89.245
6309	Amateurkunst	142.403

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 11	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6300	Bibliotheek	1.331	1.307	1.280	1.269	1.269	1.269
6301	Muziekschool	1.099	1.079	1.072	1.060	1.060	1.060
6302	Beeldende kunst	71	204	87	87	87	87
6303	Kunst- en cultuurbeleid	44	46	32	32	32	32
6304	Cultuureducatie	17	27	20	20	20	20
6305	Lokale omroep	45	46	47	47	47	48
6306	Theater De Schalm	1.161	1.219	1.357	1.345	1.339	1.334
6307	Cultuurhistorie	253	239	250	258	259	259
6308	Evenementen	143	195	152	153	154	155
6309	Amateurkunst	158	155	156	157	157	158
6310	Gem. en rijksmonumenten	166	223	204	206	207	209
		4.488	4.740	4.657	4.634	4.631	4.631
Baten							
6302	Beeldende kunst	111	115				
		111	115	0	0	0	0
	Saldo (- = nadeel)	-4.377	-4.625	-4.657	-4.634	-4.631	-4.631
Samenstelling lasten							
Directe lasten				4.068	4.043	4.042	4.043
Bedrijfsvoeringskosten				223	231	235	240
Kapitaallasten				366	360	354	348
Storting reserves & voorzieningen							
		4.488	4.740	4.657	4.634	4.631	4.631
Samenstelling baten							
Directe baten							
Onttrekking reserves & voorzieningen							
		111	115	0	0	0	0
	Saldo (- = nadeel)	-4.377	-4.625	-4.657	-4.634	-4.631	-4.631

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
div.	effect aanpassing indexering		-114	-114	-114
	Saldo (- = nadeel)	0	-114	-114	-114

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
div	BBB: aanpassing subsidies WBP	-114			
	Saldo (- = nadeel)	-114	0	0	0

Voor de toelichting op bijstellingen inzake subsidies wordt verwezen naar de toelichting in Programma 7 "subsidiebeleid".

2.1.12 Sport en recreatie

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

(Sport-)verenigingen dienen vele doelen. In de kern bieden zij recreatie en dragen zij bij aan de verbetering van de gezondheid. De gemeente Veldhoven hecht hier grote waarde aan en stimuleert sport en beweging. Minstens zo belangrijk is de opvoedende taak voor jeugd en jongeren, het verhogen van de sociale cohesie en het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheden. Dit werk wordt voor het grootste deel uitgevoerd door vrijwilligersorganisaties. Dit geldt voor zowel individuele vrijwilligers als het vrijwilligerswerk in clubverband. Vrijwilligerswerk vraagt steeds meer (beleids-)aandacht. Zie ook onder programma 7 doelstelling 1. Onderlinge samenwerking tussen de verenigingen wordt gestimuleerd. Zonder die samenwerking kan hun voortbestaan in de toekomst in gevaar komen.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Resultaten en Meetindicatoren
1	Zwembad We willen een openbaar zwembad houden. We onderzoeken de mogelijkheden om te komen tot een nieuwe zwembadaccommodatie waarbij verschillende locaties afgewogen worden. Deze locatieafweging wordt voorgelegd aan de raad.	In 2014-2015 beschikbaarheid plan zwembad.
2	Kunstgrasvelden Er komt er een meerjarenplanning van de aanleg van kunstgrasvelden. Optimaal gebruik wordt nagestreefd, zoals medegebruik. We stellen plannen bij op basis van financiële haalbaarheid. We respecteren formeel al toegezegde en lopende afspraken.	De planning is eind 2014 aan de raad aangeboden.
3	Sportstimulering Het sportstimuleringsprogramma gericht op jong en oud wordt voortgezet.	Tweejaarlijkse evaluatie programma en resultaten.
4	Kermissen In samenspraak met de wijk blijven kermissen in de oude Veldhovense kernen behouden.	Het aantal kermissen.
5	Accommodaties Verenigingen worden gestimuleerd om samen te werken en waar mogelijk accommodaties te delen en in te zetten voor andere doelen. Alle kleedaccommodaties worden geprivatiseerd. We willen dat verenigingen zelf zorgen voor het onderhoud.	Samenwerkingsactiviteiten en gebruik accommodaties. Percentage geprivatiseerde accommodaties, nulmeting is verricht in 2014. Percentage onderhoud bij verenigingen, nulmeting is verricht in 2014.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Algemeen

In 2015 zal er een nieuwe sportnota opgesteld worden. Een van de speerpunten hierin is het mogelijk overdragen van de exploitatie van de sportaccommodaties aan de gebruikers. In de meerjarenbegroting 2015-2018 is een substantiële taakstellende bezuiniging van € 100.000 voorzien. Concrete invulling zal plaatsvinden in overleg met de Veldhovense (sport)verenigingen. Daarvoor zal een overlegtraject worden opgesteld begin 2015.

Doelstelling 1 (Zwembad):

De actuele staat van de technische voorzieningen van het zwembad en het feit dat het huidige zwembad niet meer tegemoet komt aan de wensen van de grootste gebruiker vragen om een herbezinning. Ook de financiële problematiek bij het zwembad en het betrekken van het zwembad bij de invulling van de ingeboekte bezuiniging van € 1 miljoen op de grote instellingen maakt een herbezinning op exploitatie en locatie van het zwembad noodzakelijk. In overleg met betrokkenen is in 2014 een onderzoek gestart naar de mogelijkheden een nieuw zwembad te realiseren waarvan de exploitatie bij een private partij wordt ondergebracht. Deze partij moet bereid zijn mede te investeren en het personeel over te nemen. De uitkomsten van het onderzoek worden medio 2015 verwacht.

Deze activiteiten worden verantwoord op collegeproduct 6321.

Doelstelling 2 (Kunstgrasvelden):

De oorspronkelijke planning voor de aanleg van kunstgrasvelden vloeide voort uit het beleidsuitgangspunt van de gemeenteraad om alle buitensportcomplexen weersbestendig te maken. Inmiddels is dat gebeurd met alle sportaccommodaties, behalve met BIO. Dit is in 2016 gepland.

In de nieuwe sportnota wordt een meerjarige beleidslijn ten aanzien van kunstgras geformuleerd. Daarbij zal ook worden ingezet op multifunctioneel gebruik van de accommodaties en mogelijkheden van privatisering van de volledige exploitatie van de sportaccommodaties.

Deze activiteiten worden verantwoord op collegeproduct 6320.

Doelstelling 3 (Sportstimulering):

Hieronder valt het stimuleren van sport en sportdeelname door het verstrekken van subsidies. Het stimuleringsbeleid kent twee kernactiviteiten: jeugdsport en nieuwe initiatieven.

Jeugdsport

Het stimuleren van sportdeelname door jeugdigen in verenigingsverband en onder deskundige begeleiding; daar draait het om binnen deze kernactiviteit. Conform de met de verenigingen gemaakte budgetafspraken zal elke club stimuleringsactiviteiten organiseren of daaraan deelnemen. De jeugdsportsubsidies bedragen in totaal € 88.000. In 2015 worden door het voeren van een brede kerntakendiscussie nieuwe afspraken gemaakt. Zie ook onder "Bijstellingen".

Nieuwe initiatieven

Nieuwe initiatieven zijn onder te verdelen in drie categorieën: structurele initiatieven, incidentele initiatieven en breedtesportimpuls.

Op het breedtesportbeleid en uitvoering van de kadernota sport wordt in 2015 eenmalig € 24.000 bezuinigd. Vanaf 2015 is structureel € 7.000 overgeheveld naar programma 6 voor uitvoering van het minimabeleid ter ondersteuning van deze doelgroep voor hun sportdeelname. Dit betekent dat er in 2015 nog € 21.000 beschikbaar is.

Combinatiefuncties

Op 25 september 2012 is ingestemd met het uitvoeringsplan "Impuls brede scholen, sport en cultuur" (combinatiefuncties). Ook de financiële voorwaarden zijn toen vastgesteld (budgettair neutraal) tot 2016. De gemeente Veldhoven heeft in totaal 6,2 fte's combinatiefuncties. Deze worden op diverse doelen ingezet (sport, onderwijs en cultuur) voor jongeren en ouderen.

In het kader van "dagarrangementen" op alle basisscholen in Veldhoven worden diverse activiteiten uitgevoerd op het gebied van sport en cultuur. In 2015 wordt in samenwerking met Stimulans een evaluatie uitgevoerd. Het resultaat daarvan zal worden meegenomen in de nieuwe budgetafpraak met Stimulans, waar de combinatiefunctionarissen zijn ondergebracht, die gemaakt moeten worden voor de periode 2016-2018. Vanaf 2016 is er een budget beschikbaar van € 124.000 (jaarlijkse rijksbijdrage).

De te realiseren doelen van dit sportstimuleringsinstrument komen ook uitdrukkelijk in de nieuwe sportnota aan de orde.

Deze activiteiten worden verantwoord op collegeproduct 6322.

Doelstelling 4 (Kermissen):

De 4 kermissen (Zeelst, Veldhoven Dorp, Oerle en d'Ekker) blijven bestaan. Eind 2014 heeft een nieuwe verpachting van de kermissen plaatsgevonden voor de periode van 2015 t/m 2017.

Deze activiteiten worden verantwoord op collegeproduct 6332.

Doelstelling 5 (Accommodaties):

Zoals in doelstelling 1 al is aangegeven, is in de nieuwe sportnota een van de speerpunten om beleid te ontwikkelen om accommodaties multifunctioneel (en dus ook medegebruik) in te zetten. Ook verenigingen worden gestimuleerd om samen te werken. Jaarlijks wordt samen met de verenigingen bekeken hoe de samenwerking is en hoe het medegebruik van elkaars accommodaties zich verhoudt tot eigen gebruik.

Er is in 2014 een nulmeting uitgevoerd van het percentage geprivatiseerde (sport)accommodaties in Veldhoven.

Vrijwel alle kleedaccommodaties op de Veldhovense sportparken zijn inmiddels in eigendom overgedragen aan de gebruikmakende clubs. In 2015 willen we dit afronden. Ook de verenigingskantines op de sportparken zijn eigendom van de betreffende clubs. Dat geldt uiteraard niet voor de sportkantines op de Kempen Campus die gebouwendig integraal onderdeel uitmaken van de gemeentelijke sportgebouwen aldaar. Voor die kantines wordt evenwel een kostendekkende huurprijs in rekening gebracht.

In het kader van de regiegemeente is uitgangspunt om meer verantwoordelijkheden neer te leggen bij de (sport)verenigingen. Zo ook in het kader van het onderhoud van de (sport)accommodaties. Verenigingen kunnen elkaar wellicht "helpen" bij het onderhoud van "hun" sportaccommodatie. Er is in 2014 een nulmeting uitgevoerd van het percentage onderhoud bij de (sport)verenigingen. In de gebruikersovereenkomsten waren al diverse taken bij verenigingen neergelegd. In goed overleg is in 2014 het aantal taken met betrekking tot klein onderhoud dat in zelfwerkzaamheid wordt uitgevoerd verder uitgebreid.

In 2015 zal samen met de verenigingen worden gezien of een verdergaande overdracht van taken kan worden gerealiseerd. Dit is deel van het eerder genoemde overleg over de te realiseren omleggingen.

Deze activiteiten worden verantwoord op collegeproduct 6320.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	Naam	Totaal WBP
6321	Zwemsport	619.918
6322	Sportstimulering / algemeen	9.361
6322	Sportstimulering / jeugdsport	88.247

Overig

Verder verrichten wij activiteiten op het gebied van beheer en onderhoud van binnen- en buitensportaccommodaties, sportstimulering en kermissen. Deze activiteiten worden verantwoord op de collegeproducten 6320, 6321, 6322 en 6332.

De totale ten laste van de gemeente komende kosten bedragen per saldo voor de buitensport in 2015 € 680.000. De lasten bestaan in hoofdzaak uit eigenaarlasten, onderhoud/exploitatielasten en personele kosten.

Voor de binnensportaccommodaties bedragen de totale ten laste van de gemeente komende kosten in 2015 per saldo € 2.067.000. De lasten bestaan uit eigenaarlasten , onderhoud/exploitatielasten, subsidie zwembad en personele kosten.

De uitgaven voor sportstimulering belopen een bedrag van € 405.000, waarvan ruim € 200.000 gaat naar het uitvoeringsplan voor combinatiefuncties en ca. € 90.000 voor jeugdsportsubsidie. De overige kosten betreffen incidentele subsidies, stimuleringsprojecten en personele kosten. De inkomsten van € 200.000 betreffende de rijksbijdrageregeling voor combinatiefuncties.

De begrote lasten in 2015 voor de kermissen bestaan in hoofdzaak uit eigen uren en externe kosten.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 12	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6320	Buitensportaccommodaties	698	896	884	815	783	751
6321	Binnensportaccommodaties	3.288	3.181	2.931	2.969	2.993	3.015
6322	Sportstimulering	402	425	376	330	332	333
6332	Kermissen	118	93	93	93	93	89
		4.506	4.595	4.284	4.207	4.201	4.188
Baten							
6320	Buitensportaccommodaties	140	200	204	208	212	212
6321	Binnensportaccommodaties	842	860	850	868	884	886
6322	Sportstimulering	73	198	198	125	125	125
6332	Kermissen	47	45	65	65	65	65
		1.102	1.303	1.317	1.266	1.286	1.288
	Saldo (- = nadeel)	-3.404	-3.292	-2.967	-2.941	-2.915	-2.900
Samenstelling lasten							
Directe lasten		2.769	2.842	2.708	2.596	2.571	2.545
Bedrijfsvoeringskosten		1.166	1.147	903	940	960	983
Kapitaallasten		571	606	673	671	670	660
Storting reserves & voorzieningen							
		4.506	4.595	4.284	4.207	4.201	4.188
Samenstelling baten							
Directe baten		940	1.116	1.155	1.176	1.196	1.198
Onttrekking reserves & voorzieningen		162	187	162	90	90	90
		1.102	1.303	1.317	1.266	1.286	1.288
	Saldo (- = nadeel)	-3.404	-3.292	-2.967	-2.941	-2.915	-2.900

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6320	bezuiniging onderhoud sportaccommodaties		50	75	100
div.	effect aanpassing indexering		-19	-19	-19
	Saldo (- = nadeel)	0	31	56	81

Ombuigingsmaatregelen; bezuiniging sportaccommodaties

Voor de sportaccommodaties is een bezuiniging ingecalculeerd van uiteindelijk € 100.000 in 2018 mede te realiseren vanuit een mogelijke overdracht van de exploitatie. In 2014/2015 wordt onderzocht hoe deze ombuigingsmaatregel, met mogelijke alternatieven, wordt uitgevoerd. Daar wordt ook de herbezinning over het zwembad bij betrokken.

Een renovatieplan buitensport is begin 2015 gereed. De consequenties hiervan kunnen nog niet worden aangegeven.

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
div.	BBB: aanpassing subsidies WBP	-19			
6321	NB: vervangingsinvesteringen binnensport	-2	-12	-23	-28
6322	BBB: sportstimulering	24			
	Saldo (- = nadeel)	3	-12	-23	-28

Vervanging sportmaterialen

In 2014 zijn de toen beschikbare budgetten voor sportmaterialen en vervangingsinvesteringen buitensport afgeboekt voor een bedrag van ca. € 1,5 miljoen. Uitgangspunt daarbij was dat voortaan ieder jaar wordt aangegeven wat de noodzakelijke kosten zijn voor vervanging sportmateriaal in de gemeentelijke binnensportaccommodaties en voor noodzakelijke renovaties van buitensportvoorzieningen. Een vervangingsplan sportmaterialen is inmiddels opgesteld. Voor 2015-2019 heeft dit de volgende financiële consequenties:

2015	€ 91.000
2016	€ 200.000
2017	€ 42.000
2018	€ 141.000

Voor de toelichting op bijstellingen inzake subsidies wordt verwezen naar de toelichting in Programma 7 "subsidiebeleid".

2.1.13 Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

Wij communiceren open met onze inwoners. Wij luisteren naar en antwoorden helder op signalen uit de samenleving. Bij samenspraak is het verwachtingspatroon van de betrokkenen cruciaal. Samenspraak wordt daarom nadrukkelijker gekoppeld aan helder verwachtingsmanagement, waarbij actieve betrokkenheid wordt gestimuleerd. Bij de afweging voor het algemeen belang wordt maximaal rekening gehouden met het individuele belang en worden passende oplossingen gekozen.

Samenwerken in de regio is belangrijk maar mag niet leiden tot verlies van autonomie. Samenwerken dient voor alle partijen meerjarig winst op te leveren. Niet alleen in euros maar ook andere belangen.

Veldhoven streeft als derde grote gemeente naar een vooraanstaande rol binnen de diverse regionale samenwerkingsverbanden, zeker bij voor Veldhoven belangrijke onderwerpen.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Resultaten en Meetindicatoren
1	Samenwerken met inwoners Samenwerken is het sleutelbegrip in deze raadsperiode. Efficiënt overleg tussen inwoners en gemeente, waarbij de inbreng van inwoners maximaal tot zijn recht komt is nodig. 1.Eind 2014 worden bestaande overlegvormen geëvalueerd samen met de betrokken organisaties. Daar waar nodig worden bestaande overlegvormen opnieuw ingericht.	1.Evaluatie en herinrichtingsvoorstel bestaande overlegvormen begin 2015
2	Gemeenteraad De kaderstellende rol van de gemeenteraad wordt verbeterd. Er is meer ruimte en tijd nodig voor de besluitvorming. De planning van de raadsagenda wordt aangepast. Er komt meer tijd tussen de oordeelsvormende en besluitvormende fase. De gemeenteraad wordt daarmee eerder en beter betrokken in de kaderstellende en controlerende fases van het raadswerk. Bij onomkeerbare besluiten wil de raad aan het begin van het proces zijn inbreng hebben. We streven bij belangrijke dossiers op basis van een eerdere kaderstelling door de raad naar een raads-keuze op basis van meerdere mogelijkheden.	Aangepaste raadsplanning is beschikbaar tweede helft 2014 Aantal keuzenota's bij belangrijke dossiers
3	Raad en inwoners dichter bij elkaar brengen We streven naar de inzet van nieuwe media om de communicatie tussen raad en de Veldhovenaar te verbeteren. In dit kader wordt ook de mogelijkheid onderzocht om de lokale omroep beter te benutten	Voorstel aan raad over raadscommunicatie in 2015
4	Steunfractieleden Het aantal steunfractieleden blijft maximaal drie per fractie. Na twee jaar kunnen steunfractieleden in bijzondere gevallen worden vervangen door fractieleden die niet op de kieslijst stonden. Het presidium stemt in met wijzigingen. Indien daarbij stemming noodzakelijk is gelden gewogen stemmen.	Aangepast reglement voor wat betreft de procedure voor benoeming van steunfractieleden is vastgesteld in 2014

5 Griffie	1.De griffie gaat terug naar de oude formatie en neemt toe ten behoeve van de functie raadsadviseur met 0,2 fte. 2.De griffie krijgt een actievere rol in het levendiger maken van de raadsvergadering. Beter benutten van de interne media zoals beeldpresentatie en internet. Griffie presenteert plan van aanpak levendiger maken raadsvergaderingen 3.Er wordt een inventarisatie gemaakt door de griffie naar de wensen en verbetering van inzet van (audiovisuele) hulpmiddelen met als doel de raadsvergaderingen levendiger te maken en de toegankelijkheid van burgers naar raadsvergaderingen te vergroten zoals de raad op de TV.	1. Formatie griffie is aangepast in 2014 2. plan van aanpak levendiger maken raadsvergaderingen 3. Beschikbaarheid verbeteringen (audiovisuele) hulpmiddelen
6 Regionale samenwerking	Deelname aan elk samenwerkingsverband beoordelen we op meerwaarde voor Veldhoven.	Periodieke voortgangsrapportages aan de raad

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (Samenwerken met inwoners):

De gemeente is vanaf 2015 op grond van de transities in het sociaal domein verantwoordelijk voor het betrekken van cliënten of hun vertegenwoordigers bij de uitvoering van de wettelijke taken.

We richten daarvoor een brede Participatieraad in, die wisselt van samenstelling, afhankelijk van het te agenderen onderwerp.

Het praktijkprogramma Samenspraak wordt geëvalueerd. Hierbij worden naast gemeenteraad ook partijen betrokken die ervaring hebben met Samenspraak. Centraal staat de vraag of het praktijkprogramma Samenspraak voldoende handvatten en uitgangspunten biedt om de inbreng van burgers en andere partners maximaal tot zijn recht te laten komen.

Voor 2015 zijn onderwerpen die in Samenspraak wordt opgepakt benoemd in de diverse programma's zoals:

- Sportnota;
- Informele Transformatie en Integrale Toegang;
- Zelfbeheer;
- Reclamebeleid.

Daarnaast vinden diverse trajecten met toepassing van samenspraakelementen plaats, zoals de Woonvisie en herinrichten openbaar gebied. Deze trajecten zijn al in een verder gevorderd stadium of zijn niet zodanig complex en meervoudig van aard dat de Samenspraakmethodiek van begin tot eind wordt toegepast.

Er zijn ook voornemens voor 2015 die in een Samenspraakproces kunnen worden opgepakt, maar waarvan het definitieve voorstel daartoe nog zal worden voorgelegd. Voorbeelden hiervan zijn het omgevingsbeleid en economisch beleid.

Doelstelling 2 (Gemeenteraad):

Een aangepast vergaderschema voor 2015, met een planning waarbij meer tijd tussen de oordeelsvormende en de besluitvormende raadsavonden zit, is vastgesteld door het presidium in augustus 2014. Het vergaderschema 2015 bevat meer beeldvormende

raadsavonden waardoor de raad bij belangrijke onderwerpen aan het begin van het proces betrokken is. Daarnaast zullen er vaker keuzenota's aan de raad worden voorgelegd.

Doelstelling 3 (Raad en inwoners dichterbij elkaar brengen):

De raad zal een voorstel worden voorgelegd om met inzet van (nieuwe) media de communicatie tussen de raad en de inwoners van Veldhoven te verbeteren. Er zal ook bekeken worden of het bijvoorbeeld mogelijk is (op budgettair-neutrale basis) om (besluitvormende) raadsavonden uit te laten zenden door de Stichting Lokale Omroep Veldhoven (SLOV).

Doelstelling 4 (Steunfractieleden):

Begin 2015 zal een aanpassing van het Reglement van Orde aan de raad worden voorgelegd. Hierin zal (onder andere) een wijziging in de procedure voor de benoeming van steunfractieleden worden opgenomen.

Doelstelling 5 (Griffie):

De raad heeft op 27 mei 2014 ingestemd met de aanpassing van de formatie van de griffie. Begin 2015 wordt er aan het presidium een plan van aanpak inzake het levendiger maken van de raadsvergaderingen voorgelegd, mede op basis van een inventarisatie van de wensen hiervoor bij de fracties.

Doelstelling 6 (Regionale samenwerking):

Bij de periodieke voortgangsrapportages aan de raad zal de inhoudelijke meerwaarde en het doel per samenwerkingsverband worden aangegeven. Dat doel kan gericht zijn op inspireren, sturen, besluiten of doen. Eind 2014 zijn de aanbevelingen van de rekenkamer over regionale samenwerking bekend, waardoor aanpassing van het proces wenselijk kan zijn. Voor 2015 ligt het accent bij diverse samenwerkingsverbanden op het herijken van de langetermijnvisie.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	naam	Totaal WBP
6131	Ontwikkelingssamenwerking: Projectgroep ontwikkelingssamenwerking	50.652
6131	Stg. Huisvesting Ontwikkelingssamenwerkings- groepen	6.454

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 13	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6110	Bestuursorganen	1.040	1.335	1.245	1.267	1.280	1.298
6111	Bestuursorganen/overige	1.269	1.156	1.189	1.191	1.197	1.203
6120	Communicatie	447	555	534	539	532	540
6130	Regionale samenwerking	63	1.152	980	952	953	955
6131	Ontwikk. samenwerk. N-Z	75	74	66	67	67	67
		2.894	4.272	4.014	4.016	4.029	4.063
Baten							
6110	Bestuursorganen	132					
		132	0	0	0	0	0
	Saldo (- = nadeel)	-2.762	-4.272	-4.014	-4.016	-4.029	-4.063
Samenstelling lasten							
Directe lasten		1.299	2.590	2.643	2.633	2.653	2.673
Bedrijfsvoeringskosten		1.524	1.653	1.339	1.364	1.370	1.387
Kapitaallasten		27	29	32	19	6	3
Storting reserves & voorzieningen		44					
		2.894	4.272	4.014	4.016	4.029	4.063
Samenstelling baten							
Directe baten		132					
Onttrekking reserves & voorzieningen							
		132	0	0	0	0	0
	Saldo (- = nadeel)	-2.762	-4.272	-4.014	-4.016	-4.029	-4.063

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6131	effect aanpassing indexering		-2	-2	-2
	Saldo (- = nadeel)	0	-2	-2	-2

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6131	BBB: aanpassing subsidies WBP	-2			
	Saldo (- = nadeel)	-2	0	0	0

Voor de toelichting op bijstellingen inzake subsidies wordt verwezen naar de toelichting in Programma 7 "subsidiebeleid".

2.1.14 Publieksdienstverlening

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

De gemeentelijke dienstverlening is vraaggericht en laagdrempelig. Het uitgangspunt is dat informatie en diensten in de eerste plaats digitaal worden aangeboden op een toegankelijke en transparante werkwijze. In alle gevallen wordt rekening gehouden met inwoners die niet over digitale technieken beschikken en laaggeletterde inwoners.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Resultaten en Meetindicatoren
1	Klanttevredenheid 1.De dienstverlening aan de burger is goed. Deze wordt om de twee jaar gemeten. Het streven in 2015 is minimaal een 7. 2. Het klachtmeldsysteem is een voortdurend onderwerp van verbetering. Verbeterpunten zijn de communicatie, de afhandeling van klachten, de klachtenrubricering en de klanttevredenheidsmeting direct na een klantcontact. We meten de klanttevredenheid	1.De uitkomst van klantenmetingen. 2. Een aantoonbaar verbeterd klachtmeldsysteem in 2015. 3. Beschikbaarheid klanten tevredenheidsmeting in 2015
2	Toegankelijkheid 1.De toegankelijkheid en bereikbaarheid van de diensten en producten worden voor alle inwoners gegarandeerd. De producten en diensten worden bij voorkeur digitaal aangeboden. We hebben oog voor mensen die geen toegang hebben tot de digitale media. 2.De wijkatlas wordt gedigitaliseerd en gecombineerd met relevante gegevens uit andere bestanden. Eens in de vier jaar, halverwege de zittingsperiode van de raad, worden de wijken gemonitord. We kijken naar lagere productiekosten en mogelijke samenwerking met andere actoren op dit gebied wordt onderzocht.	1.Ten minste 60 % van de diensten/producten worden digitaal aangeboden via website waarbij de privacy van de burger is geborgd. 2.Beschikbaarheid digitale wijkatlas per 2015
3	Ambtelijke "veldkennis" De ambtelijke organisatie vergroot haar veldkennis over Veldhoven en ondersteunt haar werk door meer frequent in contact te zijn met Veldhoven, haar wijken, haar inwoners en organisaties. Met twee benen in onze samenleving.	Een programma dat is gericht op verhoging van veldkennis" in de ambtelijke organisatie wordt in 2015 aan de raad gepresenteerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (Klanttevredenheid):

Het klachtmeldingssysteem blijven we indringend volgen en zullen streven naar contante verbeteringen ook in 2015.

Een onafhankelijk onderzoek naar klanttevredenheid zal in 2015 inzicht geven naar de actuele status.

Doelstelling 2 (Toegankelijkheid):

Het aanbieden van producten digitaal neemt toe. Ook in 2015 investeren we om het digitaal aanbieden van diensten/producten te laten groeien en dit voorkeurskanaal voor de dienstverlening meer effectief te krijgen.

Eens in de vier jaar worden, halverwege de zittingsperiode van de raad, de wijken gemonitord. In 2016 zal de wijkatlas, als geëigende instrument, worden uitgebracht en gecombineerd met de monitor wonen. Samenwerking en lagere productiekosten zijn daarbij nadere aandachtspunten. De huidige wijkatlas is in 2014 verschenen en ook digitaal beschikbaar.

Doelstelling 3 (Ambtelijke "veldkennis"):

Er komt een voorstel voor een plan van aanpak over de wijze waarop de ambtelijke organisatie haar veldkennis over Veldhoven zal vergroten.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 14	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6140	Dienstverlening	317	339	1.205	1.166	1.211	1.218
6141	Documentenverstr. en mutaties	1.448	1.374	1.204	1.208	1.156	1.161
6142	Burgerlijke stand	94	138	137	138	108	109
6143	Verkiezingen	9	139	165	135	136	136
6520	Omgevingsvergunningen	1127	1230	1261	1249	1175	1205
		2.995	3.220	3.972	3.896	3.786	3.829
Baten							
6140	Dienstverlening	200					
6141	Documentenverstr. en mutaties	668	728	721	714	707	701
6142	Burgerlijke stand	82	67	65	64	62	60
6520	Omgevingsvergunningen	884	1.026	1.003	940	961	983
		1.834	1.821	1.789	1.718	1.730	1.744
	Saldo (- = nadeel)	-1.161	-1.399	-2.183	-2.178	-2.056	-2.085
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	396	519	811	735	735	735
	Bedrijfsvoeringskosten	2.590	2.690	3.158	3.158	3.048	3.091
	Kapitaallasten	9	11	3	3	3	3
	Storting reserves & voorzieningen						
		2.995	3.220	3.972	3.896	3.786	3.829
Samenstelling baten							
	Directe baten	1.634	1.821	1.789	1.718	1.730	1.744
	Onttrekking reserves & voorzieningen	200					
		1.834	1.821	1.789	1.718	1.730	1.744
	Saldo (- = nadeel)	-1.161	-1.399	-2.183	-2.178	-2.056	-2.085

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6140	BBB/stijging kosten dienstverlening	-70	-25	-25	-25
6143	BBB/combi verkiezingen waterschap en provincie	-35			
	Saldo (- = nadeel)	-105	-25	-25	-25

Bedrijfsvoeringskosten verhogen (eenmalig)

Verdere ontwikkelingen nav visie digitale dienstverlening vergen investeringen op het gebied van nieuwe en aangepaste software (aanschaf en bouw) met name op het gebied van internet en intranet.

Daarnaast zal het gebruik van social media als 5^e dienstverleningskanaal zijn intrede doen en ook hiervoor zijn technische aanpassingen nodig om hierin dienstverlenend te kunnen zijn.

Het Klant Contact Centrum (KCC) ontwikkelt zich verder op het gebied van efficiëntere dienstverlening. Op het gebied van leerlingenvervoer zijn investeringen noodzakelijk om de afwikkeling van de aanvragen met steeds ingewikkeldere afweging zoveel mogelijk geautomatiseerd te kunnen afwickelen.

Om de dienstverlening voor de kanalen telefonie (KCC) en balie (burgerzaken) objectief te kunnen meten is een extern onderzoek nodig.

Gecombineerde verkiezingen van provinciale staten en het waterschap zijn met name voor het deel van het waterschap extra kosten nodig.

1. Dienstverlening Internet / intranet (doorontwikkeling)	€ 25.000,00
2. Dienstverlening KCC (doorontwikkeling)	€ 20.000,00
3. Dienstverlening Burgerzaken (dubbele verkiezingen)	€ 35.000,00

Bedrijfsvoeringskosten verhogen (structureel) (6140)	€ 25.000,00
--	-------------

Deze structurele zaken zijn wettelijk en liggen op het gebied van noodzakelijke software, tbv certificering, archivering en elektronische verwerking van formulieren.

2.1.15 Natuur- en recreatiebeheer

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

Natuur, water en schone lucht leveren een belangrijke bijdrage aan een goede leefomgeving. Recreatie is belangrijk voor ons sociale leefklimaat. Wij willen waar mogelijk recreatie en milieuverbetering hand in hand laten gaan. Recreatievormen die het milieu aantasten worden beperkt.

Natuurbeheer kan ook ingezet worden binnen het beleid van maatschappelijke participatie.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Resultaten en Meetindicatoren
1	Planontwikkeling De planontwikkeling voor natuur- en recreatiebeheer komt met inbreng van en in samenwerking met inwoners en organisaties tot stand.	Het aantal plannen in samenwerking ontwikkeld.
2	Actief betrokken bewoners Het natuur- en recreatiebeheer wordt ingezet binnen het beleid van maatschappelijke participatie en social return Inwoners worden actief betrokken bij natuur- en recreatiebeheer.	Het aantal inwoners dat op deze basis actief betrokken is bij natuur- en recreatiebeheer.
3	Biodiversiteit De variatie van plant en dier in de gemeentelijke groenstructuur (biodiversiteit) wordt vergroot. Biodiversiteit maakt een vast onderdeel uit van herinrichtingsplannen en bij nieuwe ontwikkelingen.	Plannen waarin rekening wordt gehouden met biodiversiteit.
4	Sponsoring openbaar gebied Openbaar groen kan een onderwerp zijn van sponsoring, maar nooit een reclame- object. Uniforme uitingen aan de lichtmasten behoren tot de mogelijkheden. Ontwikkeling van sponsorbeleid voor openbare en publieke ruimten. Bestaande pilots in groen worden heroverwogen. Gezocht wordt naar alternatieve reclame-uitingen voor sponsoren van groen.	Presentatie sponsoring beleid in de openbare publieke ruimte in 2015.
5	Natuurcompensatie Het beleid op het gebied van natuurcompensatie wordt voortgezet.	De resultaten van het beleid presenteren in 2015.
6	Kiosk Hazewinkel De kinderboerderij De Hazewinkel handhaven we op niet commerciële basis. We onderzoeken de mogelijkheden om een toiletvoorziening/kiosk op niet commerciële basis in samenwerking met derden te realiseren.	Beschikbaarheid voorstel in 2015 voor een toiletvoorziening/kiosk bij de Hazewinkel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (Planontwikkeling):

Om invulling te geven aan deze doelstelling betrekken we bij alle inrichtingsplannen en bij beheerplannen voor bos, landschap- en natuur belanghebbenden en belangstellende burgers, bedrijven en overige (natuur) organisaties. Hierbij kunnen betrokken worden het LTA (Lokaal Toeristisch Advies), IVN (Instituut Voor Natuurbeschermingseducatie), Bosgroep Zuid Nederland en ZLTO (Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie).

Doelstelling 2 (Actief betrokken inwoners):

Door informatie en voorlichting te geven aan burgers (eventueel via organisaties zoals bijvoorbeeld het IVN) willen we de betrokkenheid van de burger vergroten.

Op dit moment wordt door het Routebureau Brabant (Beheer en onderhoud routenetwerken in geheel Brabant) samengewerkt met een Veldhovense buurtvereniging die op vrijwillige basis (tegen een kleine vergoeding tbv van de vereniging) de wandelroutenetwerken binnen de grenzen van de gemeente Veldhoven checkt en indien mogelijk herstelt.

Doelstelling 3 (Biodiversiteit):

Het vergroten van biodiversiteit zal vooral verder ingevuld worden door omvorming van gazon in natuurlijke bermen in de grotere groengebieden. Deze omzetting bevordert de variatie-mogelijkheid van plant en dier. Dit zal resulteren in meer natuurlijk beheer in Veldhoven.

Doelstelling 4 (Sponsoring openbaar gebied):

In 2014 is het onderzoek gestart om beleid uit te werken. In 2015 zullen mogelijk pilot projecten opgestart cq. uitgevoerd gaan worden.

Doelstelling 5 (Natuurcompensatie):

Landelijk zijn er wettelijk kaders waarin het beleid op gebied van natuurcompensatie uitgevoerd dient te worden. Deze worden dan ook toegepast bij uit te voeren werkzaamheden/projecten.

Doelstelling 6 (Kiosk Hazewinkel):

Begin 2015 zal een onderzoek opgestart worden naar de mogelijkheden van een toiletvoorziening/kiosk bij de Hazewinkel.

Algemeen

Het bereiken van doelstellingen in dit programma kost in totaal € 5.038,-. De opbrengsten bedragen € 1.695,-.

Het grootste deel van de kosten bestaan uit werkzaamheden voor projecten en (regulier)onderhoud, materialen, inhuur derden, uren eigen medewerkers ed. De inkomsten bestaan voornamelijk uit interne verrekeningen uit de bestaande vervangingsreserve. De stijging van de lasten in 2015 bij het product 6151 openbaar groen heeft voornamelijk te maken met een aantal grote projecten die uitgevoerd gaat worden zoals hoofdwegen Zonderwijk en de eerste fase van 't Look.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

Product	Naam	Totaal WBP
6330	Toerisme	€ 48.159,-

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 15	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6151	Openbaar groen	3.541	4.721	4.804	3.723	3.624	3.709
6330	Toerisme	68	117	80	78	78	78
6331	Kinderboerderij	132	157	152	155	155	156
6440	Landschapsbeleid	105	11	2	2	2	2
		3.846	5.006	5.038	3.958	3.859	3.945
Baten							
6151	Openbaar groen	515	1.142	1.695	617	497	559
6330	Toerisme	4					
6440	Landschapsbeleid	32					
		552	1.142	1.695	617	497	559
	Saldo (- = nadeel)	-3.294	-3.864	-3.343	-3.341	-3.362	-3.386
Samenstelling lasten							
Directe lasten		1.712	1.727	1.757	1.767	1.783	1.799
Bedrijfsvoeringskosten		1.033	1.221	1.260	1.249	1.254	1.263
Kapitaallasten		4	3	3	3	3	3
Investerings MN		449	322	1.645	566	446	507
Storting reserves & voorzieningen		648	1.733	373	373	373	373
		3.846	5.006	5.038	3.958	3.859	3.945
Samenstelling baten							
Directe baten		103	50	50	51	51	52
Onttrekking reserves & voorzieningen		449	1.092	1.645	566	446	507
		552	1.142	1.695	617	497	559
	Saldo (- = nadeel)	-3.294	-3.864	-3.343	-3.341	-3.362	-3.386

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6151	verlaging stortingen agv structurele aanpassing beheerplan groen	609	629	649	669
6330	effect aanpassing indexering		-1	-1	-1
	Saldo (- = nadeel)	609	627	647	668

6151 Openbaar groen

De aanpassingen van met name areaalgegevens, eenheidsprijzen en het combineren van werkzaamheden verspreid over een langere periode, leiden tot minder vervangingswerkzaamheden in de betreffende periode waardoor de storting in de vervangingsreserve openbaar groen naar beneden bijgesteld is.

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6330	BBB: aanpassing subsidies WBP	-1			
	Saldo (- = nadeel)	-1	0	0	0

Voor de toelichting op bijstellingen inzake subsidies wordt verwezen naar de toelichting in Programma 7 "subsidiebeleid".

2.1.16 Algemene dekkingsmiddelen en financiering

Wat willen we bereiken?

Hoofdkader

Veldhoven voert een solide financieel beleid met een jaarlijks meer dan sluitende meerjarenbegroting. Ingrijpende bezuinigingen zijn niet te voorkomen. De focus van het financiële beleid ligt op het verbeteren van de schuldenpositie. Dit houdt in dat er structureel wordt gestuurd op het terugbrengen van kosten en het genereren van inkomsten.

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Resultaten en Meetindicatoren
1	Verlaging vreemd vermogen 1. Belangrijke middelen om de schuldpositie te verbeteren zijn stimulering van woningbouw, de versobering van taken, het afstoten van gemeentelijke eigendommen, nauwe samenwerking met buurgemeenten en heroverweging van outsourcing en inhuur. Grote veranderingen zoals een andere opzet van Zilverackers zijn hierbij bespreekbaar. 2. We willen de stijging van de woonlasten beperken tot de inflatiecorrectie. De woonlasten blijven zich positief onderscheiden van het landelijk gemiddelde. 3. Trendmatige budgetverhogingen zijn niet van deze tijd, de inflatiecorrectie is de bezuinigingstarget voor alle beleidsterreinen.. De inflatiecorrectie is onderdeel van nieuwe begrotingsbesprekingen	1. De schuldenpositie verbetert. 2. Jaarlijkse meting van de stijging van de woonlasten 3. bespreking trendmatige budgetverhogingen in begroting
2	Kerntakendiscussie In 2014 en 2015 wordt een fundamentele kerntakendiscussie gevoerd met als doel de structurele kosten te verlagen en daarmee de schuldenlast te verminderen.	Implementatie van de conclusies uit de kerntakendiscussie in de begroting van 2016.
3	Budgetneutrale decentralisaties De decentralisaties van de rijkstaken gaan gepaard met overheveling van de rijksbudgetten naar de gemeenten. Eventuele tekorten op die budgetten worden niet door de gemeenten aangevuld. We moeten het doen met het geld dat door het rijk beschikbaar wordt gesteld. 2015 is een overgangsjaar waarbij lopende verplichtingen tegen de huidige kosten structuur overgenomen moeten worden. Dit leidt waarschijnlijk tijdelijk tot hogere kosten.	Bij de invoering van de drie decentralisaties wordt gefocust op budgetneutrale implementatie.
4	Planning & Control cyclus Structurele uitgaven worden gefinancierd uit structurele inkomsten. Bij het opstellen van het coalitieprogramma en de jaarprogramma's wordt gebruik gemaakt van de Planning & Control cyclus. In de afwijkingenrapportage worden eventuele afwijkingen ten opzichte van de financiële doelstellingen in beeld gebracht en waar nodig bijgestuurd.	De P&C- cyclus wordt gevolgd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (Verlaging vreemd vermogen):

De geprognosticeerde stand van het vreemd vermogen is weergegeven in tabel 1 van de financieringsparagraaf. Te zien is dat de langlopende geldleningen ultimo 2014 zijn geraamd op € 165 miljoen en ultimo 2018 op € 154 miljoen. In 2016 en 2017 is nog een stijging geprognosticeerd t.o.v. 2015 waarna in 2018 verwacht wordt dat de schuld gaat afnemen. Vanaf 2014 is in de begroting al een terughoudend investeringsbeleid gevoerd. Dit gaat langzaam z'n vruchten afwerpen.

In 2015 zal verder bezien worden of gemeentelijke eigendommen kunnen worden afgestoten of dat door efficiënter gebruik gedeelten kunnen worden verhuurd.

Doelstelling 2 (Kerntakendiscussie):

Op 26 augustus 2014 is door de Raad het procesvoorstel kerntakendiscussie besproken. Hieronder volgt een korte samenvatting van het voorgestelde proces:

Een kerntakendiscussie is een instrument om bouwstenen aan te reiken voor het maken van die fundamentele keuzes. Keuzes die moeten leiden tot een sluitende meerjarenbegroting, die voldoende mogelijkheden biedt om tegenvallers op te vangen en in te spelen op actuele of nieuwe behoeften.

Het college voert de kerntakendiscussie uit, met participatie van een klankbordgroep uit de raad. Elke fractie zal één vertegenwoordiger afvaardigen voor de klankbordgroep.

De kerntakendiscussie wordt gesplitst in twee delen:

- a. Deel 1 over de subsidies van het WelzijnsBudgetPlan.
- b. Deel 2 over de overige beïnvloedbare uitgaven in de begroting, met de focus daarbij vooral op de taken in het kader van het regiedomein "regie op uitvoering".

Tijdspad onderdeel a):

Vanaf september tot half november 2014.

In de derde of vierde week van november worden de ontstane opvattingen over de kerntaken op het terrein van subsidies teruggekoppeld in de raad in een speciaal daarvoor (extra) belegde bijeenkomst. De uitkomsten en de reactie daarop vanuit de raad kunnen dan verwerkt worden in een adviesnota, die eind december in het college besproken wordt en bij instemming in procedure gebracht wordt voor besluitvorming van de raad in februari 2015.

Tijdspad onderdeel b):

Vanaf half februari tot eind mei 2015.

In juni worden de opvattingen over de kerntaken op het terrein van regie op uitvoering teruggekoppeld in de raad in een speciaal daarvoor (extra) belegde bijeenkomst. De uitkomsten en de reactie daarop vanuit de raad kunnen vervolgens na het zomerreces 2015 verwerkt worden in de meerjarenbegroting 2016-2019.

Doelstelling 3 (Budgetneutrale decentralisaties):

In de begroting 2015-2018 zijn de decentralisaties budgettair neutraal verwerkt. Voor een uitgebreide(re) toelichting op de decentralisaties wordt verwezen naar de inleiding en de toelichting op programma's 6, 9 en 10. Mede gelet op het feit dat de uitvoering van deze taken nog veel onzekere aspecten kent (Onder andere omdat de wetten in een laat stadium door het Rijk zijn vastgesteld), is in de paragraaf weerstandsvermogen rekening gehouden met een risico voor budgetoverschrijding.

Doelstelling 4 (Planning & Control cyclus):

In 2014 is de Planning & Control cyclus verder doorontwikkeld. Dit heeft geleid tot de volgende instrumenten: Voorjaarsnota, Begroting, kwartaalrapportages en een jaarrekening.

Alle rapportages voortvloeiend uit de vernieuwde Planning & Control cyclus zullen evenals in 2014 zorgvuldig en tijdig worden opgesteld. Wij werken aan een constante verbetering van deze rapportages.

Wij verrichten activiteiten op het gebied van financieel beleid en beheer die leiden tot een solide financiële positie en een sluitende (meerjaren)begroting. Deze begroting is structureel meer dan sluitend (het laatste jaar is sluitend). Het jaar 2015 kent echter wel een negatief saldo. Een lagere gemeentefondsuitkering in dat jaar, zijnde een bezuiniging vanuit het Rijk samen met gefaseerd doorgevoerde bezuinigingen veroorzaken dit negatieve saldo. Wij achten het niet verantwoord i.c. noodzakelijk om voor 2015 verder te bezuinigen op structurele uitgaven teneinde de begroting 2015 sluitend te maken, terwijl conform de doelstelling er sprake is van een structureel meer dan sluitende begroting.

Wat gaat dat kosten? (productenraming)

Bovenstaande activiteiten worden financieel als volgt vertaald in de productenraming

Prod. nr.	Omschrijving producten programma 16	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
Lasten							
6610	Financiering	170	47	39	33	28	22
6611	Algemene baten en lasten	32.216	5.732	3.256	-2.453	1.293	561
6612	Belastingen	824	948	795	765	790	794
6613	Algemene uitkering	4	515	203	203	203	216
		33.214	7.242	4.293	-1.452	2.314	1.593
Baten							
6610	Financiering	365	328	334	343	342	343
6611	Algemene baten en lasten	31.481	8.443	5.587	-398	3.389	2.695
6612	Belastingen	7.682	8.030	9.075	9.415	9.806	10.151
6613	Algemene uitkering	35.058	36.244	32.706	32.995	32.663	32.201
		74.586	53.045	47.702	42.355	46.200	45.390
	Saldo (- = nadeel)	41.372	45.803	43.409	43.807	43.886	43.797
Samenstelling lasten							
Directe lasten		115	665	493	200	185	199
Bedrijfsvoeringskosten		3.012	903	665	634	660	664
Kapitaallasten		59	47	39	33	28	22
Storting reserves & voorzieningen		30.028	5.627	3.096	-2.319	1.441	708
		33.214	7.242	4.293	-1.452	2.314	1.593
Samenstelling baten							
Directe baten		46.708	50.251	44.350	44.562	44.439	44.362
Onttrekking reserves & voorzieningen		27.878	2.794	3.352	-2.207	1.761	1.028
		74.586	53.045	47.702	42.355	46.200	45.390
	Saldo (- = nadeel)	41.372	45.803	43.409	43.807	43.886	43.797

Nieuw beleid

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6613	BBB/WMO-stelposten algemene uitkering	-763	-763	-763	-763
KVS	BBB/vertraging regionaal werkbedrijf	-135			
KVS	NB/investeringen nieuwe voertuigen BENR		-13	-33	-40
	Saldo (- = nadeel)	-898	-776	-796	-803

WMO-stelposten algemene uitkering

De stelpost kan vervallen binnen dit programma. Het dienovereenkomstige voordeel is opgenomen binnen programma 6.

Vertraging regionaal werkbedrijf

Bij de voorbereiding van de begroting 2012 werd aangenomen dat, als gevolg van de invoering van de "voorloper" van de Participatiewet (de Wet werken naar Vermogen) de regionale samenwerking een impuls zou krijgen. Zodanig dat de behoefte aan beleids capaciteit en administratief werk meer gezamenlijk zou worden ingevuld. Als budgettair voordeel van die samenwerking werd een bedrag van € 135.000 opgenomen, welk bedrag zou moeten worden bespaard door afbouw van formatie.

Inmiddels is duidelijk dat hoewel de participatiewet verplicht tot het inrichten van een "regionaal werkbedrijf", de realisatie van synergievoordelen als gevolg daarvan pas op langere termijn haalbaar zullen worden.

In 2015 wordt met Best en Oirschot, maar ook met de A2 gemeenten onderzocht op welke schaal samenwerking in dit verband mogelijk is. Opbrengsten kunnen als gevolg daarvan pas in 2016 worden ingeboekt

Investering nieuwe voertuigen BenR

De vervangingsinvesteringen rollend materieel zijn voor de periode 2016-2018 voornamelijk bestemd voor de vervanging van rollend materieel voor de gladheidbestrijding.

Bijstellingen

Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6611	taakstellende bezuiniging kerntaken deel 2: overige		340	340	340
6612	stapsgewijs verhogen OZB met 10% in 2015 en 2½% voor 2016, 2017 en 2018 (basis 2014)	761	951	1.142	1.332
6612	stapsgewijs verhogen toeristenbelasting	33	66	100	100
div.	loonindex 1,5% ipv 2,5% (85% effect ivm BGE/leges)	129	247	400	562
	Saldo (- = nadeel)	923	1.604	1.982	2.334

Taakstellende bezuiniging kerntaken deel 2

Om gefundeerder, vanuit een visie, besluiten te kunnen nemen over noodzakelijke ombuigingen heeft de raad de wens uitgesproken een kerntakendiscussie te voeren. Conform het procesvoorstel, dat vorm en inhoud daaraan geeft, wordt in de eerste helft van 2015 het tweede deel van de kerntakendiscussie gehouden. Dat tweede deel richt zich op de beïnvloedbare uitgaven van de gemeentebegroting exclusief de subsidies uit het WelzijnsBudgetPlan die het onderwerp van het eerste deel zijn. De focus bij deel II is gericht op de vraag welke taken, die de gemeente nu nog voornamelijk zelf doet, in het kader van regiegemeente uitbesteed, samen met derden opgepakt of geschrapt kunnen worden. De kerntakendiscussie is mede bedoeld om een bijdrage te leveren aan een sluitende meerjarenbegroting. Om die reden is een taakstellende opbrengst van € 340.000

vanaf 2016 in de begroting opgenomen. Een voorstel voor een concrete invulling daarvan wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2016-2019.

Indien gemeentelijke taken worden geschrapt zal dit ook worden vertaald in een afbouw van de hiermee gepaard gaande ambtelijke capaciteit.

Verhogen OZB

In deze begroting is een verhoging van de OZB opbrengst opgenomen van 10% (exclusief inflatie) in 2015 (tov 2014). Vervolgens een jaarlijkse stijging met 2,5% (wederom exclusief inflatie) voor de jaren 2016, 2017 en 2018 (eveneens 2014 als basis). Een verdere toelichting alsmede de effecten op de gemiddelde woonlasten zijn opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

Stapsgewijs verhogen toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt stapsgewijs verhoogd (zie paragraaf lokale heffingen), waardoor een positief effect op de gemeentebegroting ontstaat € 33.000 in 2015 oplopend naar € 100.000 in 2017.

Loonindex 1,5% ipv 2,5% (effect 85% ivm leges etc.)

In de voorjaarsnota is rekening gehouden met een stijging van de salarissen met 2,5% per jaar voor de jaren 2015, 2016, 2017 en 2018. Inmiddels is een concept cao akkoord bereikt. Hierin is overeengekomen dat de salarissen per 1 okt 2014 met 1% stijgen en op 1 april met € 50 per maand. Rekeninghoudende met een eenmalige uitkering van € 350 een stijging van circa 1,5%. In afwijking van de voorjaarsnota wordt naar analogie van deze stijging ook voor 2016, 2017 en 2018 uitgegaan van een jaarlijkse stijging van 1,5%. Het financieel effect bedraagt in 2015 € 129.000 voordelig, in 2016 € 247.000 voordelig, in 2017 € 400.000 voordelig en in 2018 € 562.000 voordelig.

PARAGRAFEN

2.2 Paragrafen

2.2.1 Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de aspecten die betrekking hebben op de lokale heffingen van de gemeente Veldhoven. Dat zijn de volgende:

1. onroerende zaakbelasting;
2. afvalstoffenheffing;
3. rioolheffing;
4. hondenbelasting;
5. toeristenbelasting;
6. parkeerbelasting;
7. reclamebelasting Kromstraat;
8. reclamebelasting City Centrum;
9. tarieven dienstverlening aan derden;
10. begraafrechten;
11. marktgelden;
12. leges;
13. kwijscheldingsbeleid;
14. woonlasten (voor een gemiddeld gezin).

1. Onroerende zaakbelasting

De onroerende zaakbelasting (ozb) bestaat uit een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting. De gebruikersbelasting geldt niet voor woningen. Niet-woningen zoals bedrijfspanden worden wel aangeslagen voor het gebruik. De ozb is een zogeheten tijdstipbelasting, waarbij de toestand op 1 januari bepalend is. Wijzigingen na die datum hebben geen invloed op de hoogte van de heffing. Het tarief bedraagt een percentage van de WOZ-waarde (Wet waardering onroerende zaken). De WOZ-waarde geldt als heffingsgrondslag. Niet alleen gemeenten hanteren de WOZ-waarde als een basis voor belastingheffing, maar ook de Belastingdienst en waterschappen. De WOZ-waarde is de waarde die aan een onroerende zaak moet worden toegekend als het volle en onbezwaarde eigendom aan de hoogstbiedende wordt verkocht. Voor niet-woningen (met uitzondering van rijksmonumenten) geldt dat de gecorrigeerde vervangingswaarde de grondslag is als deze hoger is dan de waarde in het economisch verkeer.

Macronorm

De limitering van de OZB-tarieven is op 1 januari 2008 vervallen. Omdat dit niet mag leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk is er een macronorm ingesteld die de landelijke opbrengststijging van de ozb moet beperken. Gebleken is dat deze macronorm niet aan de verwachtingen voldoet. In het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen (BOFV) van 22 mei 2013 heeft de VNG met minister Plasterk afgesproken samen op zoek te gaan naar een nieuwe indicator voor het vervangen van de huidige macronorm OZB. Er werd gestreefd naar vervanging met ingang van 2014. Tot dusver is hierover nog niets bekend gemaakt. Ook is er nog geen macronorm bekend gemaakt voor het jaar 2015.

Voor de berekening van de tarieven wordt gebruik gemaakt van een verhoging van de opbrengst ten opzichte van 2014 met het inflatiepercentage van 1,2% en een extra opslag van 10%.

Hertaxatie

Volgens de Wet waardering onroerende zaken moet de waarde van de onroerende zaken in de gemeente worden bepaald op een vaste datum: de zogeheten waardepeildatum. De WOZ-waarde dient als heffingsmaatstaf voor de onroerende zaakbelasting (ozb) en de waardepeildatum ligt wettelijk een jaar vóór het begin van het tijdvak waarvoor deze wordt gebruikt. Voor 2015 is de wettelijke waardepeildatum dus 1 januari 2014. Alle WOZ-objecten worden getaxeerd op de waarde van de waardepeildatum.

Op basis van de meest recente informatie wordt geschat dat de waarde van woningen tussen de vorige (01-01-2013) en de nieuwe peildatum (01-01-2014) is gedaald met ongeveer 3%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op een daling van ongeveer 3,3%.

Opbrengst voor 2015

De gewenste opbrengst voor 2015 bedraagt met toepassing van 1,2% trendmatige verhoging

en een extra opslag van 10% € 8.372.993. Voor de jaren 2016 tot en met 2018 wordt de opbrengst jaarlijks met 2,5% verhoogd.

Gevolgen WOZ-herwaardering en ozb-tarieven 2015

De tarieven worden voor 2015 aangepast aan de dalende waardeontwikkeling tussen de peildata 1 januari 2013 en 1 januari 2014. Dit resulteert in de volgende tarieven voor 2015:

- eigenarendeel woningen: 0,1004% (tarief 2014: 0,0898%)
- eigenarendeel niet-woningen: 0,1812% (tarief 2014: 0,1564%)
- gebruikersdeel niet-woningen: 0,1376% (tarief 2014: 0,1222%)

2. Afvalstoffenheffing

De kosten die verbonden zijn aan het beheer van de huishoudelijk afvalstoffen worden omgezet in tarieven. Voor het jaar 2015 wordt begroot dat deze kosten € 4.032.820 bedragen. Deze kosten moeten over de daarvoor in aanmerking komende objecten worden omgeslagen.

Om voor het jaar 2015 tot een volledige kostendekking te komen kan het tarief ten opzichte van 2014 met 4,97% dalen.

Tabel 1: Ontwikkeling afvalstoffenheffing

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Afvalst. heffing											
Eenpers. Huish.											
Basistarief	170,00	170,00	168,13	156,78	160,23	159,87	159,87	157,61	155,66	155,26	147,57
Tarief minicont.	189,00	189,00	186,61	174,20	178,03	177,62	177,62	175,12	172,95	172,51	163,98
Tarief ondergr.						159,87	159,87	155,61	155,66	155,26	166,31
Meerpers. Huish.											
Basistarief	251,00	251,00	248,19	231,44	236,53	235,99	235,99	232,66	229,78	229,20	217,85
Tarief minicont.	270,00	270,00	266,87	248,86	254,33	253,75	253,75	250,17	247,07	246,45	234,25
Tarief ondergr.						235,99	235,99	232,66	229,78	229,20	217,85

Vanwege hogere opbrengsten, lagere contractprijzen en besparingen op onder andere de loonkosten over de afgelopen jaren wordt in belastingjaar 2015 € 1,21 teruggegeven (€ 23.107). Deze teruggave geschiedt in de vorm van een lastenvermindering op het totaalbedrag van de aanslag "Gemeentebelastingen 2015".

3. Rioolheffing

Deze heffing dient ter bekostiging van de wettelijke taken die de gemeente heeft gekregen in het kader van de Wet gemeentelijke watertaken.

Dankzij deze wet kunnen gemeenten, naast de zorg voor het rioleringsstelsel, beter de regie voeren over regenwater in bewoond gebied en hun zorgplicht in het kader van de grondwaterproblematiek uitvoeren.

Om in 2015 tot een volledige kostendekking te komen moet het tarief ten opzichte van 2014 met 3,82% stijgen. Dat houdt in dat in 2015 het meest gangbare tarief € 131,99 bedraagt.

Tabel 2 toont het tarievenverloop.

Vanwege extra inkomsten over voorafgaande jaren wordt, conform de wens van de raad, een bedrag van € 7,46 aan de burgers teruggegeven middels een korting op het aanslagbiljet "Gemeentebelastingen 2015".

Tabel 2: Tarievenverloop rioolheffing

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rioolrechten	90,00	91,00	92,00	93,40	94,80	96,89	102,03	115,34	119,62	122,48	127,13	131,99

4. Hondenbelasting

Bij het instellen van de hondenbelasting gaf de raad aan dat het tarief in principe kostendekkend moet zijn. Een punt van aandacht hierbij is dat de gemeente geconfronteerd wordt met kosten voor beheer en onderhoud van uitlaatterreinen en met kosten voor handhaving van het beleid.

Begin 2011 heeft er een grootscheepse handhavingscontrole plaatsgevonden. Dit heeft tot gevolg gehad dat het aantal honden dat bij de gemeente bekend is flink is gestegen.

Thans is er weer een daling waarneembaar in het aantal honden. Omdat de kosten zijn gedaald kan het tarief voor het jaar 2015 ten opzichte van 2014 met € 3,21 naar beneden worden bijgesteld. De onderstaande tabel toont het tarievenverloop.

Tabel 3: Tarievenverloop hondenbelasting

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tarief per hond	88,00	89,00	90,00	97,00	106,46	116,48	116,48	116,48	94,03	83,91	90,04	86,83
Kenneltarief	266,00	270,00	270,00	291,00	319,38	349,44	349,44	349,44	282,09	251,73	270,12	260,49

5. Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven van mensen die binnen de gemeente verblijven door overnachting tegen vergoeding. Toeristen maken immers gebruik van gemeentelijke voorzieningen, maar betalen geen belastingen binnen Veldhoven.

Aansluitend op de nota 'Toerisme en Recreatie' van 4 juni 2008 is het tarief stapsgewijs verhoogd van € 0,45 naar € 1,00 in 2013. Van het tarief van € 1,00 komt € 0,45 ten goede aan de toeristenbranche.

Komende jaren zal het tarief stapsgewijs worden verhoogd van € 1,20 in 2015, € 1,40 in 2016 naar € 1,60 in 2017. Van deze € 1,60 komt vanaf 2017 € 1,15 ten goede aan de algemene middelen.

6. Parkeerbelasting

Aangezien de gemeenteraad van Veldhoven instemde met het voorstel om bepaalde parkeerterreinen aan te wijzen voor betaald parkeren, geldt de tariefheffing als een belastingheffing (de zogeheten parkeerbelasting). Als bij een controle niet zichtbaar is dat parkeerders het tarief hebben betaald, volgt een naheffing. Het tarief van de naheffing bedraagt € 58,00. Dit geldt op alle aangewezen terreinen in het centrum en de parkeerlocatie De Meent (onder de City Passage). Een uitzondering vormt de parkeergarage onder het Meiveld, waar een ander betaalsysteem geldt (afrekenen bij verlaten van de garage). Het tarief bedraagt momenteel € 1,30 per uur.

Omdat voor 2015 is besloten om de parkeerbelastingtarieven en de tarieven voor parkeervergunningen niet te verhogen blijft de "Parkeerbelastingverordening 2014" van kracht,

De onderstaande tabel toont het tarievenverloop.

Tabel 4: Tarievenverloop parkeerbelasting

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Parkeertarief per uur	0,90	0,90	0,90	1,00	1,00	1,00	1,00	1,10	1,10	1,30	1,30	1,30

7. Reclamebelasting Kromstraat

In de Kromstraat is een Centrummanagement in het leven geroepen. Om te bewerkstelligen dat alle ondernemers meebetalen om de kwaliteit van deze winkelstraat te verbeteren is vanaf 2011 reclamebelasting ingevoerd. De belasting bestaat enerzijds uit een minimum te betalen bedrag van € 200,00 per belastingplichtige. Anderzijds wordt voor het jaar 2015 een bedrag van € 2,55 per € 1.000,00 aan WOZ-waarde in rekening gebracht zodra de WOZ-waarde € 78.431,37 overstijgt. Het maximum te betalen bedrag is € 700,00. De opbrengsten worden rechtstreeks, met uitzondering van de perceptiekosten, in een ondernemersfonds gestort. Uit dit fonds worden activiteiten betaald die de kwaliteit van het winkelgebied een impuls geven en het winkelklimaat aantrekkelijk maken.

Tabel 5: Tarievenverloop reclamebelasting Kromstraat

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
tarief per € 1.000,00 WOZ-waarde	1,31	1,48	2,54	2,32	2,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

8. Reclamebelasting City Centrum

Met ingang van 1 januari 2015 wordt in het City Centrum een Centrummanagement in het leven geroepen. Door de invoering van een reclamebelasting wordt ervoor gezorgd dat alle ondernemers hieraan meebetalen.

Deze reclamebelasting is op dezelfde leest geschoeid als de reclamebelasting van de Kromstraat en bestaat enerzijds uit een minimum te betalen bedrag van € 300,00 per belastingplichtige. Anderzijds wordt voor het jaar 2015 een bedrag van € 2,18 per € 1.000,00 aan WOZ-waarde in rekening gebracht zodra de WOZ-waarde € 137.614,68 overstijgt. Het maximum te betalen bedrag is € 4.000,00.

De opbrengsten, eveneens met uitzondering van de perceptiekosten, worden in een ondernemersfonds gestort. Net als bij de Kromstraat kunnen hiervan activiteiten worden betaald die de kwaliteit van het winkelgebied ten goede komen.

Tabel 6: Tarievenverloop reclamebelasting City Centrum

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
tarief per € 1.000,00 WOZ- waarde	2,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

9. Tarieven dienstverlening aan derden

Ook hier streeft de gemeente naar een kostendekkend tarief. Voor 2015 worden de tarieven daarom met het inflatiecijfer van 1,2% verhoogd.

10. Begraafrechten

Voor het jaar 2015 worden de tarieven trendmatig verhoogd met het inflatiecijfer van 1,2%.

11. Marktgelden

De marktgelden worden geheven van standhouders op de weekmarkt op het Meiveld. Zij betalen deze vergoeding voor het innemen van een standplaats op de als marktplaats aangewezen gemeentegrond, voor de verkoop van goederen waarvoor de markt bestemd is. In het tarief is tevens de component "schoonmaakkosten" opgenomen. Daarnaast brengen we een bedrag van

€ 0,50 per maand per meter in rekening voor reclame- en promotiegelden. Als uitgangspunt geldt een trendmatige verhoging van 1,2%. De reclame- en promotiegelden worden voorlopig echter niet verhoogd. Volgens mededeling van leden van de marktcommissie zijn zij tevreden met het heffen van reclame- en promotiegelden en de activiteiten die hiermee worden ontplooid. Het is voor dit product niet mogelijk om met marktconforme tarieven te werken om een volledige kostendekking te bereiken. De marktgelden worden dan te hoog voor de standplaatshouders met een mogelijke leegloop van de markt tot gevolg. De onderstaande tabel toont het tarievenverloop.

Tabel 7: Tarievenverloop marktgelden

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Losse standpl. per dag, per meter	1,47	1,49	1,49	1,50	1,52	1,55	1,57	1,58	1,62	1,66	1,71	1,73
Vaste standpl. per kwartaal per meter	16,21	16,39	16,39	16,57	16,82	17,19	17,43	17,57	18,03	18,48	19,02	19,23
Standwerkerplaats per dag	1,47	1,49	1,49	1,50	1,52	1,55	1,57	1,58	1,62	1,66	1,71	1,73

12. Leges

De gemeente streeft naar een evenredige verhouding tussen de kosten en baten van dit product. Dit geldt ook voor de overige leges, met uitzondering van de wettelijk voorgeschreven tarieven. Bij het vorenstaande wordt rekening gehouden met het omtrent de leges vastgestelde beleid.

13. Kwijtscheldingsbeleid

Personen die niet in staat zijn om bepaalde belastingen of heffingen te betalen, kunnen in aanmerking komen voor (volledige) kwijtschelding. Dit geldt voor de onroerende zaakbelasting, de hondenbelasting (alleen voor één hond) en de afvalstoffen- en rioolheffing. Voor leges en marktgelden is kwijtschelding vanwege het retributieve karakter niet mogelijk.

Vanaf het jaar 2010 wordt volledige kwijtschelding verleend aan iedereen die aan de voorwaarden voldoet. Ook zijn de toegestane spaartegoeden verruimd en kunnen belastingplichtigen voortaan onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding.

Vanaf 2011 is het eveneens voor ondernemers mogelijk om een verzoek tot kwijtschelding in te dienen voor hun privé-belastingsschulden.

In het belastingjaar 2013 verleende de gemeente in totaal € 198.007,04 aan kwijtschelding. Dat is als volgt gespecificeerd:

- hondenbelasting: € 8.990,06
- rioolheffing: € 72.082,00
- afvalstoffenheffing: € 116.096,82
- OZB € 838,16

Er waren 662 verzoeken om kwijtschelding, waarvan de gemeente er 610 toekende.

14. Woonlasten gemiddeld gezin

Voor een gemiddeld gezin stijgen de lasten in 2015 gemiddeld met € 50,56 ten opzichte van 2014. Dit komt in het onderstaande voorbeeld neer op een lastenstijging van ongeveer 9,16%.

Omdat de opbrengst van de OZB ten opzichte van 2014 moet stijgen met het inflatiepercentage en een extra opslag van 10%, stijgen ook de lasten voor een gemiddeld gezin.

De teruggaaf van € 8,67 in het jaar 2015 beperkt de totale lastenstijging enigszins. Uitgaande van een gemiddelde waardedaling van 3% bedraagt de te verwachte WOZ-waarde voor een gemiddelde woning voor het jaar 2015 € 244.000,00. Voor de onroerende zaakbelasting is van deze waarde uitgegaan.

Tabel 8: Verloop woonlasten

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ozb eigenaren	€ 196,62	€ 199,50	€ 219,82	€ 213,07	€ 219,76	€ 244,98
Afvalstoffenheffing	€ 253,75	€ 253,75	€ 250,17	€ 247,07	€ 246,45	€ 234,25
Rioolrechten	€ 102,03	€ 115,34	€ 119,62	€ 122,48	€ 127,13	€ 131,99
	€ 552,40	€ 568,59	€ 589,61	€ 582,62	€ 593,34	€ 611,22
Lastenvermindering				-€ 14,31	-€ 7,55	-€ 1,21
Lastenvermindering	-€ 30,00	-€ 13,75	-€ 56,35	-€ 6,43	-€ 33,80	-€ 7,46
Totaal	€ 522,40	€ 554,84	€ 533,26	€ 561,88	€ 551,99	€ 602,55

Begrote opbrengsten belastingen en heffingen

Tabel 9: Begrote totale opbrengsten x € 1.000,00 gemeentelijke belastingen en heffingen in 2015

Heffing	Begr. 2010	Rek. 2010	Begr. 2011	Rek. 2011	Begr. 2012	Rek. 2012	Begr. 2013	Rek. 2013	Begr. 2014	Begr. 2015
Ozb	6.289	6.380	6.544	6.667	7.065	7.260	7.210	7.148	7.443	8.372
Parkeerbel.	1.317	1.270	1.465	1.302	1.482	1.333	1.511	1.374	1.552	1.571
Toeristenbel.	120	76	105	120	127	115	144	151	167	201
#Hondenbel.	424	417	436	504	396	390	361	342	376	359
Baatbel.	2	2	2	2	2		2	-	2	2
#Marktgelden	27	22	30	21	30	22	29	21	25	26
Bouwleges	2.942	859	2.512	1.459	2.641	715	1.009	1.608	1.026	1.003
#Begraaf-rechten	117	122	113	137	118	106	126	67	131	134
#Afvalstoffen-heffingen	4.471	3.809	4.172	4.099	3.174	3.177	4.103	4.052	4.002	4.010
#Rioolheffing	2.061	2.016	2.329	2.301	2.408	2.424	2.255	2.216	2.492	2.593
Recl.bel.				31	33	33	33	35	33	33
Dorp										
Recl.bel.										99
City										
Totaal bel. + heffingen	17.770	14.973	17.708	16.643	17.476	15.575	16.783	17.014	17.249	18.403

#Deze belastingen en heffingen worden geheven met kostendekkendheid als uitgangspunt.

2.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de vraag hoe de gemeente Veldhoven haar financiële risico's opvangt zonder het beleid aan te passen. Hiervoor is inzicht nodig in de omvang van de aanwezige risico's, de mogelijkheden om de risico's financieel af te dekken (weerstandscapaciteit) en de relatie daartussen: het weerstandsvermogen.

De paragraaf is als volgt opgebouwd:

- aanwezige risico's;
- beschikbare weerstandscapaciteit;
- weerstandsvermogen;
- ontwikkelingen.

Het beleid op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen is te vinden in de nota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen gemeente Veldhoven 2009', die de raad in september 2009 vaststelde. Actualisering in oktober 2014.

Risico's

Inventariseren en kwantificeren

Voor de begroting voor 2015 zijn per afdeling de bestaande risico's geïnventariseerd, samen met de kans dat ze optreden en de verwachte negatieve financiële gevolgen. Op basis van deze inventarisatie is een risicokaart samengesteld voor onze gemeente. Aan elk risico is een zogeheten risicoscore verbonden, door de kansklasse te vermenigvuldigen met de gevolgklasse. Deze methodiek maakt het mogelijk de risico's onderling te rangschikken op grootte. De risico's met het grootste risicogetal moeten de hoogste prioriteit krijgen en dus als zodanig 'gemanaged' worden. De risicokaart is weergegeven in figuur 1. Het cijfer in de cel geeft het aantal risico's weer met dezelfde risicoscore. De kaart laat zien dat het aantal risico's op dit moment 57 bedraagt.

Figuur 1: Risicokaart

Financieel gevolg (x)

$x > € 1.000.000$

$€ 500.000 < x < € 1.000.000$

$€ 200.000 < x < € 500.000$

$€ 50.000 < x < € 200.000$

$x < € 50.000$

Kans	10%	30%	50%	70%	90%
	1				2
	3				2
	5	2	1	1	
	8	8	1		
	8	3	5	3	4

Simulatie

Op basis van de inschatting van kans en gevolg per risico, is berekend hoeveel geld er nodig is om de risico's financieel af te dekken. Hiervoor is een risicosimulatie uitgevoerd. Daarbij is het zekerheidspercentage op 90% gesteld. Dit betekent dat het voor 90% zeker is dat we met dit bedrag alle risico's kunnen opvangen. De risicosimulatie met een

zekerheidspercentage van 90% geeft aan dat er een bedrag van € 4.856.697 nodig is om de risico's in financiële zin af te dekken. Dit noemen we de benodigde weerstandscapaciteit.

Tegelijkertijd is er een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd die laat zien welke risico's de meeste invloed hebben op het weerstandsvermogen. De tien belangrijkste risico's die hieruit voortkomen, zijn weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 1: Top 10 van risico's met meeste invloed

Belangrijkste risico's		Kans (%)	Gevolg (max. in €)	Invloed (%)
1	Risico's BGE-project Zilverackers 3 dorpen: planologisch risico en afzetrisico.	99%	€ 2.619.021	36,67%
2	Risico's BGE project Slot Oost: afzetrisico, planologisch risico en risico niet doorgaan project	99%	€ 1.408.005	19,72%
3	Risico's BGE- project Oerle Zuid: afzetrisico	99%	€ 772.111	10,79%
4	Risico's decentralisaties AWBZ-WMO, Jeugdzorg en Participatiewet	80%	€ 1.000.000	7,57%
5	Friciekosten bij ontmanteling SRE	70%	€ 335.000	3,32%
6	Hogere bijdrage Veiligheidsregio	50%	€ 311.000	2,19%
7	Derving van huuropbrengsten door brandschade aan verhuurd vastgoed	30%	€ 300.000	1,98%
8	Overige garantstellingen	10%	€ 1.000.000	1,45%
9	Ongeautoriseerde toegang tot ICT infrastructuur	20%	€ 500.000	1,42%
10	Beperkte fysieke IT uitwijk bij calamiteit	10%	€ 1.000.000	0,96%
Totaal maximaal geldgevolg top 10 risico's			€ 9.245.137	
Maximaal geldgevolg overige risico's (47)			€ 7.566.368	
Totaal maximaal geldgevolg alle risico's			€ 16.811.505	

Beheersen

Aandachtspunt bij de geïdentificeerde risico's is het treffen van beheersmaatregelen. Met deze beheersmaatregelen zijn de betreffende kansen en/ of de gevolgen van het risico verkleind. Bij de simulatie is rekening gehouden met de beheersmaatregelen die al van kracht zijn. Voor drie van de top 10-risico's is een beheersmaatregel actief. In totaal zijn voor 25 van de 57 risico's maatregelen getroffen en zijn voor 5 risico's maatregelen in voorbereiding. Dit betekent niet dat wij voor 32 risico's geen maatregelen treffen. Als een risico wordt benoemd is dit een zogenaamd "bruto risico" na toepassing van maatregelen ontstaat een zogenaamd "netto risico" waarbij de kans van optreden en/of het maximale schadegevolg lager is. Er zijn ook risico's opgenomen waarbij meteen op het niveau van "netto risico" is ingestoken. Voor deze risico's zijn dan binnen risicomangement geen specifieke beheersmaatregelen geformuleerd.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit omvat de financiële middelen en mogelijkheden van de gemeente Veldhoven om financiële tegenvallers als gevolg van risico's op te vangen, zonder het bestaande beleid te hoeven aanpassen. Tot deze mogelijkheden behoort de onbenutte belastingcapaciteit. Landelijk wordt de macronorm vastgesteld voor de som van de OZB opbrengsten van alle gemeenten. Als alle gemeenten tezamen boven deze macronorm uitkomen met de OZB heffing, vindt een korting plaats op het gemeentefonds. De verhogingsruimte die Veldhoven heeft tot de macronorm noemen we de onbenutte belastingcapaciteit. Overigens wordt deze systematiek geëvalueerd door het COELO, het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden.

Op dit moment is de macronorm niet bekend. Dit betekent dat ook de onbenutte belastingcapaciteit niet kan worden bepaald.

Risicoreserve, deel benoemde risico's

Op basis van de gekwantificeerde risico's bepalen we de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit. We gebruiken hiervoor een simulatie binnen het risicomanagementinformatiesysteem NARIS. De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit twee componenten: het deel dat we als risicoreserve benoemde risico's aanmerken binnen onze algemene reserves en de onbenutte belastingcapaciteit. De reserve benoemde risico's bedraagt na de eerste kwartaalrapportage 2014 € 6.288.962.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de gekwantificeerde risico's (benodigde weerstandscapaciteit). Om te garanderen dat ons weerstandsvermogen toereikend is, streven we naar een normratio van 1,7, dat gekwalificeerd is als 'ruim voldoende'. Om ongewenste schommelingen te voorkomen, hanteren we een minimumratio van 1,4 en een maximumratio van 2,4. Buiten deze marges vullen we de risicoreserve benoemde risico's aan of romen we die af.

Op basis van de simulatie van de benodigde weerstandscapaciteit en de stand van de risicoreserve benoemde risico's is het weerstandsvermogen:
 $\text{€ } 6.288.962 / \text{€ } 4.856.697 = 1,29$.

Dit betekent dat ons weerstandsvermogen onvoldoende is om met een zekerheid van 90% alle geïnventariseerde risico's te kunnen opvangen. Zoals aangegeven streven we naar een weerstandsvermogen van 1,7 (ruim voldoende). De daarvoor benodigde weerstandscapaciteit wordt als volgt bepaald: $1,7 \times \text{€ } 4.856.697 = \text{€ } 8.256.385$. Dit bedrag bestaat uit twee componenten: de onbenutte belastingcapaciteit en de reserve benoemde risico's. Zoals hierboven aangegeven, is de onbenutte belastingcapaciteit nihil. Dit betekent dat een reserve benoemde risico's van € 8.256.385 noodzakelijk is. Deze reserve bedraagt op dit moment € 6.288.962.

De reserve benoemde risico's moeten wij dus aanvullen met € 1.967.423. Deze bijstorting is verwerkt in de 3^e kwartaalrapportage 2014.

Ontwikkelingen

Hieronder volgen een aantal risico-ontwikkelingen ten opzichte van de Jaarrekening 2013, het vorige actualisatiemoment. Ten eerste wordt ingegaan op de risico's die samenhangen met grondexploitatie, vervolgens komen de overige risico's van de organisatie aan bod.

Risico's grondexploitatie

Om een goed beeld te krijgen van de risico's van BGE, zijn de risico's per afzonderlijk BGE-project geïnventariseerd, het gaat hierbij om de in exploitatie genomen BGE's. Aan de hand van een eerste risicosimulatie is per BGE-project een integraal risico bepaald. Als dit risico het verwachte BGE-resultaat niet overstijgt, wordt er geen risicoreserve gevormd. Als dit risico het verwachte BGE-resultaat wel overstijgt, is voor dit verschil een risicoreserve gevormd, door dit met een kans van 99% op te nemen.

Vergeleken het vorige actualisatiemoment, de jaarrekening 2013, is het maximale schadegevolg van de in exploitatie genomen BGE's met ruim € 1 mln gestegen. Dit wordt veroorzaakt door 2 effecten. De rekenrente is 0,2% lager waardoor in totaal het risicogevolg door afzetvertraging € 212.000 lager is. Verder is voor BGE project Slot Oost een nieuw risico onderkend. Het gaat om het risico op het niet doorgaan van het project omdat er nog grote onzekerheid is over de overeenkomst met een bouwende partij.

Verder is de risico-inschatting voor 'niet in exploitatie genomen' (NIEG) complexen van belang. Bij de inventarisatie hanteren we als uitgangspunt een risicokans van 10%, met als schadebedrag de boekwaarde per 31-12-2013. De schadekans en het schadebedrag zijn gebaseerd op de IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden), die is ontwikkeld door het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Ten opzichte van de jaarrekening 2013 als actualisatiemoment is hier geen wijziging opgetreden.

Overige risico's

Ten opzichte van de jaarrekening 2013 hebben de volgende ontwikkelingen plaatsgevonden:

- Over de hoogte van de stijging van de inwonerbijdrage aan de Veiligheidsregio wordt nog onderhandeld, hierbij zijn wij afhankelijk van de andere 21 gemeente vanwege de gemeenschappelijke regeling. Bij tegenvallend resultaat zou dit nog een financiële tegenvaller zijn van € 311.000. Hiervoor hebben wij een risico opgenomen met een kans van 50%.
- Op het gebied van Integrale Veiligheid vervallen 2 risico's. Het gaat hier om schadeclaims als gevolg van gebiedsontzegging. Verder vervalt een risico over risicocommunicatie.
- In 2014 is de wetgeving omtrent de 3 decentralisaties door het Rijk afgerond. De gemeente wordt daardoor vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor een aantal nieuwe taken met een grote omvang, die zich ook financieel vertaalt. De uitvoering van deze taken kent nog veel onzekere aspecten. Onder andere omdat de wetten in een laat stadium door het Rijk zijn vastgesteld. Ondanks de maximale inzet van beheersmaatregelen is de invoering van de nieuwe taken niet zonder risico's. Om dit een plaats te geven binnen het weerstandsvermogen, hebben wij een risico opgenomen waarbij de kans van optreden is ingeschat op 80%, en het maximale (financiële) schadegevolg is ingeschat op € 1 mln.

Risicomanagement

In 2009 is de nota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen gemeente Veldhoven 2009' vastgesteld. Deze bevat beleidsuitgangspunten en onderdelen die we voor meerdere jaren kunnen vastleggen. Naast het proces van risicomanagement besteedt de nota ook aandacht aan de structurele inpassing van risicomanagement in het gemeentelijk beleid. Om die te realiseren, is voor alle collegevoorstellen en raadsadviezen waar risico's aan de orde zijn een afzonderlijke paragraaf over risico's verplicht. Deze paragraaf gaat in op de afzonderlijke stappen van het risicomanagementproces: de identificatie van risico's, de analyse en beoordeling van risico's en ten slotte de beheersing van risico's. Concerncontrol ziet toe op de kwaliteit hiervan, zodat een zo compleet mogelijk risicoprofiel van onze organisatie ontstaat.

De effecten van de getroffen beheersmaatregelen, zijn in de simulatie meegenomen.

2.2.3 Beheer kapitaalgoederen

Beheer

Het beheer van de openbare ruimte behoort tot de primaire taken van de gemeente. Dit betekent dat de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud en de instandhouding van de openbare ruimte, in relatie tot het gebruik ervan. Centraal hierin staan de wensen en de technische noodzaak ten aanzien van onderhoudsniveaus van kapitaalgoederen zoals wegen, openbaar groen, openbare verlichting, riolering en gebouwen. Dit alles uiteraard in het licht van de kosten die ermee zijn gemoeid.

Voor de ondersteuning van de beheeractiviteiten werkt de gemeente met beheersystemen voor de onderdelen groen, wegen, riolering en openbare verlichting. Ook voor gebouwen is een dergelijk systeem operationeel. Voor alle onderdelen zijn beheerplannen aanwezig met door de gemeenteraad vastgestelde randvoorwaarden en budgetten.

De beheeractiviteiten vinden plaats op verschillende momenten door het jaar heen. Onder beheer op korte termijn vallen het jaarlijks terugkerende onderhoud, de (kleine) noodzakelijke reparaties en het structurele onderhoud dat in het eerste planjaar van het beheerplan is opgenomen. Deze werkzaamheden zijn bekend, op de ad-hocreparaties na. Tot de beheeractiviteiten op middellange termijn rekenen we het structurele onderhoud dat in het tweede tot het vijfde planjaar van het beheerplan uitgevoerd moet worden. Deze werkzaamheden zijn op hoofdlijnen bekend. Onder de beheeractiviteiten op lange termijn valt het structurele onderhoud dat na het vijfde planjaar van het beheerplan uitgevoerd moet worden. Deze werkzaamheden zijn slechts globaal bekend.

Het beheer van de kapitaalgoederen krijgt zijn beslag in diverse programma's en onderliggende producten en projecten. Hieronder volgt een toelichting per specifieke categorie: wegen, openbaar groen, openbare verlichting, riolering en gebouwen.

Wegen

De totale oppervlakte van het wegennet is circa 2,8 vierkante kilometer.

Zowel de wegininspecties als het wegbeheer vinden plaats volgens de CROW-methodiek, opgesteld door het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water-, en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). Deze richtlijnen gelden landelijk als standaard.

De volgende producten vallen onder het onderdeel wegen (niet allen onderdeel uitmakend van het wegbeheerplan):

- verkeersobjecten, zoals verkeerslichten, bebording, bewegwijzering, straatnaamgeving, markeringen, plattegronden, abri's, afzettingen en bewaakte fietsenstallingen;
- wegen, zoals het onderhoud van diverse soorten wegen, het onderhoud van bermen, het schoonhouden van straten en pleinen en gladheidbestrijding;
- de instandhouding van het openbaar gebied, zoals investeringen in speelterreinen en investeringen in wegen voor de (her)inrichting van verblijfsgebieden;

Deze producten, projecten en voorziening maken deel uit van de programma's 1 (Stedelijke ontwikkeling), 4 (Beheer openbare ruimte) en 5 (Bereikbaarheid). De baten bestaan onder meer uit inkomsten van de fietsenstalling en een vergoeding voor reclame in abri's.

Openbaar groen

Het gewenste onderhoudsniveau is omschreven in het groenbeleidsplan. Aannemers verzorgen het onderhoud van het groen. Dit gebeurt volgens beeldbestekken.

Baten die op het product 6151 worden verantwoord, zijn inkomsten uit de houtverkoop uit bossen. Incidenteel zijn er bovendien subsidie-inkomsten. Het bijbehorende product, de projecten en de (toekomstige) voorziening maken deel uit van programma 15 (Natuur- en recreatiebeheer).

Openbare verlichting

Het beheerplan beschrijft op hoofdlijnen de onderhoudsstrategie aan de openbare verlichting. Een onderhoudsaannemer is verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud ervan.

Onder de lasten (product 6165) vallen kosten voor onder meer de vervanging van complete masten, onderhoud van masten en lampen, stroomverbruik, schades en vernielingen. Baten op dit product bestaan voornamelijk uit schadeclaims op derden voor schade aan de openbare verlichting, door aanrijdingen en vernielingen. Het bijbehorende product, de projecten en de (toekomstige) voorziening maken deel uit van programma 4 (Beheer openbare ruimte).

Riolering

De leidraad voor het beheer van de riolering is het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP). Hierin staat hoe de gemeente omgaat met haar wettelijke zorgplicht voor het inzamelen en transporteren van vrijkomend afvalwater op haar grondgebied, volgens de Wet milieubeheer. Dit plan heeft een looptijd van vijf jaar.

De lasten (product 6552) omvatten kosten voor onder meer kleine vervangingen, rioolontstoppingen, gemalen, kolken, huisaansluitingen, watergangen, bruggen, duikers en de opname van de grondwaterstand. Baten op dit product bestaan uit de ontvangen rioolrechten. De gemeente mag deze volgens de wet alleen aanwenden voor rioolwerkzaamheden. Het bijbehorende product, de projecten en de voorziening maken deel uit van programma 8 (Milieu en duurzaamheid).

Gebouwen

Voor alle gebouwen wordt via een beheersysteem een meerjarenonderhoudsplanning opgesteld. Elk jaar worden die onderhoudsplanningen geactualiseerd en aangepast. Dat geldt ook voor het saldo van de stortingen in de voorziening onderhoud eigendommen.

Bij de lasten op product 6506 horen onder meer de kapitaallasten, onderhoudskosten, waterschapslasten en verzekeringspremies. De baten omvatten onder meer de huuropbrengsten. Het bijbehorende product, de projecten en de voorziening maken deel uit van programma 1 (Stedelijke ontwikkeling).

Verloop voorzieningen

Informatie over het verloop van de voorzieningen wegbeheer, rioolbeheer en onderhoud eigendommen is te vinden in de financiële begroting, onderdeel 'stand en verloop van de voorzieningen'.

2.2.4 Financiering

Uitgangspunten treasurybeleid

Treasury gaat om de financiering van het gemeentelijke beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden. Dit omvat het zorgen voor voldoende liquide middelen, het beleggen van een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement en het daarbij afdekken van de risico's, met name op het gebied van rente en krediet. En dat alles op de meest doelmatige wijze en volgens de wettelijke voorschriften van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

Het begrip treasury is als volgt te definiëren: het sturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Vermogenspositie

Wie een oordeel velt over de vermogenspositie van een organisatie, kijkt naar de creditzijde van de balans. Het eigen vermogen wordt daar uitgedrukt in termen van reserves. Reserves zijn echter feitelijk niets anders dan een boekhoudkundige sluitpost om aan het eind van een boekjaar het verschil tussen baten en lasten uit te drukken. De onderstaande tabel laat zien hoe de vermogenspositie van de gemeente Veldhoven zich in de begrotingsperiode ontwikkelt.

Tabel 1: Ontwikkeling vermogenspositie gemeente Veldhoven (bedragen x € 1.000,-)

	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Ultimo 2017	Ultimo 2018
Eigen vermogen	77.155	69.608	57.739	57.962	52.890	51.795
Algemene reserve *	48.842	43.606	34.838	36.606	32.778	33.095
Bestemmingsreserves	28.313	26.002	22.901	21.356	20.112	18.700
Vreemd vermogen	193.287	176.070	161.354	186.836	185.738	166.088
Voorzieningen	16.549	11.032	12.573	11.367	12.579	11.798
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	142.245	165.038	148.781	175.469	173.159	154.290
Vlottende schulden	34.493					
Totaal vermogen	270.442	245.678	219.093	244.798	238.628	217.883
Solvabiliteitsratio (eigen vermogen/totaal vermogen)	28,5%					
Vermogensratio **	32,7%	28,3%	26,4%	23,7%	22,2%	23,8%
Vreemd vermogen/totaal vermogen *	67,3%	71,7%	73,6%	76,3%	77,8%	76,2%

* inclusief resultaat 2013

** exclusief vlottende passiva (wordt niet begroot)

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid van onze organisatie en wordt vaak uitgedrukt in een ratio. In de begroting wordt de stand van de vlottende passiva ultimo jaareinde niet geraamd. Dit is een momentopname en zeer moeilijk te begroten. Vandaar dat begrotingstechnisch de solvabiliteitsratio niet wordt gepresenteerd. Wel wordt de vermogensratio geprognosticeerd. Ter vergelijking met de jaarrekening is ook de vermogensratio per 1-1-2014 gepresenteerd.

Vanaf 2008 laat de solvabiliteits- en vermogensratio een dalende lijn zijn. De ratio daalt van 64,6% ultimo 2008 naar 32,7% ultimo 2013. Deze sterke daling van de ratio wordt zowel veroorzaakt door een daling van het eigen vermogen als een stijging van het vreemd

vermogen. De crisis op de woningmarkt en tegelijkertijd het gelijkblijvende ambitieniveau op het gebied van investeringen zijn hieraan debet. In de cijfers is te zien dat de vermogensratio weliswaar de komende jaren nog licht daalt maar dat de bodem in zicht is. Ultimo 2018 is een eerste lichte stijging zichtbaar.

Treasurystatuut

Op 17 mei 2011 stelde de raad het meerjarige treasurystatuut vast. Het statuut regelt de bestuurlijke en ambtelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor het aantrekken en uitzetten van gelden: de zogeheten treasuryhandelingen. De onderstaande tabel laat in het kort zien hoe dit binnen de gemeente Veldhoven is geregeld.

Tabel 2: Bevoegdhedenmatrix gemeente Veldhoven

Bevoegdheid	Bestuurlijke verantwoordelijkheid	Machtiging
1. Aangaan leningen, looptijd > 1 jaar	College	
2. Aangaan leningen, looptijd =< 1 jaar	College	Secretaris, hoofd AenO
3. Beleggingen*, looptijd > 1 jaar	College	
4. Beleggingen*, looptijd =< 1 jaar	College	Secretaris, hoofd AenO
5. Spaarrekeningen en rekening courant bij banken	College	Secretaris, hoofd AenO

* Onder beleggingen verstaan we callgeld, deposito's, kasgeld, vastrentende beleggingen, obligatiefondsen en garantieproducten.

De tabel laat zien dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het aantrekken en uitzetten van gelden altijd bij het college van B en W ligt. Dit is geregeld in de Gemeentewet. Hierin staat ook dat besluiten die ingrijpende gevolgen hebben (bijvoorbeeld besluiten over zeer grote bedragen) altijd aan de raad moeten worden voorgelegd, zodat die zijn zienswijze kenbaar kan maken. Deze zogeheten voorhangprocedure hanteren we sowieso bij aan te trekken langlopende leningen groter dan € 25 miljoen en voorgenomen beleggingen van meer dan € 10 miljoen. De bevoegdheid tot het nemen van het besluit blijft wettelijk gezien bij het college.

Voor het aangaan van geldleningen en beleggingen met een looptijd van één jaar of minder en voor het uitzetten van gelden op een spaarrekening, heeft het college de gemeentesecretaris en het afdelingshoofd Advies en Ondersteuning gemachtigd. Dit houdt in dat de tekenbevoegdheid (formele ondertekening richting derden) voor overeenkomsten volgens het besluit interne mandaten, volmachten en machtigingen ook bij die personen ligt.

Treasury acties 2015

De uitvoering op het gebied van treasury maakt deel uit van het reguliere instrumentarium van de planning & control cyclus.

a) Liquiditeitenplanning en financiering

Als we in 2014 langlopende financiering aantrekken van € 35 miljoen (zoals geraamd) is de verwachting dat het financieringstekort 2015 gefinancierd kan worden met kortlopende leningen. Uiteraard monitoren we het liquiditeitensaldo in combinatie met de kasgeldlimiet, het renteniveau van de kortlopende en langlopende leningen en de prognoses daarvan nauwgezet. Indien dit aanleiding geeft, zullen we hierop anticiperen.

b) Huisbankierschap

Evaluëren dienstverlening Rabobank

De voorbereidingen zijn gestart voor aanbesteding (nieuwe) huisbankier in 2015. Het lopende contract met de Rabobank loopt af op 31 december 2014.

Doel van deze aanbesteding is het zo efficiënt en effectief mogelijk uitvoeren van het betalingsverkeer voor de gemeente Veldhoven. Naast het kwalitatief hoogwaardig uitvoeren van het betalingsverkeer is het opbouwen van een gedegen en constructieve relatie voor langere termijn belangrijk. Een overstap naar een nieuwe huisbankier vergt veel inspanning van de gehele organisatie waardoor een nieuwe switch niet snel gemaakt zal worden. Kwalitatieve aspecten zoals bereikbaarheid, communicatie, klachtenafhandeling / probleem oplossen, zijn voorwaarden die bij de keuze van een nieuwe huisbankier belangrijk zijn. Het creëren van een langdurige relatie ligt, vanwege met name de hoge overstapkosten, voor dit inkooptraject voor de hand. Dit betekent dat de looptijd van de raamovereenkomst langer zal zijn dan de gemaximaliseerde vier jaar. Uitgangspunt voor de overeenkomst is vier jaar met daarbij optionele verlengingsmogelijkheid van tweemaal twee jaar. Totale looptijd inclusief de optionele verlengingen ligt dan op acht jaar.

c) Schatkistbankieren

Schatkistbankieren is ingevoerd conform wettelijke regelgeving.

Schatkistbankieren houdt in dat publieke instellingen al hun liquide middelen (behoudens het drempelbedrag) aanhouden bij het ministerie van Financiën. Ze doen dat in de vorm van een rekening-courant, zoals bij een bank. Decentrale overheden hebben de mogelijkheid om termijndeposito's aan te houden. Over de aangehouden middelen wordt een voor de Staat marktconforme rente vergoed, dat wil zeggen een rente die gelijk is aan de rentes waartegen de Staat zich financiert op de financiële markten.

Gemonitord wordt of het drempelbedrag niet wordt overschreden.

Leningenportefeuille

De onderstaande tabel toont de leningenportefeuille (o/g) van de gemeente per 31 december 2014.

Tabel 3: Leningenportefeuille per 31 december 2014

Leningnr.	Afsluit-datum/ herzieningsdatum	Soort lening / aflossing	Oorspr. Bedrag (€)	Oorspr. looptijd	Rente %	Rente- herzie- ning	Restsch. Rente- herz.
Bng 89512	1-4-1999	Annuïtair	7.453.340	30	4,795	1-4- 2019	4.583.768
ASN 60387	21-12-2009	Lineair	20.000.000	7	2,73	-	-
Bng 40.105904	30-09-2010	Lineair	25.000.000	10	2,555	-	-
Bng 40.106410	25-01-2011	Lineair	15.000.000	10	3,45	-	-
Bng 40.106741	12-07-2011	Lineair	15.000.000	10	3,19	-	-
Bng 40.107237	10-01-2012	Lineair	15.000.000	10	2,635	-	-
Nwb I- 27963	29-5-2013	Ineens (einde looptijd)	15.000.000	25	3,404	-	-
Nwb I- 27965	29-5-2013	Ineens (einde looptijd)	20.000.000	30	3,473	-	-

Nwb I-27964	29-5-2013	Ineens (einde looptijd)	15.000.000	30	3,594	-	-
Bng 40.108720	12-11-2013	Lineair	12.500.000	10	1,875	-	-
Bng 40.108976	28-01-2014	Ineens (einde looptijd)	5.000.000	9	2,344	-	-
Bng 74207	2-1-2003	Annuïtair	8.779.180	15	4,63	-	-
Bng 74208	1-9-1994/1-9-2004	Annuïtair	2.289.000	15	4,57	-	-

Op basis van de huidige leningenportefeuille zal het totaalbedrag van opgenomen geldleningen op 31 december 2014 ca. € 130 miljoen bedragen. Hiervan is € 3,9 miljoen aangetrokken voor woningbouwverenigingen (dit zijn de laatste twee leningen in het overzicht). Naast deze twee leningen hebben wij nog een bedrag van ca. € 1,8 miljoen uitstaan aan startersleningen.

Overigens is bij het opstellen van de begroting 2015-2018 voor het berekenen van de rentelasten uitgegaan van nog op te nemen financiering in de laatste maanden van 2014 voor een bedrag van in totaal € 35 miljoen (met een rentepercentage van 1,7%). Voor het jaar 2016 wordt uitgegaan van nog twee aan te trekken geldleningen van respectievelijk € 23 en € 20 miljoen, voor 2017 gaan we uit van aan te trekken financiering van € 15 miljoen (met een rentepercentage van 2,2%).

Het verwachte rentepercentage voor de langlopende financiering van 1,7% in 2014 en in volgende jaren van 2,2% is behoorlijk lager dan het gemiddelde rentepercentage van onze huidige leningenportefeuille van 3,08%. De rente op een 10 jaars geldlening (met gelijkblijvende aflossingen) is eind augustus 2014 1,3%. Als referentierente voor de lange financiering (kapitaalmarkt) wordt gewoonlijk het tarief van de 10-jaars IRS* als ankerpunt gebruikt. De voorspelling van de 10-Y swaprente over een jaar is ca. 2,05%. Deze voorspelling is een gemiddelde van de voorspelling van 5 grote banken.

Tot en met de begroting 2014 hebben wij voorzichtigheidshalve de verwachte aan te trekken financiering geraamd tegen het rekenrente tarief (begroting 2015: 2,6%). In tussentijdse rapportages en jaarrekeningen is in het verleden echter steeds een groot rentevoordeel gepresenteerd. Dit had meerdere oorzaken:

1. Enerzijds achterblijvende investeringen, maar anderzijds ook achterblijvende inkomsten BGE
2. (Te) voorzichtig geraamde rentetarieven voor aan te trekken langlopende financiering
3. (Te) voorzichtig geraamde rentetarieven voor kortlopende financiering
4. Het in de praktijk langer benutten van de mogelijkheden om kortlopend te financieren

Wij hebben daarom in deze begroting gekozen voor een meer realistische raming van de rentelast. Onzekerheid over rentetarieven in de toekomst blijft bestaan, daarom zullen wij dit nauwgezet monitoren en indien rentetarieven gaan stijgen zullen wij de begroting dan ook dienovereenkomstig aanpassen.

De rente op kortlopende financiering werd in het verleden geraamd tegen de rente die volgens ons contract met Rabobank betaald moest worden over "roodstand". In de praktijk maken we echter in belangrijke mate gebruik van kasgeldleningen die we tegen veel gunstigere condities kunnen afsluiten. Ook dit is aangepast in de ramingen.

Kapitaallasten

Kapitaallasten bestaan uit afschrijvings- en rentelasten.

De onderstaande tabel toont de kapitaallasten in begroting 2014-2018

Tabel 4: Kapitaallasten in begroting 2014-2018 (bedragen x € 1.000,-)

	Rek. 2013	Begr. 2014*	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018
Lasten						
Rente langlopende leningen o/g	3.674	4.472	4.500	4.685	4.605	4.399
Overige rentelasten (r/c rente)	6	74	58	49	78	36
Afschrijvingen	5.052	3.564	4.017	4.143	4.235	4.235
	8.732	8.110	8.575	8.877	8.918	8.670
Baten						
Rentebaten (r/c rente)	0	0	0	0	0	0
Doorbelaste rente naar BGE	4.030	3.672	3.410	3.176	2.985	2.855
Doorberekende rente naar producten	3.758	3.457	3.583	3.578	3.550	3.470
Doorberekende afschrijvingen naar producten	5.052	3.564	4.017	4.143	4.235	4.235
	12.840	10.693	11.010	10.897	10.714	10.560
Saldo kapitaallasten (- is een last)	4.108	2.583	2.435	2.020	1.852	1.890

* De begrotingscijfers 2014 zijn gepresenteerd inclusief de bijstelling van de rente die in Kwarap II 2014 is opgenomen

Algemeen

Uitgangspunt bij de doorberekening van de rentelasten is een rekenrentepercentage van 2,8% voor 2014 en 2,6% vanaf 2015. Afschrijvingen worden één op één doorberekend. Dit resulteert op begrotingsbasis 2015 in een rentesaldo van € 2.435.000,- voordelig.

Rente langlopende leningen o/g

De rente van de langlopende geldleningen is voor 2015 geraamd op € 4.500.000,-. Hierbij is uitgegaan van een leningenportefeuille van € 165.038.000,- per 1 januari 2015.

Overige rentelasten en -baten (rekening courant)

De rentelasten rekening courant zijn begroot op basis van de liquiditeitenplanning en bedragen voor 2015 € 58.000,-.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten vloeien voort uit de voor de begroting 2015 opgestelde staat van activa en bedragen in totaal € 4.017.000,-.

Rente bouwgrondexploitatie (BGE)

De doorberekende rente voor 2015 naar de BGE is 2,6% van de boekwaarde per 1 januari 2015 en bedraagt € 3.410.000,-.

Doorberekende rente naar producten

De doorberekende rente voor 2015 naar de producten is 2,6% van de boekwaarde per 1 januari 2015 en bedraagt € 3.583.000,-.

Saldo kostenplaatsrente

Het saldo van de kostenplaatsrente ontstaat door het verschil tussen de verwachte werkelijk te betalen rente en de doorbelaste rente. Dit saldo is verantwoord op product 6611, dat onder programma 16 valt.

Kasgeldlimiet

Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld. Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. Daarom wordt de kasgeldlimiet gekoppeld aan het begrotingstotaal; dat wil zeggen de totale lasten van de begroting, inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen. Volgens de Wet fido is het toegestaan om de kasgeldlimiet twee kwartalen achter elkaar te overschrijden. Als er drie achtereenvolgende kwartalen sprake is van een overschrijding, moet de toezichthouder (provincie) hiervan op de hoogte worden gesteld. Ook moet de gemeente een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voorleggen aan de provincie. We monitoren de kasgeldlimiet per kwartaal en stellen de liquiditeitenplanning periodiek bij. Zodra een structurele overschrijding van de kasgeldlimiet dreigt, vindt er een conversie plaats van kortlopende financiering naar financiering met langlopende leningen. Naar verwachting zullen we in 2015 onze financieringsbehoefte met kortlopende geldleningen kunnen opvangen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Voor 2015 komt dit neer op € 27,3 miljoen. Dit wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen dit bedrag niet mogen overschrijden. De gemeente loopt een renterisico over de zo nodig te herfinancieren aflossingen. De te betalen aflossingen en renteherzieningen overschrijden deze norm niet.

Overige financieringsrisico's

Er zijn verschillende financieringsrisico's te definiëren:

- Renterisico. Als het gaat om uitstaande geldleningen neemt de gemeente nagenoeg geen positie in. Daardoor lopen we een gering renterisico.
- Liquiditeitsrisico. Dit hangt nauw samen met de wijze waarop de gemeente in het liquiditeitsbeheer stuurt op de handhaving van de kasgeldlimiet. De gemeente Veldhoven loopt dankzij haar aanpak geen liquiditeitsrisico.
- Koersrisico. De gemeente houdt geen vorderingen, liquiditeiten en beleggingen aan in vreemde valuta en loopt daardoor geen koersrisico.
- Kredietrisico. Voor het risico van oninbare debiteuren heeft de gemeente Veldhoven een voorziening gevormd. Het kredietrisico is daardoor afgedekt.

**Interest Rate Swap. De renteswap is een ruiltransactie die geschiedt op een internationale financiële markt, waarbij partijen de rentebetalingen gedurende de looptijd, of een deel van de looptijd, tegen elkaar ruilen. De koper van een renteswap koopt een renteswap om zich te beschermen tegen renterisico's. De koper kan zo kiezen om een lopende lening tegen een variabele rente niet om te zetten in een nieuwe lening, maar met de swap het renterisico af te dekken. De hoofdsommen van de leningen worden bij een IRS niet uitgewisseld. Die zijn alleen in theorie, in de berekeningen herkenbaar. Uitwisseling vindt uitsluitend plaats van de rentes.*

2.2.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft op hoofdlijnen de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering van onze organisatie in 2015. De bedrijfsvoering van onze organisatie is het domein en de verantwoordelijkheid van het college van B&W. Het college informeert de raad hierover via de paragraaf bedrijfsvoering in de begroting en jaarrekening.

Belangrijk element van onze bedrijfsvoering is uiteraard personeel (in brede zin).

Onderwerpen bedrijfsvoering

Wij kiezen ervoor om de bedrijfsvoering op te delen in de meest bepalende onderwerpen, namelijk de inrichting van de ondersteunende processen. Daarnaast spelen uiteraard andere elementen een rol bij de bedrijfsvoering, zoals de organisatiecultuur, strategie, stijl van leidinggeven en externe factoren (bijvoorbeeld wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen).

Concreet worden in deze paragraaf de volgende onderwerpen toegelicht:

- Missie/Visie
- Bedrijfsconcept
- Basis op Orde
- Informatievoorziening en automatisering
- Planning & Control
- Personeel
- Juridische kwaliteitszorg
- Inkoop
- Huisvesting
- Intern milieu

Bedrijfsvoeringkosten

Bedrijfsvoeringkosten ofwel organisatiekosten zijn die kosten die gemaakt moeten worden om te komen tot het uitvoeren van de geschetste doelen, taken en kaders die zijn beschreven in de voorgaande programma's.

Als we het hebben over bedrijfsvoeringkosten maken we een onderscheid tussen personele bedrijfsvoeringkosten (loonkosten, opleidingskosten, inhuurkosten etc.) en overige bedrijfsvoeringkosten zoals huisvesting, informatisering en automatisering. Het totaal in 2015 aan bedrijfsvoeringkosten bedraagt € 25 mln. Hieronder een gespecificeerd overzicht:

Nr	Bedragen (x € 1.000)	Begroting			
		2015	2016	2017	2018
1	Personele bedrijfsvoeringskosten	21.167	20.974	20.909	21.008
2	Huisvestings- en facilitaire kosten	2.227	2.129	2.100	2.070
3	Kosten informatisering & automatisering	1.594	1.534	1.506	1.502
4	Overige bedrijfsvoeringskosten	192	196	194	192
5	Taakstellingen	0	-89	-103	-103
Totale bedrijfsvoeringskosten		25.180	24.744	24.606	24.670

Zoals in bovenstaande tabel te zien is bestaat het merendeel van de bedrijfsvoeringskosten uit personele bedrijfsvoeringskosten. Deze zijn als volgt opgebouwd:

Nr	Bedragen (x € 1.000)	Begroting			
		2015	2016	2017	2018
1	Loonkosten/sociale uitkeringen	19.273	19.258	19.283	19.480
2	Inhuurkosten	921	606	508	410
3	Opleidingskosten	263	362	362	362
4	Algemene personele kosten	710	748	756	756
Totale personele bedrijfsvoeringskosten		21.167	20.974	20.909	21.008

Missie/visie

Missie

Alle medewerkers staan ten dienste van het bestuur, de inwoners, instellingen en bedrijven in Veldhoven. Wij brengen Veldhoven verder, helpen waar we kunnen en stellen grenzen waar nodig.

Visie

Wij zijn een partner voor ons bestuur en doen dit op een betrouwbare, professionele en vernieuwende manier. Onder "regie" verstaan wij het bijeenbrengen van partners (instellingen, bedrijven, individuen) waarbij wij op de achtergrond de kaders en het speelveld bewaken. Wij benaderen onze verantwoordelijkheid altijd vanuit verschillende perspectieven. In onze advisering aan het college prevaleert de integrale boven de technisch optimale invalshoek. Onze organisatie is "Lean and mean". Wij streven naar een kleine, wendbare en innovatieve organisatie. Wij werken in Europees, nationaal of regionaal verband samen als vraagstukken daarom vragen en benutten onze eigen Veldhovense kracht dicht bij de burgers, bedrijven en instellingen.

Waarden

Onze organisatiewaarden zijn vastgelegd in 2003 en zijn nog steeds onverkort van toepassing:

- Betrouwbaar
- Resultaatgericht
- Dienstbaar
- Vernieuwend
- Inlevend

Bedrijfsconcept

Het bedrijfsconcept van de gemeente Veldhoven is verankerd in onze visie. In de organisatieontwikkelingsagenda is geconcretiseerd op welke manier wij in alle geledingen van de organisatie "regievoering" uitwerken.

De rol van de gemeente wijzigt van regelgever, handhaver en dienstverlener naar netwerkpartner in de samenleving.

Dit vraagt veel van onze medewerkers. Hun doorontwikkeling wordt de komende jaren ondersteund door het Veldhoven Development traject waarin al onze medewerkers zichzelf kunnen ontwikkelen en zich de competenties die bij de veranderende rol hoort eigen kunnen maken. De doorontwikkeling van de organisatie vindt plaats rondom de volgende vier regiethema's

- Verbinden
- Eigenaarschap
- Integraliteit
- Mobiliseren

Met de uitwerking van deze vier thema's is de organisatie in staat om steeds meer van "buiten naar binnen" te denken en te werken. De focus ligt op inwoners en bedrijven van Veldhoven. Er wordt steeds meer gevraagd van onze flexibiliteit en door een sterke externe focus zijn wij actief in een netwerk van instellingen en organisaties, van waaruit wij ons inzetten voor de realisatie van de eigen (beleids-)doelstellingen.

Basis op Orde

Onze doelstelling is om betere en efficiëntere dienstverlening aan onze klanten te bieden. Dit betekent voordeel voor de klant en de eigen organisatie. Het aanbieden van onze producten gaat zoveel als mogelijk digitaal aanbieden. Dit doen we volgens landelijke afspraken en gestandaardiseerde voorzieningen en hebben veelal een wettelijke verplichting. Alle activiteiten die hiertoe een bijdrage moeten leveren zijn ondergebracht in het programma Basis op Orde. Binnen dit programma zijn de doelstellingen van het dienstverlenings-, informatie- en automatiseringsbeleid in samenhang ondergebracht.

Belangrijke aandachtspunten voor 2015 zijn in dit verband de drie decentralisaties waarbinnen we de borging van het informatiegebruik binnen de toegestane grenzen van de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) moeten organiseren en structureel zorg moeten dragen voor een acceptabele beveiliging tegen misbruik. Belangrijk voor realisatie van de doelstellingen zijn onze informatievoorziening en de automatisering. Om succesvol te kunnen zijn, is een goede facilitering van de samenwerking in ketens, netwerken en de implementatie van het nieuwe werken door verbetering van de informatievoorziening randvoorwaardelijk. De facilitering wordt geborgd binnen de doorontwikkeling van de informatie-architectuur en de ICT-infrastructuur.

Planning en control

Interne beheersing

Voor beheersing van onze processen en uitvoering conform de geldende wet- en regelgeving beschikken we over organisatorische maatregelen, interne controles en onafhankelijke toetsing daarop. Het eindresultaat is gericht op een organisatie die in control is, wat wordt bevestigd door een goedkeurende accountantsverklaring.

De risicobeheersing van de grondexploitatie, die in 2014 is verbeterd, wordt versterkt doorgezet. In 2015 gaat verder specifieke aandacht naar verbetering van de beheersing van projecten.

Het jaar 2015 staat ook in het teken van de invoering van de decentralisaties binnen het sociaal domein. Vanwege de grote omvang van de budgetten (ca. € 19 miljoen) en de daarin opgenomen kortingen ten opzichte van de rijksbudgetten, vragen de verdeling, de besteding en de verantwoording over de taken extra aandacht in de planning & control cyclus. In de loop van 2015 zullen in dit kader ook de beschrijving van de werkprocessen en de interne controle vorm krijgen.

Planning & control cyclus

In 2013 is een vernieuwde opzet, gericht op vereenvoudiging en versnelling van de P&C producten van de P&C cyclus, vastgesteld. Na een eerste doorloop van de complete cyclus in 2014 vindt in 2015 een evaluatie plaats.

Bijstellingen

De moeilijke economische situatie houdt nog aan waardoor er weinig ruimte is voor nieuwe activiteiten. We blijven de voortgang bij de realisering van de geplande bezuinigingen in 2015 nauwgezet volgen.

Waar bezuinigingen leiden tot een toename van risico's sturen we hierop binnen ons risicomanagement. We nemen de beheersingsmaatregelen die nodig zijn om in control te blijven.

Audits

Op basis van de onderzoeksverordening voert het college periodiek onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid uit. In 2015 wordt nagegaan in hoeverre deze onderzoekstrajecten gecombineerd kunnen worden met de optimalisatie van processen die in het kader van de Basis op Orde plaatsvindt.

Personeel

Modern werkgeverschap.

In 2015 worden de gemoderniseerde HRM instrumenten behorende bij de gesprekscyclus (jaargesprek, beoordeling, POP, etc) ingevoerd. In 2015 wordt een digitale tool operationeel ('E-Progress') ter ondersteuning van de gesprekscyclus.

Het Nieuwe Werken.

Begin 2015 wordt een uitvoeringsplan voor invoering van het nieuwe werken opgesteld. Implementatie volgt in de tweede helft van 2015.

Mobiliteit.

In 2015 maken we een begin met toekomstgericht personeelsbeleid. De samenleving verandert, de kijk van jongen mensen op werkomstandigheden en werktijden veranderen en tegelijkertijd zien we in de leeftijdsopbouw van ons personeelsbeleid dat de gemiddelde leeftijd nog steeds stijgt. Als dat wordt gecombineerd met de bezuinigingstaakstelling dan ligt hier een grote uitdaging voor de organisatie. In het toekomstgericht personeelsbeleid zetten wij instrumenten in om deze gemiddelde leeftijd weer omlaag te krijgen en om de mobiliteit van onze bestaande medewerkers te vergroten. Vanuit deze optiek wordt ook een bijdrage aan het integraal werken geleverd.

Strategische personeelsplanning (SPP) .

Werd enkele jaren geleden nog gedacht dat er rond 2015 een golf van uitstroom zou komen van medewerkers die met pensioen zouden gaan, inmiddels zien we dat deze golf veel minder groot is dan gedacht. Dat heeft enerzijds te maken met het feit dat medewerkers flexibeler omgaan en meer keuzevrijheid hebben omtrent het moment dat zij met pensioen gaan, anderzijds is de AOW leeftijd nog steeds stijgende en gaan sommige medewerkers juist later met pensioen.

Als organisatie hebben we tot taak om hier strategisch personeelsbeleid op te ontwikkelen. Op veel sleutelposities werken medewerkers met veel ervaring en kennis van Veldhoven. Door deze ervaring te combineren met nieuwe ontwikkeling op het gebied van regiovoering kan juist een meerwaarde worden bereikt voor de gemeente. Ook moet dit instrument betere sturingsmogelijkheden en een beter afwegingskader opleveren zodat uiteindelijk een balans ontstaat tussen junioren en senioren, ervaringsdeskundigheid en innovatieve ontwikkelingen.

Daarnaast gaan we kijken in hoeverre de resultaten van eerder gehouden Benchmarks ons kunnen ondersteunen bij de SPP.

Werkkostenregeling.

In 2015 wordt de werkkostenregeling ingevoerd. Dit is een landelijke verplichting, opgelegd door de rijksoverheid, met als doel om administratieve lastenverlichting te realiseren. Dit heeft gevolgen voor de diverse ondersteunende administraties ten behoeve van het personeel.

Arbo.

a. Verzuim.

Gedurende 2015 wordt verder gegaan op de ingeslagen weg en sorteren we voor om te komen van verzuimbegeleiding tot gezondheidsmanagement. In 2014 heeft het management zichzelf een taakstelling opgelegd om het verzuimpercentage op 4,8% (2013 was 5,74%) en de meldingsfrequentie op maximaal 1,33 (2013 was 1,25) te brengen. Hiermee liggen we inmiddels op koers. Deze streefcijfers zijn de landelijke gemiddelden voor vergelijkbare gemeenten. Verder blijven we in 2015 preventieve maatregelen treffen en inzetten om het verzuim terug te dringen.

b. Veilig en gezond werken.

In het eerste kwartaal van 2015 vindt de afronding van de RI&E plaats. Daarna wordt gestart met een METEO.

Juridische kwaliteitszorg

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt gestructureerd gewerkt aan de juridische kwaliteitszorg. Daartoe zijn kwaliteitsnormen vastgesteld. Deze vormen het fundament van de juridische kwaliteit in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk.

Teneinde inhoud en sturing te geven aan de kwaliteitszorg is een actieprogramma vastgesteld. Om de uitvoering van dat programma te borgen in de P&C-cyclus worden de actiepunten jaarlijks in de afdelingsplannen opgenomen. Elk halfjaar vindt een monitoring plaats van de voortgang van afwikkeling.

Inkoop

In 2015 wordt het, in 2013, vernieuwde aanbestedingsbeleid en het daarbij bijbehorende handboek in alle inkoopprocessen verankerd. Daarnaast blijft er bij de inkoopprocessen aandacht voor doelmatigheid, social return, duurzaamheid en de positie van het MKB. Het centraliseren van diverse contractenregisters en de informatievoorziening vanuit dit centrale contractenregister aan management en contractbeheerders wordt verder ingevuld. Naar de effecten hiervan wordt een onderzoek gehouden.

Naast de verdere invulling van de eerder geformuleerde uitgangspunten, wordt in 2015 nadrukkelijk gekeken naar het inzetten van het zogenaamde functioneel inkopen. Hierbij wordt uitgegaan van een grotere bijdrage door de marktpartijen. Van hen wordt een passend aanbod verwacht op onze vraag. Voor de organisatie betekent dit een andere benadering van de huidige inkoopprocessen. Het zwaartepunt komt te liggen op de formulering van de vraag en het kwantificeren van het geheel van de kosten die samenhangen met de inkoop van producten en/of diensten, het zogenaamde TCO (Total Cost of Ownership). Het op detail formuleren van de gewenste oplossing wordt overgelaten aan de marktpartijen.

Huisvesting

Om meer duidelijkheid en transparantie te verkrijgen rondom de huisvestings- en onderhoudskosten voor het gemeentehuis, wordt in het eerste kwartaal van 2015 een collegevoorstel aangeboden. Hierbij worden, zoveel als mogelijk, toekomstige ontwikkelingen meegenomen. Daarnaast zal de invoering van het nieuwe werken invloed hebben op het gebruik van het gebouw.

Interne Milieuzorg

Om de interne milieuzorg verder te verbeteren zullen er in de vergaderruimtes bewegingssensoren geplaatst worden. Daarnaast zal het energieverbruik gemonitord worden en zullen daar waar mogelijk besparingen gerealiseerd worden. Verder zal er een

onderzoek plaatsvinden, in samenwerking met de Schalm. De Bibliotheek, het theatercafé en eventueel het zwembad, om de mogelijkheden van een warmtekoudeopslag te bekijken.

2.2.6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente Veldhoven zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren dat uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente beleidsmatig verantwoordelijk voor het realiseren van de doelstellingen van de programma's.

Verbonden partijen zijn (bijna) altijd samenwerkingsverbanden. Het kan daarbij gaan om een samenwerking met andere gemeenten, zoals Metropool Regio Eindhoven (MRE), maar ook over een samenwerking met private partijen bijvoorbeeld een ontwikkelingsmaatschappij voor de realisatie van een groot project.

Gemeenten kunnen vier redenen hebben om met elkaar samen te werken in de vorm van een verbonden partij:

- vanwege het grensoverschrijdende karakter van de problematiek;
- om efficiencyvoordelen te behalen;
- vanwege een wettelijke plicht tot samenwerking
- kennisvergroting en-borging.

De samenwerking kan van publiekrechtelijke of van privaatrechtelijke aard zijn. Het privaatrecht biedt verschillende mogelijkheden: de oprichting van een vereniging, een stichting, een NV of een BV. Op deze samenwerking zijn de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek van toepassing. Als de partijen kiezen voor samenwerking op grond van het publiekrecht geldt de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

De belangrijkste verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen MRE, GGD Brabant-Zuidoost, Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (Ergon), Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en de OmgevingsDienst ZuidOost Brabant (ODZOB). Daarnaast heeft de gemeente Veldhoven aandelen in bijvoorbeeld de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Een compleet overzicht is te vinden in de tabel aan het einde van deze paragraaf.

Wettelijk kader

Publiekrechtelijke samenwerking

Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn de raad, het college van B en W en de burgemeester afzonderlijk of samen met twee of meer andere gemeenten bevoegd (uiteraard allemaal voor zover zij voor de eigen gemeente bevoegd zijn) een gemeenschappelijke regeling te treffen die in het belang is van de gemeente. Het college en de burgemeester kunnen slechts een gemeenschappelijke regeling treffen als zij van de gemeenteraad een verklaring van geen bezwaar hebben ontvangen. Onder het treffen van een regeling verstaan we ook het wijzigen ervan, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling.

Privaatrechtelijke samenwerking

Volgens de Gemeentewet is het college bevoegd om besluiten te nemen voor deelname in en de oprichting van privaatrechtelijke rechtspersonen. Wel is sprake van een zogeheten voorhangprocedure (op basis van artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet), die de raad de mogelijkheid biedt om – voorafgaand aan het daadwerkelijke besluit tot deelname – zijn 'wensen en bedenkingen' kenbaar te maken aan het college. Gedeputeerde Staten moeten vervolgens goedkeuring verlenen voor de deelname in een private rechtspersoon. Deze

goedkeuring is alleen mogelijk wanneer de deelname 'in het bijzonder aangewezen moet worden geacht' voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.

De Wet fido sluit het houden van aandelen (zowel een bestuurlijk als een financieel belang) met een beleggingsoogmerk uit.

Ontwikkelingen/risico's

MRE

Het kabinet heeft besloten per 1-1-2015 de WGR+ status af te schaffen en daarmee ook de wettelijke taken van het SRE op het gebied van verkeer en vervoer te beëindigen. Binnen de Regioraad van SRE is besloten tot een transformatie van het huidige SRE. Per 2015 moet het SRE zijn omgevormd tot een bestuurlijk platform met een servicegerichte organisatie die op adequate wijze de regionale vraagstukken op het gebied van economie, infrastructuur en ruimte behartigt. Deze transitie rechtvaardigt de introductie van een nieuwe naam voor de samenwerking. De nieuwe naam is Metropoolregio Eindhoven (MRE).

GGD

Het Algemeen Bestuur wil de gemeenschappelijke regeling aanpassen. Deze aanpassing bestaat uit 2 onderdelen. Ten eerste is het de wens om de afspiegeling in het Dagelijks Bestuur beter te laten aansluiten bij de subregio's. En ten tweede om de bestuurlijke afstemming tussen de GGD en de Veiligheidsregio (VRBZO) te bevorderen. Concreet gaat het om een uitbreiding van het aantal zetels in het Dagelijks Bestuur, en de mogelijkheid dat derden kunnen worden benoemd om deel uit te maken van het Dagelijks Bestuur. Opgemerkt wordt dat de leden van het Dagelijks Bestuur geen vergoeding voor dit lidmaatschap ontvangen.

Deze wijziging gaat in zodra een meerderheid van de 21 gemeenten hiermee heeft ingestemd. Veldhoven is het eens met deze aanpassing.

Financiële risico's gemeenschappelijke regelingen

Het risico van gemeenschappelijke regelingen bestaat uit het deel dat de gemeente verhoudingsgewijs inneemt in het eventuele liquidatiesaldo van een samenwerkingsverband. Door de afvaardiging in het algemeen bestuur van een samenwerkingsverband behoudt Veldhoven invloed en nemen financiële risico's af. De jaarverslagen van de verbonden partijen komen na beoordeling door het college in de raad. Opgemerkt wordt verder dat de verbonden partijen beschikken over minimale reserves om risico's op te kunnen vangen.

Regionale Raad Openbaar basisonderwijs de Kempen

Deze raad is geen verbonden partij omdat deze raad geen rechtspersoon is. Daarom hebben wij deze raad niet meer opgenomen in de lijst met verbonden partijen. Vanzelfsprekend gaan onze activiteiten op het gebied van toezicht houden namens deelnemende gemeenten op de openbare rechtspersoon (Regionaal bestuur openbaar basisonderwijs De Kempen), vooral op financieel vlak onverminderd door.

Financiële risico's privaatrechtelijke verbondenheden

De financiële risico's waar Veldhoven mee geconfronteerd wordt vanwege privaatrechtelijke verbonden partijen, blijven beperkt tot de waarde van de belangen. Een aanvullend risico is dat enkele dividenduitkeringen structureel als opbrengst in de begroting zijn geraamd. Die ramingen zijn in de regel gebaseerd op recente informatie van de betreffende ondernemingen.

De waarde van de betreffende aandelenbelangen worden hieronder weergegeven om een beeld te geven van de omvang van de mogelijke risico's.

Verbonden partij	Waarde aandelenbelang	Per ultimo
NV BNG	€ 80.000,-	31-12-2013
NV Brabant Water	€ 4.000,-	31-12-2013
Brainport Development NV	€ 91.664,-	31-12-2013

Het risico op vermindering van de waarde van de aandelenbelangen van NV BNG en NV Brabant Water schatten wij verwaarloosbaar klein in.

De financiële risico's samenhangend met de overige privaatrechtelijke verbondenheden (voor een volledig overzicht zie de tabel aan het einde van deze paragraaf) schatten wij tevens verwaarloosbaar klein in (met uitzondering van Stichting beveiliging bedrijventerrein De Run). Enerzijds omdat de betreffende partijen zelf reserves hebben om risico's op te vangen, anderzijds omdat de resterende rechtspersonen een coöperatie met uitsluiting van aansprakelijkheid vormen.

Samenvattend zien wij binnen onze verbonden partijen daarom voor een tweetal partijen een financieel risico, namelijk voor Brainport Development NV en voor Stichting beveiliging bedrijventerrein de Run.

In ons risicomanagementsysteem NARIS (zie ook paragraaf Weerstandsvermogen) hebben wij hiervoor een risico opgenomen van 10% kans met een schade van € 100.000,-. Hiermee achten wij de financiële risico's samenhangend met verbonden partijen voldoende te hebben ondervangen.

Tabel 1: Overzicht verbonden partijen per 1 januari 2015

Verbonden partij	Behartigd openbaar belang	Relatie met programma
financiële positie (in € 1.000)		
Gemeenschappelijke regelingen		
Metropool Regio Eindhoven (MRE) Financiële positie rechtsvoorganger SRE per 31-12-2013: Eigen vermogen € 7.277 Vreemd vermogen € 190.528 Resultaat - € 2.988	Gemeenschappelijke belangenbehartiging op het gebied van: economie ruimte infrastructuur	1 Stedelijke Ontwikkeling 2 Wonen 5 Bereikbaarheid 8 Milieu en duurzaamheid 9 Economie en arbeidsmarktbeleid 13 Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuidoost-Brabant Financiële positie per 31-12-2013: Eigen vermogen € 2.076 Vreemd vermogen € 13.668 Resultaat € 65	Gemeenschappelijke belangenbehartiging op het gebied van gezondheid(szorg)	7 Collectieve voorzieningen Maatschappelijke participatie
Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven Financiële positie per 31-12-2013: Eigen vermogen € 5.657 Vreemd vermogen € 8.220 Resultaat € 862	Sociale werkvoorziening	9 Economie en arbeidsmarktbeleid

Veiligheidsregio Brabant Zuidoost Financiële positie per 31-12-2013: Eigen vermogen € 5.486 Vreemd vermogen € 28.647 Resultaat € 1.920	Het ontwikkelen van een goed toegeruste organisatie van de hulpverlening voor de deelnemers. De bevordering van een goede integrale samenwerking tussen de bij de hulpverlening en de bestrijding van ongevallen en rampen betrokken organisaties. Bevordering van de bestuurlijke afstemming/integratie van betrokken organisaties bij hulpverlening en ongevallen- en rampenbestrijding. Het bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en alles wat daarmee verband houdt, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen en het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen. Het realiseren en in stand houden van, en de verantwoording dragen voor, een integraal ambulancezorgsysteem in de regio Zuidoost-Noord-Brabant	3 Veiligheid 7 collectieve voorzieningen Maatschappelijke participatie
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Financiële positie per 31-12-2013: Eigen vermogen: € 402 Vreemd vermogen: € 7.373 Resultaat: € 402.	Met provincie en gemeenten samenwerken om de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van complexe bovenlokale milieugerelateerde uitvoeringstaken te verbeteren.	8 Milieu en duurzaamheid 14 Publieks-dienstverlening
Privaatrechtelijke verbondenheden		
NV Bank Nederlandse Gemeenten Financiële positie per 30-06-2014: Eigen vermogen € 3.609.000 Vreemd vermogen € 136.622.000 Resultaat € 153.000	Bankieren voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten	16 Algemene dekkingsmiddelen en financiering
NV Brabant Water Financiële positie per 31-12-2013: Eigen vermogen € 476.267 Vreemd vermogen € 384.487 Resultaat € 38.585	Het in stand houden van de benodigde infrastructuur om water te distribueren	16 Algemene dekkingsmiddelen en financiering
Stichting beveiliging bedrijventerrein De Run Financiële positie per 31-12-2013: Eigen vermogen € 23 Vreemd vermogen € 8 Resultaat - € 1	Beveiliging van het bedrijventerrein De Run	3 Veiligheid 9 Economie en arbeidsmarktbeleid
Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland U.A. Financiële positie per 31-12-2013: Eigen vermogen € 321 Vreemd vermogen € 5.089 Resultaat - € 29	Adviesdiensten ten aanzien van het bosgebied, contacten met de rijksoverheid	4 Beheer openbare ruimte

Brainport Development NV Financiële positie per 31-12-2013: Eigen vermogen € 2.973 Vreemd vermogen € 2.352 Resultaat -€ 392	De positie van Veldhoven binnen de Brainport-regio versterken en een actieve bijdrage leveren aan de versterking van de economische structuur in de regio	9 Economie en arbeidsmarktbeleid
Stichting BIZOB Financiële positie per 31-12-2013: Eigen vermogen € 959 Vreemd vermogen € 246 Resultaat € 468	Het uitvoeren van, het begeleiden van en adviseren in een gezamenlijk professioneel inkoop- en aanbestedingsbeleid, ook voor het behalen van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten	Alle

2.2.7 Grondbeleid

1. Inleiding

Met het grondbeleid kan de gemeente invloed uitoefenen op de realisatie van doelstellingen van gebiedsontwikkeling en de beleidsterreinen die daarmee verband houden, zoals verkeer en vervoer, cultuur, welzijn, onderwijs, sport, recreatie en natuur, volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieu. Daarnaast heeft het grondbeleid invloed op de financiële situatie van de gemeente. De kosten en de opbrengsten van gebiedsontwikkeling en de hiermee samenhangende risico's zijn van grote invloed op de algemene financiële positie van de gemeente.

Gebiedsontwikkeling vindt voornamelijk plaats in de vorm van:

- Bouwgrondexploitatie (BGE);
- Investerings bovenwijkse voorzieningen (BOVO-investeringen);
- Investerings reserve grote werken;
- Principeverzoeken.

In de begroting worden naast beleidsvoornemens en een aanduiding van de wijze van beleidsrealisatie ook een actuele prognose gegeven van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie. In de bij de begroting 2015 als bijlage opgenomen nota Meerjarenperspectief Bouwgrondexploitaties wordt ingegaan op de financiële positie van de bouwgrondexploitaties van de gemeente Veldhoven, waaronder de winst- en verliesverwachtingen, de kredietverstrekking en de risico's. De risico's van de grondexploitatie worden voor een deel opgevangen in de betreffende grondexploitatie en bepalen mede de hoogte van de gemeentelijke risicoreserve. Hiervoor kan ook verwezen worden naar de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen. Er is een rechtstreekse inhoudelijke en financiële relatie tussen de BGE's en de BOVO-investeringen. Immers ten behoeve van BGE's vinden er investeringen plaats in groen en infrastructuur. Deze investeringen worden financieel gedekt uit de Voorziening BOVO, die voor een groot deel wordt gevoed door de BGE's. Hiervoor wordt verwezen naar de eveneens in deze begroting opgenomen bijlage Bovenwijkse infrastructuurle voorzieningen en Grote Werken.

2. Projecten gebiedsontwikkeling

De laatste jaren heeft de gemeente Veldhoven de nodige maatregelen binnen de bouwgrondexploitaties getroffen om de gevolgen van de economische crisis te beperken. Investerings en opbrengsten van diverse projecten zijn een aantal jaar doorgeschoven en projecten zijn getemporiseerd of gestopt. Binnen de projectenportefeuille zijn prioriteiten gesteld om adequaat in te kunnen spelen op de situatie en de negatieve gevolgen hiervan te beperken. Er zijn nieuwe berekeningen opgesteld en er is voor alle projecten gezocht naar verbeter- en optimalisatiemogelijkheden. In 2009 was Veldhoven de eerste gemeente in Nederland die de grondprijs voor woningbouw, conform de prijsontwikkeling van bestaande woningen, liet dalen. In zes jaar is de gemeentelijke grondprijs met bijna 20% verlaagd. Volgens de huidige berichten trekt de markt voor woningbouw en bedrijventerreinen weer aan; met een opwaartse prijsontwikkeling tot gevolg. De gemeente voert een beleid om haar grondprijzen mee te laten stijgen met de marktontwikkeling waardoor de grondprijzen mogelijk worden verhoogd. Gebruikelijk is dat de gemeente Veldhoven haar grondprijzen jaarlijks per 1 april actualiseert.

Woningbouw

In 2015 worden de projecten Noordrand Meerstraat en Oerle Zuid verder uitgevoerd. Met het project Meerstraat vindt er een stedenbouwkundige afronding plaats van het noordelijke deel van Veldhoven. Diverse deelprojecten, zoals particuliere kavels en de Reegel, zijn in aanbouw. Ook de planvorming voor de locaties Kemphaan en voormalige locatie van kwekerij Muijderman zijn in een vergevorderd stadium en kunnen snel in uitvoering worden genomen. Overigens is een gedeelte van het project Meerstraat afgesplitst, namelijk

Kemphaan en Entrada II. Voor het project Oerle Zuid komt het tweede deel in 2015 aan de orde.

Slot Oost is in de oorspronkelijke vorm door de crisis niet ontwikkelbaar gebleken. Voor de korte termijn wordt met partijen actief gewerkt aan alternatieve mogelijkheden. Voor locatie Leuskenhei is de planvorming voor zorgwoningen in een vergevorderd stadium. Een bestemmingsplan hiervoor is gereed.

Het project voor nieuwbouw op De Plaatse kan in ontwikkeling worden genomen nadat de bouwvergunning onherroepelijk is geworden. Voor de projecten Koningshoeven en Kasteel Zuyderwijck wordt naar alternatieve mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling gekeken.

Binnen de gebiedsontwikkeling Zilverackers is de realisatie van Huysackers het 1e project na afronding van Oerle-zuid. De realisatie van het 2e en 3e dorp, Bosackers en Schootackers, is verplaatst naar 2020 en 2024. De ontwikkeling van beide dorpen wordt nauw bezien in relatie tot de ontwikkeling en het afzettempo van woningen in Huysackers. De ontwikkeling van Zilverbeek blijft als strategische reserve in de woningbouwplanning opgenomen voor de periode ná realisatie van De Drie Dorpen. In 2015 wordt aan de gemeenteraad een notitie over de ontwikkeling van De Drie Dorpen voorgelegd.

Bedrijventerreinen

Habraken is een gemengd bedrijventerrein voor de huisvesting van lokale en regionale bedrijven. Op basis van afstemming met de regiogemeenten is de fasering van de uitgifte van het bedrijventerrein aangepast. De vraag naar kavels is de afgelopen jaren gestagneerd. Met het oog op de ontwikkeling van het terrein zijn de stedenbouwkundige randvoorwaarden voor een deel van het terrein aangepast, waardoor het bedrijventerrein ook mogelijkheden kan bieden voor kleinere bedrijven.

Onderdeel van het regionale programma Brainport Avenue is de bedrijvenlocatie Runport A2. Dit terrein bestaat uit terreinen aan weerszijde van de Kempenbaan bij de afslag van de A2/N2. Vanwege de huidige economische omstandigheden is de in het verleden getoonde belangstelling in het gebied De Run 1000 vanuit de vastgoedmarkt niet geconcretiseerd. Voor de korte termijn is de ontwikkeling stopgezet en is deze grondexploitatie afgesloten in 2014. Deze locatie is ook aangewezen als een strategische reserve.

De Run 2000 is gedeeltelijk herontwikkeld door de realisatie van Het Techniekhuis. Vanwege een overaanbod aan bedrijfsruimte op De Run zal er voor de middellange termijn geen actieve inzet meer zijn voor de uitgifte van dit bedrijventerrein. Wel is de gemeente voornemens een samenwerking aan te gaan met de particuliere grondeigenaren die tot zelfrealisatie willen overgaan. Hierdoor wordt het mogelijk om gezamenlijk op zoek te gaan naar mogelijk grote ruimtevragers voor ontwikkeling en bouw. De infrastructuur van de Run 2000 zal gewijzigd worden als gevolg van de reconstructie van de Kempenbaan. De openbare ruimte zal een kwaliteitsimpuls krijgen, waarmee de aantrekkelijkheid van de Runport A2 als geheel wordt vergroot.

Zandven is het bedrijventerrein dat is ingericht voor de realisatie van woon-werk kavels. In Veldhoven is in de afgelopen periode geen belangstelling meer geweest voor dit terrein. De huisvesting van bedrijven wordt meer passend geacht op bedrijventerreinen De Run en Habraken. Zandven zal op middellange termijn deels een alternatieve invulling krijgen. Een consortium van enkele bedrijven/ontwikkelaars onderzoekt of het mogelijk is om een aantal woon-werkkavels om te zetten in kavels voor uitsluitend woningbouw.

Infrastructuur

De afbouw van de Oersebaan, de verlengde Oersebaan en de Verlengde Heerbaan is opgeleverd. Hiermee is de eerste fase van de Westelijke Ontsluitings Route (WOR) gerealiseerd. In de toekomst wordt ook de Zilverbaan (2e fase van de WOR) aangelegd, waarmee een ontbrekende schakel in de infrastructuur wordt gerealiseerd. Als gevolg van

een gewijzigde woningbouwplanning in Zilverackers zal ook de aanleg van de Zilverbaan worden getemporiseerd. Vóór de realisatie van Huysackers, het eerste van drie dorpen in Zilverackers zal een ontsluiting worden aangelegd(eventueel in de vorm van een bouwweg). De start van de aanleg van de Zilverbaan is geprognosticeerd voor 2016. Daarnaast wordt de reconstructie van de Kempenbaan in 2015 verder uitgevoerd.

Citycentrum

Met het opstellen van het COPr (centrum ontwikkelings programma) heeft de gemeenteraad een nieuw ontwikkelingsperspectief geschetst voor het centrum. Dit programma voorziet in het faciliteren van nieuwe marktinitiatieven in het centrum van Veldhoven. In 2015 wordt een aanpak van de noordelijke entree van het City Centrum (Kop van het Meiveld) voorbereid. Daarnaast wordt de vestiging van een servicebioscoop overwogen. De gemeente voert momenteel gesprekken met een potentiële investeerder hierover. In 2015 zal onderzoek plaatsvinden naar de toekomstbestendigheid van het Citycentrum (inclusief zuidentree). De regiegroep heeft aangegeven dit onderzoek prioriteit te geven boven de herontwikkeling van de zuidentree.

3. Grondverkoop woningbouw

In het bijzonder wordt stil gestaan bij onze systematiek en communicatie ten behoeve van grondverkoop woningbouw. Uitgangspunt is dat naast verkoop van gemeentelijke particuliere kavels ook aandacht is voor projectmatige bouw, die door ontwikkelaars en woningcorporaties ter hand wordt genomen. Hierover hebben de gemeente, ontwikkelaar en woningcorporaties gezamenlijk contact. Uiteindelijk hebben zowel gemeente als ontwikkelaars het zelfde doel: het verantwoord realiseren van woningbouw of bedrijfsontwikkeling op de verschillende locaties in Veldhoven die hiervoor geschikt zijn.

4. Beheer gemeentelijke gronden en panden (kapitaalgoederen)

Gemeentelijke gronden

Gronden, aangekocht ten behoeve van grondexploitatie, worden tijdelijk beheerd met als doel het realiseren van een maximaal financiële of maatschappelijke opbrengst. De gemeente onderzoekt alternatieve vormen van beheer of het telen van bijzondere gewassen. In het bijzonder wordt gekeken naar alternatief beheer (waaronder duurzame energie) van de gronden op Habraken omdat deze nog geruime tijd braak liggen waarbij ook rekening wordt gehouden met de ontwikkeling van het bedrijventerrein. Bij de verpachting van landbouwgrond wordt over het algemeen de hoogste opbrengst gerealiseerd als de ondernemer op het pachtperceel mest mag uitrijden en een gewas kan telen als maïs of een vergelijkbaar gewas.

Gemeentelijke panden

Gemeentelijke panden die zijn aangekocht voor gebiedsontwikkeling, maar behouden kunnen blijven, worden momenteel verkocht. Relatief snel is een zestal panden verkocht en daarnaast staan er nog zes panden in de verkoop. De verkoop wordt hierbij verzorgd door derden.

DEEL 3

FINANCIËLE BEGROTING
(MEERJARIG)

Deel 3 Financiële Begroting

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een nader inzicht gegeven in de financiële begroting 2015. Dit hoofdstuk wordt onderverdeeld in een tweetal financiële paragrafen, te weten: een overzicht van baten en lasten en de toelichting (paragraaf 3.2); een uiteenzetting van de financiële positie (paragraaf 3.3).

In beide paragrafen wordt inzicht gegeven in de cijfers van de nieuwe begroting 2015 en de meerjarenbegroting 2016-2018 alsmede, waar van toepassing, de realisatie van het jaar 2013 en de begroting na wijzigingen van het jaar 2014. Tot slot wordt in bijlage I een overzicht gegeven van de meerjarensaldi 2015-2018 per product.

3.2 Overzicht van baten en lasten en de toelichting

3.2.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in:

- per programma (exclusief reserves) de baten, lasten en het saldo (3.2.2);
- het overzicht van de geraamde algemene dekkingsmiddelen (3.2.3);
- het geraamde bedrag voor onvoorzien (3.2.4);
- de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma (3.2.5);
- het geraamde resultaat voor en na bestemming (3.2.6);
- en tot slot een overzicht van de incidentele baten en lasten (3.2.7).

3.2.2 Overzicht baten en lasten per programma (exclusief mutaties reserves)

De realisatie van doelstellingen op programmaniveau omvat alle geplande taken op het terrein van beleid en beheer gericht op de realisatie van de programmadoelstellingen. De hieraan verbonden baten en lasten worden per programma gespecificeerd weergegeven.

Bedragen (x € 1.000) Programma	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
			2015	2016	2017	2018
1 Stedelijke ontwikkeling	14.856	18.921	27.673	27.375	22.572	20.757
2 Wonen	453	747	472	473	437	416
3 Veiligheid	3.709	2.055	2.167	2.250	2.333	2.412
4 Beheer openbare ruimte	2.730	1.823	4.522	3.106	3.552	2.625
5 Bereikbaarheid	5.587	6.204	7.885	6.148	6.169	4.570
6 Individuele voorzieningen maatsch. participatie	6.831	6.885	11.966	11.790	11.626	11.623
7 Collectieve voorzieningen maatsch. participatie	4.893	5.067	4.394	3.892	3.589	3.258
8 Milieu en duurzaamheid	9.339	9.734	14.197	12.001	11.609	12.368
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	15.469	15.752	19.498	18.752	18.048	17.863
10 Onderwijs en jeugd	8.117	9.344	18.917	18.477	17.868	17.888
11 Kunst en cultuur	4.488	4.624	4.657	4.634	4.632	4.631
12 Sport en recreatie	4.507	4.596	4.284	4.207	4.201	4.188
13 Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking	2.894	4.273	4.014	4.015	4.029	4.063
14 Publieksdienstverlening	2.994	3.221	3.972	3.896	3.786	3.829
15 Natuur- en recreatiebeheer	3.197	3.272	4.666	3.585	3.487	3.572
16 Alg. dekkingsmiddelen en financiering *	11.481	1.279	3.328	-2.797	1.219	1.453
Totaal lasten	101.545	97.797	136.612	121.804	119.157	115.516
1 Stedelijke ontwikkeling	23.199	17.408	28.708	30.063	24.397	24.269
2 Wonen	264	357	220	181	162	162
3 Veiligheid	1.525	0	0	0	0	0
4 Beheer openbare ruimte	88	101	103	105	108	109
5 Bereikbaarheid	1.829	1.774	1.794	1.835	1.837	1.839
6 Individuele voorzieningen maatsch. participatie	1.207	985	6.027	6.268	6.129	6.126
7 Collectieve voorzieningen maatsch. participatie	435	11	12	12	12	12
8 Milieu en duurzaamheid	7.952	7.627	12.693	10.496	10.136	10.942
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	12.678	12.596	16.343	16.011	15.463	15.255
10 Onderwijs en jeugd	404	912	10.873	10.753	10.448	10.506
11 Kunst en cultuur	0	0	0	0	0	0
12 Sport en recreatie	940	1.116	1.155	1.176	1.196	1.199
13 Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking	132	0	0	0	0	0
14 Publieksdienstverlening	1.634	1.822	1.789	1.718	1.730	1.744
15 Natuur- en recreatiebeheer	104	50	50	51	51	52
16 Alg. dekkingsmiddelen en financiering **	1.405	3.358	90	79	65	66
Totaal baten	53.796	48.117	79.857	78.748	71.734	72.281
Saldo (-/- = nadeel)	-47.749	-49.680	-56.755	-43.056	-47.423	-43.235

* De lasten zijn gepresenteerd exclusief de stelpost onvoorzien.

** De baten zijn gepresenteerd exclusief de algemene dekkingsmiddelen.

Voor een toelichting op de geplande taken en bovenstaande bedragen wordt verwezen naar de programmabegroting.

3.2.3 Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Naast baten die zijn verbonden aan de uitvoering van programma's (derhalve verantwoord op het programma) beschikt de gemeente ook over baten die niet aan een specifiek programma zijn verbonden. Voorbeelden van deze algemene dekkingsmiddelen zijn de algemene uitkering, dividenden en gemeentelijke belastingen. Hieronder een overzicht.

	Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
1 Lokale heffingen	7.752	8.021	9.066	9.406	9.797	10.142	
2 Algemene uitkering gemeentefonds	34.187	36.244	32.706	32.995	32.663	32.201	
3 Dividend	31	45	52	62	62	62	
4 Saldo financieringsfunctie	3.333	2.583	2.435	2.020	1.852	1.890	
Totaal algemene dekkingsmiddelen	45.303	46.893	44.259	44.483	44.374	44.295	

3.2.4 Bedrag voor onvoorzien

De post onvoorzien is in de begroting opgenomen om onvoorziene incidentele financiële tegenvallers op te vangen. Doel hiervan is dat de realisatie van programmadoelstellingen op het geplande niveau kan worden gehandhaafd.

	Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
1 Stelpost onvoorziene uitgaven	0	135	135	135	135	135	135
Totaal onvoorzien	0	135	135	135	135	135	135

3.2.5 Overzicht mutaties in reserves per programma

Hieronder een overzicht van de mutaties in reserves per programma. In paragraaf 3.3.5 wordt een meerjarig overzicht gegeven van de mutaties in de reserves per onderscheiden reserve.

Bedragen (x € 1.000) Programma	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
			2015	2016	2017	2018
Toevoeging aan reserves						
1 Stedelijke ontwikkeling	8.327	305	5	1.343	309	2.025
2 Wonen	56	85	0	0	0	0
3 Veiligheid	0	0	0	0	0	0
4 Beheer openbare ruimte	128	522	279	278	278	278
5 Bereikbaarheid	245	249	254	259	265	270
6 Individuele voorzieningen maatsch. participatie	0	350	0	0	0	0
7 Collectieve voorzieningen maatsch. participatie	242	0	0	0	0	0
8 Milieu en duurzaamheid	331	92	696	0	0	0
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	40	40	40	40	40	40
10 Onderwijs en jeugd	28.869	1.947	32	277	0	0
11 Kunst en cultuur	0	115	0	0	0	0
12 Sport en recreatie	0	0	0	0	0	0
13 Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0	0	0
14 Publieksdienstverlening	0	0	0	0	0	0
15 Natuur- en recreatiebeheer	648	1.733	373	373	373	373
16 Alg. dekkingsmiddelen en financiering	21.733	5.828	827	1.210	957	0
Totaal toevoeging aan reserves	60.619	11.266	2.506	3.780	2.222	2.986
Onttrekkingen aan reserves						
1 Stedelijke ontwikkeling	1.510	3.636	251	80	80	80
2 Wonen	2.695	353	118	106	100	100
3 Veiligheid	3	0	0	0	0	0
4 Beheer openbare ruimte	1.723	814	3.429	2.007	2.445	1.516
5 Bereikbaarheid	1.484	2.034	3.456	1.720	1.731	119
6 Individuele voorzieningen maatsch. participatie	0	0	350	0	0	0
7 Collectieve voorzieningen maatsch. participatie	69	267	0	0	0	0
8 Milieu en duurzaamheid	576	1.128	879	174	174	174
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	34	0	0	0	0	0
10 Onderwijs en jeugd	29.428	3.137	735	1.022	468	466
11 Kunst en cultuur	111	115	0	0	0	0
12 Sport en recreatie	162	187	162	90	90	90
13 Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0	0	0
14 Publieksdienstverlening	200	0	0	0	0	0
15 Natuur- en recreatiebeheer	449	1.092	1.645	566	446	507
16 Alg. dekkingsmiddelen en financiering	27.878	2.794	3.352	-2.207	1.761	1.028
Totaal onttrekking aan reserves	66.322	15.557	14.377	3.558	7.295	4.080
Saldo (- = nadeel)	5.703	4.291	11.871	-222	5.073	1.094

3.2.6 Resultaat voor en na bestemming

Het begrotingsresultaat wordt in twee stappen gepresenteerd, te weten vóór en na de mutaties in de reserves. Op deze wijze wordt de beïnvloeding door de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, respectievelijk ten laste en ten gunste van de exploitatiebegroting, expliciet zichtbaar gemaakt.

Par.	Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
3.2.2	<i>Raming baten en lasten per programma</i>						
	Totaal lasten per programma	101.545	97.797	136.612	121.804	119.157	115.516
	Totaal baten per programma	53.796	48.117	79.857	78.748	71.734	72.281
	Saldo baten en lasten (-/- = nadeel)	-47.749	-49.680	-56.755	-43.056	-47.423	-43.235
3.2.3	Algemene dekkingsmiddelen	45.303	46.893	44.259	44.483	44.374	44.295
3.2.4	Onvoorzien	0	135	135	135	135	135
	Resultaat vóór bestemming (-/- = nadeel)	-2.446	-2.922	-12.631	1.292	-3.184	925
3.2.5	<i>Resultaatbestemming</i>						
	Stortingen in de reserves	60.619	11.266	2.506	3.780	2.222	2.986
	Bijdragen uit de reserves	66.322	15.557	14.377	3.558	7.295	4.080
	Saldo mutaties reserves (-/- = nadeel)	5.703	4.291	11.871	-222	5.073	1.094
	Resultaat na bestemming (-/- = nadeel)	3.257	1.369	-760	1.070	1.889	2.019

3.2.7 Overzicht incidentele baten en lasten

Om inzicht te krijgen in de aard (incidenteel of structureel) van de baten en lasten wordt onderstaand overzicht van incidentele baten en lasten (per programma) gepresenteerd. Hiermee wordt informatie gegeven die relevant is voor de beoordeling van de financiële positie en de meerjarenraming. Voor een nadere invulling van het begrip incidenteel kan worden gedacht aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. In dit overzicht zijn de mutaties in de reserves niet meegenomen.

	Omschrijving	Bedragen (x € 1.000)	Begroting			
			2015	2016	2017	2018
1	Lasten bouwgrondexploitatie en projecten derden	13.166	18.021	13.628	14.952	
1	Incidentele kosten	246	81	0	0	
4	Investerings maatschappelijk nut t.l.v. een reserve	3.429	2.007	2.445	1.516	
5	Investerings maatschappelijk nut t.l.v. een reserve	3.456	1.720	1.731	119	
10	Incidenteel beleid/project	497	619	0	0	
13	Incidenteel beleid/project	30	0	0	0	
15	Investerings maatschappelijk nut t.l.v. een reserve	1.645	564	444	505	
	Incidentele lasten	22.469	23.012	18.248	17.092	
1	Baten bouwgrondexploitatie en projecten derden	25.337	24.377	21.227	21.475	
1	Incidentele baten	284	159	0	0	
	Totaal incidentele baten	25.621	24.536	21.227	21.475	
	Saldo (-/- = nadeel)	-3.152	-1.524	-2.979	-4.383	

3.3 Uiteenzetting van de financiële positie

3.3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de financiële positie van de gemeente Veldhoven. Allereerst wordt aangegeven wat het meerjarige exploitatiesaldo is (paragraaf 3.3.2 gesplitst naar bestaand en nieuw beleid). Vervolgens geeft het BBV (Besluit, Begroting en verantwoording) aan om inzicht te geven in de jaarlijks terugkerende arbeidskosten (paragraaf 3.3.3) en de investeringen (paragraaf 3.3.4).

Naast het meerjarige exploitatiesaldo geeft ook de reservepositie (paragraaf 3.3.5) inzicht in de financiële positie van de gemeente. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen. Ook wordt een overzicht gegeven van de opgenomen voorzieningen (paragraaf 3.3.6).

Tot slot wordt het EMU-saldo gepresenteerd in paragraaf 3.3.7 Financiering.

3.3.2 Raming van de financiële gevolgen van bestaand en nieuw beleid

De gepresenteerde begroting is gebaseerd op een combinatie van bestaand beleid en nieuw beleid. De financiële gevolgen van nieuw beleid en bijstellingen zijn in hoofdstuk 2 per programma zichtbaar. Hieronder wordt een overzicht gepresenteerd met het totaal aan lasten en baten gesplitst naar bestaand en nieuw beleid.

Bedragen (x € 1.000)	Begroting			
	2015	2016	2017	2018
1 Lasten bestaand beleid	138.928	126.512	122.708	119.972
2 Baten bestaand beleid	137.699	125.772	122.161	119.224
Saldo bestaand beleid (-/- = nadeel)	-1.229	-740	-547	-748
3 Lasten nieuw beleid/bijstelling bestaand beleid	1.170	603	436	527
4 Baten nieuw beleid/bijstelling bestaand beleid	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid/bijstelling bestaand beleid (-/- = nadeel)	-1.170	-603	-436	-527
5 Lasten ombuigingsmaatregelen	-845	-1.397	-1.630	-1.862
6 Baten ombuigingsmaatregelen	794	1.017	1.242	1.432
Saldo ombuigingsmaatregelen (-/- = nadeel)	1.639	2.414	2.872	3.294
Totaal	-760	1.070	1.889	2.019

3.3.3 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

In onderstaand overzicht worden de arbeidskosten (loonkosten en sociale lasten) van het eigen personeel gepresenteerd. Voor een verder inzicht in en toelichting op de personele bedrijfsvoeringskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Bedragen (x € 1.000) Programma		Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
KVS	Bedrijfsorganisatie	17.465	17.701	17.903	17.867	17.871	18.048
3	Veiligheid	278	0	0	0	0	0
13	Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking	1.001	1.242	1.320	1.340	1.360	1.380
14	Publieksdienstverlening	8	14	14	14	14	15
16	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Totaal		18.752	18.957	19.237	19.221	19.245	19.443

3.3.4 Investerings 2015

Bedragen (x € 1.000) Investerings	Rekening 2013		Begroting 2014		2015		2016		2017		2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Materiële vaste activa met economisch nut												
Kempen Campus - nazorg	0	-	55	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Implementatie ondergrondse afvalinzameling	3	-	310	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bouw MFA Noord	47	171	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanpassing De Schalm (inrichting)	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PC raadsleden 2014	1	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bouwk.aanpass.div.scholen	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meerhoef/Dbruna: 1e inrichting 2009-2012	-	-	-	-	134	134	-	-	-	-	-	-
Aanvullende 1e inrichting div. scholen	-	-	-	-	46	46	-	-	-	-	-	-
Beperkte renovatie Berckacker	67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diverse scholen hang- en sluitwerk/2011	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitbreiding De Zwengel/2014	-	-	45	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arbomaatregelen De Schalm	-	-	168	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging trekkenwand/2011	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arbomaatregelen De Schalm/2012	-	-	2.941	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging kermiskasten	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aan/verk.grond Witv/Volmolenweg/Rieth.d.	-	701	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bouw brede school Midden	4.257	10	5.160	10-	0-	-	-	-	-	-	-	-
Gemeensch.inrichting brede school Midden	-	-	87	87	-	-	-	-	-	-	-	-
Inr.openbare groenvz. brede school Midd.	3	3	26	26	-	-	-	-	-	-	-	-
Inr.openb.verharding.brede school Midd.	-	-	130	130	-	-	-	-	-	-	-	-
Parkeervoorzieningen brede school Midden	-	-	346	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorbereiding SO-VSO (v/h voorber.PWA).	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oude Kerkstraat 99 grond	-	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-
Bevordering energielabel	10	2-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Versnelde uitv.binnenmilieu best.scholen	427	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beperkte renovatie Meerhoef	58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beperkte renovatie Berckacker	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beperkte renovatie Rank	87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Bedragen (x € 1.000) Investering	Rekening		Begroting		Begroting							
	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Weerbestendig maken sportterreinen	21	-	207	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koeling sportgebouwen Kempen Campus	25	-	152	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Renovatie toiletgroepen pantry	66	-	1-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VSO-OCB algemene voorbereiding	29	29	27	27	0-	-	-	-	-	-	-	-
Bouw brede school Zuid	5.317	-	4.569	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Gemeensch.inrichting brede school Zuid	-	-	50	50	-	-	-	-	-	-	-	-
Groen brede school Zuid	-	-	89	89	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondergronds afvalinzam.brede school Zuid	-	-	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parkeervoorzieningen brede school Zuid	0	-	350	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Speeltoestellen brede school Zuid	-	-	30	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Verharding brede school Zuid	-	-	88	88	-	-	-	-	-	-	-	-
Verbreiding scholen	31	10	731	188	0	-	-	-	-	-	-	-
Inventaris/eerste inrichting VSO-PWA	-	-	-	-	40	40	40	40	-	-	-	-
Verbouwing PWA (40 jaar)	-	-	100	-	925	-	153	-	-	-	-	-
Verbouwing PWA (20 jaar)	-	-	-	-	261	-	39	-	-	-	-	-
Parkeren PWA	-	-	-	-	39	-	-	-	-	-	-	-
Inrichten openbaar gebied PWA (groen, ver	-	-	-	-	3	3	28	28	-	-	-	-
Ondergrondse afvalinzameling PWA	-	-	-	-	37	-	-	-	-	-	-	-
Nieuwbouw kinderboerderij	-	-	-	-	14	-	221	-	-	-	-	-
Inrichten openbaar gebied kinderboerderij	-	-	-	-	28	28	249	249	-	-	-	-
Herinr.terrein J.Ligthart/Nieuwe Band	-	-	204	204	204	204	-	-	-	-	-	-
Vooronderzoek implementatie BGT	2	2	35	35	0-	-	-	-	-	-	-	-
Renovatie de Rank, Bussels 37	-	-	-	-	-	-	389	-	-	-	-	-
Project digitale handtekening	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Groene grond Zilverackers algemeen	-	-	-	115	-	-	-	-	-	-	-	-
3 panden Zilverackers algemeen	-	244	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grond Hoogackers	1.201	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-
Grond De Run 1000	-	-	309	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bekendmakingen implementeren (pijler 1)	10	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Intranet/fase 1 (pijler 1)	15	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Basisregistratie GBA	-	-	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Bedragen (x € 1.000) Investerings	Rekening		Begroting		Begroting							
	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
(DMS, WFM), Zakensysteem (pijler 2)	40	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Implem.rapportagetool (BIS)(pijler 2)	51	-	49	-	30	-	-	-	-	-	-	-
Basisregistratie	-	-	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aansluiting WOZ systeem	-	-	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Virtualiseren applicaties (pijler 5)	237	-	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Doorontwikkeling intranet	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Doorontwikkeling website	-	-	60	-	50	-	-	-	-	-	-	-
Verbouwing Sondervick College	-	-	-	-	706	-	106	-	-	-	-	-
Verbouwing Sondervick College	-	-	-	-	732	-	109	-	-	-	-	-
Fietsparkeren Sondervick College (D, E, F)	-	-	-	-	59	-	-	-	-	-	-	-
Gemeenschappelijke inrichting	-	-	-	-	-	-	24	24	-	-	-	-
Bestrijden ID fraude	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aankoop Zittard 7 en 8	-	-	832	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toestellen sporthal De Atalanta	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GRP10-15:reconstructie Locht	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GRP10-15:verblijfsgebied Zeelst	280	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GRP10-15:verblijfsgebied Oerle	67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GRP10-15:maatr.4 geb.8 Zeelst II	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GRP10-15:verv.strengen icm renov.proj.	30	-	502	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GRP10-15:afkoppelen bij reguliere verv.	34	-	78	9-	-	-	-	-	-	-	-	-
GRP10-15:uitwerk.& uitv.meetplan Veldh.	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GRP10-15:vergrot.stamriool N thv Kempb.	305	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GRP10-15:vervanging gemalen	-	-	168	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GRP10-15:vervanging drukriolering	0	-	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verv.riol.Gend/aanp.stuwp./dremp (V-BRP)	-	-	-	-	75	-	75	-	-	-	-	-
Vergroten stamriool Noord (V-BRP)	-	-	-	-	-	-	100	-	1.194	-	1.000	-
Riol.verblijfsgebied Look/fase 1 Noord	-	-	-	-	800	-	200	-	-	-	-	-
Riol.verblijfsgebied Look/fase 2 Zuid	-	-	-	-	-	-	600	-	400	-	-	-
Riol.verblijfsgebied Look/fase 3 midden	-	-	-	-	-	-	-	-	600	-	400	-
Riol.verblijfsgeb.Look/fase 4 hoofdwegen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	600	-

Bedragen (x € 1.000) Investering	Rekening		Begroting		Begroting							
	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Vervanging riolering dek complex Bree	-	-	-	-	208	-	42	-	-	-	-	-
Vervanging riolering St. Janstraat	-	-	-	-	-	-	270	-	-	-	-	-
Vervanging riolering Oude Kerkstraat	-	-	-	-	-	-	628	-	-	-	-	-
Vervanging riolering Zandoerleseweg	-	-	-	-	-	-	515	-	-	-	-	-
Aanpassingen riolering De Run 6000	-	-	-	-	-	-	150	-	-	-	-	-
Vervanging riolering Burg.van Hoofflaan	-	-	-	-	242	-	58	-	-	-	-	-
Groen/blauwe zone Heerbaan-Rundgraaf	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	900	-
Digital.grondwatermeetnet & beheerpakk.	-	-	-	-	75	-	75	-	-	-	-	-
Afkoppelen bij reguliere vervang.2015-16	-	-	-	-	-	-	60	-	-	-	-	-
Kleinschalige calamiteiten 2015	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-
Kleinschalige calamiteiten 2016	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
Kleinschalige calamiteiten 2017	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-
Kleinschalige calamiteiten 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-
Riolering hoofdwegen Zonderwijk	-	-	-	-	350	-	100	-	-	-	-	-
Vervanging rioleringen 2015	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging rioleringen 2016	-	-	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-
Vervanging rioleringen 2017	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	-	-
Vervanging rioleringen 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-
Vervanging gemalen & drukriolering 2015	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging gemalen & drukriolering 2016	-	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-
Vervanging gemalen & drukriolering 2017	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	-	-
Vervanging gemalen & drukriolering 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-
Aanleg riol.rotonde PZuidl/Kruisstr/Zoom	-	-	-	-	125	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsinvestering.binnensport alg.	8	-	360	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsinv.binnensport alg.(2010)	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsinv.binnensport alg.(2011)	99	-	72-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsinvestering binnensport 2015	-	-	-	-	91	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsinvestering binnensport 2016	-	-	-	-	-	-	200	-	-	-	-	-
Vervangingsinvestering binnensport 2017	-	-	-	-	-	-	-	-	42	-	-	-
Vervangingsinvestering binnensport 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	141	-

Bedragen (x € 1.000) Investering	Rekening		Begroting		Begroting							
	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Vervangingsinvestering.buitensport alg.	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsinv.buitensport alg.(2011)	155	-	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsinv.buitensport alg.(2012)	-	-	617	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging tractie rollend materieel BOR	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging tractie rollend materieel BOR	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervang. tractie BOR 2012 (zoutstrooier)	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging tractie BOR 2012 (voertuigen)	6	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rollend materieel 2016	-	-	-	-	-	-	206	-	-	-	-	-
Rollend materieel 2017	-	-	-	-	-	-	-	-	38	-	-	-
Rollend materieel 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61	-
Nader te spec. Gebruiksmaterialen BRW	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rollend materieel	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging ademluchtcylinders BRW	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rollend materieel 2013	-	-	45	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervang. centrale toiletgroepen gem.huis	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rollend materieel OZ	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	13.305	1.171	19.387	1.097	5.364	456	4.728	342	2.463	-	3.192	-
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut												
Verblijfsgebied Zeelst	10	10	282	282	-	-	-	-	-	-	-	-
Verbl.geb.Zeelst/Borghoutspark-Biezenk.	-	-	42	42	100	100	-	-	-	-	-	-
Noordelijke ontsluitingsroute	26	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Herinr.Locht, Dorpstraat, Kromstraat	14	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verlengde Oersebaan(west.ontsluit.route)	1.544	1.544	548	548	43	43	-	-	-	-	-	-
Verlengde Heerbaan (WOR)	1.651	1.651	179	179	-	-	-	-	-	-	450	450
Zilverbaan (WOR)	1.776	1.776	776	776	200	200	468	468	1.549	1.549	798	798
Aansluiting A67 (BNR)	312	312	1.890	1.890	8.130	8.130	13.495	13.495	7.358	7.358	-	-
Rec.Kempenb.deel richting A67 (BNR)	80	80	353	353	1.074	1.074	1.709	1.709	3.092	3.092	738	738
Rec.Kempenb.tussengedeelte (BNR)	371	371	11.519	11.519	491	491	-	-	-	-	-	-

Bedragen (x € 1.000) Investerings	Rekening		Begroting		Begroting							
	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Rec.Kempenb.deel richting A2 (BNR)	119	119	121	121	329	329	93	93	1.346	1.346	1.143	1.143
Transferium/VWP (BNR)	9	9	0-	-	0-	-	1.906	1.906	-	-	-	-
Opwaardering De Gender	1.325	1.325	160	160	-	-	-	-	-	-	-	-
Projecten landschapsbeleidsplan	32	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instandhoud.openbaar gebied algemeen	21	21	69	69	-	-	-	-	-	-	-	-
Herinrichting Oude Kerkstraat	1	1	-	-	-	-	-	-	114	114	-	-
Beheersmaatr.Cobbeek 2008/2009/2010	112	112	212	212	-	-	-	-	-	-	-	-
Beheersmaatregelen Burg.v.Hoofflaan	-	-	-	-	115	115	-	-	-	-	-	-
Herinrichting Locht	7	7	43	43	-	-	-	-	957	957	-	-
Herinrichting (verstening) De Wegerd	17	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Herinrichting Oude Kerkstraat fase II	28	28	-	-	-	-	-	-	632	632	-	-
Rotonde Sterrenlaan-Nijverheidslaan nazorg	25	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rotonde B.van Hoofflaan-Provincialeweg	64	64	100	100	337	337	-	-	-	-	-	-
Verblijfsgebied 't Look	79	79	316	316	2.849	2.849	1.550	1.550	1.950	1.950	250	250
Herinrichting verblijfsgebied 't Look	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	750	750
Zonderwijk Fase III (Midden)	1-	1-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VCP/fietspad Bossebaan-Van Aelstlaan	-	-	57	57	-	-	-	-	-	-	-	-
VCP/extra maatregelen Zeelst	0	0	158	158	-	-	-	-	-	-	-	-
VCP/herinrichting hoofdwegen Zonderwijk	133	133	361	361	1.800	1.800	-	-	-	-	-	-
VCP Heistr./Kruisstr/P.Zuidlaan 2010/'11	3	3	233	233	600	600	-	-	-	-	-	-
VCP/Julianastr./P.Zuidlaan	23	23	-	-	-	-	977	977	-	-	-	-
VCP/herinrichting centrum Oerle	138	138	112	112	-	-	-	-	-	-	-	-
Speelvoorzieningen 2013	51	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Speelvoorzieningen 2013-2015	-	-	213	213	85	85	-	-	-	-	-	-
Park Muggenhol	12	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verblijfsgebied Zandoerle	0	0	1-	1-	-	-	300	300	-	-	-	-
Herinrichting centrum Zeelst	855	855	229	229	-	-	-	-	-	-	-	-
Wijkaanpak opknappen Cobbeek	-	-	25	25	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsres.inv.openbaar groen (alg)	365	365	102	102	1.560	1.560	566	566	446	446	507	507

Bedragen (x € 1.000) Investerings	Rekening 2013		Begroting 2014		2015		2016		2017		2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Vervanging.inv.openb.verlichting (alg)	269	269	176	176	580	580	457	457	495	495	516	516
Vervanging investeringen VRI	14	14	347	347	504	504	443	443	28	28	119	119
Totaal	9.460	9.460	18.621	18.621	18.798	18.798	21.964	21.964	17.968	17.968	5.271	5.271
Financiële vaste activa												
HNG-uitkering	-	177	-	188	-	199	-	211	-	224	-	237
Woningbouwleningen	-	940	-	822	-	859	-	899	-	941	-	984
Startersleningen	152	104	868	227	-	26	-	222	-	118	-	120
Totaal	152	1.221	868	1.236	-	1.085	-	1.332	-	1.283	-	1.341
Totaal generaal	22.916	11.851	38.877	20.955	24.161	20.338	26.692	23.637	20.431	19.251	8.463	6.613

3.3.5 Stand en verloop van de reserves

Bedragen (x € 1.000) Naam reserve	1-1-2014			1-1-2015			1-1-2016			1-1-2017			1-1-2018			1-1-2019
	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo
Algemene reserve																
Risicoreserve, deel benoemde risico's	6.314	1.967	25	8.256	-	-	8.256	-	-	8.256	-	-	8.256	-	-	8.256
Risicoreserve, deel onbenoemde risico's	10.000	-	-	10.000	-	-	10.000	-	-	10.000	-	-	10.000	-	-	10.000
Vrije reserve	29.273	5.062	8.985	25.350	5	8.774	16.582	1.343	425-	18.350	309	4.137	14.522	2.025	1.708	14.838
Totaal algemene reserve	45.587	7.030	9.010	43.606	5	8.774	34.838	1.343	425-	36.606	309	4.137	32.778	2.025	1.708	33.095
Bestemmingsreserve																
<i>Dekkingsreserves</i>																
Dekkingsreserve uitkering HNG	1.578	-	188	1.390	-	199	1.190	-	211	979	-	224	755	-	224	532
Dekkingsreserve primair onderwijs	11.251	-	488	10.763	-	468	10.295	-	468	9.828	-	468	9.360	-	466	8.894
Dekkingsreserve bevordering energielabel	903	-	52	850	-	52	798	-	52	745	-	52	693	-	52	640
Dekkingsreserve Kempen Campus	2.919	-	117	2.802	-	117	2.684	-	117	2.567	-	117	2.449	-	117	2.332
Dekkingsreserve basis op orde	595	220	453	361	227	284	305	233	134	404	-	96	307	-	96	211
<i>Reserve voor vervangingsinvesteringen</i>																
Vervangingsreserve primair onderwijs	1.038	-	1.038	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsreserve openbare verlichting	2.979	522	176	3.324	279	580	3.023	278	457	2.844	278	495	2.627	278	516	2.390
Vervangingsreserve openbaar groen	2.050	1.733	109	3.674	373	1.560	2.487	373	566	2.294	373	446	2.222	373	507	2.087
Vervangingsreserve VRI	531	249	347	433	254	504	184	259	443	0	265	28	237	270	119	388
<i>Egalisatiereserves</i>																
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	-	-	-	-	92	23	69	-	23	46	-	23	23	-	23	0-
Egalisatiereserve rioolheffing	-	-	-	-	604	151	453	-	151	302	-	151	151	-	151	0-
<i>Doelreserves nieuw beleid/investeringen</i>																
Beeldende kunst	115	-	115	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stimuleringsfonds Brainport	241	40	-	281	40	-	321	40	-	361	40	-	401	40	-	441
Grote werken	-	387	387	-	600	600	-	977	977	-	957	957	-	-	-	-
Volkshuisvestingsplan (GISV)	1.545	85	353	1.277	-	118	1.159	-	106	1.053	-	100	953	-	100	853
Toprun	85	-	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brede school zuid	-	256	256	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brede school midden	-	653	446	207	-	204	3	-	-	3	-	-	3	-	-	3
PWA-school	-	-	-	-	32	32	-	277	277	-	-	-	-	-	-	-
Afbouw complexen	743	-	808	64-	-	6	70-	-	-	70-	-	-	70-	-	-	70-
Res.kst.dekk.tarieven afvalstoffenheffing	726	18	644	101	-	101	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Res.kst.dekk.tarieven rioolheffing	1.015	73	484	604	-	604	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bestemmingsreserves	28.313	4.235	6.547	26.002	2.503	5.603	22.901	2.438	3.983	21.356	1.913	3.158	20.111	962	2.372	18.701
TOTAAL RESERVES	73.900	11.265	15.557	69.608	2.508	14.377	57.739	3.781	3.558	57.962	2.222	7.295	52.890	2.987	4.081	51.795

3.3.6 Stand en verloop van de voorzieningen

Bedragen (x € 1.000) Naam voorziening	1-1-2014			1-1-2015			1-1-2016			1-1-2017			1-1-2018			1-1-2019
	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo
Onderhoud eigendommen (incl. sport)	1.711	678	1-	2.391	638	1.514	1.515	649	555	1.608	660	436	1.833	670	1.006	1.497
Onderhoud wegen	123	643	579	188	931	818	300	931	803	428	931	814	544	931	614	861
<i>Rioolbeheer</i>																
Onderhoudsvoorziening riolen	3.428	29	81	3.376	-	3.376	0-	-	-	0-	-	-	0-	-	-	0-
Dekkingsreserve riolen	7.277	792	181	7.888	1.965	194	9.659	2.963	236	12.386	2.384	285	14.485	2.990	331	17.145
Vervangingsreserve riolen	4.315-	34	792	5.073-	4.075	1.965	2.963-	787	2.963	5.139-	712	2.384	6.810-	817	2.990	8.983-
					-											
Voorziening wethouderspensioenen	663	-	-	663	-	-	663	-	-	663	-	-	663	-	-	663
Voorziening glasvezelnetwerk habraken	560	-	-	560	-	-	560	-	-	560	-	-	560	-	-	560
Bovenwijkse voorzieningen	7.045	329	6.389	985	2.379	579	2.784	-	1.979	806	798	355	1.249	738	1.986	0
Voorziening landschap	55	-	-	55	-	-	55	-	-	55	-	-	55	-	-	55
TOTAAL VOORZIENINGEN	16.549	2.505	8.022	11.032	9.988	8.447	12.573	5.330	6.535	11.367	5.485	4.273	12.579	6.146	6.927	11.798

3.3.7 Financiering

De lidstaten van de Europese Unie hebben afgesproken allemaal met eenzelfde definitie van het begrotingssaldo te werken. Ze noemen dit het EMU-saldo. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de totale overheid. Dit betekent dat niet alleen de financiën van de rijksoverheid meetellen voor het EMU-saldo, maar ook die van de decentrale overheden (zoals gemeenten, provincies en waterschappen) en premiegefinancierde sectoren als de sociale zekerheid en de zorg. Volgens de regels van de EMU, mag het vorderingentekort niet groter zijn dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (het Verdrag van Maastricht). Hiermee wil men de economische sterkte van de Euro-landen behouden. Het begrotingssaldo geeft dus een indicatie van de staat waarin het huishoudboekje van de overheid in een bepaald jaar verkeert.

Omschrijving	Bedragen (x € 1000)	2014*	2015	2016
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)		-2.922	-12.631	1.292
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie		3.564	4.017	4.143
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie		2.505	9.988	5.330
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd		18.290	4.908	4.387
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4				
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord				
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)		6.634	9.634	9.973
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord		16.418	25.331	20.838
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen		659	5.709	1.358
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten				
11 Verkoop van effecten:		☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)				
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?				
Berekend EMU-saldo		-6.018	6.453	15.885

Bijlage A: Meerjarensaldi per product

Progr	Bedragen (x € 1.000) Product	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
1	6500 Gemeentelijke eigendommen/gronden	-277	0	-224	-357	-438	-443
1	6501 Stedenbouw	-854	-723	-1.029	-960	-974	-992
1	6503 Bouwgrondexploitatie	0	31	-136	-86	-19	-19
1	6506 Gemeentelijke eigendommen/gebouwen	2.657	2.541	2.670	2.766	2.814	2.810
1	6508 Afbouw BGE-complexen/beheer	0	-1	0	0	0	0
1	6514 Projecten derden (niet-BGE)	0	-30	1	61	211	211
2	6510 Volkshuisvesting	2.480	-122	-134	-186	-175	-154
2	6511 Wonen	-30	0	0	0	0	0
3	6162 Crisisbeheersing en rampenbestrijding	-52	-79	-53	-54	-54	-56
3	6163 Regionale veiligheidszorg	-810	-1.582	-1.666	-1.743	-1.820	-1.897
3	6164 Veiligheid	-361	-395	-450	-456	-461	-462
3	6168 Risicobestrijding fysieke veiligheid	-958	0	2	2	2	2
4	6165 Verlichting	-571	-990	-775	-777	-779	-782
4	6166 Voorz t.b.v. honden/opv zwerfende dieren	-259	-284	-264	-266	-268	-265
4	6502 Vastgoedinformatie	-209	-23	-64	-65	-65	-65
4	6505 Inrichting openbaar gebied	-8	-135	-164	-164	-165	-166
5	6170 Verkeersobjecten	-596	-698	-663	-663	-669	-677
5	6171 Mobiliteit en veiligheid	-164	-364	-216	-216	-217	-218
5	6173 Wegen	-1.986	-1.858	-2.276	-2.286	-2.297	-2.308
5	6175 Werken voor derden	5	-68	-122	-123	-125	-127
5	6176 Werken voor derden/overige	32	0	4	4	5	6
5	6180 Exploitatie parkeerbedrijf	191	343	384	433	438	443
5	6190 HOV	0	0	0	0	0	0
6	6410 Individuele voorzieningen WMO	-4.787	-5.365	-4.703	-4.651	-4.629	-4.628
6	6434 Minimabeleid	-837	-886	-886	-871	-869	-869
7	6150 Kwaliteit woon- en leefomgeving	-335	0	0	0	0	0
7	6401 Ouderenbeleid	-552	0	0	0	0	0
7	6402 Maatschappelijke dienstverlening	-487	0	0	0	0	0
7	6404 Opvang vreemdelingen (WI)	118	-162	-104	-103	-103	-103
7	6405 GGD	-658	-718	-692	-705	-719	-719
7	6407 Lokaal gezondheidsbeleid	-152	0	0	0	0	0
7	6408 Alg.beleid maatsch. ondersteuning	-691	-2.551	-2.368	-2.384	-2.393	-2.393
7	6420 Subsidiebeleid	-414	-340	-182	343	671	1.008
7	6422 Vrijwilligersbeleid	-152	0	0	0	0	0
7	6424 Welzijnsaccommodaties	-242	0	0	0	0	0
7	6427 Samenlevingsopbouw/Roma	-237	-179	-190	-192	-195	-199
7	6428 Samenlevingsopbouw/overige	-829	-838	-847	-839	-839	-840
8	6552 Riolen	377	757	282	286	316	319
8	6554 Afval	717	742	723	727	734	740
8	6555 Begraafplaats	-118	-105	-75	-61	-59	-57
8	6560 Milieubeleid	-360	-367	-372	-390	-380	-391
8	6565 Omgevingsbeleid (anders dan milieubeleid	-92	-194	-164	-167	-167	-169
8	6570 Omgevingshandhaving en -toezicht	-1.664	-1.903	-1.714	-1.726	-1.743	-1.692
9	6200 Economische zaken	-838	-533	-674	-727	-737	-748
9	6210 Weekmarkt	-9	4	0	0	1	1
9	6430 Wet Werk Bijstand	-1.681	-1.903	-2.176	-1.712	-1.547	-1.559
9	6432 Overige uitkeringen	305	17	15	12	10	12
9	6436 Uitstroombestemming	-566	-750	-347	-341	-339	-340
9	6437 Sociale werkvoorziening	-7	-31	-14	-12	-12	-12

Progr	Bedragen (x C 1.000) Product	Rek. 2013	Begr. 2014	Begroting			
				2015	2016	2017	2018
10	6250 Primair onderwijs	-1.881	-1.887	-2.056	-1.787	-1.802	-1.771
10	6251 Openbaar onderwijs	-2	-14	-5	-4	-4	-4
10	6252 Speciaal onderwijs	-125	-185	-179	-252	-213	-212
10	6253 Voortgezet onderwijs	-1.957	-1.800	-1.724	-1.696	-1.677	-1.659
10	6254 Volwasseneneducatie	-174	-128	-122	-115	-116	-116
10	6255 Leerplicht	-258	-218	-278	-285	-291	-295
10	6256 Leerlingenvervoer	-713	-694	-617	-585	-585	-585
10	6257 Onderwijsranddiensten	-135	-166	-180	-165	-165	-165
10	6258 Bestrijding onderwijsachterstanden	-23	-28	-20	-16	-16	-17
10	6259 Natuur- en milieueducatie	-23	-22	-21	-21	-21	-21
10	6260 Peuterspeelzaalwerk en kinderopvang	-237	-250	-282	-280	-281	-283
10	6400 Jeugdbeleid	-294	-339	-335	-299	-299	-301
10	6409 Centrum voor jeugd en gezin	-1.333	-1.512	-1.523	-1.477	-1.482	-1.488
11	6300 Bibliotheek	-1.331	-1.307	-1.280	-1.269	-1.269	-1.269
11	6301 Muziekschool	-1.099	-1.079	-1.072	-1.060	-1.060	-1.060
11	6302 Beeldende kunst	40	-89	-87	-87	-87	-87
11	6303 Kunst- en cultuurbeleid	-44	-46	-32	-32	-32	-32
11	6304 Cultuureducatie	-17	-27	-20	-20	-20	-20
11	6305 Lokale omroep	-45	-46	-47	-47	-47	-48
11	6306 Theater De Schalm	-1.161	-1.219	-1.357	-1.345	-1.339	-1.334
11	6307 Cultuurhistorie	-253	-239	-250	-258	-259	-259
11	6308 Evenementen	-143	-195	-152	-153	-154	-155
11	6309 Amateurkunst	-158	-155	-156	-157	-157	-158
11	6310 Gemeentelijke en rijksmonumenten	-166	-223	-204	-206	-207	-209
12	6320 Buitensportaccommodaties	-558	-696	-680	-607	-571	-539
12	6321 Binnensportaccommodaties	-2.446	-2.321	-2.081	-2.101	-2.109	-2.129
12	6322 Sportstimulering	-329	-227	-178	-205	-207	-208
12	6332 Kermissen	-71	-48	-28	-28	-28	-24
13	6110 bestuursorganen	-908	-1.335	-1.245	-1.267	-1.280	-1.298
13	6111 bestuursorganen/overige	-1.269	-1.156	-1.189	-1.191	-1.197	-1.203
13	6120 Communicatie	-447	-555	-534	-539	-532	-540
13	6130 Regionale samenwerking	-63	-1.152	-980	-952	-953	-955
13	6131 Ontwikkelingssamenwerking N-Z	-75	-74	-66	-67	-67	-67
14	6140 Dienstverlening	-117	-339	-1.205	-1.166	-1.211	-1.218
14	6141 Documentenverstrekking en mutaties	-780	-646	-483	-494	-449	-460
14	6142 Burgerlijke stand	-12	-71	-72	-74	-46	-49
14	6143 Verkiezingen	-9	-139	-165	-135	-136	-136
14	6520 Omgevingsvergunningen	-243	-204	-258	-309	-214	-222
15	6151 Openbaar groen	-3.026	-3.579	-3.109	-3.106	-3.127	-3.150
15	6330 Toerisme	-64	-117	-80	-78	-78	-78
15	6331 Kinderboerderij	-131	-157	-152	-155	-155	-156
15	6440 Landschapsbeleid	-73	-11	-2	-2	-2	-2
16	6610 Financiering	195	281	295	310	314	321
16	6611 Algemene baten en lasten	-735	2.711	2.331	2.055	2.096	2.134
16	6612 Belastingen	6.858	7.082	8.280	8.650	9.016	9.357
16	6613 Algemene uitkering	35.051	35.732	32.503	32.796	32.463	31.987
Totaal saldo (-/- = nadeel)		3.255	1.369	-760	1.070	1.889	2.019

Bijlage B: Nieuw beleid/bijstelling bestaand beleid

Prod. nr.	Omschrijving bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6163	BBB/bijdrageregeling Veiligheidsregio	-80	-157	-234	-311
6410	BBB/WMO-voordeel hulp bij huishouden	763	763	763	763
6434	BBB/minimabeleid	-127	-127	-127	-127
div	BBB: aanpassing subsidies WBP (programma 7, 10, 11, 12, 13 en 15)	-180		150	150
6552	BBB: hogere dotatie riool door BTW nadeel	-110	-144	-129	-131
6430	BBB: WWB-BUIG budget, lagere inkomsten	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
6430	BBB/WWB minder uitkeringen	440	770	880	880
6250	BBB/voordeel overgang onderhoud huisvesting onderwijs	90	90	90	90
6252	BBB/voordeel overgang onderhoud huisvesting onderwijs	15	15	15	15
6321	NB/vervangingsinvesteringen binnensport	-2	-12	-23	-28
6322	BBB/sportstimulering	24			
6140	BBB: dienstverlening, hogere kosten	-70	-25	-25	-25
6143	BBB/combi verkiezingen waterschap en provincie	-35			
6613	BBB/WMO-stelposten algemene uitkering	-763	-763	-763	-763
KVS	BBB/vertraging regionaal werkbedrijf	-135			
KVS	NB: investeringen nieuwe voertuigen B&R		-13	-33	-40
	Saldo (- = nadeel)	-1.170	-603	-436	-527

Bijlage C: Ombuigingsmaatregelen

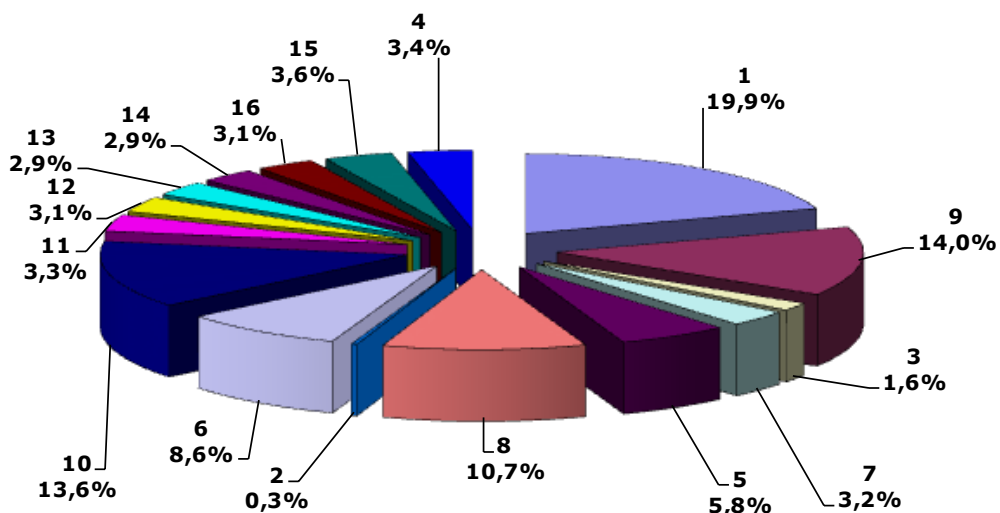
Prod. nr.	Omschrijving ombuigingsmaatregelen	Begroting (x € 1.000)			
		2015	2016	2017	2018
6501	diverse bezuinigingen door verbeterde efficiency	18	40	40	40
6506	verlaging stortingen agv structurele aanpassing beheerplannen (onderhoudsfonds eigendommen)	50	50	50	50
6510	bezuinigingen frequentie monitor wonen en vervallen lotingen bij kavel- en woninguitgifte	2	8	18	18
6165	verlaging stortingen agv structurele aanpassing beheerplan openbare verlichting	247	259	270	282
6173	verlaging stortingen agv structurele aanpassing beheerplan wegen	-275	-263	-251	-238
6420	taakstellende bezuiniging kerntaken deel 1: WBP		200	200	200
6420	vervallen taakstelling bezuiniging WBP		-142	-142	-142
div.	effect aanpassing indexering (progr 7, 10, 11, 12, 13 en 15)		-180	-180	-180
6555	bezuiniging onderhoud begraafplaats	15	15	15	15
6560	milieuprogramma versoberen		45	45	45
6256	versobering leerlingenvervoer	25	50	50	50
6409	taakstellende bezuiniging CJG	25	50	50	50
6320	bezuiniging onderhoud sportaccommodaties		50	75	100
6151	verlaging stortingen agv structurele aanpassing beheerplan groen	609	629	649	669
6611	taakstellende bezuiniging kerntaken deel 2: overige		340	340	340
6612	stapsgewijs verhogen OZB met 10% in 2015 en 2½% voor 2016, 2017 en 2018 (basis 2014)	761	951	1.143	1.332
6612	stapsgewijs verhogen toeristenbelasting	33	66	100	100
div.	loonindex 1,5% ipv 2,5% (85% effect ivm BGE/leges)	129	247	400	562
	Saldo (- = nadeel)	1.639	2.414	2.872	3.294

Bijlage D: Lasten per programma

Vertaald naar de gehanteerde programma-indeling wordt het geld aan de volgende doeleinden besteed:

programma	lasten		
	totaal (x € 1.000)	per inwoner	in %
1 Stedelijke ontwikkeling	27.677	0,62	19,9
2 Wonen	472	0,01	0,3
3 Veiligheid	2.167	0,05	1,6
4 Beheer openbare ruimte	4.800	0,11	3,4
5 Bereikbaarheid	8.139	0,18	5,8
6 Individuele voorzieningen maatsch. participatie	11.966	0,27	8,6
7 Collectieve voorzieningen maatsch. participatie	4.395	0,10	3,2
8 Milieu en duurzaamheid	14.892	0,34	10,7
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	19.539	0,44	14,0
10 Onderwijs en jeugd	18.949	0,43	13,6
11 Kunst en cultuur	4.657	0,11	3,3
12 Sport en recreatie	4.284	0,10	3,1
13 Lokale democratie/bestuurlijke samenwerking	4.014	0,09	2,9
14 Publieksdienstverlening	3.972	0,09	2,9
15 Natuur- en recreatiebeheer	5.038	0,11	3,6
16 Algemene dekkingsmiddelen en financiering	4.293	0,10	3,1
totaal	139.254	3,15	100

LASTEN IN % PER PROGRAMMA

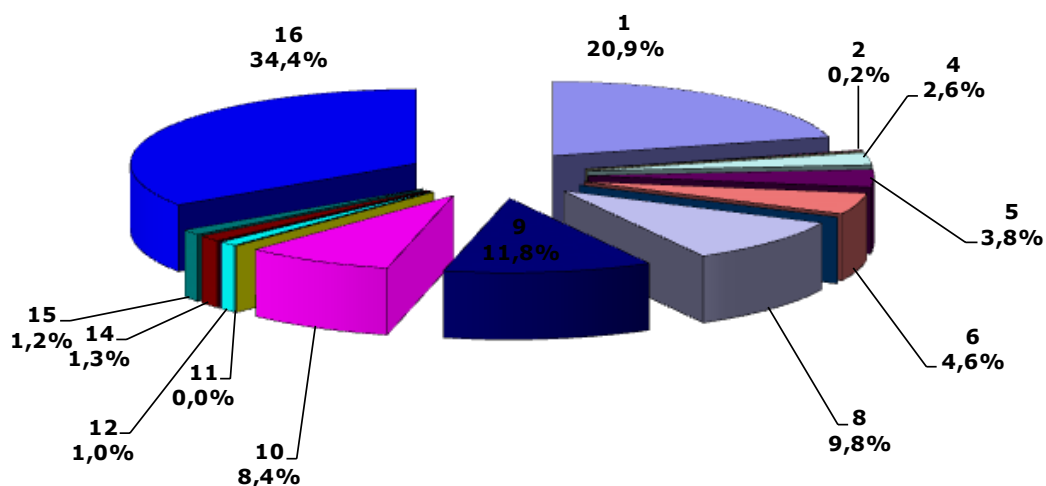

Bijlage E: Baten per programma

Vertaald naar de gehanteerde programma-indeling worden de volgende bedragen ontvangen:

<i>programma</i>	<i>baten</i>		
	<i>totaal (x € 1.000)</i>	<i>per inwoner</i>	<i>in %</i>
1 Stedelijke ontwikkeling	28.959	0,65	20,9
2 Wonen	338	0,01	0,2
3 Veiligheid	0	0,00	0,0
4 Beheer openbare ruimte	3.533	0,08	2,6
5 Bereikbaarheid	5.250	0,12	3,8
6 Individuele voorzieningen maatsch. participatie	6.377	0,14	4,6
7 Collectieve voorzieningen maatsch. participatie	12	0,00	0,0
8 Milieu en duurzaamheid	13.572	0,31	9,8
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	16.343	0,37	11,8
10 Onderwijs en jeugd	11.607	0,26	8,4
11 Kunst en cultuur	0	0,00	0,0
12 Sport en recreatie	1.317	0,03	1,0
13 Lokale democratie/bestuurlijke samenwerking	0	0,00	0,0
14 Publieksdienstverlening	1.789	0,04	1,3
15 Natuur- en recreatiebeheer	1.695	0,04	1,2
16 Algemene dekkingsmiddelen en financiering	47.702	1,08	34,4
totaal	138.494	3,13	100

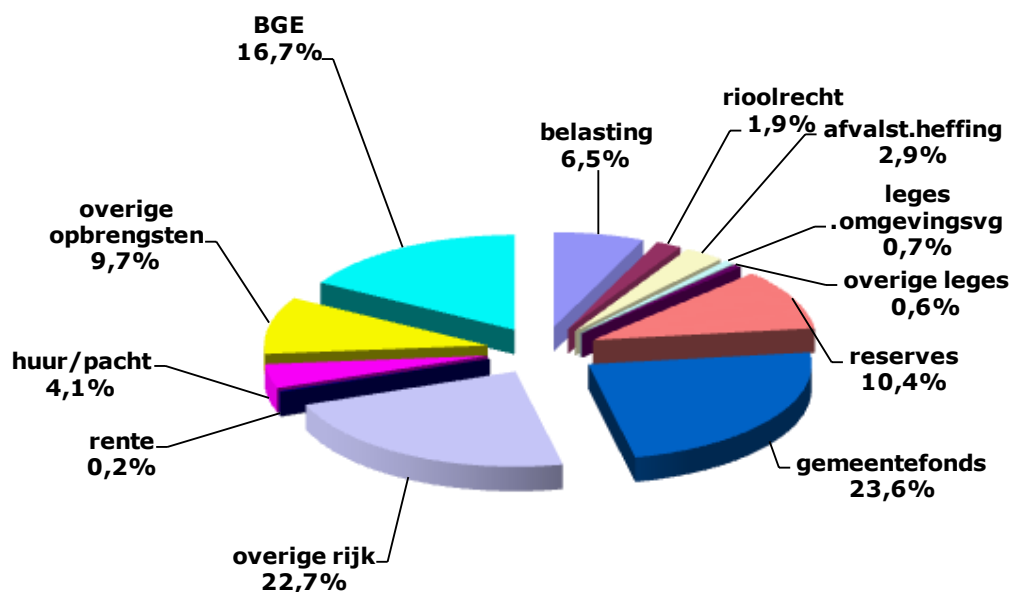
BATEN IN % PER PROGRAMMA

Bijlage F: specificatie baten

categorie baten	baten		
	totaal (x € 1.000)	per inwoner (x € 1)	in %
Belastingen	9.066	204,64	6,5
Rioolrechten	2.593	58,54	1,9
Afvalstoffenheffing	4.010	90,51	2,9
Leges omgevingsvergunningen	1.003	22,64	0,7
Overige legesopbrengsten	812	18,34	0,6
Onttrekkingen aan reserves (excl.bouwgrondexploitatie)	14.377	324,54	10,4
Gemeentefondsuitkering	32.706	738,29	23,6
Overige inkomensoverdrachten Rijk	31.396	708,71	22,7
Rente	272	6,14	0,2
Huur- en pachtopbrengsten	5.652	127,59	4,1
Overige opbrengsten en inkomensoverdrachten	13.466	303,97	9,7
Bouwgrondexploitatie	23.141	522,37	16,7
totaal	138.494	3.126,28	100,0

SPECIFICATIE BATEN (in %)

BOUWGRONDEXPLOITATIE

Meerjarenperspectief Bouwgrondexploitaties,

Bovenwijkse infrastructurele voorzieningen en Grote werken

versie d.d. 03-09-2014

Inhoudsopgave

<u>1</u>	<u>INLEIDING</u>	170
<u>2</u>	<u>MEERJARENPERSPECTIEF BGE: HET JAAR 2014</u>	171
<u>2.1</u>	<u>Inleiding</u>	171
<u>2.2</u>	<u>Overzicht bouwgrondexploitaties</u>	171
<u>2.3</u>	<u>Verwacht resultaat bouwgrondexploitaties in 2014</u>	173
<u>2.4</u>	<u>Verlieslatende complexen</u>	173
<u>2.5</u>	<u>Voorziening afbouw complexen (Staat D) in 2014</u>	174
<u>2.6</u>	<u>Voorziene risico's binnen de bouwgrondexploitatie</u>	174
<u>2.7</u>	<u>Aandachtspunten 2014 en scenarioanalyse</u>	175
<u>3</u>	<u>VERWACHT RESULTAAT BGE 2015-2030</u>	178
<u>3.1</u>	<u>Inleiding</u>	178
<u>3.2</u>	<u>Verwacht resultaat BGE's in de periode 2015-2018</u>	178
<u>3.3</u>	<u>Doorkijk naar de periode 2019 tot en met 2030</u>	179
<u>3.4</u>	<u>Verschillen begroting 2014 versus begroting 2015</u>	179
<u>3.5</u>	<u>Verschillen jaarrekening 2013 versus begroting 2015</u>	181
<u>4</u>	<u>VASTSTELLING BUDGETTEN BGE</u>	184
<u>5</u>	<u>BOVENWIJKSE VOORZIENINGEN EN GROTE WERKEN</u>	186
<u>5.1</u>	<u>Algemeen</u>	186
<u>5.2</u>	<u>Inhoud</u>	186
<u>6</u>	<u>DE METHODIEK</u>	187
<u>6.1</u>	<u>Definitie</u>	187
<u>6.2</u>	<u>Waarom een berekening BoVo en Reserve Grote Werken</u>	187
<u>6.3</u>	<u>Tijdshorizon</u>	187

6.4	Berekeningssystematiek	187
6.5	De berekeningsmethodiek: afdracht per woningequivalent	188
7	UITGAVEN EN INKOMSTEN	190
7.1	Uitgaven algemeen	190
7.2	Inkomsten algemeen	191
7.3	Inkomsten uit de bouwgrondexploitaties	191
7.4	Inkomsten uit subsidies	192
8	REKENRESULTAAT	193
8.1	Inleiding	193
8.2	Dekking Voorziening Bovenwijkse Voorzieningen en Reserve Grote Werken	193
8.3	Conclusie	193
9	BIJLAGEN	194

Inleiding

Voor u ligt het Meerjarenperspectief Bouwgrondexploitaties, nota Bovenwijkse infrastructurele voorzieningen en Grote Werken.

Een bouwgrondexploitatie is een begroting die wordt opgesteld om grondkosten en grondopbrengsten van een ontwikkelgebied in beeld te brengen. Uitgangspunt is dat de bouwgrondexploitatie zelfvoorzienend is. Dit wil zeggen dat de bouwgrondexploitatie sluitend is en de gemeentelijke begroting van baten en lasten niet zonder uitdrukkelijk raadsbesluit mag begunstigen of belasten. De gemeenteraad besluit, op voordracht van het college, om een bouwgrondexploitatie te openen dan wel af te sluiten. Ook beslist de gemeenteraad om winsten te nemen uit de bouwgrondexploitatie, voorzieningen te treffen bij niet sluitende bouwgrondexploitaties en opdrachten te doen ten behoeve van investeringen in het kader van Bovenwijkse Voorzieningen.

Een Bovenwijkse Voorziening is een openbare, vaak infrastructurele of landschappelijke voorziening die gerealiseerd wordt ten behoeve van de gemeente als geheel, of een groot deel daarvan, en waarvan de noodzaak tot realisatie voortvloeit uit de verdere ontwikkeling van de gemeente.

In de nota "Meerjarenperspectief Bouwgrondexploitaties, Bovenwijkse infrastructurele voorzieningen en Reserve Grote Werken" worden de volgende onderwerpen behandeld: stand van zaken van de afzonderlijke bouwgrondexploitaties (BGE's), de winstverwachtingen, de kredietverstrekking, de risico's van de bouwgrondexploitaties en de investeringen van Bovenwijkse Voorzieningen en Reserve Grote Werken.

De laatste jaren heeft de gemeente Veldhoven de nodige maatregelen binnen de bouwgrondexploitaties getroffen om de gevolgen van de economische crisis te beperken. Zo zijn de grondprijzen de afgelopen jaren met 20% verlaagd en is in de periode 2009 tot en met 2013 circa. € 38 miljoen afgeboekt, waarbij de gemeentelijke grondeigendommen op de balans zijn opgenomen (conform jaarrekeningen). Investeringen en opbrengsten van diverse projecten zijn een aantal jaar doorgeschoven en projecten zijn getemporeerd of gestopt. Binnen de projectenportefeuille zijn prioriteiten gesteld om adequaat in te kunnen spelen op de situatie en de negatieve gevolgen hiervan te beperken. Er zijn nieuwe berekeningen opgesteld en er is voor alle projecten gezocht naar verbeter- en optimalisatiemogelijkheden.

Volgens de huidige eerste berichten zou de markt voor woningbouw en bedrijventerrein weer aantrekken. Wellicht kan er hierdoor weer meer bouwgrond verkocht worden. Vooralsnog worden binnen de diverse bouwgrondexploitaties de verwachtingen getemperd en zijn de eindresultaten lager dan bij het Meerjarenperspectief in de begroting 2014. In 2015 worden de ontwikkelingen nauwgezet gevolgd en wordt ook gekeken naar de ontwikkeling van de gemeentelijke grondprijzen.

In hoofdstuk 2 t/m 4 van het Meerjarenperspectief Bouwgrondexploitaties wordt ingegaan op de financiële positie van de bouwgrondexploitaties binnen de gemeente Veldhoven.

Vanaf hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de berekeningen van de Bovenwijkse Voorzieningen (BoVo) en de Reserve Grote Werken.

Meerjarenperspectief BGE: het jaar 2014

Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over het jaar 2014. Allereerst wordt een overzicht gegeven van de huidige bouwgrondexploitaties (§ 2.2) waarna er wordt ingegaan op het verwachte resultaat van de bouwgrondexploitaties in 2014 (§ 2.3). Daarna worden de verlieslatende complexen (§ 2.4), nazorgcomplexen (§ 2.5) en de voorziene risico's behandeld (§ 2.6). Tenslotte wordt een aantal aandachtspunten voor het jaar 2014 gegeven (§ 2.7).

Overzicht bouwgrondexploitaties

In tabel 1 zijn alle bouwgrondexploitaties weergegeven die onderdeel uitmaken van dit 'Meerjarenperspectief Bouwgrondexploitaties' en hierbij wordt het saldo van de reeds gerealiseerde kosten en opbrengsten (boekwaarde) per 01-01-2014 weergegeven. De totale boekwaarde van de BGE's bedraagt afgerond € 131 miljoen.

Project- Naam bouwgrondexploitatie nummer	Boekwaarde per 01-01-2014
905500 Zilverackers, Oerle-zuid	18.610.576
908200 Habraken	37.658.199
908500 Zilverackers, De Drie Dorpen	62.103.342
908900 De Plaatse	395.843
910000 Koningshoeven	1.135.925
910200 Run 2000	886.762
911100 Kasteel Zuyderwijck	387.485
911400 Slot-Oost	2.408.707
911800 Noordrand Meerstraat	4.459.156
912100 Schippershof	89.204
912500 Woonzorgcomplex Leuskenhei	117.940
913000 Noordrand Zandven	2.121.098
913400 Alm/phoeniks	248.630
914100 De Run 1000	516.702
917200 De Hoge Boght	4.204
917300 Heistraat Zoom	0
917400 Centrumontwikkeling Cinema	0
917600 Entrada II	0
917700 Kemphaan	0
Totaal	131.143.773

Tabel 1: Overzicht bouwgrondexploitaties 'Meerjarenperspectief Bouwgrondexploitaties' met de bijbehorende boekwaarde per 01-01-2014

De BGE's Heistraat Zoom, Centrumontwikkeling Cinema, Entrada II en Kemphaan zijn voor het eerst opgenomen bij dit Meerjarenperspectief.

Verwacht resultaat bouwgrondexploitaties in 2014

Op basis van de huidige inzichten wordt er in 2014 geen toevoeging aan de algemene vrije reserve van af te sluiten complexen verwacht.

Als gevolg van het stopzetten van de ontwikkeling van De Run 1000 wordt deze bouwgrondexploitatie bij de jaarrekening 2014 afgesloten. Voor de dekking van de boekwaarde vindt een onttrekking uit de algemene vrije reserve plaats.

Af te sluiten BGE	Als marktwaarde grond naar de balans	Af te boeken t.l.v. voorziening verlieslatende complexen	Af te boeken t.l.v. benoemde risicoreserve	Totaal
914100 De Run 1000	308.664	-	208.038	516.702

Tabel 2: Af te sluiten BGE in 2014

In totaal wordt er van de BGE De Run 1000 een bedrag van € 516.702 afgeboekt, waarvan € 308.664 als marktwaarde van grond geactiveerd kan worden op de balans. Resteert een bedrag ter grootte van € 208.038 dat afgeboekt wordt op de risicoreserve.

Verlieslatende complexen

Op basis van de huidige inzichten worden onderstaande bouwgrondexploitaties gepresenteerd met een negatief eindresultaat:

Project- nummer	Naam bouwgrondexploitatie	Verlieslatende bge (begroting 2014)	Verlieslatende bge (begroting 2015)	Mutatie in vrije reserve na bijstelling
905500	Zilverackers Oerle-zuid	0	-495.889	-495.889
908500	Zilverackers De Drie Dorpen	-4.356.090	-1.857.871	2.498.220
908900	De Plaatse	-436.236	-416.044	20.193
910200	Run 2000	-806.498	-3.145.665	-2.339.167
913400	Alm-Phoenix	-150.215	-108.801	41.414
Totaal		-5.749.039	-6.024.269	-275.230

Tabel 3: Verlieslatende complexen

Het bedrag van € 6.024.269 uit tabel 3 is de voorziening van de verlieslatende complexen naar aanleiding van de actualisatie van de BGE's. Dit bedrag wordt in 2014 in één keer in de algemene vrije reserve gereserveerd in verband met het voorzichtigheidsprincipe.

Het bedrag ten behoeve van verlieslatende complexen is ten opzichte van de begroting 2014 hoger:

- de plankosten zijn in de bouwgrondexploitatie Zilverackers Oerle-zuid opnieuw geïventariseerd omdat er nagenoeg geen budget meer was en daarom zijn de plankosten in de begroting 2015 opgehoogd. Daarnaast zijn de grondopbrengsten lager omdat de gemeentelijke grondprijzen in de begroting 2015 zijn verlaagd (nadelig effect).
- de kostenstijging in de bouwgrondexploitatie Zilverackers De Drie Dorpen is in de begroting 2015 bijgesteld naar 0% over de periode 2014-2018. Vorig jaar werd er over dezelfde periode 1% kostenstijging gerekend (voordelig effect);

- het programma van de bouwgrondexploitatie De Run 2000 is aangepast doordat er enkele subsidies zijn geschrapt en er meer grond verworven wordt dan eerder werd aangenomen (nadelig effect).

Voorziening afbouw complexen (Staat D) in 2014

Het laten doorlopen van een bouwgrondexploitatie terwijl het project nagenoeg is afgerond, is niet wenselijk. Het resultaat komt dan niet vrij ten behoeve van de algemene vrije reserve. Om nakomende kosten te dekken, nadat de grondexploitatie is afgesloten, wordt er een post nazorg in de staat D opgenomen. Deze voorziening wordt ten laste gebracht van de betreffende bouwgrondexploitatie op basis van een inventarisatie van de kosten die nog zijn te verwachten. Deze nazorgbudgetten worden vervolgens ondergebracht in de zogenaamde staat D van waaruit de geplande afbouwwerkzaamheden worden gefinancierd. In de jaarrekening 2014 wordt een overzicht opgenomen dat een actueel beeld geeft van de investeringen en het saldo van de voorziening afbouw complexen.

Voorziene risico's binnen de bouwgrondexploitatie

De risico's van de bouwgrondexploitaties worden opgenomen in de Paragraaf Weerstandsvermogen. De Paragraaf Weerstandsvermogen maakt eveneens onderdeel uit van de begroting 2015. Een risico is de kans op een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente, waarvoor geen dekking aanwezig is. Ook de risico's van de bouwgrondexploitatie worden beheerst op basis van de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen. Periodiek worden alle risico's geïnventariseerd en beoordeeld en worden er beheersmaatregelen vastgesteld. Onderstaande tekst is in de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen opgenomen.

In exploitatie genomen complexen (IEG)

Om een goed beeld te krijgen van de risico's van de bouwgrondexploitaties, worden de risico's per afzonderlijk project geïnventariseerd. Aan de hand van een eerste risicosimulatie wordt een integraal risico bepaald. Als dit risico het verwachte resultaat van de betreffende bouwgrondexploitatie niet overstijgt, wordt er geen risicoreserve gevormd (met andere woorden het wordt niet opgenomen in de reserve benoemde risico's). Het risico kan opgevangen worden binnen de desbetreffende BGE. Als dit risico het verwachte resultaat wel overstijgt, wordt voor dit verschil een risicoreserve gevormd, door dit met een risicokans van 99% op te nemen.

Niet in exploitatie genomen complexen (NIEG)

Ook de risico-inschatting voor niet in exploitatie genomen bouwgrondexploitaties (NIEG) is normaliter van belang, maar in 2015 is er geen sprake meer van NIEG's omdat deze allemaal zijn afgesloten.

Bij de inventarisatie hanteert de gemeente als uitgangspunt een risicokans van 10%, met als schadebedrag de boekwaarde per peildatum (01-01-2014). De schadekans en het schadebedrag zijn gebaseerd op de zogenaamde IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden), die is ontwikkeld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Bij de bouwgrondexploitaties wordt hoofdzakelijk rekening gehouden met vier vormen van risico's:

1. Verwervingsrisico's (hoge verwervingskosten en voorfinanciering).
2. Realisatierisico's (onvoorziene kosten, publiekrechtelijke beperkingen en langlopende juridische (planologische) procedures).
3. Afzetrisico's (tijdige afzet van uitgeefbare gronden, organisatorische risico's en tijdige en heldere bestuurlijke besluitvorming).
4. Renterisico's (renteontwikkelingen en inflatie in relatie tot inkomsten en uitgaven en liquiditeitsplanning).

In de onderstaande tabel zijn de risico's van de gemeentelijke bouwgrondexploitaties opgenomen. Deze risico's kunnen niet opgevangen worden binnen het eindresultaat van de BGE en hiervoor is een risicoreserve gevormd.

Project- nummer	Naam bouwgrondexploitatie	Risicobedrag o.b.v. risicoberekening
905500	Zilverackers Oerle-zuid	772.111
908500	Zilverackers De Drie Dorpen	2.619.021
910000	Koningshoeven	47.125
911100	Kasteel Zuyderwijck	17.175
911400	Slot-oost	1.408.005
Totaal		4.863.437

Tabel 4: Voorziene risico's binnen de BGE

Aandachtspunten 2014 en scenarioanalyse

Jaarrekening 2013

Begin 2014 heeft ten behoeve van de accountantscontrole voor de jaarrekening 2013 een interne controle van de grondexploitaties plaatsgevonden.

Daarnaast heeft de accountant enkele aanbevelingen gedaan op basis van de controle van de BGE's in de jaarrekening 2013.

Conclusie accountant:

"Ondanks het feit dat er kleine tekenen van herstel in de woningmarkt waar te nemen zijn, blijven gemeenten problemen ondervinden van de stagnatie in de vastgoed- en woningmarkt. Wij hebben tijdens onze controle vastgesteld dat de waardering juist is, maar wel forse onzekerheden bevat. Wij benadrukken dat gezien deze onzekerheden in de markt, de ontwikkeling in de rente en project specifieke risico's, het noodzakelijk blijft om de grondexploitaties zeer nauwgezet te blijven volgen. Het betreft met name de projecten Zilverackers De Drie Dorpen en Habraken voor dergelijke risico's".

De accountant adviseert om nadere scenario- en gevoeligheidsanalyses van de grondexploitaties op te stellen om vervolgens daarop de risicoreserve aan te passen. Mede op basis van advies van de accountant worden de projecten Zilverackers De Drie Dorpen en Habraken actief gevolgd en worden indien nodig beheersmaatregelen genomen zodat de risico's binnen de bouwgrondexploitaties worden beperkt.

Scenarioberekeningen

Om inzicht te verkrijgen in de gevoeligheid van de aannames in de berekeningen van de bouwgrondexploitaties zijn een aantal scenario's berekend. De gevoeligheids- en scenarioanalyse is uitgevoerd met als doel om tot een betrouwbare inschatting van de aan te houden weerstandscapaciteit te komen.

Voor alle BGE's zijn scenario's berekend met betrekking tot de rente en inflatiecijfers. Voor de BGE's Zilverackers De Drie Dorpen en Habraken zijn aparte scenario's met betrekking tot de uitgifte berekend.

De uitkomsten van de scenarioberekeningen zijn opgenomen in bijlage 4.

Uitgangspunten berekeningen BGE voor de begroting 2015

Bij de begroting 2015 zijn alle bouwgrondexploitaties herzien en geactualiseerd.

Ten opzichte van de jaarrekening 2013 zijn de volgende uitgangspunten aangepast:

	Begroting 2015	Jaarrekening 2013	Verschil
Woningbouwplanning en planning voor werklocaties	Versie 01-07-2014	Versie 01-01-2014	De planningen van uitgifte zijn nagenoeg gelijk aan elkaar
Rekenrente	2,6% op jaarbasis vanaf 2014 en vanaf 2019 neemt de rente jaarlijks toe met 0,1%	2,8% op jaarbasis vanaf 2014	0,2% lagere rente voor de BGE's in de begrotingsperiode
Kosten- en opbrengstenstijging	0% t/m 2019. Daarna 2% per jaar.	0% t/m 2019. Daarna 2% per jaar.	Geen
Grondprijzen per m2	Grondprijzen per 1 april 2014: * 268 euro/ m2 * 307 euro/ m2 * 346 euro/ m2 * 385 euro/ m2	Grondprijzen per 1 april 2014: * 268 euro/ m2 * 307 euro/ m2 * 346 euro/ m2 * 385 euro/ m2	Geen
Afdracht Bovenwijkse Voorzieningen	Circa € 8.531 per woningequivalent	Circa € 8.279 per woningequivalent	Circa € 252 hogere afdracht per woningequivalent aan BoVo

Tabel 5: uitgangspunten begroting 2015 versus jaarrekening 2013

Verwacht resultaat BGE 2015-2030

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het verwachte resultaat in de begrotingsperiode 2015-2018 (§ 3.2). Daarnaast wordt een doorkijk gegeven in de periode tot en met 2030 (§ 3.3). Tenslotte wordt er middels een verschillenanalyse aangegeven wat de verschillen in de resultaten zijn met betrekking tot de begroting 2014 en de begroting 2015 (§ 3.4) en de verschillen tussen de jaarrekening 2013 en de begroting 2015 (§ 3.5).

De vastgoedmarkt is momenteel een markt met veel onzekerheden. Door de huidige economische situatie zijn niet alleen verschuivingen in de planning aangebracht maar zijn ook de resultaten bijgesteld. Met nadruk wordt gesteld dat de opgenomen momenten deskundige inschattingen betreffen waarbij op een conservatieve en behoudende manier rekening is gehouden met de huidige economische situatie en marktontwikkeling. Volgens de huidige eerste berichten zou de markt weer aantrekken. Wellicht kan er hierdoor weer meer bouwgrond verkocht worden. Vooralsnog worden binnen de diverse bouwgrondexploitaties de verwachtingen getemperd en zijn de eindresultaten lager dan bij het vorige Meerjarenperspectief (begroting 2014).

Op basis van de huidige planningen zijn de bouwgrondexploitaties aangepast, rekening houdend met de laatste versie van het woningbouwprogramma per 1 juli 2014 en de planning voor uitgifte van bedrijfskavels.

Verwacht resultaat BGE's in de periode 2015-2018

Voor de begrotingsperiode worden de volgende winstgevende resultaten verwacht:

	Winstgevend 2013 (begroting 2014)	Winstgevend 2014 (begroting 2015)	Mutatie in vrije reserve na bijstelling
2014	0	0	0
2015	6.215	5.145	-1.070
2016	621.476	1.342.874	721.398
2017	0	308.703	308.703
2018	3.503.306	2.025.109	-1.478.197
Totaal 2015-2018	4.130.997	3.681.831	-449.167

Tabel 6: Verwacht resultaat winstgevende bouwgrondexploitaties 2014-2018

Bij bovenstaande tabel worden de volgende kanttekeningen gemaakt:

- De komende jaren (in 2014 & 2015) zijn er naar verwachting vrijwel geen winsten uit de bouwgrondexploitaties te verwachten als gevolg van het afsluiten van complexen.
- Het verschil in 2016 en 2017 komt door de toevoeging van een aantal nieuwe BGE's die in de begroting 2014 nog niet waren opgenomen.
- Bij de begroting 2014 werd er nog een resultaat verwacht voor de BGE Slot-oost voor het jaar 2018, maar deze is gezien de onzekerheid van het plan voorlopig niet meer meegenomen.

De verlieslatende BGE's zijn in bovenstaand overzicht niet opgenomen. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2 (§ 2.4).

De BGE's die naar verwachting worden afgesloten;

- In 2014: De Run 1000 en het inmiddels gerealiseerde en woonrijpgemaakte deel van Noordrand Meerstraat
- In 2015: Schippershof
- In 2016: Koningshoeven, Leuskenhei, De Hoge Boght, Heistraat Zoom, Centrumontwikkeling Cinema en Kemphaan
- In 2017: Entrada II
- In 2018: Noordrand Meerstraat (zonder de al genomen winst in 2013 à € 7,5 mln.)

Doorkijk naar de periode 2019 tot en met 2030

In de periode 2019 tot en met 2030 worden de overige bouwgrondexploitaties afgesloten met het volgende resultaat in jaren. Hierbij moet worden opgemerkt dat het eindwaarden betreffen excl. tussentijdse winstnemingen.

Winstgevend 2014 (begroting 2015)		Naam af te sluiten BGE
2019	0	Slot-oost
2020	0	Geen bouwgrondexploitaties
2021	0	Geen bouwgrondexploitaties
2022	0	Kasteel Zuyderwijck
2023	0	Geen bouwgrondexploitaties
2024	0	Geen bouwgrondexploitaties
2025	527.788	Noordrand Zandven *
2026	0	Geen bouwgrondexploitaties
2027	0	Geen bouwgrondexploitaties
2028	0	Geen bouwgrondexploitaties
2029	0	Geen bouwgrondexploitaties
2030	13.882.510	Habraken
Totaal 2019-2030	14.410.299	0

Tabel 7: Verwacht winstgevend resultaat van de BGE in de jaren 2019-2030
(* = excl. winstneming à € 3,5 mln. in 2023/2024.)

De verlieslatende BGE's zijn in bovenstaand overzicht niet opgenomen. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2 (§ 2.4).

1.1 Verschillen begroting 2014 versus begroting 2015

In deze paragraaf wordt aangegeven wat de verschillen zijn met betrekking tot de eindwaarden van de afzonderlijke bouwgrondexploitaties (incl. tussentijdse winstnemingen) behorende bij de begroting 2014 en de begroting 2015.

Financieel resultaat

Het financiële resultaat (eindwaarde incl. tussentijdse winstnemingen) van de afzonderlijke bouwgrondexploitaties op basis van de begroting 2015 bedraagt: € 15.567.861 voordelig.

Het verschil tussen het financiële resultaat van de BGE's bij de begroting 2015 en de begroting 2014 is € 12.295.618 nadeliger.

In de onderstaande tabel zijn de huidige BGE's opgenomen en zijn de BGE's die bij de jaarrekening 2013 zijn afgesloten niet meer opgenomen.

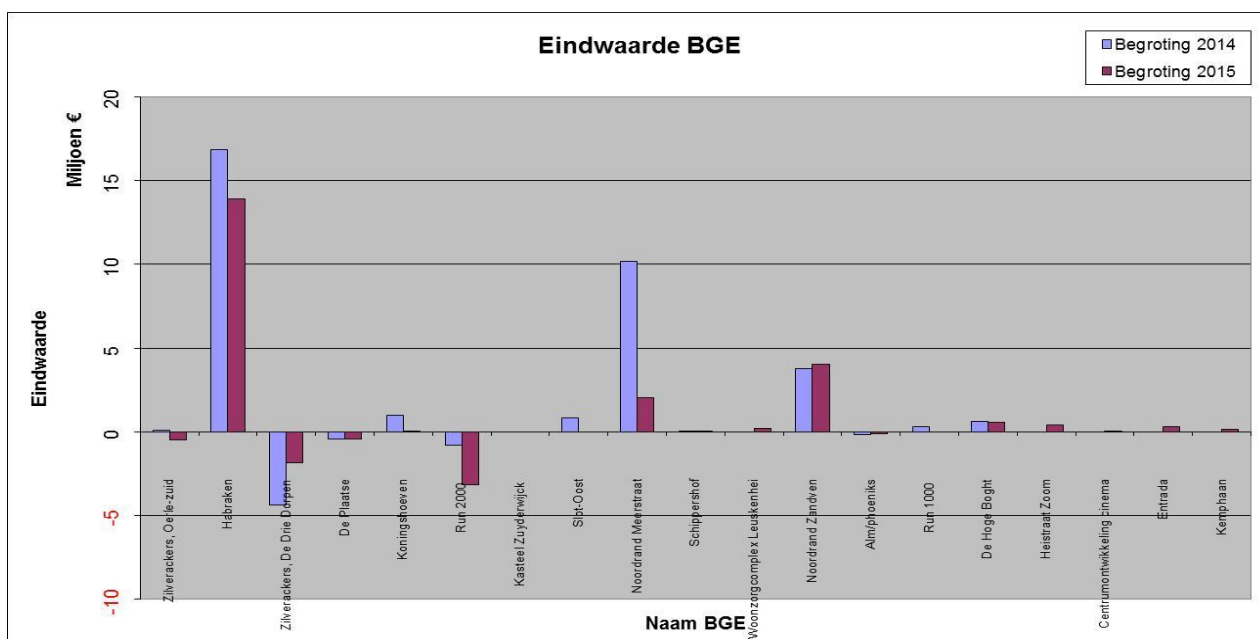
Bouwgrondexploitaties			Eindwaarde Begroting 2014	Eindwaarde Begroting 2015	Vershil
Nr.	Projecten	IEG/ NIEG			
905500	Zilverackers, Oerle-zuid	IEG	70.882	-495.889	-566.771
908200	Habraken	IEG	16.834.536	13.882.510	-2.952.025
908500	Zilverackers, De Drie Dorpen	IEG	-4.356.090	-1.857.871	2.498.220
908900	De Plaatsse	IEG	-436.236	-416.044	20.193
910000	Koningshoeven	IEG	983.748	1.051	-982.697
910200	Run 2000	IEG	-806.498	-3.145.665	-2.339.167
911100	Kasteel Zuyderwijck	IEG	0	0	0
911400	Slot-Oost	IEG	827.474	0	-827.474
911800	Noordrand Meerstraat	IEG	10.175.832	2.025.109	-8.150.723
912100	Schippershof	IEG	6.215	5.145	-1.070
912500	Woonzorgcomplex Leuskenhei	IEG	0	209.530	209.530
913000	Noordrand Zandven	IEG	3.781.953	4.027.788	245.835
913400	Alm/phoeniks	IEG	-150.215	-108.801	41.414
914100	Run 1000	NIEG	310.402	0	-310.402
917200	De Hoge Boght	IEG	621.476	579.841	-41.635
917300	Heistraat Zoom	IEG	0	411.585	411.585
917400	Centrumontwikkeling cinema	IEG	0	1.773	1.773
917600	Entrada II	IEG	0	308.703	308.703
917700	Kemphaan	IEG	0	139.094	139.094
TOTAAL			27.863.479	15.567.861	-12.295.618

Tabel 8: Eindwaarde BGE's begroting 2014 en begroting 2015

Op basis van bovenstaande tabel blijkt dat:

- de bouwgrondexploitatie Habraken het meest winstgevend is, maar deze BGE wordt pas in 2030 afgesloten;
- de projecten Zilverackers De Drie Dorpen en De Run 2000 financieel het meest verlieslatend zijn.
- het lijkt als of de eindwaarde van de BGE Noordrand Meerstraat flink is afgenomen, maar bij de jaarrekening 2013 is een winstneming van € 7,5 mln. geëffectueerd. Daarnaast zijn de deellocaties Entrada II en Kemphaan zelfstandige BGE's geworden die eerder nog deel uit maakten van de BGE Meerstraat.

Tabel 9 geeft een overzicht van de eindwaarde van de BGE's incl. tussentijdse winstnemingen.

Tabel 9: Eindwaarde bouwgrondexploitaties begroting 2014 en begroting 2015

1.2 Verschillen jaarrekening 2013 versus begroting 2015

In deze paragraaf wordt aangegeven wat de verschillen zijn met betrekking tot de eindwaarden van de afzonderlijke bouwgrondexploitaties (incl. tussentijdse winstnemingen) behorende bij de jaarrekening 2013 en de begroting 2015.

Financieel resultaat

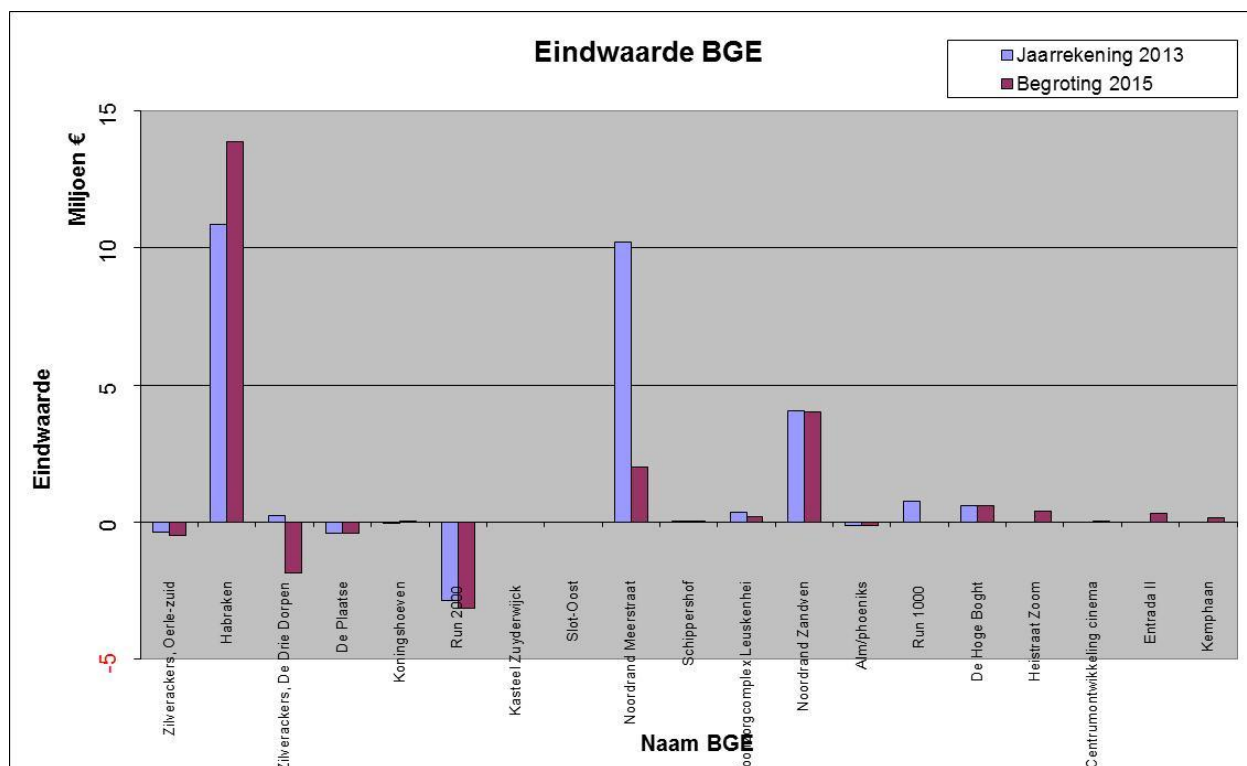
Het financiële resultaat (eindwaarde incl. tussentijdse winstnemingen) van de afzonderlijke bouwgrondexploitaties op basis van de begroting 2015 bedraagt: € 15.567.861 voordelig. Het verschil tussen het financiële resultaat van de BGE's bij de begroting 2015 en de jaarrekening 2013 is € 7.714.569 nadeliger.

In de onderstaande tabel zijn de huidige BGE's opgenomen en zijn de BGE's die bij de jaarrekening 2013 zijn afgesloten niet meer opgenomen.

Bouwgrondexploitaties			Eindwaarde	Eindwaarde	Vershil
Nr.	Projecten	IEG/ NIEG	Jaarrekening 2013	Begroting 2015	
905500	Zilverackers, Oerle-zuid	IEG	-348.114	-495.889	-147.775
908200	Habraken	IEG	10.864.516	13.882.510	3.017.995
908500	Zilverackers, De Drie Dorpen	IEG	233.703	-1.857.871	-2.091.574
908900	De Plaatse	IEG	-417.103	-416.044	1.060
910000	Koningshoeven	IEG	-49.378	1.051	50.429
910200	Run 2000	IEG	-2.849.716	-3.145.665	-295.949
911100	Kasteel Zuyderwijck	IEG	0	0	0
911400	Slot-Oost	IEG	0	0	0
911800	Noordrand Meerstraat	IEG	10.219.253	2.025.109	-8.194.144
912100	Schippershof	IEG	8.457	5.145	-3.312
912500	Woonzorgcomplex Leuskenhei	IEG	361.007	209.530	-151.477
913000	Noordrand Zandven	IEG	4.056.728	4.027.788	-28.939
913400	Alm/phoeniks	IEG	-141.677	-108.801	32.877
914100	Run 1000	NIEG	759.319	0	-759.319
917200	De Hoge Boght	IEG	585.435	579.841	-5.595
917300	Heistraat Zoom	IEG	0	411.585	411.585
917400	Centrumontwikkeling cinema	IEG	0	1.773	1.773
917600	Entrada II	IEG	0	308.703	308.703
917700	Kemphaan	IEG	0	139.094	139.094
TOTAAL			23.282.429	15.567.861	-7.714.569

Tabel 10: Eindwaarde BGE's jaarrekening 2013 en begroting 2015

Tabel 11 geeft een overzicht van de eindwaarde van de BGE's incl. tussentijdse winstnemingen.

Tabel 11: Eindwaarde bouwgrondexploitaties jaarrekening 2013 en begroting 2015

4 Vaststelling budgetten BGE

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de benodigde budgetten voor de diverse bouwgrondexploitaties. Het betreft een consolidatie van alle actieve bouwgrondexploitaties. Voorgesteld wordt om conform onderstaande tabel krediet te voteren voor de investeringen vanuit de bouwgrondexploitaties voor de periode van 2015 tot en met 2018. Afwijkingen worden in de kwartaalrapportages gerapporteerd.

Overzicht tekort en overschot per jaarschijf bouwgrondexploitaties						
	2014	2015	2016	2017	2018	2015-2018
INVESTERINGEN						
Rente bij negatief saldo (op jaarbasis)	2,80%	2,60%	2,60%	2,60%	2,60%	2,60%
Kostenstijging (op jaarbasis)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
GRONDVERWERVING / SANERING						
Verwerving	1.553.650	438.850	4.000	974.913	1.115.427	2.533.190
Sloopkosten	81.419	112.500	88.255	41.641	46.639	289.035
Milieukosten	53.211	100.000	17.216	17.169	22.518	156.902
BOUW / WOONRIJP						
Ophoging	0	5.000	0	0	0	5.000
Grondwerk	16.270	69.540	38.787	135.403	210.118	453.848
Verharding	906.501	773.197	740.385	1.097.206	1.888.873	4.499.661
Riolering	61.351	268.944	178.413	661.737	847.297	1.956.392
Groen / Water	445.676	324.755	331.901	295.615	399.209	1.351.480
Openbare verlichting/brandkranen	20.980	72.095	41.037	49.580	49.580	212.292
Kunstwerken	0	150.000	277.550	27.475	27.475	482.500
Diversen	311.728	328.308	402.550	250.914	427.876	1.409.647
Plankosten en VTU	1.527.152	1.377.787	1.184.021	1.151.936	1.199.266	4.913.009
Bovenwijkse voorzieningen	497.882	81.000	0	754.391	0	835.391
Fondsvorming	54.991	124.111	17.037	16.991	159.913	318.052
Rente	0	0	0	0	0	0
Winstnemingen	0	0	0	0	0	0
INVESTERINGEN	5.530.812	4.226.086	3.321.153	5.474.971	6.394.190	19.416.400
OPBRENGSTEN	2014	2015	2016	2017	2018	2015-2018
Rente bij positief saldo (op jaarbasis)	2,80%	2,60%	2,60%	2,60%	2,60%	2,60%
Opbrengstenstijging (op jaarbasis)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
WONINGBOUW						
Goedkoop	453.796	1.088.722	1.675.422	747.288	3.458.260	6.969.692
Middelduur	3.847.165	5.241.139	4.904.437	2.801.127	4.661.827	17.608.530
Duur	3.005.399	3.142.941	2.604.427	5.257.111	6.568.626	17.573.105
NIET-WONINGBOUW						
Bedrijven	315.806	3.132.286	1.917.939	2.930.722	2.617.785	10.598.732
Kantoren	0	0	0	0	356.250	356.250
Winkels/horeca	75.000	0	0	0	425.268	425.268
Bijzondere bebouwing	187.878	2.126.744	1.821.688	1.561.104	1.993.842	7.503.378
NOG TE ONTVANGEN BIJDRAGEN						
Bijdragen met BTW (excl. BTW)	138.760	983.206	87.773	41.888	91.242	1.204.109
Bijdragen zonder BTW	890.740	895.221	839.941	131.538	89.549	1.956.249
OPBRENGSTEN	8.914.543	16.610.258	13.851.628	13.470.777	20.262.651	64.195.314
INFLATIECORRECTIE EN BEPALING TEKORT EN OVERSCHOT						
Kostenstijging	0	0	0	0	0	0
Opbrengstenstijging	0	0	0	0	0	0
Kosten -/- opbrengsten	-3.383.731	-12.384.172	-10.530.475	-7.995.807	-13.868.460	-44.778.914
Verrekening toekomstige kosten / opbrengsten	-3.383.731	-12.384.172	-10.530.475	-7.995.807	-13.868.460	-44.778.914
Saldo	0	0	0	0	0	

Tabel 12: Overzicht budgetten BGE

5 Bovenwijkse Voorzieningen en Grote Werken

5.1 Algemeen

Jaarlijks worden de investeringen Bovenwijkse infrastructurele Voorzieningen (BoVo) en de investeringen Grote Werken geactualiseerd en opnieuw doorgerekend. Aan de hand van de benodigde investeringskredieten wordt de bijdrage per woningequivalent voor de diverse bouwgrondexploitaties (BGE) bepaald.

Deze berekeningen zijn gebaseerd op de notitie "uitgangspunten woningbouw Veldhoven voor de periode 2005 – 2034" en de laatste update van de rapportage woningbouw en werklocaties per 1 juli 2014. De methodiek is gebaseerd op de Grondexploitatiewet, dat onderdeel is van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). De investeringen zijn enerzijds ingedeeld naar een 'Voorziening bovenwijkse infrastructurele werken' en anderzijds naar een 'Reserve grote werken' conform de voorschriften van het besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies (BBV).

Voorziening BoVo versus Reserve Grote Werken

De toerekeningmethodiek maakt een onderscheid tussen een Voorziening en een Reserve. De mate van verplichtend karakter in relatie tot de BGE bepaalt of een investeringsproject ten laste komt van de Voorziening of van de Reserve. Indien er sprake is van een verplichtend karakter dan valt het investeringsproject onder de Voorziening BoVo en als er geen sprake is van een verplichtend karakter onder de Reserve Grote Werken. In de berekening wordt een bijdrage per woningequivalent voor de BoVo-projecten bepaald per 1 januari 2015, waarbij rekening is gehouden met de beschikbaar gestelde subsidies.

Wanneer een investeringsproject start en in aanmerking komt voor een bijdrage uit de Voorziening BoVo dan wel uit de Reserve Grote Werken, dan is er tevens sprake van een claim op een bijdrage uit de Algemene Reserves. Wanneer de gemeente de kosten wil verhalen bij particuliere ontwikkelaars moet de berekening gebaseerd zijn op de Wro en moeten de investeringsprojecten opgenomen zijn in de ruimtelijke structuurvisie. Hieraan wordt binnen de gemeente Veldhoven voldaan.

5.2 Inhoud

In deze berekening is een keuze gemaakt voor een methodiek gebaseerd op een bijdrage per woningequivalent vanuit de gemeentelijke bouwgrondexploitaties en de particuliere ontwikkelingen. Deze berekeningsmethodiek is uitgewerkt en toegelicht in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 worden de investeringen van de projecten en de opbrengsten uit de bouwgrondexploitaties nader uiteengezet. In hoofdstuk 8 worden de rekenresultaten weergegeven.

6 De methodiek

6.1 Definitie

Vanuit bedrijfseconomische invalshoek wordt onder het begrip Bovenwijkse Voorziening verstaan:

Een openbare, vaak infrastructurele of landschappelijke Voorziening die gerealiseerd wordt ten behoeve van de gemeente als geheel, of een groot deel daarvan, en waarvan de noodzaak tot realisatie voortvloeit uit de verdere ontwikkeling van de gemeente.

Het begrip infrastructureel dient ruim te worden opgevat in die zin dat alle civiel- en cultuurtechnische werken daaronder kunnen vallen, zoals openbaar vervoervoorzieningen, ontsluitingswegen, bovenwijkse groengebieden, parken en pleinen, rioolwerkzaamheden, etc. Voorzieningen als sporthallen, culturele voorzieningen, kunst en dergelijke, zijn hiervan uitgesloten.

6.2 Waarom een berekening BoVo en Reserve Grote Werken

De investeringen worden ten laste gebracht van de Voorziening BoVo en de Reserve Grote Werken. De gemeente kan ook de kosten van Bovenwijkse Voorzieningen verhalen op particulieren, die zelf bouwgrond exploiteren. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat de te verhalen kosten onderbouwd zijn in een berekening en dat er sprake is van een bestemmingsplanwijziging.

Met de vaststelling van deze berekeningen is de planning van de projecten onderzocht en zijn de ramingen daar waar nodig bijgesteld.

6.3 Tijdshorizon

Voor het bepalen van de tijdshorizon wordt aangesloten bij de begrotingssystematiek om 4 jaar vooruit te kijken; in dit geval de jaren 2015 t/m 2018. In 2009 is de structuurvisie door de Raad vastgesteld. In 2008 was het verkeerscirculatieplan (VCP) al vastgesteld. De investeringen die hieruit volgen doen een beroep op een bijdrage uit de Voorziening BoVo en de Reserve Grote Werken. Voor de inkomsten van de Voorziening BoVo is rekening gehouden met de laatste bekende woningbouwplanning en de planning van werklocaties van 1 juli 2014.

6.4 Berekeningssystematiek

De 'Voorziening Bovenwijkse Voorzieningen en de Reserve Grote Werken' bevatten in feite dekkingsmiddelen waardoor deze projecten betaald kunnen worden.

De Voorziening BoVo wordt gevoed middels de afdracht uit de gemeentelijke bouwgrondexploitaties, uit de particuliere ontwikkelingen en aanvullend uit de algemene vrije reserve, na aftrek van de subsidies. Om de afdracht ook te kunnen verhalen op derden dient er een verband te zijn tussen de kostprijs van de aan te leggen voorzieningen en de hoogte van het af te dragen bedrag per woningequivalent. Tevens dienen de Bovenwijkse Voorzieningen bij voorkeur direct of indirect een functie te vervullen ten behoeve van de ontwikkelde bouwgrond die het betreft. Deze laatste eis geldt met name vanuit het perspectief om een particuliere bijdrage te kunnen afdwingen. Op basis van de

Grondexploitatiewet worden de kosten binnen het kostenverhaal getoetst op basis van drie criteria: profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit. Bovendien kunnen gemeenten de kosten tot een maximum verhalen van ten hoogste de geraamde opbrengsten. Het tekort dat eventueel ontstaat moet door andere middelen gedekt worden, zoals de algemene middelen van de gemeente. Dit houdt in dat de gelden van de Voorziening BoVo en de Reserve Grote Werken nu en in de toekomst niet vrij aanwendbaar zijn.

De Reserve Grote Werken wordt volledig gedekt uit de algemene middelen (algemene vrije reserve). Bij de Reserve Grote Werken is er geen sprake van een verplichtend karakter, waardoor het wettelijk niet mogelijk is om deze investeringen te dekken vanuit de bouwgrondexploitatie of middels het opleggen van een verplichte bijdrage aan particuliere ontwikkelaars en grondeigenaren.

Voor de berekening zijn de volgende gegevens als input gebruikt voor het opstellen van deze nota:

- gerealiseerde kosten;
- investeringsniveau van BoVo projecten en projecten Reserve Grote Werken;
- voortgang woningbouwplanning en planning werklocaties per 1 juli 2014.

6.5 De berekeningsmethodiek: afdracht per woningequivalent

Als methodiek voor de berekening van de bijdrage vanuit de bouwgrondexploitaties wordt de afdracht per woningequivalent gehanteerd.

Het woningequivalent wordt bepaald door kavelgrootte en grondprijs voor woningen, waarna een omrekening plaatsvindt naar de overige functies. Uitgangspunt voor de gekozen woningequivalent is een grondgebonden woning met een gemiddelde kavelgrootte van 300 m². Gecombineerd met een gewogen gemiddelde grondprijs van € 313,- per m², leidt dit tot een basisbedrag voor de woningequivalent van (300 m² X € 313,- per m²) = € 93.900. Alle andere functies worden aan de hand van dit bedrag berekend naar één woningequivalent.

De grondprijs voor kantoren, winkels en leisure wordt per locatie bepaald. Voor winkels in het centrum is deze bepaald op € 750,- per m² bvo (bruto vloer oppervlakte), de berekening is dan: € 93.900/€ 750,- per m² bvo = 125 m². Met andere woorden: 125 m² bvo winkels in het centrum staat gelijk aan één woningequivalent.

De grondprijs voor de bestemming kantoren wordt ook per locatie bepaald. Uitgaande van een grondprijs van € 250 m² bvo voor een kantoorlocatie kan de volgende berekening worden gemaakt: € 93.900/€ 250 per m² = 376 m². Met andere woorden: 376 m² bvo kantoren staat gelijk aan één woningequivalent.

De grondprijs voor de bestemming bedrijfsterreinen is bepaald op gemiddeld € 167,- per m². Aantal meters per woningequivalent is derhalve: 562 m² is gelijk aan 1 woningequivalent.

Voor een overzicht van de diverse bestemmingen is onderstaande tabel opgesteld:

Bestemming	Toerekening m2 uitgeefbaar/ BVO	Functie	Grondprijs	Grootte (m2)	Kavelprijs	Factor
Wonen	M2 uitgeefbaar	Woning	€ 313	300	€ 93.900	1,0
Detailhandel	M2 BVO	Winkels centrum	€ 750	125	€ 93.900	1,0
Detailhandel	M2 BVO	Winkels overig	€ 250	376	€ 93.900	1,0
Kantoren	M2 BVO	Kantoren	€ 250	376	€ 93.900	1,0
Bedrijf	M2 uitgeefbaar	Bedrijven	€ 167	562	€ 93.900	1,0
Maatschappelijk	M2 uitgeefbaar	Begeleid wonen	€ 313	300	€ 93.900	1,0
Maatschappelijk	M2 uitgeefbaar	Wonen in een instelling	€ 167	562	€ 93.900	1,0
Horeca	M2 BVO	Horeca	€ 750	125	€ 93.900	1,0

Tabel 1: Toerekening functies op basis van woningequivalenten

Bovenstaande tabel vormt de sleutel tot de toerekening van de diverse kosten aan de diverse functies. Daarbij worden alle woningen als één woningequivalent gezien: dit betekent dat de kosten even zwaar worden toegerekend naar een sociale huurwoning als een twee-onder-één-kap woning. De redenering hierachter is dat er tussen typen woningbouw (bijvoorbeeld sociale huurwoningen en twee-onder-één-kap woningen) weinig verschil is in gebruik van Voorzieningen zoals infrastructuur en groen. De gedachte hierachter is dat in principe een woning (huishouden) gemiddeld evenveel personen (belangrijk ten aanzien van het gebruik van een voorziening) dan wel voertuigen (verkeersintensiteit) genereert.

Voor begeleid wonen wordt de gemiddelde landelijk woningbezetting van 2,3 personen per huishouden aangehouden. Voor instellingen wordt in verband met extensief gebruik de parallel getrokken met bedrijfsterreinen; 562 m2 privé terrein is gelijk aan 1 woningequivalent.

Horecabestemming wordt gelijkgesteld aan detailhandel en voor woningsplitsingen en inwoning met mantelzorg wordt geen toename van het aantal woningequivalenten geteld omdat dit nauwelijks substantieel van invloed is op het gebruik van de bovenwijkse voorzieningen. Bovendien neemt het aantal m2, evenals bij de woningsplitsing, niet toe.

7 Uitgaven en inkomsten

7.1 Uitgaven algemeen

Binnen ieder project is geïnventariseerd in welk jaar welke uitgaven zijn te verwachten. Dit is belangrijke informatie om inzicht te krijgen op welk moment krediet nodig is. Voordat projecten voor financiering in aanmerking komen is in eerste instantie onderzocht of de kosten daar thuishoren op basis van de criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit. In tweede instantie is onderzocht of andere gelden beschikbaar zijn zoals beheer- en onderhoudsgelden en subsidies. Als dit niet toereikend is kan een bijdrage uit de algemene vrije reserve nodig zijn.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de projecten zoals die in de berekeningen Voorziening BoVo zijn opgenomen (peildatum 1 juli 2014). Hierbij zijn de jaarlijkse investeringen per project in de periode 2014-2020 aangegeven, na aftrek van subsidies. De tabel laat zien dat in 2015 circa € 2,4 miljoen nodig is van de totaal ruim € 11 miljoen.

TOTALE INVESTERING VOORZIENING BOVO (VOORBEREIDING EN UITVOERING) (excl. realisatie, incl. subsidie)							
Omschrijving project	Projectnr.	2014	2015	2016	2017	2018	Totaal
Verlengde Oersebaan	707200	€ 591.150	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 591.150
Verlengde Heerbaan	707201	€ 628.868	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 628.868
Zilverbaan	707202	€ 0	€ 0	€ 0	€ 798.430	€ 0	€ 798.430
Aansluiting A67 excl. Aansluiting N69	707203	€ 0	€ 2.363.943	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.363.943
Reconstr.Kempenbaan West	707204	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 737.623	€ 737.623
Reconstr.Kempenbaan Midden	707205	€ 6.153.776	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 6.153.776
Reconstr.Kempenbaan Oost	707206	€ 0	€ 15.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 15.000
TOTAAL		€ 7.373.793	€ 2.378.943	€ -	€ 798.430	€ 737.623	€ 11.288.790

Tabel 2: investeringen Voorziening BoVo

Tabel 3 geeft een overzicht van de projecten zoals die in de berekeningen Reserve Grote Werken zijn opgenomen. Hierbij zijn de jaarlijkse netto investeringen per project in de periode 2014-2020 aangegeven, na aftrek van subsidies.

TOTALE INVESTERING RESERVE GROTE WERKEN (VOORBEREIDING EN UITVOERING) (excl. realisatie, incl. subsidie)							
Omschrijving project	Projectnr.	2014	2015	2016	2017	2018	Totaal
Transferium/VWP	707207	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Opwaardering de Gender	707600	€ 110.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 110.000
VCP- Heistraat/Kruisstraat/Peter Zuidlaan	722116	€ 233.277	€ 600.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 833.277
VCP- Julianastraat/Peter Zuidlaan	722117	€ 0	€ 0	€ 976.777	€ 0	€ 0	€ 976.777
VCP - Locht 1e fase	709122	€ 43.453	€ 0	€ 0	€ 956.547	€ 0	€ 1.000.000
TOTAAL RESERVE GROTE WERKEN		€ 386.730	€ 600.000	€ 976.777	€ 956.547	€ -	€ 2.920.053

Tabel 3: investeringen Reserve Grote Werken

Bovenstaande tabel laat zien dat voor Reserve Grote Werken in 2015 ca. € 0,6 miljoen nodig is van de totaal € 2,9 miljoen.

7.2 Inkomsten algemeen

De inkomsten van de Voorziening BoVo bestaan hoofdzakelijk uit de afdracht vanuit de afzonderlijke gemeentelijke en particuliere bouwgrondexploitaties.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gemeentelijke bouwgrondexploitaties en particuliere bouwgrondexploitaties.

De meeste gemeentelijke bouwgrondexploitaties hebben al een storting in de Voorziening BoVo gedaan. Omdat de BoVo-projecten deels gefinancierd worden door deze stortingen vanuit de gemeentelijke BGE's betreft het een interne verrekening. Dit kan gezien worden als een kostenpost vooruitlopend op de winst van de BGE.

Bij de particuliere bouwgrondexploitaties is de opbrengst ten behoeve van BoVo risicovol te noemen aangezien deze ontwikkelingen van derden niet te sturen zijn.

Een relatief gering deel komt uit enkele particuliere bijdragen, die vooraf contractueel vastgelegd worden. Naast deze inkomsten is ook rekening gehouden met subsidies voor de afzonderlijke projecten.

7.3 Inkomsten uit de bouwgrondexploitaties

In tabel 4 staan de bouwgrondexploitaties weergegeven die een bedrag storten voor de Voorziening BoVo. De bijdrage per bouwgrondexploitatie is afhankelijk van het aantal woningequivalenten (afhankelijk van aantal m2 uitgeefbaar) en de bijdrage per woningequivalent. Op basis van berekening wijzigt de BoVo-bijdrage per 1 januari 2015 van gemiddeld € 8.279,- naar € 8.531,- per woningequivalent. Dit is hoofdzakelijk het gevolg door het vervallen van aantal plannen waardoor de kosten aan een lager aantal woningequivalenten kan worden toegerekend.

Het totaalbedrag bedraagt € 28.432.000 waarvan reeds € 23.860.000 is gestort door de diverse BGE's. Het restant wordt aangevuld vanuit de algemene reserves.

Bouwgrondexploitatie	Aantal equivalenten	Bedrag per equivalent	Totaal	Reeds gestort in BOVO
Afdracht totaal gemeentelijke bge's	2.899		24.727.000	23.860.000
Afdracht totaal particuliere bge's	434		3.705.000	0
Afdracht BoVo 2014 tot 2020	3.333	€ 8.530,50	€ 28.432.000	€ 23.860.000

Op basis van de onderstaande tabel is te concluderen dat de gemeentelijke bouwgrondexploitaties vanaf 2014 vrijwel geen afdracht meer aan de Voorziening BoVo doen. Ook ligt het niet voor de hand dat er nog nieuwe projecten komen of meer grond uitgegeven kan worden. De opbrengsten moeten dus met name komen van de particuliere BGE's en de algemene vrije reserve.

De voortgang van de realisatie van de lopende projecten wordt nauwlettend gevolgd worden en de mogelijke consequenties van stagnatie worden tijdig in beeld gebracht.

Bouwgrondexploitatie	Bedrag Voorziening BoVo per jaar						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Afdracht totaal gemeentelijke bge's	501.000	81.000	0	285.000	0	0	0
Afdracht totaal particuliere bge's	29.286	29.286	3.529.286	29.286	29.286	29.286	29.286
Afdracht BoVo 2014 tot 2020	€ 530.286	€ 110.286	€ 3.529.286	€ 314.286	€ 29.286	€ 29.286	€ 29.286

Tabel 4: stortingen bge's in de Voorziening BoVo

7.4 Inkomsten uit subsidies

In tabel 5 staat een overzicht van de subsidies waarvoor beschikkingen zijn ontvangen of waarvoor de subsidieverstrekker gelden in haar eigen begroting heeft gelabeld en die te zijner tijd beschikbaar komen voor specifieke projecten.

Het totaalbedrag aan subsidies bedraagt circa € 48.560.000 waarmee in het rekenresultaat in de berekening voor de aanvullende dekking uit de algemene reserves rekening is gehouden.

SUBSIDIES NOG TE ONTVANGEN							
Omschrijving project	Projectnr.	Totaal nog te ontvangen	2014	2015	2016	2017	2018
Verlengde Oersebaan	707200	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Verlengde Heerbaan	707201	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Zilverbaan	707202	€ 2.993.111	€ 775.630	€ 200.000	€ 468.000	€ 1.549.481	€ -
Aansluiting A67 excl. Aansluiting N69	707203	€ 28.509.666	€ 1.890.146	€ 8.100.210	€ 11.516.432	€ 7.002.878	€ -
Reconstr.Kempenbaan West	707204	€ 6.227.962	€ 353.430	€ 1.073.670	€ 1.708.928	€ 3.091.934	€ -
Reconstr.Kempenbaan Midden	707205	€ 5.856.443	€ 5.856.443	€ -	€ -	€ -	€ -
Reconstr.Kempenbaan Oost	707206	€ 3.017.535	€ 120.912	€ 314.368	€ 92.912	€ 1.346.374	€ 1.142.968
Transferium/VWP	707207	€ 1.905.682	€ -	€ -	€ 1.905.682	€ -	€ -
Opwaardering de Gender	707600	€ 50.000	€ 50.000	€ -	€ -	€ -	€ -
VCP- Heistraat/Kruisstraat/Peter Zuidlaan	722116	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
VCP- Julianastraat/Peter Zuidlaan	722117	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL		€ 48.560.399	€ 9.046.561	€ 9.688.248	€ 15.691.954	€ 12.990.668	€ 1.142.968

Tabel 5: te ontvangen subsidies

8 Rekenresultaat

8.1 Inleiding

In hoofdstuk 7 is een analyse gegeven van de uitgaven die in de periode tot en met 2020 ten laste worden gebracht van de Voorziening BoVo en de Reserve Grote Werken.

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de verhouding tussen uitgaven en inkomsten en de gevolgen daarvan voor de bijdrage per woningequivalent.

8.2 Dekking Voorziening Bovenwijkse Voorzieningen en Reserve Grote Werken

Vertrekpunt voor de berekening is de boekwaarde van BoVo volgens de jaarrekening 2013, zijnde het saldo van deze voorziening per 31-12-2013. Het saldo bedraagt € 7.045.000 (restantkrediet). Deze reserve en de inkomsten uit de bouwgrondexploitaties worden ingezet ter dekking van de uitgaven.

Jaar	Benodigd bedrag voor Voorziening BoVo	Bijdrage vanuit de BGE	Tekort *
2014	€ 7.373.793,41	€ 530.286	€ 201.492-
2015	€ 2.378.943,20	€ 110.286	€ 2.268.657
2016	€ -	€ 3.529.286	€ 3.529.286-
2017	€ 798.430,00	€ 314.286	€ 484.144
2018	€ 737.623,20	€ 29.286	€ 708.337
2019	€ -	€ 29.286	€ 29.286-
2020	€ -	€ 29.286	€ 29.286-
Totaal	€ 11.288.789,81	€ 4.572.000,00	€ 328.210,19-

Tabel 6: dekking uit inkomsten BGE en aanvullende dekking algemene reserves
(* = aangevuld algemene reserve na restantkrediet)

8.3 Conclusie

Op basis van de nieuwe berekende bijdrage van gemiddeld € 8.531,- per woningequivalent zal de Voorziening BoVo op termijn geen negatieve stand laten zien. Het totaal aan benodigd bedrag van de investeringsprojecten BoVo vanaf 1-1-2014 bedraagt circa € 11,3 miljoen. De bouwgrondexploitaties zullen nog maximaal € 4,6 miljoen bijdragen aan BoVo. Samen met het restantkrediet van € 7,0 miljoen is er derhalve € 11,6 miljoen beschikbaar. Dit zou voldoende moeten zijn om de investeringen in de Voorziening BoVo te kunnen dekken.

Voor de Reserve Grote Werken is totaal € 2,9 miljoen benodigd. Dit bedrag wordt volledig gedekt uit de algemene middelen (algemene vrije reserve).

9 Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht resultaten bouwgrondexploitaties

**Bijlage 2: Overzicht investeringen en opbrengsten
bouwgrondexploitaties**

Bijlage 3: Omschrijving per bouwgrondexploitatie

Bijlage 4: Uitwerking scenarioberekeningen bouwgrondexploitatie

**Bijlage 5: Omschrijving per project van BoVo of Reserve Grote
Werken**

Bijlage 1: Overzicht resultaten bouwgrondexploitaties

IN EXPLOITATIE GENOMEN GRONDEN (IEG)			Einddatum	Eindwaarde	Boekwaarde 31-12-2013	in 2014 afsluiten cq. winstnemen	in 2015 afsluiten cq. winstnemen	in 2016 afsluiten cq. winstnemen	in 2017 afsluiten cq. winstnemen	in 2018 afsluiten cq. winstnemen
Complex	Projecten	IEG								
905500	Zilverackers, Oerle-zuid	IEG	31-12-20	-495.889	18.610.576					
908200	Habraken	IEG	31-12-30	13.882.510	37.658.199					
908500	Zilverackers, De Drie Dorpen	IEG	31-12-28	-1.857.871	62.103.342					
908900	De Plaatse	IEG	31-12-15	-416.044	395.843		-416.044			
910000	Koningshoeven	IEG	31-12-16	1.051	1.135.925			1.051		
910200	Run 2000	IEG	31-12-22	-3.145.665	886.762			-3.145.665		
911100	Kasteel Zuyderwijck	IEG	31-12-22	0	387.485					
911400	Slot-Oost	IEG	31-12-19	0	2.408.707					
911800	Noordrand Meerstraat	IEG	31-12-18	2.025.109	4.459.156					2.025.109
912100	Schippershof	IEG	31-12-15	5.145	89.204		5.145			
912500	Woonzorgcomplex Leuskenhei	IEG	31-12-16	209.530	117.940			209.530		
913000	Noordrand Zandven	IEG	31-12-25	4.027.788	2.121.098					
913400	Alm/phoeniks	IEG	31-12-15	-108.801	248.630		-108.801			
917200	De Hoge Boght	IEG	31-12-16	579.841	4.204			579.841		
917300	Heistraat Zoom	IEG	31-12-16	411.585	0			411.585		
917400	Centrumontwikkeling Cinema	IEG	31-12-16	1.773	0			1.773		
917600	Entrada II	IEG	31-12-17	308.703	0				308.703	
917700	Kemphaan	IEG	31-12-16	139.094	0			139.094		
Subtotaal			Totaal	15.567.861	130.627.071	0	-519.700	-1.802.791	308.703	2.025.109
NIET IN EXPLOITATIE GENOMEN GRONDEN (NIEG)			Einddatum	Eindwaarde	Boekwaarde 31-12-2013					
Complex	Projecten	NIEG								
900000	Algemeen beheer	NIEG								
914100	Run 1000	NIEG	31-12-14	0	516.702	0				
Subtotaal				0	516.702	0	0	0	0	0
TOTAAL				15.567.861	131.143.773	0	-519.700	-1.802.791	308.703	2.025.109

IN EXPLOITATIE GENOMEN GRONDEN (IEG)			in 2019 afsluiten	in 2020 afsluiten	in 2021 afsluiten	in 2022 afsluiten	in 2023 afsluiten	in 2024 afsluiten	in 2025 afsluiten	in 2026 afsluiten	in 2027 afsluiten	in 2028 afsluiten	in 2029 afsluiten	in 2030 afsluiten
Complex	Projecten	IEG	cq. winstnemen	cq. winstnemen	cq. winstnemen	cq. winstnemen	cq. winstnemen	cq. winstnemen	cq. winstnemen	cq. winstnemen	cq. winstnemen	cq. winstnemen	cq. winstnemen	cq. winstnemen
905500	Zilverackers, Oerle-zuid	IEG		-495.889										
908200	Habraken	IEG												13.882.510
908500	Zilverackers, De Drie Dorpen	IEG										-1.857.871		
908900	De Plaatse	IEG												
910000	Koningshoeven	IEG												
910200	Run 2000	IEG												
911100	Kasteel Zuyderwijck	IEG				0								
911400	Slot-Oost	IEG	0											
911800	Noordrand Meerstraat	IEG												
912100	Schippershof	IEG												
912500	Woonzorgcomplex Leuskenhei	IEG												
913000	Noordrand Zandven	IEG					1.750.000	1.750.000	527.788					
913400	Alm/phoeniks	IEG												
917200	De Hoge Boght	IEG												
917300	Heistraat Zoom	IEG												
917400	Centrumontwikkeling Cinema	IEG												
917600	Entrada II	IEG												
917700	Kemphaan	IEG												
Subtotaal			0	-495.889	0	0	1.750.000	1.750.000	527.788	0	0	-1.857.871	0	13.882.510
NIET IN EXPLOITATIE GENOMEN GRONDEN (NIEG)														
Complex	Projecten	NIEG												
900000	Algemeen beheer	NIEG												
914100	Run 1000	NIEG												
Subtotaal			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL			0	-495.889	0	0	1.750.000	1.750.000	527.788	0	0	-1.857.871	0	13.882.510

Bijlage 2: Overzicht investeringen en opbrengsten bouwgrondexploitaties

JAARSCHIJVEN	STATEN-P		
Opdrachtgever	Gemeente Veldhoven		Serienummer
Projectnummer	...		Planfase
Project	Begroting 2015		Startdatum
Deelproject	Begroting 2015		Einddatum
Plantypering	BGE's		Pad
INVESTERINGEN	Totaal	Boekwaarde 31-dec-2013	Nog te realiseren
Rente bij negatief saldo (op jaarbasis)			
Kostenstijging (op jaarbasis)			
GRONDVERWERVING / SANERING			
Verwerving	89.172.642	72.648.603	16.524.039
Sloopkosten	1.103.564	463.146	640.419
Milieukosten	6.520.320	5.081.566	1.438.754
BOUW / WOONRUJP			
Ophoging	5.000	0	5.000
Grondwerk	2.175.442	289.827	1.885.615
Verharding	25.636.833	6.159.874	19.476.960
Riolering	8.306.393	641.649	7.664.745
Groen / Water	10.000.638	1.472.141	8.528.497
Openbare verlichting/brandkranen	2.192.636	235.728	1.956.909
Kunstwerken	482.500	0	482.500
Diversen	9.443.312	4.919.102	4.524.209
Plankosten en VTU	35.792.327	19.295.605	16.496.722
Bovenwijkse voorzieningen	27.905.384	26.572.112	1.333.272
Fondsvorming	3.553.463	1.805.875	1.747.588
Rente	31.466.786	31.466.786	0
Winstneming	11.000.000	7.500.000	3.500.000
INVESTERINGEN	264.757.240	178.552.013	86.205.227
OPBRENGSTEN	Totaal	Boekwaarde 31-dec-2013	Nog te realiseren
Rente bij positief saldo (op jaarbasis)			
Opbrengstenstijging (op jaarbasis)			
WONINGBOUW			
Goedkoop	36.645.247	995.956	35.649.290
Middelduur	112.030.674	26.749.494	85.281.181
Duur	37.305.049	814.583	36.490.466
NIET-WONINGBOUW			
Bedrijven	55.925.425	7.122.686	48.802.739
Kantoren	712.500	0	712.500
Winkels/horeca	4.199.520	0	4.199.520
Bijzondere bebouwing	25.239.769	3.591.814	21.647.955
NOG TE ONTVANGEN BIJDRAGEN			
Bijdragen met BTW (excl. BTW)	8.137.732	1.189.947	6.947.785
Bijdragen zonder BTW	12.728.091	6.943.759	5.784.332
OPBRENGSTEN	292.924.007	47.408.239	245.515.769
INFLATIECORRECTIE EN BEPALING KASSTROOM			
Kostenstijging	5.737.067		5.737.067
Opbrengstenstijging	17.193.552		17.193.552
KASSTROOM			
RENTE	27.787.898		27.787.898
SALDO ULTIMO INVESTERING	-11.835.354	131.143.774	

Bijlage 3: Omschrijving per bouwgrondexploitatie

De afzonderlijke bouwgrondexploitaties zijn onder te verdelen in Niet In Exploitatie Genomen bouwgrondexploitaties (kortweg N.I.E.G.) en In Exploitatie Genomen bouwgrondexploitaties (I.E.G.). Niet In Exploitatie Genomen bouwgronden zijn gronden waar over het algemeen nog geen concrete kostprijsopzet voor bestaat. Daarnaast is er nog geen sprake van de start van het vervaardigingsproces (de schop daadwerkelijk in de grond). Wel zijn er eerste ideeën over mogelijke ontwikkelingen (er worden dus plankosten gemaakt) en (strategische) aankopen kunnen geboekt worden. Bij particuliere ontwikkelingen worden exploitatieovereenkomsten gesloten. Hierdoor ontstaan verplichtingen en is een administratief complex noodzakelijk. Specifieke plannen waarvoor geen grondtransactie nodig is, worden niet in deze nota "Meerjarenperspectief Bouwgrondexploitaties" behandeld. Deze plannen worden verantwoord onder het Product 651400 Projecten derden (niet-BGE) en 651401 Projecten derden (niet-BGE).

Tevens is er sprake van een 'BGE' onder de naam '900000 Algemeen Beheer' waar algemene kosten jaarlijks op geboekt worden. Hierbij valt te denken aan kosten voor planeconomische werkzaamheden die niet aan een complex zijn toe te rekenen. Aan het eind van het jaar worden de kosten van Algemeen Beheer, middels een verdeelsleutel, toegerekend naar de diverse bouwgrondexploitaties.

Hierna volgt een toelichting van de afzonderlijke bouwgrondexploitaties. Bij de beschrijving van de afzonderlijke bouwgrondexploitaties wordt achtereenvolgens ingegaan op de inleiding van het project (zoals de locatie van het project binnen de gemeente), de huidige stand van zaken en de financiën. Ook wordt ingegaan op de kosten, de opbrengsten, de indexering vanwege kosten-, opbrengstenstijging inclusief rente (voortaan kortweg indexering genoemd), en het verwachte eindresultaat.

905500 Zilverackers Oerle-zuid

Inleiding

De bouwgrondexploitatie Zilverackers Oerle-zuid is de eerste woningbouwlocatie van het project Zilverackers. Naast woningen en groen, worden op de locatie van de voormalige KI ook zorgvoorzieningen gerealiseerd.

Stand van zaken

Alle grond in het plangebied is inmiddels in eigendom van de gemeente. Door de gemeenteraad is in mei 2011 het bestemmingsplan vastgesteld. De eerste fase van het plan is inmiddels bouwrijp en met de bouw van de eerste woningen is in 2013 gestart. Inmiddels hebben deze woningen het hoogste punt bereikt.

De tweede fase van het plan is in goede samenwerking met marktpartijen herverkaveld om het plan meer marktconform te maken. Bouwrijpmaken en start verkoop is in september 2014. De derde en laatste fase is afhankelijk van de verkoopresultaten.

Financiën

De totale kosten bedragen ca. € 27,6 miljoen. Hiervan is inmiddels ca. € 22,1 miljoen gerealiseerd voornamelijk als aankoop- en sloopkosten, plankosten en rente. Er is nog voor ca. € 5,5 miljoen aan kosten geraamd. Het totaal aan opbrengsten bedraagt ca. € 28,3 miljoen. Hiervan is inmiddels € 3,5 miljoen gerealiseerd. Dit betreft € 1,2 miljoen rijkssubsidie vanwege explosievenonderzoek en € 2,3 miljoen uit de verkoop van woningbouwgrond. Het saldo van indexering bedraagt € 1,1 miljoen negatief. De verwachting is dat de bouwgrondexploitatie in 2020 afgesloten kan worden met op eindwaarde een negatief saldo van ca. € 0,4 miljoen (tekort).

908200 Habraken

Inleiding

De bouwgrondexploitatie Habraken heeft betrekking op de ontwikkeling van een bedrijventerrein, gelegen ten noordwesten van de kern van Veldhoven. Het plan bevindt zich inmiddels in de realisatiefase.

Stand van zaken

De eerste twee van de vijf fasen van het openbaar gebied in bedrijventerrein Habraken zijn bouwrijp gemaakt. In totaal is er in Habraken 51 hectare uitgeefbare m2 gepland. Op de bedrijventerreinenmarkt is al langer sprake van een afnemende vraag. In dat kader zijn er op regionaal niveau afspraken gemaakt. In de regio is, net als elders in het land, een overaanbod aan bedrijfslocaties en bedrijventerreinen. De economie in deze regio groeit nog steeds, maar er zijn jarenlang te veel plannen gemaakt voor bedrijventerreinen. Voor de komende jaren wordt een reële vraag van 172 hectaren bedrijventerreinen verwacht in het stedelijk gebied van regio Eindhoven. Dit strookt niet met het potentiële aanbod van 641 hectare. Er wordt ingezet op een regionale gezamenlijke aanpak om dit overaanbod te lijf te gaan. In 2015 worden dan ook weer nieuwe afspraken gemaakt over de verdeling van bedrijventerreinen in de regio.

In 2014 is een grondprijsverlaging van 5% doorgevoerd in combinatie met een nieuwe fasering van de uitgifte van de kavels. Daarnaast zijn enkele kostenposten geschrapt en is er verder geschoven in de fasering van de kosten.

Financiën

Totale kosten bedragen ca. € 61 miljoen waarvan reeds € 49,2 miljoen is gerealiseerd. De totale opbrengsten bedragen ca. € 77,4 miljoen waarvan reeds € 11,5 miljoen is gerealiseerd. Het saldo van indexering bedraagt € 2,6 miljoen negatief. Op basis van de huidige inzichten sluit deze BGE in 2030 met een positief resultaat van ca. € 13,9 miljoen. Voorlopig is er (nog) geen tussentijdse winstneming opgenomen in verband met de complexiteit en de lange looptijd van het project.

908500 Zilverackers De Drie Dorpen

Inleiding

De bouwgrondexploitatie Zilverackers De Drie Dorpen heeft betrekking op een uitleglocatie gelegen in het westen van de gemeente Veldhoven. Het project bestaat uit De Drie Dorpen die van elkaar gescheiden worden door groenstroken. Na Oerle-zuid wordt 'Huysackers' als eerste van De Drie Dorpen ontwikkeld. Huysackers is het meest westelijk gelegen dorp van De Drie Dorpen. In totaal zijn er in Zilverackers De Drie Dorpen 1468 woningen gepland. Daarnaast zijn er onder meer een Multi Functionele Accommodatie met daarnaast mogelijk een sporthal, een kinderboerderij, een sportveld, en diverse andere voorzieningen gepland.

Stand van zaken

In 2011 is het globale exploitatieplan en het globale bestemmingsplan onherroepelijk geworden. In 2012 en 2013 is het exploitatieplan herzien en door de Raad vastgesteld. Daarnaast is het stedenbouwkundige ontwerp voor Huysackers vastgesteld. Op basis van dit stedenbouwkundige ontwerp is de exploitatie van het dorp Huysackers doorgerekend. Voor de andere dorpen is een exploitatieberekening op basis van planeconomische kengetallen gemaakt. De fasering van het plan is op basis van de huidige inzichten getemporiseerd. In 2014 wordt gestart met een herijking van de randvoorwaarden, uitgangspunten en ontwikkelstrategie voor de Drie Dorpen.

Financiën

Het totaal aan kosten bedraagt ca. € 117,5 miljoen. Hiervan is inmiddels ca. € 62,8 miljoen gerealiseerd. Er is nog voor ca. € 54,7 miljoen aan kosten geraamd. In hoofdzaak bestaat dit laatstgenoemde bedrag uit de geraamde kosten voor de resterende verwervingen, het bouw- en woonrijp maken, plankosten en rente. Op deze bedragen is door de aard van de investeringen invloed mogelijk. Er zijn geen tussentijdse winstnemingen gepland.

Het totaal aan opbrengsten bedraagt ca. € 127,6 miljoen. Hiervan is inmiddels € 0,7 miljoen gerealiseerd. Dit bedrag bestaat uit huur- en pacht opbrengsten. Er is nog voor ca. € 126,9 miljoen aan opbrengsten geraamd. Dit bedrag bestaat uit de nog te verkopen bouwgronden en vanwege de temporisering nog te verwachten verdere opbrengsten uit pacht en huur.

Het saldo van indexering bedraagt € 12,0 miljoen negatief (hoge rentelast).

De verwachting is dat de bouwgrondexploitatie in 2028 afgesloten kan worden met een negatief saldo op eindwaarde van ca. € 1,9 miljoen.

908900 De Plaatse

Inleiding

De bouwgrondexploitatie De Plaatse had betrekking op de ontwikkeling van een 5-tal appartementen aan het plein De Plaatse gelegen in Veldhoven-Dorp. Het bestemmingsplan is onherroepelijk. Het college heeft besloten om de bestemming te wijzigen in horeca.

Stand van zaken

In het verleden is het project De Plaatse op de markt gezet middels een prijsvraag voor de bouw van een appartementencomplex. De deelnemers aan de prijsvraag zijn formeel op de hoogte gesteld dat de prijsvraag niet meer doorgaat. Inmiddels ligt er een nieuw initiatief voor een horecagelegenheid. Het bestemmingsplan moet daarvoor gewijzigd worden, dat waarschijnlijk dit jaar nog wordt vastgesteld. In samenspraak met de ontwikkelaar wordt bekeken of dit mogelijk is.

Financiën

Totale kosten bedragen ca. € 0,5 miljoen, waarvan reeds € 0,4 miljoen is gerealiseerd. De totale nog te ontvangen opbrengsten bedragen ca. € 0,1 miljoen bij de invulling van horeca. Het saldo van indexering bedraagt afgerond € 0,0 miljoen (€ 19.000 negatief). Op basis van de huidige inzichten sluit deze BGE in 2015 op eindwaarde met een negatief resultaat van ruim € 0,4 miljoen.

910000 Koningshoeven

Inleiding

De bouwgrondexploitatie Koningshoeven heeft betrekking op een locatie ten zuiden van de A67 nabij het congrescentrum Koningshof. Het betreft een voormalige scholenlocatie, die door nieuwbouw van de Kempen Campus is vrijgekomen.

Stand van zaken

Afgelopen jaren is gewerkt aan een woningbouwplan op deze locatie. Vanwege de woningbouwcrisis wordt momenteel gedacht over een andere invulling van deze locatie, waaronder parkeerplaatsen voor het hotel/conferentiecentrum Koningshof.

Financiën

Het totaal aan kosten bedraagt ca. € 1,3 miljoen. Hiervan is inmiddels € 1,1 miljoen gerealiseerd. Het totaal aan opbrengsten bedraagt ca. € 1,4 miljoen waarvan nog niets is gerealiseerd. Het saldo van indexering bedraagt -/- € 0,1 miljoen (€ 65.000 negatief). De

verwachting is dat de bouwgrondexploitatie in 2016 kan worden afgesloten met een budgettair neutraal eindresultaat.

910200 Run 2000 / 914100 Run 1000 (N.I.E.G.)

Inleiding

De beoogde ontwikkeling van de Run 1000 / Run 2000 (ook wel Runport A2 genoemd) komt voort uit het Masterplan bedrijventerrein De Run Veldhoven. Voor Runport A2 is een ontwikkelingsplan en een bouwgrondexploitatie opgesteld onder meer ten behoeve van de subsidieaanvraag in het kader van de Budgetnota Ruimte. Om meer inzicht te geven zijn de ontwikkelingen in 2 aparte BGE's opgenomen, één voor ontwikkeling van nieuwbouw op een uitbreiding van De Run 1000 en één voor herstructurering van De Run 2000.

Stand van zaken

Het plangebied van de Run 1000 heeft de potentie om uit te groeien tot een hoogwaardig bedrijventerrein. In 2011 was sprake van een serieuze potentiële afnemer. Deze is helaas afgehaakt in 2012, waarna geen concrete initiatieven meer zijn ontplooid voor uitvoering van de plannen. Om die reden wordt deze BGE afgesloten.

Als gevolg van een veranderde marktvraag dreigt het ambitieuze plan van de Run 2000 op dit moment niet tot uitvoering te kunnen komen. Hierdoor worden de plannen bijgesteld. Hierover vindt momenteel nader onderzoek plaats, in samenspraak met de huidige grondeigenaren.

Financiën

De totale kosten van de Run 1000 bedragen ca. € 0,5 miljoen waarvan reeds € 0,5 miljoen is gerealiseerd. De totale opbrengsten voor de Run 1000 bedragen ca. € 0,3 miljoen waarvan € 0 miljoen is gerealiseerd. Het saldo van indexering bedraagt € 0,2 miljoen negatief. Het eindresultaat van de Run 1000 bedraagt in 2014 naar verwachting ca. € 0,2 miljoen negatief.

De totale kosten van de Run 2000 bedragen ca. € 4,2 miljoen waarvan reeds € 2,1 miljoen is gerealiseerd. De totale opbrengsten voor de Run 2000 bedragen ca. € 1,3 miljoen waarvan reeds € 1,2 miljoen is gerealiseerd. Het saldo van indexering bedraagt € 0,2 miljoen negatief. Het eindresultaat van de Run 2000 bedraagt in 2016 naar verwachting ca. € 3,1 miljoen negatief.

911100 Kasteel Zuyderwijck

Inleiding

De bouwgrondexploitatie Kasteel Zuyderwijck heeft betrekking op een woningbouwlocatie op de kruising Oortlaan en de Van Hulstlaan. Het betreft een voormalige locatie van een schoolvoorziening die inmiddels deels naar de Kempencampus is verplaatst. Door middel van een prijsvraag in het jaar 2000 is als samenwerkingspartner Brabavast/ Woonbedrijf gekozen. In het plan zijn 110 appartementen, een apotheek, medische voorzieningen en een ruimte voor een gemeenschapshuis gepland.

Stand van zaken

Vanwege de economische crisis is het plan door de ontwikkelcombinatie niet in ontwikkeling genomen. Er is door Woningstichting Thuis en Woningstichting Woonbedrijf een visie opgesteld waarin de wijkbehoeftes zijn opgenomen. Op basis van de visie voor de wijk is

voor Kasteel Zuyderwijck een herontwikkelingsverzoek ingediend. Er wordt nog afgewogen of hier medewerking aan kan worden verleend.

Financiën

Totale kosten bedragen ca. € 0,5 miljoen, dit is grotendeels gerealiseerd. De totale opbrengsten bedragen ca. € 0,6 miljoen waarvan nog niets is gerealiseerd. Het saldo van indexering bedraagt € 0,1 miljoen negatief. Op basis van de veranderde inzichten is het eindresultaat van deze BGE niet langer meegenomen (bedraagt € 0).

911400 Slot-Oost

Inleiding

Het project Slot-Oost heeft betrekking op een woningbouwlocatie in het noordoosten van de gemeente die omsloten wordt door de Heerbaan, de Heistraat en een bestaande woonwijk.

Stand van zaken

De gemeente heeft vrijwel alle grond in het plangebied in eigendom, met uitzondering van een inmiddels gesloopte drukkerij en de grond onder een nutsvoorziening. De grond van de voormalige drukkerij is in eigendom van ontwikkelaar AM. De gemeente en AM zijn niet tot formele samenwerking kunnen komen. Een andere ontwikkelaar heeft interesse in de locatie. Met deze partij wordt gewerkt aan een ontwikkelstrategie. De gesprekken over de ontwikkelstrategie zijn in een afrondende fase.

Financiën

Het totaal aan kosten bedraagt ca. € 4,3 miljoen. Hiervan is inmiddels € 2,4 miljoen gerealiseerd. Er is nog voor ca. € 1,9 miljoen aan kosten geraamd.

Het totaal aan opbrengsten bedraagt ca. € 4,5 miljoen. Hiervan is nog niets gerealiseerd.

Het saldo van indexering bedraagt € 0,2 miljoen negatief.

Op basis van de huidige inzichten is het eindresultaat van deze BGE in 2019 op € 0 gezet.

911800 Noorderland Meerstraat

Inleiding

De bouwgrondexploitatie Noorderland Meerstraat betreft een woningbouwlocatie, inclusief een Multi Functionele Accommodatie en een winkel, gelegen in het noorden van de gemeente Veldhoven. Het is het laatste deel van het project Noorderland.

Stand van zaken

Met de aankoop van kwekerij Muijderman heeft de laatste aankoop in het gebied plaatsgevonden. De kwekerij is inmiddels verplaatst en de grond is aan de gemeente geleverd. Het hele gebied, afgezien van het gebied van de kwekerij is bouwrijp gemaakt. Inmiddels is ongeveer 75% van de gronden verkocht en bebouwd. Het openbare gebied is voor zover noodzakelijk woonrijp gemaakt. Door de economische crisis is het voor zowel bouwers als projectontwikkelaars moeilijk gebleken om projecten op de markt te zetten. In overleg met de diverse samenwerkingspartners zijn gegunde projecten inmiddels succesvol vlotgetrokken. Dit blijkt in de praktijk altijd maatwerk. In de moeilijke gestapelde woningbouwmarkt is eveneens vooruitgang geboekt (het project Reeburgh). Verder zijn 2 grondgebonden projecten (Reegel en JOVO) gerealiseerd. Als verder zeer positief nieuws kan gemeld worden dat voor de particuliere bouwkeizers op de oude locatie van Muijderman veel interesse bestaat. Tenslotte zijn de deellocaties Entrada II en Kemphaan zelfstandige BGE's geworden, zie hiervoor de toelichting verder in dit document. Het inmiddels

gerealiseerde en woonrijpgemaakte deel van Noordrand Meerstraat wordt in 2014 afgesplitst van de bouwgrondexploitatie.

Financiën

Het totaal aan kosten bedraagt ca. € 34,4 miljoen. Hiervan is inmiddels ca. € 32,5 miljoen gerealiseerd. Er is nog voor € 1,9 miljoen aan kosten geraamd. Het totaal aan opbrengsten bedraagt ca. € 36,5 miljoen. Door de verkoop van gronden, maar ook een bestaande woning is hiervan inmiddels ca. € 28,1 miljoen gerealiseerd. Er is nog voor € 8,4 miljoen aan opbrengsten geraamd. Dit bedrag bestaat uit de verkoop van gronden en de opbrengsten voor huisaansluitingen. Het saldo van indexering bedraagt € 0,1 miljoen negatief.

De verwachting is dat de bouwgrondexploitatie in 2018 afgesloten kan worden met een positief resultaat op eindwaarde à € 9,5 miljoen. Dit is inclusief een reeds gerealiseerde winstneming van € 7,5 miljoen.

912100 Schippershof

Inleiding

De grondexploitatie Schippershof heeft betrekking op een woningbouwlocatie gelegen aan de Oude Kerkstraat in Veldhoven. Op de huidige locatie was voorheen een oliehandel gevestigd, maar deze is verplaatst naar bedrijventerrein Habraken. De gemeente hanteert een facilitair grondbeleid omdat de grond niet in gemeentelijk eigendom is. Op het plangebied zijn 53 grondgebonden woningen en 41 appartementen voorzien. Start van de bouw is uitgesteld tot eind 2014 in verband met vertraging van de sanering als gevolg van uitgestelde vraag.

Stand van zaken

De opbrengsten zijn voor rekening van de eigenaar die op zijn beurt een exploitatiebijdrage aan de gemeente wordt voldoen. Deze exploitatiebijdrage is begin 2012 ontvangen. Er is een intentieovereenkomst getekend met de eigenaar, de provincie en het Rijk waardoor het plan minimaal budgettair neutraal wordt verlopen. De onderhandelingen omtrent Schippershof zijn begin 2012 succesvol afgerond. Momenteel is de verkoop van de woningen gestart.

Financiën

Totale kosten bedragen ca. € 0,8 miljoen waarvan reeds € 0,6 miljoen is gerealiseerd. De totale opbrengsten bedragen ca. € 0,8 miljoen waarvan reeds € 0,5 is gerealiseerd. Het saldo van indexering bedraagt € 0,0 miljoen (€ 2.000 negatief).

Op basis van de huidige inzichten sluit deze BGE in 2018 met een budgettair neutraal resultaat.

912500 Leuskenhei

Inleiding

Eind 2013 is een plan ingediend door 'thuis en Hurks met een bijbehorende (indicatieve) grondbieding. Het ingediende plan is op ruimtelijke en financiële aspecten geaccordeerd.

Stand van zaken

Momenteel wordt gewerkt aan een realisatieovereenkomst met 'thuis.

Financiën

Het totaal aan kosten bedraagt ca. € 0,7 miljoen. Hiervan is inmiddels ca. € 0,1 miljoen gerealiseerd. Er is nog voor € 0,6 miljoen aan kosten geraamd. Het totaal aan opbrengsten bedraagt ca. € 0,9 miljoen uit grondverkoop. Dit bedrag moet nog volledig gerealiseerd worden. Het saldo van indexering bedraagt € 0,0 miljoen (€ 6.000 negatief). De verwachting is dat de bouwgrondexploitatie in 2016 afgesloten kan worden met een positief resultaat op eindwaarde à € 0,2 miljoen.

913000 Noordrand Zandven

Inleiding

De exploitatie Noordrand Zandven heeft betrekking op een bedrijventerrein gelegen ten noorden van de kern van Veldhoven en ten oosten van het (grotere) bedrijventerrein Habraken. Op het bedrijventerrein Zandven zijn werk- en woon-werkkavels voorzien.

Stand van zaken

Alle gronden in het plangebied zijn in eigendom van de gemeente Veldhoven. Het bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk. De gronden binnen het plangebied zijn bouwrijp gemaakt. De werkkavels zijn allemaal verkocht dan wel in optie. De verkoop van de woon-werkkavels verloopt zeer traag en daarom wordt momenteel onderzocht of een deel van het plangebied herontwikkeld kan worden tot woningbouwlocatie. Indien er sprake is van herontwikkeling tot woningbouw dan wordt de BGE van Zandven opnieuw doorgerekend dat wordt leiden tot herziene kosten en opbrengsten.

Financiën

De totale kosten bedragen ca. € 8,3 miljoen waarvan reeds € 4,0 miljoen is gerealiseerd. De totale opbrengsten bedragen ca. € 8,9 miljoen waarvan reeds € 1,9 miljoen is gerealiseerd. Het saldo van indexering bedraagt € 0,0 miljoen (€ 1.000 negatief). Op basis van de huidige inzichten sluit deze BGE in 2025 op eindwaarde met een positief resultaat ter grootte van € 4,0 miljoen (incl. tussentijdse winstneming van € 3,5 miljoen).

913400 Alm-Phoenix

Inleiding

De bouwgrondexploitatie Alm-Phoenix heeft betrekking op een woningbouwlocatie en vormt een 'restgebied' van het project 'Pegbroeken'. Het plangebied is gelegen aan de Alm, tussen de Nieuwstraat en de Dintel in en vormt het achterterrein van de woning aan de Nieuwstraat 45. De gemeente Veldhoven is sinds 1998 eigenaar van de grond (door aankoop van de grond voor het project Pegbroeken).

Stand van zaken

Op de locatie is sprake van ernstige verontreiniging van de grond. De gemeente Veldhoven dient als eigenaar van de grond saneringsmaatregelen te nemen om zo de ongewenste verspreiding van de verontreiniging op het (braakliggend) terrein tegen te gaan. Het terrein wordt herontwikkeld voor de bouw van één woning inclusief tuin. Er is reeds een ISV2-subsidie ontvangen ter grootte van 25% van de saneringskosten. Naar verwachting kan de kavel in 2015 worden uitgegeven omdat de sanering van de grond bijna is afgerond.

Financiën

Totale kosten bedragen ca. € 0,4 miljoen waarvan reeds € 0,3 miljoen is gerealiseerd. De totale opbrengsten bedragen ca. € 0,3 miljoen waarvan reeds € 0,1 is gerealiseerd (ontvangen subsidie). Het saldo van indexering bedraagt € 0,0 miljoen (€ 13.000 negatief).

Op basis van de huidige inzichten sluit deze BGE in 2015 met een negatief resultaat op eindwaarde ter grootte van € 0,1 miljoen.

917200 De Hoge Boght

Inleiding

Het project Uitbreiding begraafplaats De Hoge Boght is onderdeel van gebiedsontwikkeling Zilverackers.

Stand van zaken

Uit onderzoeken en marktconsultatie is gebleken dat er behoefte is aan een verbreding van de uitvaartgerelateerde voorzieningen. De beoogde locatie voor de uitvaartvoorzieningen is een perceel grond zonder grondwaarde binnen de Algemene Dienst. Het voorstel is om dit perceel te verkopen en alle investeringen en risico's, die samenhangen met de realisatie van uitvaartvoorzieningen bij de marktpartij te laten.

Het project is aanbesteed en er is een overeenkomst gesloten met Dela Uitvaartverzorging. In 2014 wordt het bestemmingsplan in procedure gebracht en worden vergunningen voorbereid.

Financiën

Totale kosten bedragen ca. € 0,3 miljoen, waarvan reeds € 0,04 miljoen is gerealiseerd.

De totale opbrengsten bedragen ca. € 0,9 miljoen. Er zijn nog geen opbrengsten gerealiseerd. Het saldo van indexering bedraagt € 0,0 miljoen (€ 200 positief).

Op basis van de huidige inzichten sluit deze BGE in 2016 met een positief resultaat op eindwaarde ter grootte van € 0,6 miljoen.

917300 Heistraat-Zoom

Inleiding

Het project Heistraat-Zoom heeft betrekking op de uitgifte van een bedrijfskavel gelegen aan de Heistraat in het noordoosten van de gemeente Veldhoven. Deze bouwgrondexploitatie is voor het eerst bij de begroting 2015 opgenomen.

Stand van zaken

De gemeente is met een ondernemer in gesprek om de kavel te verkopen. Daarnaast loopt er momenteel een bestemmingsplanprocedure om de bestemming 'bedrijven' mogelijk te maken.

Financiën

Totale kosten bedragen ca. € 0,3 miljoen, waarvan nog niets is gerealiseerd. De totale opbrengsten bedragen ca. € 0,7 miljoen. Er zijn nog geen opbrengsten gerealiseerd. Het saldo van indexering bedraagt € 0,0 miljoen (€ 13.000 positief).

Op basis van de huidige inzichten sluit deze BGE in 2016 met een positief resultaat op eindwaarde ter grootte van € 0,4 miljoen.

917400 Centrumontwikkeling cinema

Inleiding

De bouwgrondexploitatie Centrumontwikkeling Cinema heeft betrekking op de mogelijke vestiging van een servicebioscoop in het centrum van Veldhoven. Deze bouwgrondexploitatie is voor het eerst bij de begroting 2015 opgenomen.

Stand van zaken

De gemeente is met de ondernemer van de servicebioscoop in overleg over het uitwerken van een aantal voorwaarden. De ondernemer is op zoek naar een investeerder/ belegger voor de locatie. Zodra er meer duidelijkheid is over de voorwaarden wordt er een koopovereenkomst gesloten.

Financiën

Totale kosten bedragen ca. € 0,3 miljoen. De totale opbrengsten bedragen ca. € 0,3 miljoen. Er zijn nog geen kosten en opbrengsten gerealiseerd. Het saldo van indexering bedraagt € 0,0 miljoen (€ 3.000 negatief).

Op basis van de huidige inzichten sluit deze BGE in 2016 met een budgettair neutraal resultaat.

917600 Entrada II

Inleiding

Het project Entrada II betreft een locatie met 5 appartementencomplexen met maximaal 92 appartementen, gelegen in het noorden van de gemeente Veldhoven. Het project is in 2014 afgesplitst van de BGE Meerstraat.

Stand van zaken

Er is een herontwikkelingsverzoek ingediend door de ontwikkelaar. Dit is op hoofdlijnen positief beoordeeld.

Financiën

Het totaal aan kosten bedraagt ca. € 1,1 miljoen. Hiervan is inmiddels ca. € 0,0 miljoen gerealiseerd. Er is nog voor € 1,1 miljoen aan kosten geraamd. Het totaal aan opbrengsten bedraagt ca. € 1,4 miljoen uit grondverkoop. Dit bedrag moet nog volledig gerealiseerd worden. Het saldo van indexering bedraagt € 0,0 miljoen (€ 18.000 euro negatief).

De verwachting is dat de bouwgrondexploitatie in 2019 afgesloten kan worden met een positief resultaat op eindwaarde à € 0,3 miljoen.

917700 Kemphaan

Inleiding

Het project Kemphaan heeft betrekking op een woningbouw locatie met 22 sociale woningen, gelegen in het noorden van de gemeente Veldhoven. Het project is in 2014 afgesplitst van de BGE Meerstraat.

Stand van zaken

Op het plangebied zijn de lokalen van de oude school De Berckacker zijn gesloopt. Inmiddels is het bestemmingsplan voor woningbouw onherroepelijk en is de gemeente in overleg met woonbedrijf om tot realisatie van de woningen te komen. De verwachting is dat deze bouw in 2015 wordt starten.

Financiën

Het totaal aan kosten bedraagt ca. € 0,7 miljoen. Hiervan is inmiddels ca. € 0,0 miljoen gerealiseerd. Er is nog voor € 0,7 miljoen aan kosten geraamd. Het totaal aan opbrengsten bedraagt ca. € 0,8 miljoen uit grondverkoop. Dit bedrag moet nog volledig gerealiseerd worden. Het saldo van indexering bedraagt € 0,0 miljoen (€ 3.000 negatief).

De verwachting is dat de bouwgrondexploitatie in 2016 afgesloten kan worden met een positief resultaat op eindwaarde à € 0,1 miljoen.

Bijlage 4: Uitwerking scenarioberekeningen bouwgrondexploitatie

De volgende scenario's zijn doorgerekend (met als basis de resultaten van de bouwgrondexploitaties bij de begroting 2015):

1. Voor alle BGE's een rentescenario door te rekenen waarbij de rekenrente van 2,6% na vier jaar wordt verhoogd met 0,2 % per jaar tot een maximum van 5%.
2. Voor alle BGE's een inflatiescenario door te rekenen waarbij de opbrengsten-/kostenstijging vanaf 2019 0% bedraagt.
3. Voor de BGE Habraken de volgende drie scenario's door te rekenen:
 - a. vertragen van vijf jaar vanaf het begin van de looptijd (2015) en dus vijf jaar langere doorlooptijd;
 - b. schrappen en dus afboeken van fase IV en V met uitzondering van de zichtlocaties aan de Oersebaan;
 - c. versnellen uitgifte met een vijf jaar kortere looptijd.
4. Voor de BGE De Drie Dorpen de volgende twee scenario's door te rekenen:
 - a. een uitgiftetempo van 100 woningen per jaar in plaats van 150;
 - b. een uitgiftetempo van 200 woningen per jaar in plaats van 150.
5. De volgende stapeling/combinatie van scenario's door te rekenen:
 - a. renteontwikkeling en inflatieontwikkeling voor alle BGE's; (scenario 1+2)
 - b. renteontwikkeling en inflatieontwikkeling voor de BGE Habraken, gecombineerd met het schrappen van fase IV en V; (scenario 1+2+3b)
 - c. renteontwikkeling en inflatieontwikkeling voor de BGE De Drie Dorpen, gecombineerd met een uitgiftetempo van 100 woningen per jaar in plaats van 150. (scenario 1+2+4a)

Resultaten

In onderstaand overzicht zijn de totalen opgenomen:

BGE Begroting 2015

Totale eindwaarde BGE begroting 2015:	€ 15,6 miljoen positief;
Voorziening verlieslatende complexen afgerond:	€ 6,0 miljoen.

Scenario 1

Totale eindwaarde afgerond:	€ 13,8 miljoen positief;
Voorziening verlieslatend complex afgerond:	€ 7,5 miljoen.

Scenario 2

Totale eindwaarde afgerond:	€ 2,3 miljoen positief;
Voorziening verlieslatend complex afgerond:	€ 13,4 miljoen.

Scenario 3

Eindwaarde Habraken afgerond - 3A:	€ 14,3 miljoen positief;
Eindwaarde Habraken afgerond - 3B:	€ 5,6 miljoen positief;
Eindwaarde Habraken afgerond - 3C:	€ 13,3 miljoen positief.

Scenario 4

Eindwaarde De Drie Dorpen afgerond - 4A:	€ - 6,4 miljoen negatief;
Eindwaarde De Drie Dorpen afgerond - 4B:	€ - 0,4 miljoen negatief.

Scenario 5

Totale eindwaarde afgerond - 5A:	€ 0,02 miljoen positief;
Voorziening verlieslatend complex afgerond:	€ 15,1 miljoen.

Eindwaarde Habraken afgerond - 5B:	€ 2,0 miljoen positief;
Eindwaarde De Drie Dorpen afgerond - 5C:	€ - 25,4 miljoen negatief;

Belangrijk om te vermelden is dat er bij scenario 3B (Habraken) en 5B (Habraken) een deel afgeboekt moet worden t.l.v. de algemene vrije reserve. Het gaat hierbij in beide gevallen om een bedrag à € 7,2 miljoen. Daarnaast wordt er grond geactiveerd op basis van de marktwaarde à € 0,5 miljoen.

Conclusie en mogelijke beheersmaatregelen naar aanleiding van de scenarioanalyse

De scenario's zijn te onderscheiden in een tweetal invloedssferen. De scenario's 1 en 2 hebben betrekking op markttechnische parameters waar de gemeente nagenoeg geen invloed op heeft. De gevolgen zoals berekend in scenario 1 zijn voor de gemeente echter beperkt gevoelig. Op de rente, kosten- en opbrengstenstijging hanteert de gemeente beleidsuitgangspunten die vastliggen zoals renteontwikkeling en het grondprijzenbeleid. De scenario's 3 en 4 zijn planinhoudelijke berekeningen waar de gemeente tot op zekere hoogte wel invloed op heeft. Scenario 5 is een combinatie van de beide scenario's. Planinhoudelijk heeft de gemeente ruimte om invloed uit te oefenen op het resultaat door bijvoorbeeld te proberen om een andere verkaveling toe te passen waardoor meer opbrengsten zijn te genereren, dan wel door het reduceren van de kosten/investeringen.

Het resultaat van scenario 3 voor het plan Habraken gaat weliswaar niet negatief maar in combinatie met het gelijktijdig afboeken ten laste van de algemene reserve van 7,2 miljoen euro heeft de variant 3B een negatief effect op de begroting. De regionale afspraken zijn verwerkt in de grondexploitatie van Habraken. Echter deze worden in 2016 herijkt. In 2014

zal de provincie, voor de komende provinciale bestuursperiode, een nieuwe behoefte-raming bedrijventerreinen in Brabant opstellen. De uitkomsten daarvan en de achterblijvende uitgifte zullen wellicht aanleiding zijn om in dat kader in 2015 met de jaarlijkse actualisatie van het programma mogelijk een extra stap te zetten in de fasering van Habraken.

Bij scenario 4 zien we een duidelijk negatief resultaat voor De Drie Dorpen ontstaan hetgeen bij een combinatie van de effecten kan doorslaan naar een negatief resultaat van ruim € 25 miljoen negatief. Dit vraagt om maatregelen ten aanzien van het plan Zilverackers en De Drie Dorpen. Op dit moment is er een werkgroep ingesteld om een plan van aanpak op te stellen voor een strategische discussie over de toekomst van Zilverackers. In 2015 worden de bevindingen hiervan aan de Raad voorgelegd. De scenarioberekeningen zijn gebaseerd op eerder vastgestelde BGE's, die uitgaan van kengetallen en vastgestelde uitgangspunten.

Op basis van de uitkomsten van de scenario's is er geen aanpassing van het weerstandsvermogen nodig. Een uitzondering wordt echter gevormd bij scenario 5C van de BGE De Drie Dorpen. Bij dit scenario is er namelijk sprake van een negatief resultaat ter grootte van € 25,4 miljoen. De kans dat dit scenario zich voordoet is echter klein ($< 1\%$). Gezien de lange looptijd van dit project zijn er nog voldoende maatregelen te treffen om het resultaat daarmee positief te beïnvloeden. De belangrijkste voorbeelden hiervan zijn het versoberen van het kwaliteitsniveau van het project (minder kosten) en het herverkavelen van het plangebied (meer opbrengsten).

Bijlage 5: Omschrijving per project van BoVo of Reserve Grote Werken

707200 Verlengde Oersebaan

Voor de verlengde Oersebaan is voor 2014 een bedrag van € 591.150 in de Voorziening BoVo gereserveerd. Deze weg is in zijn geheel al aangelegd. Dit bedrag is grotendeels bestemd voor de aanleg van groenvoorzieningen.

707201 Verlengde Heerbaan

Een bedrag à € 628.868 is in 2014 in de Voorziening BoVo opgenomen voor de verlengde Heerbaan en wordt gebruikt voor de aanleg van groenvoorzieningen en de aanleg van een brug nabij Oerle-zuid. Deze weg is in zijn geheel al aangelegd.

707202 Zilverbaan

Voor de aanleg van de Zilverbaan is het gedeelte tot aan de toekomstige rotonde aan de Roskam in Voorziening BoVo opgenomen voor een bedrag van € 3.791.541. Daarnaast is rekening gehouden met een subsidie van totaal € 2.993.111. Vooralsnog wordt rekening gehouden met start aanleg in 2017.

707203 Aansluiting A67

Voor de aansluiting met de A67 is een bedrag in de Voorziening BoVo gereserveerd ter grootte van € 30.873.609. Een groot gedeelte wordt gedekt met subsidie, namelijk een bedrag à € 28.509.666.

707204/707205/707206 Reconstructie Kempenbaan

Voor de reconstructie van de Kempenbaan is totaal een bedrag van € 22.008.339 opgenomen in de Voorziening BoVo. Tevens is een bedrag ter grootte van € 15.101.940 als opbrengst als gevolg van subsidie opgenomen.

707207 Transferium

Voor de aanleg van een transferium is een bedrag opgenomen van € 1.905.682. Ditzelfde bedrag is ook als subsidie aangemerkt. Per saldo is deze ontwikkeling dus kostenneutraal.

707600 Opwaardering De Gender

Voor de opwaardering van de Gender is voor 2014 nog een bedrag van 160.000 in de Reserve Grote Werken gereserveerd. Daarnaast wordt nog een subsidie verwacht ter grootte van € 50.000. Het project is gereed met uitzondering van administratieve verslaglegging richting de subsidieverstrekker.

709122 VCP De Locht 1^e fase

In het VCP (VerkeersCirculatiePlan) is de aanpassing van de Locht opgenomen voor een bedrag van € 1.000.000 en dit komt ten laste van de Reserve Grote Werken. De 2e fase is niet meer meegenomen omdat dit onderdeel uit maakt van de aansluiting N69 op de Kempenbaan.

722116 VCP Heistraat/Kruisstraat/Peter Zuidlaan

Voor de aansluiting van de Kruisstraat en de Peter Zuidlaan op de Heistraat is in de Reserve Grote Werken een bedrag gereserveerd van € 833.277. Naar verwachting starten deze werkzaamheden aan het eind van dit jaar.

722117 VCP Julianastraat/Peter Zuidlaan

Voor de aansluiting van de Julianastraat en de Peter Zuidlaan is € 976.777 opgenomen in de Reserve Grote Werken. De uitvoering hangt nog wel samen met de procedure van het bestemmingsplan.